

การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา
กรุงเทพมหานคร

นายจาริก ศุภพงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974 - 17 - 5821 - 9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF THE OPERATION OF MUSIC
CURRICULUM DEVELOPMENT FOR GIFTED
STUDENTS IN MUSIC : A CASE STUDY OF
SUNGKEETWITDHAYASECONDARY SCHOOL,
BANGKOK METROPOLIS**

Mr. Charuek Supapong

**A Thesis Submitted in Partial Fuifillment of the
Requirements for the Degree of Master of Education in
Supervision and Curriculum Development
Department of Education Administration
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2003
ISBN 974 - 17 - 5821 - 9**

จารึก สุภพงศ์ : การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียน

ผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา

กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE OPERATION OF MUSIC CURRICULUM DEVELOPMENT FOR GIFTED STUDENTS IN MUSIC : A CASE STUDY OF SUNGKEETWITDHAYA SECONDARY SCHOOL, BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ

ชมนัดนา ,362 หน้า. ISBN 974 - 17 - 5821 - 9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษยานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน และแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า การจัดทำหลักสูตร โรงเรียนได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ และศิษยานิเทศก์ มาให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูผู้สอนในการจัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนจัดทำหลักสูตร กำหนดจุดประสงค์หลักสูตรโดยมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี กำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ออกเป็น 2 สาขาวิชา คือ สาขาดนตรีไทยและสาขาดนตรีสากล กำหนดเกณฑ์วิธีวัดผลและประเมินผล การเรียนทั้งด้านทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ โดยกำหนดให้ครูผู้สอนทำการวัดผลตามสภาพจริง

การใช้หลักสูตร (1)ในด้านการบริหารหลักสูตร โรงเรียนจัดเตรียมบุคลากรโดยการจัดอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรี ฝ่ายวิชาการ งานอาคารสถานที่ และตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นผู้รับผิดชอบจัดครูเข้าสอนและตารางสอนโดยคำนึงถึงวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอน สำหรับงบประมาณที่ได้รับมีสองส่วนคือเงินบำรุงการศึกษาจากรัฐบาลและเงินบริจาคในโครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี โรงเรียนจัดอาคารสถานที่โดยมุ่งเน้นบรรยากาศเพื่อให้เหมาะสมกับเรียน วิชาการและทักษะปฏิบัติดนตรี สื่อการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นเครื่องดนตรี ผู้บริหารดำเนินการนิเทศภายใน อย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนนำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมาใช้ประชาสัมพันธ์หลักสูตร ปัญหาที่ประสบในด้านการบริหารหลักสูตร คือ ครูผู้สอนรายวิชาที่เป็นทักษะปฏิบัติมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการใช้หลักสูตร (2)ในด้านการสอน ครูผู้สอนทุกคนจัดทำ แผนการสอนและมีวิธีการสอนที่หลากหลาย จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึก ประสบการณ์ทางด้านดนตรีโดยตรง จัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล วัดผลและ ประเมินผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ปัญหาที่ประสบในด้านการสอน คือ นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ ทั้งด้านทฤษฎีและทักษะปฏิบัติต่างกันมาก จึงเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการจัดการเรียนรู้

ภาควิชา บริหารการศึกษา ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ปีการศึกษา 2546 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

458 36656 27 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
 KEY WORD : MUSIC CURRICULUM DEVELOPMENT FOR GIFTED STUDENTS IN
 MUSIC / CASE STUDY / SUNGKEETWITDHAYA SECONDARY SCHOOL,
 BANGKOK METROPOLIS
 CHARUEK SUPAPONG : A STUDY OF THE OPERATION OF MUSIC
 CURRICULUM DEVELOPMENT FOR GIFTED STUDENTS IN MUSIC : A CASE
 STUDY OF SUNGKEETWITDHAYA SECONDARY SCHOOL, BANGKOK
 METROPOLIS. THESIS ADVISOR : PERMKIET KHAMAWATTANA, Ph.D. 362 pp.
 ISBN 974 - 17 - 5821 - 9

This research has the objective to study the operation and problems of developing music curriculum for gifted students in music of the Sungkeetwitdhaya Secondary School, Bangkok Metropolis. Population under the study are specialists, supervisors, school administrators and music teachers. Research tools consist of semi-structured interview forms, classroom observation form and document analysis form. This research method has employed qualitative analysis with descriptive presentation on the study results.

Results of the research study found that the curriculum construction, the school has invited specialists and supervisors to give advice and assist the teachers. Before the preparation of the curriculum, they had analyze needs assessment, define the objectives which aims at developing music potentials of students. The learning content and activities has been identified into 2 major subjects. These are : Thai classical music and western music. The criterion for evaluation have been set both in theoretical and practical aspects of learning. In this regard, the teachers have to do authentic assessment the actual results. In curriculum Implementation (1) Curriculum administration. Related personel has been trained through meetings and seminars on the topic of music curriculum. The academic section, organizers, and representatives from the subject learning group will allocate teachers, according to their educational qualification and class schedules. The school budget received from two sources : the financial support from the government and the donation from the Program for Promotion of Music and Development of Musicians' Potentiality. The school has set the learning places' atmosphere as suitable to technical and practical learning of music. Major learning equipments are music instruments. School administrators have undertaken regular internal supervision. In addition, the school has carried out public relations through introducing of music learning related activities. Problems found in curriculum administration could be listed as the following : Lack of skillful teachers for teaching individual skill and meet the existing amount of students. This leads to difficulty in implementation of the music curriculum. (2) On the part of instruction, each teacher has his/her own lesson plan with diversified teaching methods. Co- curriculum activities emphasizes the students to have a chance in music experiences remedial teaching are provided for students by individual and group, they also evaluate the students by learning objectives. As a difficulty, students who different levels of learning background both theory and skill, will find it difficult in following the learning process.

Department Educational Administration Student's signature _____
 Field of study Supervision and Curriculum Development Advisor's signature _____
 Academic year 2546 Co- advisor's signature _____

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เกิดจากความเมตตา และกรุณา อย่างดียิ่ง จากอาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และเปิดโอกาสในการเรียนรู้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และรองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบให้คำแนะนำในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา และครูผู้สอนดนตรีทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยอย่างดียิ่ง พร้อมกันนี้ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่เป็นผู้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย รวมทั้งเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนด้วยดีเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่เคยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ ขอบคุณพี่น้องครอบครัวศุภพงษ์ เพื่อน ๆ ทุกคนที่มีได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ และที่ลืมเสียมิได้คือขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร รุ่น 40 ทุกคน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ

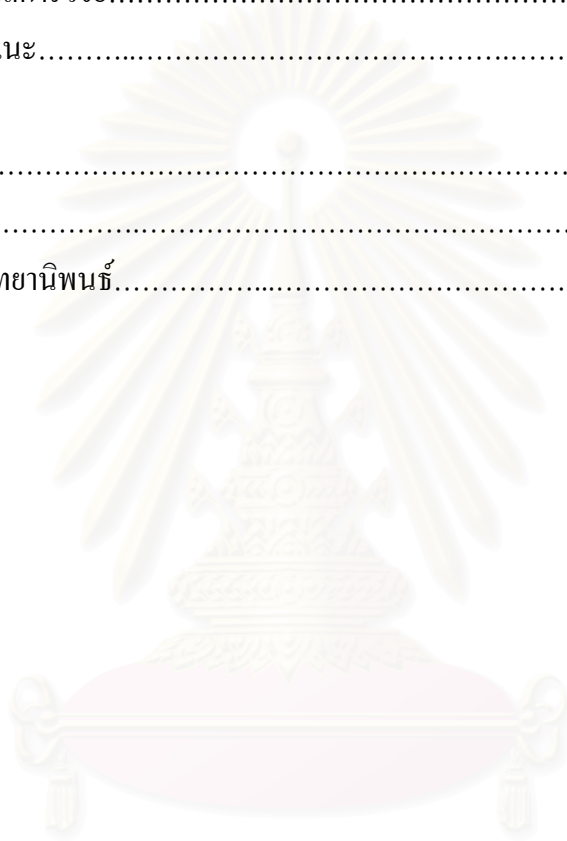
บทที่

1	บทนำ	
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
	ขอบเขตของการวิจัย.....	7
	คำจำกัดความในการวิจัย.....	8
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
2	ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	11
	การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	16
	การจัดทำหลักสูตร.....	23
	การใช้หลักสูตร.....	37
	นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี.....	76
	หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี.....	111
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	118
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	125
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	126
	การสร้างเครื่องมือวิจัย.....	127
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	127
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	129

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	131
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย.....	170
	อภิปรายผลการวิจัย.....	185
	ข้อเสนอแนะ.....	195
	รายการอ้างอิง.....	197
	ภาคผนวก.....	210
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	362

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและศึกษานิเทศก์.....	132
2	สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน.....	134
3	สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครูผู้สอนดนตรี.....	136

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“การปลูกฝังความรักคนตรี ควรปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย เพราะเด็กหรือเยาวชนมีความสำคัญในการที่จะเป็นผู้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งการรับผิดชอบในการชำระรักษาความสงบผาสุกในชาติ หากเยาวชนได้รับการปลูกฝังให้รักคนตรีโดยเฉพาะคนตรีไทยแล้ว ก็ย่อมได้รับการกล่อมเกลาจิตใจให้สงบเยือกเย็นใฝ่สันติ เป็นคนดีของสังคม

การที่ปลูกฝังให้เยาวชนรักคนตรีไทยได้นั้น ทั้งผู้ให้และผู้รับต้องมีใจตรงกัน กล่าวคือ มีครูคนตรีผู้ทรงความรู้ความสามารถ ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ ด้วยความเอาใจใส่ ฝายศิษย์ก็ต้องมีความตั้งใจจริงในการรับการถ่ายทอดวิชาความรู้นั้น มีความอดสาหะวิริยะ และรับด้วยใจเช่นกัน จึงจะประสบผลสำเร็จอันงดงาม”

พระราชดำรัส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช

กุมารี

วันที่ 31 มกราคม

พ.ศ. 2537

การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ นับเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาจะเป็นไปได้ด้วยดีต่อเมื่อระบบการศึกษาได้ตระหนักถึงความแตกต่างและสามารถตอบสนองผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 10 วรรค 4 ที่ระบุว่า “ การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ” หรือหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่ระบุว่า “ การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ” หรือมาตรา 28 วรรค 1 ที่ระบุว่า “หลักสูตรการศึกษาาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรค

สอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ ” และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535) ที่ระบุว่า “จะสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่เอื้อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้พัฒนาความถนัดและความสามารถของตน ได้อย่างเต็มที่” และแผนการพัฒนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ที่ได้กำหนดแผนการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษไว้ว่า เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน และประเทศชาติ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคนอย่างเต็มที่โดยอาศัยการศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาคน และได้กำหนดแผนชี้แนะทิศทางที่จะประสานงานพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษให้เป็นระบบ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน ผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งหมายถึงนักเรียนผู้ที่แสดงออกถึงความสามารถอันโดดเด่นหรือแสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาความสามารถได้อย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเด็กอื่นๆที่มีอายุระดับเดียวกันสภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์เดียวกัน ความสามารถในที่นี้ ได้แก่ความสามารถในด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะและดนตรี ลักษณะความเป็นผู้นำ ทักษะกลไกและกีฬา และความสามารถทางการเรียนหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือหลายสาขา รวมถึงการมีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาความสามารถนั้นต่อไปได้อีกอย่างเป็นที่ประจักษ์

ในหลักพระธรรมคำสอนตามพระพุทธศาสนาได้กล่าวว่าพระพุทธเจ้าได้ทรงอุปมา ระดับสติปัญญาของมนุษย์เสมือนบัว 4 เหล่า อันได้แก่ เหล่าบัวเหนือน้ำ เหล่าบัวปริ่มน้ำ เหล่าบัวใต้น้ำ และเหล่าบัวที่จมอยู่ในโคลนตม เหล่าบัวเหนือน้ำ คือ บัวที่อยู่พ้นเหนือน้ำขึ้นมา และพร้อม ที่จะเบ่งบานเมื่อได้รับแสงอรุณรุ่ง ซึ่งเปรียบได้กับผู้ที่มีระดับสติปัญญาดีพร้อมที่จะมีพัฒนาการ ขั้นสูงสุดเมื่อได้รับการปลูกฝัง แนะนำที่ดีและถูกต้อง ผู้ที่มีระดับสติปัญญาอยู่ในเหล่าบัวเหนือน้ำดังกล่าวนี้ ต่อมาได้กลายเป็นอัครสาวกในการสืบทอดพระพุทธศาสนามาจนทุกวันนี้

นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ เปรียบได้กับเหล่าบัวเหนือน้ำที่อยู่ในห้องเรียนปกติ ที่ต่อไปในภายหน้าจะสามารถพัฒนาความสามารถในทางสร้างสรรค์ให้เป็นกำลังสำคัญหลักของประเทศชาติได้ดีในอนาคต จากผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ นั้น จะเข้าใจอะไรได้อย่างรวดเร็ว โดยที่ครูไม่จำเป็นต้องอธิบายมากมายก็จะสามารถจับ

แนวคิด เห็นวิธีการและการนำไปใช้ ตลอดจนสามารถคิดค้นพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม การสอนเด็กกลุ่มนี้จึงต้องใช้วิธีการสอนที่ไม่เหมือนการสอนเด็กปกติทั่วไป นอกจากนี้ ยังพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่มีพลังมาก ชอบเคลื่อนไหว ทำงานตามความถนัดและความสนใจ มักจะอึดอัดภายใต้ความกดดันของห้องเรียนทั่วไปที่ไม่ยืดหยุ่น บางคนไม่ชอบการขีดเขียนหรือทำกิจกรรมที่ซ้ำซาก มักจะถูกครุหาว่าสมาธิสั้นหรือขาดวินัย เด็กเหล่านี้ จะแสดงความสามารถพิเศษออกมาได้ดีเมื่อไม่อยู่ในห้องเรียนปกติ อีกทั้งยังชอบทำกิจกรรมที่ไม่มีคะแนนเป็นตัวกำกับหรือบังคับ บ่อยครั้งมักไม่ได้คะแนนสะสมคืน อีกทั้งบางคนจะซ่อนความสามารถพิเศษ เพื่อมิให้ ตนเองเป็นเป้าหมายให้คนสนใจหรือหมั่นไล่อีกด้วย

นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ นั้น มักถูกกล่าวว่า “พูดจาเกินวัย” หรือ “แปลก” เพราะใช้ภาษาที่มีพลังและสูงเกินวัย ต่อมาไม่ช้าก็จะเริ่มสร้างภาษาที่มีพลังขึ้นเอง และบางครั้งจะเป็นภาษาที่เด็กอื่นในวัยเดียวกันจะจับไม่ได้และไม่เข้าใจ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่เด็กเหล่านี้มักชอบอยู่กับผู้ใหญ่ที่เข้าใจและมีความคิดในระดับเดียวกันข้อดีของเด็กเหล่านี้คือแม้ว่าเขาจะมีความสนใจที่หลากหลาย แต่ก็ต้องการลงลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและยึดติดอยู่กับงานนั้นจนกว่าจะทำสำเร็จแล้วจึงจะมองหาสิ่งอื่นทำต่อไป จึงมีแนวโน้มสูงที่จะกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้เขาจะแสดงความคิดได้หลายมิติ ต้องการความสมบูรณ์แบบ ชอบสร้างแล้วรื้อแล้วสร้างใหม่ เพื่อทดลองและปรับปรุง การจัดการเรียนรู้จึงควรเน้นการทำงานโครงการ โดยเฉพาะในเรื่องที่เขาเลือกเอง เด็กกลุ่มนี้จะชอบเรียนโดยการค้นพบและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ต้องการการชี้แนะ เพราะบางครั้งจะสนใจไปหมดทุกเรื่องจนมากไป และทำไม่ไหว บทบาทของครูคือช่วยให้ชอบเขตแคบลงและแนะนำแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม ช่วยดึงความสามารถและให้เขาได้เห็นคุณค่าของตนเอง มีความสามารถในการวิจารณ์และพัฒนางาน เพื่อจะได้ผลงานที่ดีและมีคุณค่า หรือหาผู้เชี่ยวชาญที่จะช่วย ชี้แนะให้กำลังใจ และหาเวทีที่ใหญ่กว่าในโรงเรียนให้เขาได้มีโอกาสแสดงออกและเสนอผลงาน

อย่างไรก็ตาม เด็กเหล่านี้ก็คือเด็กธรรมดาที่มีความเกียจคร้านบางครั้ง เห็น้อย่างเบื่อง่าย ดังนั้น ครูหรือพ่อแม่จึงต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังใจ และกดดันบ้างบางครั้ง เพื่อให้เกิดการทุ่มเท วิริยะอุตสาหะ เพื่อสร้างความสำเร็จให้แก่ผลงาน

นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี จะเป็นผู้ที่มีทักษะทางด้านดนตรี และทักษะทางการคิดที่สูงและโดดเด่นกว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมเดียวกัน โดยมีการสร้างงานทางด้านดนตรีที่แสดงความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นเลิศทางวิชาการและมี

พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่จะพัฒนาความสามารถได้อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับนักเรียนที่มีอายุระดับเดียวกันในสภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์เดียวกัน

การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษนั้น ถือว่าเป็นภารกิจหลักสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพราะว่าหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ต้องมีความก้าวหน้าที่ทันกับสังคมปัจจุบัน การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเดิมที่ใช้ร่วมกับเด็กนักเรียนปกติ ก็ต้องพิจารณาปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อให้มีความเหมาะสม อยู่ตลอดเวลา เนื่องจากเท่าที่ผ่านมาระบบการจัดการศึกษาไทยนั้นจะเน้นไปที่การท่องจำ คือถามในประเด็นที่เกี่ยวกับความจำมากกว่าให้เด็กคิดหรือสร้างองค์ความรู้เอง ครูจะเป็นผู้สอน ผู้บอกให้นักเรียนรู้ แล้วก็วัดผลว่าเด็กทำตามที่ครูบอกได้มากน้อยเพียงไร และที่สำคัญไม่ได้เน้นการวิเคราะห์วิสัยผลต่อเนื่องจากการสอน จึงทำให้ครูไม่สามารถทราบศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนมากนัก และอาจส่งผลให้ความสามารถพิเศษที่ซ่อนเร้นในตัวเด็กอาจสูญหายไป ในที่สุด

อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการสอนและผลิตผลงานบนพื้นฐานของลักษณะนิสัย ความต้องการและความสนใจของแต่ละคน และควรเป็นหลักสูตรที่ทั้งครูและเด็กสร้างขึ้นร่วมกัน ทำไปพร้อมกับการเรียนรู้ของเด็กตลอดเวลา เพราะเป็นการพัฒนาซึ่งเน้นการจัดการกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ที่กระตุ้นและท้าทายเด็กให้คิดค้นคว้าทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพสูงสุด

หลักสูตรที่ได้ดำเนินการพัฒนาแล้วจึงควรเป็นหลักสูตรที่สามารถทำให้ครูมีการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ต้องเป็นหลักสูตรที่ไม่พึ่งพาหนังสือหรือแบบฝึกหัดบทใดบทหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่พึ่งพาครูคนเดียวและไม่พึ่งพาตารางสอน หลักสูตรจะต้องมีความยืดหยุ่น มีหลายรูปแบบตามความต้องการของเด็กแต่ละคน และควรเป็นหลักสูตรพิเศษที่กลุ่มนักการศึกษา นักวิชาการ ครู หรือ ผู้ชำนาญการอื่นช่วยสร้างขึ้นมาเพื่อเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยเฉพาะ ไม่ใช่การจัดทำหลักสูตรสำหรับเด็กทั่วไปแล้วนำมาใช้สอนให้เร็วขึ้นหรือมีปริมาณมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ระบุว่า ในประเทศไทยนั้น องค์ความรู้และหลักวิชาที่ถูกต้องในเรื่องการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย โดยเฉพาะทางด้านดนตรี ซึ่งไม่เพียงแต่จะมีคุณค่าในตัวเองเท่านั้น ยังเป็นส่วนสำคัญที่เสริมให้ความสามารถด้านอื่น ๆ โดดเด่นไปด้วย เด็กกลุ่มนี้จะสามารถรับรู้หรือเรียนรู้

ทางด้านดนตรีได้อย่างรวดเร็วลึกซึ้งกว่าเด็กทั่วไป กระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรี ชอบติดตามประวัติและผลงานของนักดนตรีที่มีชื่อเสียง อยากแสดงดนตรีไม่ว่าจะเป็นการร้อง เพลงหรือเล่นเครื่องดนตรี ฝึกซ้อมเล่นดนตรีหรือร้องเพลงเป็นประจำ เป็นต้น หากเด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้รับการเอาใจใส่ดูแล พัฒนาความสามารถอย่างถูกต้อง เหมาะสม ความสามารถอันโดดเด่นที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างสรรคผลงานใน หลากหลายสาขาที่มีคุณภาพอย่างอนันต์ต่อสังคมในอนาคตต่อไป

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนลักษณะพิเศษที่ได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2536 ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ที่ 16 ตำบล กุดต ถนนวิภาวดีรังสิต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เป็นโรงเรียนต้นแบบระดับมัธยมศึกษาแห่งแรกของกรมสามัญศึกษาที่พัฒนาศักยภาพด้านดนตรี โดย เปิดสอนหลักสูตรวิชาสามัญและพัฒนาศักยภาพทางดนตรีทั้งดนตรีไทย และดนตรีสากลในวิชาเลือกเสรี รับสมัครนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประเภทอยู่ประจำและไปกลับ แบบสหศึกษา เปิดรับทั่วประเทศ สำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีและนักเรียนปกติทั่วไป

ในระยะเริ่มแรก กรมสามัญศึกษาได้แต่งตั้งให้นายฉลอง มีขันทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสังเวช อนุรักษ์การในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ต่อมาเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2536 กรมสามัญศึกษา ได้แต่งตั้งให้นายชวน น้อยเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนฤทธิณรงค์รอน อนุรักษ์การในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2539 กรมสามัญศึกษา ได้แต่งตั้งให้นางศิริพันธุ์ สุพรรณนพ มาดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน จนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีเกียรติประวัติดีเด่นเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศมากมาย เช่น ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมัธยมดีเด่น กรมสามัญศึกษา ประจำปีการศึกษา 2538 ได้รับประกาศเกียรติคุณ “โรงเรียนสีขาวเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด” กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2542 ได้รับเหรียญทองการประกวดวงโยชวาทิตนักเรียน นิสิต นักศึกษา ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย และชิงถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประจำปีการศึกษา 2540 , 2543 รางวัลรองชนะเลิศวงโยชวาทิตระดับ Championship Division ประเภทเดินแถวและแปรขบวน จากการประกวดดนตรีโลก ครั้งที่ 14 ณ ประเทศ เนเธอร์แลนด์ ประจำปีการศึกษา 2544 และโรงเรียนได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนกระทั่ง ครู

อาจารย์ นักเรียน สามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนโดยได้รับรางวัลเกียรติยศต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิชาการ และด้านดนตรี เป็นจำนวนมาก เช่น รางวัลพระพิฆเนศทองพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชนะเลิศวงปีพาทย์ไม้นวมประเภทเพลง 2 ชั้น ประจำปีการศึกษา 2540 โล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รองชนะเลิศอันดับ 1 เดี่ยวระนาดเอก จากการประกวดดนตรีไทย “ประลองเพลงประเลงมโหรี” ประจำปีการศึกษา 2541 ชนะเลิศเดี่ยวระนาดทุ้ม จากงานศิลป หัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 50 ระดับภาคกลางและภาคตะวันออก ชนะเลิศวงเครื่องสายผสมปีพาทย์ไม้นวมเครื่องคู่ เขตการศึกษา 1 ประจำปีการศึกษา 2541 เป็นต้น

ด้วยผลงานและเกียรติประวัติดีเด่นที่ทางโรงเรียนได้รับ ดังกล่าว จึงทำให้โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้รับประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีในปีการศึกษา 2546 และเป็นโรงเรียนที่มีการจัดทำหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีควบคู่ไปกับการเรียนวิชาสามัญซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำหลักสูตรดนตรีออกเป็นสองประเภท คือ หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ซึ่งนักเรียนที่มีโอกาสได้ใช้หลักสูตรประเภทนี้จะต้องผ่านการคัดแยกความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีก่อนล่วงหน้าซึ่งจะมีการจัดคัดแยกนักเรียนหลังจากที่รับสมัครนักเรียนเข้ามาเรียนแล้ว โดยใช้เครื่องมือวัดแนวความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีที่ทางโรงเรียนได้จัดทำขึ้น และหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนปกติที่ไม่ผ่านการคัดแยกความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้จะต้องเรียนวิชาสามัญและวิชาทฤษฎีทางด้านดนตรีด้วยกัน เพียงแต่จะต้องแยกเรียนเฉพาะวิชาทักษะปฏิบัติทางด้านดนตรีเท่านั้น ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำและใช้หลักสูตรดนตรีทั้งสองประเภทตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 จนถึงปัจจุบัน (2546) และได้ดำเนินการพัฒนาให้มีความทันสมัยและก้าวหน้าตามลำดับมาโดยตลอด เมื่อทางโรงเรียนได้จัดประเมินและเปรียบเทียบความสำเร็จของนักเรียนที่ใช้หลักสูตรทั้งสองประเภท พบว่า จำนวนนักเรียนที่ใช้หลักสูตรสำหรับนักเรียนความสามารถพิเศษ จะประสบความสำเร็จในด้านดนตรีสูงกว่านักเรียนที่ใช้หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนปกติ เช่น สามารถสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ สามารถชนะเลิศการแข่งขันทักษะทางด้านดนตรี เป็นต้น

จากความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี ในประเด็นของการจัดทำหลักสูตร และการใช้หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีของโรงเรียนมัธยมสังคีต กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านอื่น ๆ อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

2. ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนา

หลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

3. การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร แบ่งการศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่สังเคราะห์ขึ้นจากทฤษฎี หลักการ แนวคิด และกรอบของการพัฒนาหลักสูตรของสงัด อุทรานันท์ (2532) , วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525),และใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์(2539) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การจัดทำหลักสูตร และการใช้หลักสูตร ซึ่งในแต่ละด้านมีประเด็นย่อยที่กล่าวถึงขอบข่ายของการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตร

1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

- 1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- 1.3 การกำหนดจุดประสงค์
- 1.4 การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม
- 1.5 การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน

2. การใช้หลักสูตร

2.1 การบริหารหลักสูตร

- 2.1.1 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียนการ
- 2.1.2 การจัดครูเข้าสอน
- 2.1.3 การจัดตารางสอน
- 2.1.4 การจัดงบประมาณ
- 2.1.5 การจัดอาคารสถานที่
- 2.1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้
- 2.1.7 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร
- 2.1.8 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

2.2 การสอน

- 2.2.1 การวางแผนการสอน
- 2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.2.3 การพัฒนาและ การใช้สื่อการเรียนรู้
- 2.2.4 การจัดสอนซ่อมเสริม
- 2.2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

คำจำกัดความในการวิจัย

หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี หมายถึง หลักสูตรดนตรี ที่โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการจัดทำขึ้น เพื่อให้ใช้สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี โดยพัฒนาเพิ่มเติมขึ้นจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา ซึ่งได้เปิดเป็นวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกเสรี

การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี หมายถึง การพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรในสถานศึกษา ที่เป็นวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกเสรี

ซึ่งโรงเรียนกำหนดให้เลือกเรียน 2 สาขาวิชา คือ ดนตรีไทยและดนตรีสากล โดยยึดหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง การจัดเวลาเรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล เกณฑ์การจบช่วงชั้นและการจบหลักสูตรขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เป็นหลัก พร้อมกับเพิ่มเติม ส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของท้องถิ่น ชุมชนซึ่งเป็นบริบทของโรงเรียน รวมทั้งส่วนที่สืบ เนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือการเป็นโรงเรียนเฉพาะทางเพื่อพัฒนาศักยภาพ ด้านดนตรี เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อใช้สำหรับสอนนักเรียนผู้ที่มี ความสามารถพิเศษด้านดนตรี

นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี หมายถึง นักเรียนที่ผ่านการคัดแยก ความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีตามเครื่องมือวัดแววความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีที่ทาง โรงเรียนได้จัดทำขึ้น โดยมีขอบเขต คือ เป็นผู้ที่มีทักษะทางด้านดนตรีและทักษะทางการคิดที่สูง และโดดเด่นกว่านักเรียนคนอื่นที่อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมเดียวกันหรือประสบการณ์เดียวกัน สามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์และความเป็นเลิศทางวิชาการ มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพ ที่จะสามารถพัฒนาความสามารถนั้นได้อย่างเป็นที่ประจักษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถด้าน หลักสูตร และด้านดนตรี ที่แต่งตั้งขึ้นโดยสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแล ช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษาทั้งทางด้านดนตรีไทยและดนตรีสากล

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีต วิทยา กรุงเทพมหานคร

ครูผู้สอน หมายถึง ครูประจำการและครูอัตราจ้าง ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี เฉพาะรายวิชาทักษะปฏิบัติดนตรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา ครูผู้สอน ในการใช้เป็นแนวทางการพิจารณา ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ทางด้านดนตรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้โรงเรียนที่มีการจัดทำหลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหา การดำเนินการจัดทำหลักสูตร การใช้หลักสูตร เพื่อให้เกิดความเข้าใจและครอบคลุมกับเรื่องที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตร
 - 2.1 การจัดทำหลักสูตร
 - 2.1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร
 - 2.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
 - 2.1.3 การกำหนดจุดประสงค์
 - 2.1.4 การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม
 - 2.1.5 การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน
 - 2.2 การใช้หลักสูตร
 - 2.2.1 การบริหารหลักสูตร
 - 2.2.2 การสอน
3. นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี
 - 3.1 ความหมายและคุณลักษณะของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โดยทั่วไป
 - 3.2 ความหมายและคุณลักษณะของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี
 - 3.3 เกณฑ์การคัดแยกนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ
 - 3.4 การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ
 - 3.5 ปัญหาของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ
4. หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “หลักสูตร” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ทาบ (Taba, 1962) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางในการเตรียมพลเมือง เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นสมาชิกที่สามารถสร้างสรรค์ผลผลิตให้แก่วัฒนธรรมนั้น

กู๊ด (Carter V. Good, 1973 อ้างใน กาญจนา คุณารักษ์, 2527) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้อัจฉริยะหรือประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญ เช่น หลักสูตรดนตรีศึกษา หลักสูตรสังคมศึกษา
2. หลักสูตร คือ คำโคร่งทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอนซึ่งในโรงเรียนจัดให้เด็กเพื่อให้เด็กได้มีความรู้หรือประกาศนียบัตร หรือเพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป
3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคม ความก้าวหน้าทางวิชาการ ความต้องการของผู้เรียน หลังจากนั้น ก็กำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์เป็นขั้นตอน ต่อไป

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor, J. Galen and Alexander, 1974) ได้ให้คำนิยามหลักสูตร ไว้ว่า หลักสูตรคือ การจัดเตรียมมวลประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลความมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างกว้าง ๆ และจุดมุ่งหมายเฉพาะของโรงเรียน

กรมวิชาการ (2521) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรตามความหมายอย่างกว้าง ๆ ว่าหมายถึง ประสบการณ์ทั้งมวลที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีความรู้และทักษะ เกิดความคิดและทัศนคติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

สวัสดี จงกล (2521) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดที่ว่าด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา แนวทางการดำเนินงาน เนื้อหา สาระ ซึ่งจัดให้ผู้เรียนมีความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ศุมิตร คุณากร (2523) กล่าวว่า ความหมายของหลักสูตรมีสองระดับ คือ หลักสูตร ในระดับชาติ ซึ่งหมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ และหลักสูตรในระดับโรงเรียน ซึ่งหมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน ไม่ว่าจะภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กาญจนา คุณารักษ์ (2527) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นโครงการหรือแผน หรือข้อกำหนดอันประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้เอากัตบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง อนุกรมโครงร่างของการเรียนอย่างกว้าง ๆ การกำหนดสาระของหลักสูตรในแง่ต่าง ๆ โดยสร้างลักษณะเนื้อหาในหลักสูตร แนวทางการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรจะเป็นการประเมินผลว่าทั้งการเลือกและโครงสร้างใช้ได้หรือไม่ และหลักสูตร คือ เกณฑ์ประเมินผลสำหรับการสอน

ทัศนีย์ สุขเมธิ (2531) ได้กล่าวถึงหลักสูตรไว้ว่า ความหมายของหลักสูตรครอบคลุมตั้งแต่เอกสารที่เป็นทางการ ซึ่งมีการกำหนดรายละเอียดเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาแต่ละระดับ และประกอบด้วยกลุ่มวิชา ขอบเขตของเนื้อหาวิชา จุดมุ่งหมาย แนวทาง โครงสร้าง และวิธีการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงมวลประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะและเจตคติที่ดี อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต

ธีราร บัวศรี (2532) ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง ข้อกำหนดว่าด้วยจุดหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะและพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

วิชัย ดิสระ (2535) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง วิชาที่เป็นเนื้อหาหมวดประสบการณ์ของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้ศึกษาความหมายของหลักสูตรของนักการศึกษาต่าง ๆ และได้ให้ความเห็นว่า หลักสูตรมีความหมายตั้งแต่ที่เป็นรูปธรรมจนถึงนามธรรม ดังนี้

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป.) สรุปความหมายของหลักสูตรออกเป็น 2 นัย คือ

หลักสูตรในทางแคบ หมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงการของผู้เรียน ประกอบด้วย ความมุ่งหมายของการให้การศึกษา เนื้อหารายวิชา ระยะเวลาเรียน กิจกรรมและประสบการณ์ ที่จัดให้ผู้เรียน การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน

หลักสูตรในทางกว้าง หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ที่โรงเรียน จัดให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ทั้งในและนอกโรงเรียน

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร เป็นส่วนที่สามารถทำให้มองเห็นโครงสร้างของหลักสูตรได้ทั้งระบบ เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ขึ้น

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “องค์ประกอบของหลักสูตร” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิดดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler,1949) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ประการ คือ

1. จุดประสงค์ (Objectives)
2. เนื้อหาวิชา (Content)
3. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ (Organising Learning Experiences)
4. การประเมินผล (Evaluation)

ทาบ (Taba,1962) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มี 4 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ (Objectives) ซึ่งเป็นแนวทางการเรียนการสอนว่า ต้องการให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนแก่ใคร สอนทำไม
2. เนื้อหาวิชา (SubJect Matter) หมายถึงสาระความรู้ และประสบการณ์ ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ เนื้อหาเป็นรายละเอียดที่นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. วิธีสอนและการดำเนินการ (Method and Organization) หมายถึง การแปลง วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ไปสู่การสอน สอนเนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนดด้วยวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีความรู้ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติและคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด
4. ประเมินผล(Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติและคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยใช้วัตถุประสงค์เป็นแนวทางในการประเมินผล

เคอร์รี่ (Kerr,1968 อ้างใน กาญจนา คุณารักษ์, 2527) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 องค์ประกอบ คือ

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. ความรู้
3. ประสบการณ์การเรียนรู้
4. การประเมินผลหลังเรียน

คูมิตร คุณากร (2523) ได้ให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มีดังนี้

1. ความมุ่งหมาย
2. เนื้อหา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2522) กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มี 8 ประการ คือ

1. จุดหมาย
2. หลักการ
3. โครงสร้าง
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
5. เนื้อหารายวิชา
6. สื่อการเรียน
7. วิธีสอน
8. การประเมินผล

สุมณ อมรวิวัฒน์ (2524) กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบสำคัญ ประกอบด้วย

1. จุดหมายของหลักสูตรแต่ละระดับ
2. รายละเอียดเกี่ยวกับวัยของผู้เรียน เวลา อัตราเวลาเรียน
3. รายละเอียดของหัวข้อวิชาในแต่ละหมวดและประสบการณ์ทั้งหมด
4. กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. กิจกรรมของโรงเรียนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการและประสบการณ์ของนักเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบสำคัญ และขาดไม่ได้อย่างน้อย 6 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims)
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives)
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content Experiences)
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies)
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials)
6. การประเมินผล (Evaluation)

สังัด อุทรานันท์ (2532) ได้แบ่งหลักสูตรออกเป็น 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. เนื้อหา / สาระและประสบการณ์
4. การเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

5. การเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิชาในชุมชน
6. การประเมินผล
7. การเสนอแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียน

สงบ ลักษณะ (2533) กล่าวถึงส่วนประกอบของหลักสูตรว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ ทั้งปวงทั้งในแง่ข้อกำหนดที่เป็นเอกสารรวมถึงกิจกรรมการปฏิบัติทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยครู ผู้บริหาร ศิษยานุเทศ์ และชุมชน ซึ่งมีเป้าหมายไปที่การเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม เทคโนโลยีต่าง ๆ และการบริหารและการนิเทศ

โบซองป์ (Beauchamp,1975 อ้างในอมรรัตน์ ไกรสุข,2537) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรว่ามี 4 ประการ คือ

1. เนื้อหาสาระและวิธีการจัด
2. จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ
3. แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้สอน
4. การประเมินผล

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในทัศนะของผู้วิจัยสรุปว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการหรือแบบแผน ที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา สาระ กิจกรรมการเรียนรู้และประสบการณ์ต่างๆที่ผู้เรียนควรได้รับ ตลอดจนการวัดและประเมินผล ที่มีความชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมาย ของการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การนำหลักสูตร ไปใช้ การนิเทศและติดตามผล

2. การพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตร ถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนด แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต และสามารถ พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้ การจัดการศึกษาที่ดีจึงควรมีความเหมาะสมสอดคล้อง กับสภาพชีวิตและสังคมของผู้เรียนหลักสูตรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความเหมาะสม

สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เป็นกระบวนการที่เรียกว่า “การพัฒนาหลักสูตร” ซึ่งสามารถนำไปใช้กับการพัฒนาหลักสูตรได้ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ตลอดจนหลักสูตรฝึกอบรมทั้งระยะสั้นหรือระยะยาว เนื่องจากแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีขอบข่ายหรือองค์ประกอบพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามแต่ละแนวคิดก็จะมี ความแตกต่างกันไปบ้างในบางส่วนที่เป็นรายละเอียด ขึ้นอยู่กับผู้เสนอแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรแต่ละรูปแบบนั้นมีความเชื่อหรือยึดสิ่งใดเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การพัฒนาหลักสูตรและการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

กู๊ด (Carter V. Good, 1973 อ้างใน มณฑิรา ชนะสิทธิ์, 2539) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การพัฒนาหลักสูตร” ไว้ 2 ความหมาย คือ การปรับปรุงหลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้มีความเหมาะสมกับโรงเรียน หรือ ระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุหลักสูตร วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล โดยจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระบบติดต่อกันไป หรือปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาให้เหมาะสม

การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การดัดแปลงให้แตกต่างออกไปจากของเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาขึ้นมาใหม่ โดยการเปลี่ยนแปลงแบบของหลักสูตร

สัจด์ อุทรานันท์ (2527) กล่าวว่า การพัฒนาตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Development” ซึ่งมีความหมายเด่นชัดอยู่ 2 ลักษณะ ลักษณะแรกหมายถึง การทำให้ดีขึ้น หรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น และมีอีกลักษณะหนึ่งหมายถึง ทำให้เกิดมีขึ้น โดยเหตุนี้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจึงอาจมีความหมายได้ 2 ลักษณะเช่นเดียวกัน คือ ความหมายแรกหมายถึงการพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และอีกความหมายหนึ่งก็คือ การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) จะมีความหมายครอบคลุมถึง การสร้างหลักสูตร การวางแผนหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรนั้นเป็นการปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรให้ดีขึ้นทั้งระบบ ตั้งแต่จุดมุ่งหมาย การเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ผลการสอนของครู ผลการเรียนของนักเรียน

กระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “กระบวนการหรือขั้นตอนพัฒนาหลักสูตร” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler,1950) ได้เสนอแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

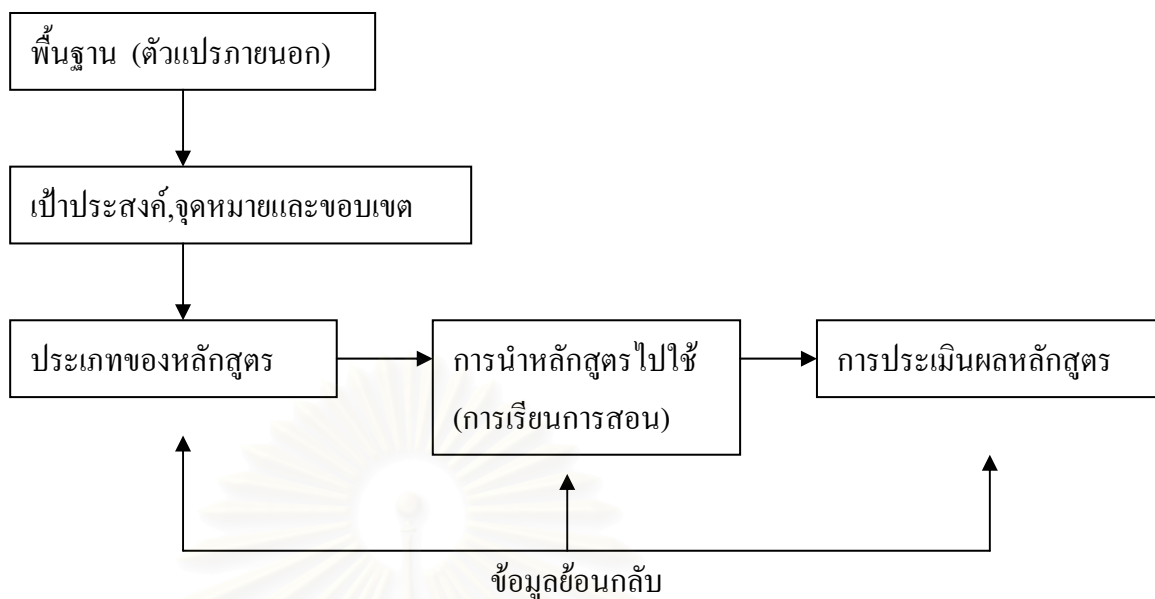
1. มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนจะต้องให้เด็กได้รับ
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
4. เราจะทราบได้อย่างไรว่าได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แล้ว

ทาบ (Taba,1962) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ

1. การวินิจฉัยความต้องการและความจำเป็นของสังคม
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา
3. การคัดเลือกเนื้อหาสาระวิชาที่จะนำมาสอน
4. การจัดลำดับเนื้อหาสาระ
5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
7. การกำหนดวิธีการประเมินผล

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander,1974) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. การศึกษาตัวแปรต่าง ๆ จากภายนอก
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์
3. การออกแบบหลักสูตร
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การประเมินผลหลักสูตร

สุมิตร คุณากร (2523) ได้กล่าวถึงขบวนการในการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การเลือก การจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร
5. การปรับปรุงหลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2527) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เป็นวัฏจักร ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

สุจริต เพียรชอบ (2529) ได้เสนอแนะกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติ ได้ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำหลักสูตร ซึ่งอาจได้มาจากผลการวิจัย

เกี่ยวกับหลักสูตร แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ

2. ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาตั้งปณิธานหรือปรัชญาของสถาบัน เป็นแนวทางในการวางวัตถุประสงค์ เลือกเนื้อหา จัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ และการเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด

3. วางวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของสถาบันว่าเป็นเช่นไร
4. เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมที่จะนำมาใส่ไว้ในหลักสูตร
5. จัดตั้งคณะกรรมการหรืออนุกรรมการพิจารณาเรื่องความสมดุลของหลักสูตร
6. คณะกรรมการหลักสูตรประชุมพิจารณาจัดทำหลักสูตร วัตถุประสงค์ และโครงสร้าง

ของหลักสูตร

7. คณะกรรมการ อนุกรรมการ หรือกลุ่มบุคคลจัดเนื้อหาวิชาในแต่ละหมวด
8. หลังจากที่ทำหลักสูตรแต่ละหมวดวิชาเรียบร้อยแล้ว ควรนำเข้าไปประชุมใหญ่ เพื่อ

พิจารณาขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะ

9. แต่ละหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชาจัดทำประมวลรายวิชาซึ่งเป็นรายละเอียดของแต่ละวิชา
10. คณะกรรมการตกลงเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผล
11. การบริหารหลักสูตรและการบริการทางวิชาการ
12. การประเมินผลหลักสูตร
13. การปรับปรุงหลักสูตร

รัชชัช ชัยจิรฉายากุล (2529) ได้สรุปกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินหลักสูตร
5. การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ธีรารัง บัวศรี (2531) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรต้นแบบหรือหลักสูตรแม่บท ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร
4. การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา
5. การเลือกเนื้อหาวิชา

6. การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
7. การกำหนดประสบการณ์เรียนรู้
8. การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
9. การกำหนดการประเมินผลการเรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร ซึ่งประกอบด้วยระบบต่าง ๆ คือ

1. ระบบการยกร่างหลักสูตร ประกอบด้วย
 - 1.1 สิ่งกำหนดหลักสูตร คือ การศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในการยกร่างหลักสูตร
 - 1.2 การกำหนดรูปแบบหลักสูตร
 - 1.3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร
 - 1.4 การปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้
2. ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย
 - 2.1 การขออนุมัติหลักสูตร
 - 2.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 2.3 การดำเนินการใช้หลักสูตร
3. ระบบการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย
 - 3.1 การวางแผนการประเมินหลักสูตร
 - 3.2 การเก็บข้อมูล
 - 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.4 การรายงานข้อมูล

บุญมี เณรยอด (2536) ได้ให้ทัศนะของการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้น สิ่งที่จะต้องกระทำเป็นประการแรก คือ การกำหนดความมุ่งหมาย ในการกำหนดความมุ่งหมาย จะต้องคำนึงถึงจิตวิทยา ปรัชญา เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม จริยธรรม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ซึ่งแวดล้อมตัวผู้เรียนและข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และความต้องการของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาปัจจัยดังกล่าว จะได้นำมาใช้เป็นรากฐานในการเลือกเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จะนำเข้ามาบรรจุในหลักสูตร เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่ได้กำหนดไว้ในความมุ่งหมาย

ระดับของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับห้องเรียน

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “ระดับของการพัฒนาหลักสูตร” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามที่สนะและแนวคิด ดังนี้

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander,1974) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรระดับต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยยึดถือแผนการศึกษาชาติ โครงการต่าง ๆ ระบบการศึกษา และสิ่งที่มีอิทธิพลต่าง ๆ เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตรระดับมลรัฐ เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของรัฐและคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านต่าง ๆ ซึ่งหลักสูตรที่จัดทำขึ้นในระดับนี้จะเป็นแนวทางให้หน่วยงานระดับล่างนำไปพัฒนาต่อไป
3. การพัฒนาหลักสูตรระดับกลุ่มโรงเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น โดยสภาหลักสูตร คณะกรรมการหลักสูตร และคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านต่าง ๆ
4. การพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียน โดยแผนกวิชาต่าง ๆ และคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน
5. การพัฒนาหลักสูตรโดยคณะครู เป็นการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละระดับชั้นแต่ละแผนกวิชา
6. การพัฒนาหลักสูตรโดยครูแต่ละคน เป็นการพัฒนาหลักสูตร โดยความร่วมมือของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

สุมิตร कुमार (2523) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมิได้มีขอบเขตจำกัดอยู่เฉพาะในระดับกระทรวงศึกษาธิการ หรือที่เรียกกันว่าระดับชาติเท่านั้น แต่กระจายต่อไปในระดับต่าง ๆ ได้ถึง 4 ระดับ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีลักษณะและสาระที่เอื้ออำนวยต่อการนำไปขยายหรือปรับให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้ใช้ในระดับต่าง ๆ ที่รองลงไป นำไปขยายและปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โรงเรียน และระดับชั้นเรียนต่อไป
2. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น คำว่าท้องถิ่นในระดับนี้ หมายถึง เขตการศึกษา ซึ่งจะทำการขยายหรือปรับหลักสูตรระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม ภูมิศาสตร์ และความต้องการของประชาชนในแต่ละเขตการศึกษา
3. การพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยทางโรงเรียนทำ

หน้าที่ขยายและปรับประมวลการสอนจากการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นอีกครั้ง เพื่อให้ละเอียดยิ่งขึ้น จนกระทั่งสามารถแยกแยะรายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่จะสอนออกมาเป็นกำหนดเวลาได้

4. การพัฒนาหลักสูตรในระดับชั้นเรียน ในระดับนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยการปรับความมุ่งหมายในการสอนเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ และการสอนให้สอดคล้องกับสภาพทางด้านสติปัญญาและความสนใจของผู้เรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้แบ่งระดับการพัฒนาหลักสูตรของไทยเป็น 3 ระดับ คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่มีหลักการ จะต้องกระทำในระดับกว้าง ๆ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม
2. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นในที่นี้ หมายถึง ระดับภาค ระดับจังหวัดและระดับกลุ่มโรงเรียนเป็นการนำหลักสูตรระดับชาติมาปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระให้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่น
3. การพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยครูผู้สอน

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในทัศนะของผู้วิจัยสรุปว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรแม่บทโดยการจัดทำรายละเอียดในแผนการสอน คู่มือครู เกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของการสอน วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล หรือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ โดยมีกระบวนการคือการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระกิจกรรม กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้การประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำผลข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2.1 การจัดทำหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตร หรือการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ นั้น ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การสร้างหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผน และพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน อันประกอบด้วย การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกจุดมุ่งหมาย การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน และสื่อการเรียนการสอน วิธีการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตามเป้าหมาย และการประเมินความสำเร็จของหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานี้ใหม่ ซึ่งขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรประกอบด้วย

1. การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร
2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
3. การกำหนดจุดประสงค์
4. การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม
5. การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน

2.1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียนจำเป็นต้องมีบุคลากรหลายฝ่ายร่วมในการพัฒนา เพื่อให้ได้หลักสูตรที่บังเกิดผลตามความมุ่งหมายของการศึกษา

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะ และแนวคิด ดังนี้

โบซองป์ (Beauchamp, 1968) กล่าวถึงผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรควรประกอบด้วย

1. บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่างๆ เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา ผู้เชี่ยวชาญทั่ว ๆ ไป และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร
2. บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ เช่น นักวิจัยทางหลักสูตร และตัวแทนของครูผู้สอน
3. บุคลากรทางด้านอาชีพประกอบด้วย ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ครูพิเศษ และนักบริหาร
4. ตัวแทนประชาชน
5. นักเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ กล่าวว่า (2525) คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมี 3 ระดับ คือ

1. คณะกรรมการการศึกษาระดับชาติ มีหน้าที่ ดำเนินงานในการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน การบริการสื่อการเรียนการสอน เพื่อเสนอแนะไปสู่คณะกรรมการระดับท้องถิ่น
2. คณะกรรมการระดับท้องถิ่น มีหน้าที่พิจารณาเลือกใช้ ปรับปรุงแก้ไขการเปลี่ยนแปลง ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เป็นการถ่วงความเหมาะสม เพื่อเสนอแนะไปสู่คณะกรรมการการศึกษา ระดับโรงเรียน
3. คณะกรรมการการศึกษาระดับโรงเรียน มีหน้าที่ ช่วยให้การดำเนินงานในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนด้านวัสดุหลักสูตรและสถานที่ต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงาน และชีวิตความเป็นอยู่ของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นในการจัดและปรับปรุงสภาพชีวิตของชุมชน วัฒนธรรม ค่านิยมและพัฒนาการ ตลอดจนการศึกษาพลานามัย การศึกษาเพื่อการอาชีพในระดับต่าง ๆ ของ

นักเรียน จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่าย และตรวจบัญชีการใช้จ่ายประจำปี และการจัดให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและร่วมมือกับชุมชน

สังค์ อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า เนื่องจากหลักสูตรอาจจะพัฒนาขึ้นในหลายระดับ กล่าวคือ เป็นหลักสูตรระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น หรือระดับโรงเรียน การคัดเลือกบุคคลต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ก็อาจจะต้องมีความแตกต่างกันไป เช่นในการพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ ก็ไม่อาจจะไม่สามารถจะให้ครูในฐานะผู้ใช้หลักสูตรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้มากนัก ซึ่งสามารถจำแนกผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเป็น 4 กลุ่มคือ

1. กลุ่มของคณะพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชา ครู นักพัฒนาหลักสูตร และนักวัดผลการศึกษา
2. กลุ่มของผู้ที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของสังคม ได้แก่ ผู้เขียนหนังสือ บุคคลที่ทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ผู้แทนราษฎร ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียน
4. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียน และนักแนะแนวการศึกษา

บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร มีดังนี้

1. บทบาทของคณะพัฒนาหลักสูตร (ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร)
2. บทบาทของผู้สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร (ได้แก่ ศึกษานิเทศก์)
3. บทบาทของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของสังคม
4. บทบาทของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้เรียน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ควรจัดตั้งคณะทำงาน 5 – 8 คน ที่มีความรู้ความสามารถในด้านเนื้อหาวิชา การสอน สภาพท้องถิ่น และด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่

1. ครูหรือผู้สอน
2. ผู้บริหารโรงเรียน
3. ศึกษานิเทศก์
4. วิทยากรท้องถิ่น
5. นักวิชาการ

2.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ศุมิตร คุณานุกร (2523) ได้กล่าวถึงข้อมูลที่จะใช้เป็นรากฐานในการกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา การเลือกเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ในการเรียนประกอบด้วยข้อมูลที่ได้ตามแหล่งที่มา 6 แหล่ง คือ ข้อมูลทางด้านปรัชญา ข้อมูลที่ได้จากนักวิชาการ ข้อมูลที่ได้จากจิตวิทยา การเรียนรู้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสังคมของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางการเทคโนโลยี

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การจัดหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมได้นั้น จะต้องทำการศึกษา สำรวจ การวิจัยหลายด้าน เพื่อหาข้อมูลต่างๆ มาประกอบการพิจารณาเลือก และกลั่นกรอง โดยการ

1. ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย ที่บุคคลอื่นได้กระทำมา
2. การศึกษาตัวผู้เรียน เกี่ยวกับ ธรรมชาติของผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย
3. การศึกษาสังคม
4. การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

สังัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการจำเป็น อันจะสามารถจัดหลักสูตรให้แก้ปัญหาและสนองความต้องการนั้นๆ ได้ อาจรวบรวมโดยการวิจัย สัมภาษณ์ ประชุมและสัมมนา

ประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูล มี 2 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น
2. การศึกษาปัญหาเฉพาะประกอบด้วย

ประเภทของข้อมูล

1. ข้อมูลทางประวัติและปรัชญาทางการศึกษา (คุณวิทยา Axiology คือ สุนทรียศาสตร์และ จริยศาสตร์ เรียนเรื่องอะไรคือความดี ความงาม หรือ สาระถดนิย (Essentialism) คือการสะสมมรดกของสังคมและสืบทอดวัฒนธรรมในสังคมให้คงอยู่)

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและทฤษฎีการเรียนรู้
2. ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม และ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชา

แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชน/ท้องถิ่น
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียน

วิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาโดยตรง
2. การศึกษาโดยทางอ้อม

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า ในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนหรือสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนและการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของ หลักสูตร ได้แก่ จุดหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล เรียงตามลำดับ โดยข้อมูลพื้นฐานที่ศึกษาจะช่วยในการกำหนดจุดหมาย จุดประสงค์ และจุดประสงค์เฉพาะของหลักสูตรซึ่งระบุถึงที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จากนั้นจุดหมาย จุดประสงค์ และจุดประสงค์เฉพาะจะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระที่ควรจัดให้กับผู้เรียน

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชน/ท้องถิ่น
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียน
3. ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของโรงเรียน
4. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน และการนำหลักสูตรไปใช้

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน

1. ข้อมูลมีมากเกินไปจนจำเป็น
2. ความหมายของคำหรือข้อความไม่ชัดเจน
3. ขาดการตรวจสอบความตรงของข้อมูล
4. การไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาและความต้องการที่จะเกิดในอนาคต

จากนั้น จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

2.1.3 การกำหนดจุดประสงค์

หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนของครู การที่จะให้ครูจะจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น ตัวหลักสูตรจะต้องกำหนดแนวทางในการดำเนินงานไว้อย่างละเอียดชัดเจน โดยเฉพาะในด้านเนื้อหาและมวลประสบการณ์ที่จะให้แก่ผู้เรียน สำหรับจุดประสงค์ของหลักสูตรการสอนดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร นั้น ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความเป็นเลิศในทักษะและความรู้ ความสามารถด้านดนตรี เพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อและในการประกอบอาชีพ

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การกำหนดจุดประสงค์” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การกำหนดจุดประสงค์ เป็นเครื่องกำหนดเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน การประเมินผล การเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
 - 1.1 เพื่อเป็นการศึกษาสำรวจอย่างกว้างขวางและถูกต้องเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย
 - 1.2 เพื่อเป็นการหาทางเสนอแนะกิจกรรมการเรียน
 - 1.3 เพื่อเป็นการกำหนดผลการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนขั้นสุดท้าย ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร
2. จุดมุ่งหมายของการเรียน
 - 2.1 จุดมุ่งหมายเฉพาะหรือ จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
 - 2.2 มุ่งเน้นที่เนื้อหาสาระของวิชา
 - 2.3 มีการควบคุมสถานการณ์เรียนรู้
3. จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ประกอบด้วย
 - 3.1 ความรู้ หรือ พุทธิศึกษา คือการระลึกได้หรือการจำได้รวมทั้งข้อเท็จจริงต่าง ๆ
 - 3.2 ทักษะ คือ การมุ่งเน้นที่จิตใจซึ่งส่งผลมาสู่การกระทำ
 - 3.3 เจตคติ เน้นพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ ค่านิยม

สังัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การกำหนดจุดประสงค์จัดทำเพื่อมุ่งแก้ปัญหา และสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว เป็นการตั้งเป้าหมายว่าปัญหา และความต้องการต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะสามารถตอบสนอง อย่างไร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การกำหนดจุดประสงค์เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก
 ตอนหนึ่ง เพราะจะบอกถึงความมุ่งหวังว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและความรู้
 ความสามารถในลักษณะใด รวมทั้งยังเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและ
 ประสิทธิภาพการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความหมาย

1. ระดับชาติมักใช้คำว่า เป้าประสงค์
2. ระดับการศึกษาหรือประเภทการศึกษา ใช้คำว่า จุดมุ่งหมาย
3. ระดับหลักสูตร ใช้คำว่า จุดหมาย
4. ระดับกลุ่มวิชา ใช้คำว่า จุดประสงค์ทั่วไป
5. ระดับรายวิชา ใช้คำว่า จุดประสงค์รายวิชา
6. ระดับการเรียนการสอน ใช้คำว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือจุดประสงค์
 เชิงพฤติกรรม

ลักษณะของจุดประสงค์ในระดับต่าง ๆ

1. ด้านความรู้หรือสติปัญญา (พุทฺธิสัย) จะเกี่ยวกับการพัฒนาการทางสมอง
2. ด้านเจตคติ/ความรู้สึคนึกคิด (จิตพิสัย) จะเกี่ยวกับการพัฒนาการทางจิตใจ
3. ด้านทักษะ (ทักษะพิสัย) จะเกี่ยวกับการพัฒนาการทางด้านทักษะในการปฏิบัติ
 กิจกรรมต่าง ๆ

การกำหนดจุดประสงค์ในระดับหลักสูตร

1. ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป
2. ต้องมีความสำคัญหรือคุณค่าต่อผู้เรียน
3. ต้องใช้ภาษาที่ชัดเจน
4. ต้องมีการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ
5. ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริง
6. ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

การกำหนดจุดประสงค์ในระดับกลุ่มวิชาและระดับรายวิชา

1. ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของในระดับอื่นที่สูงกว่าหรือกว้างกว่า
2. ต้องสอดคล้องและสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม
3. เหมาะสมกับระดับความสามารถ วัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน
4. ครอบคลุมลักษณะสำคัญ ๆ ของการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย
5. ใช้ภาษาที่ชัดเจนและกระชับรัด
6. สามารถนำไปปฏิบัติได้

หลักการกำหนดการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ควรเขียนสั้น ๆ
2. ควรระบุพฤติกรรมที่คาดว่าจะเกิดเพียงหนึ่งพฤติกรรม
3. ระบุพฤติกรรมปลายทางที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยนักเรียนเท่านั้น
4. ต้องเป็นพฤติกรรมที่เห็นๆได้ ที่ไม่ใช่เป็นนามธรรม
5. ต้องเป็นคำชี้ลักษณะเฉพาะเจาะจง
6. ไม่ควรมีหัวข้อย่อยมากเกินไป
7. ครอบคลุมพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย

การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม วัดได้อย่างชัดเจนเมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้หนึ่งหรือบทเรียนหนึ่ง

1. พฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมของผู้เรียนที่ผู้สอนคาดหวัง
2. สถานการณ์หรือเงื่อนไข หมายถึง ข้อความที่ระบุถึงสถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมในข้อ 1 ออกมา
3. เกณฑ์ หมายถึง ข้อความที่ระบุระดับความสามารถของพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกในขั้นต่ำสุดที่ครูจะยอมรับได้ว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หลักเกณฑ์ในการกำหนดจุดประสงค์ ในระดับหลักสูตรไว้ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น
2. ต้องมีความสำคัญหรือมีคุณค่าต่อผู้เรียน
3. ต้องใช้ภาษาที่ชัดเจน
4. ต้องมีการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ
5. ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริง
6. ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

การได้มาซึ่งจุดประสงค์ของหลักสูตรจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนจัดทำหลักสูตร เช่น ความมุ่งหมายของโรงเรียน ความรู้ของผู้เรียน ทฤษฎีการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอน ทรัพยากร สื่อและวัสดุประกอบการสอน อาคารสถานที่ อย่างไรก็ตาม การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร จะต้องสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา ปรัชญา ค่านิยม ความต้องการและมุ่งแก้ปัญหาของสังคม ต้องสนองความต้องการของผู้เรียน ต้องสอดคล้อง และส่งเสริมจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับอื่น และต้องสามารถปฏิบัติได้จริง เพราะจุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นสิ่งที่แสดงถึงความมุ่งหวังของคุณลักษณะที่ต้องการในตัวผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตรนั้น ๆ

2.1.4 การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม

หลังจากได้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร และพิจารณาจากโครงสร้างของหลักสูตรแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะ และแนวคิด ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ควรทำเป็นรายการแต่ละหัวข้อให้ชัดเจน และมีการจัดลำดับจากง่ายไปสู่ยาก เช่น วิชาภาษาไทย ควรเริ่มจากฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นต้น และควรคำนึงถึง

1. สิ่ง que คิดว่าจำเป็นสำหรับนักเรียน
2. สิ่ง que เด็กต้องการและสนใจที่จะเรียนรู้
3. สิ่ง que ผู้ปกครองหรือชุมชนต้องการให้เด็กรู้

Oliver quoted in Schave (1984) (อ้างในสมลักษณ์ สุเมธ, 2539) ได้เสนอวิธีการในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การกำหนดเนื้อหาโดยวิธีการวิจัยค้นคว้า (Identifying Content Through Research) เป็นการกำหนดกรอบความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น โดยมีพื้นฐานทางทฤษฎี รายงานเอกสารที่มีผู้ได้ศึกษาไว้เป็นแนวทางในการพัฒนาเนื้อหา

2. กำหนดเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ (Identifying Content With an Expert) โดยวิธีถามผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ผู้เชี่ยวชาญจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณค่าแก่นักพัฒนาหลักสูตรเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่มีทัศนคติกว้างไกลในเรื่องนั้น ๆ และเข้าใจความสัมพันธ์ของเนื้อหา วิธีนี้จะช่วยประหยัดเวลาในการศึกษาได้เป็นอย่างดี

3. กำหนดเนื้อหาโดยผู้ร่วมงาน (Identifying Content by Participants) วิธีนี้ คณะผู้ทำงานด้านหลักสูตรก็คือผู้เชี่ยวชาญนั่นเอง โดยอาจจะศึกษาว่าเนื้อหาอะไรที่มีอยู่แล้วจากการสอบถามผู้ร่วมงาน คณะผู้ทำงานจะต้องทำการสังเคราะห์จากข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้ วิธีนี้เหมาะในกรณีที่ยังไม่มีทฤษฎี และผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น

4. กำหนดเนื้อหาโดยวิธีสังเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Identifying Content Through Needs Assessment) เป็นการกำหนดเนื้อหาในกรณีไม่มีหลักสูตรอยู่ก่อน นักพัฒนาหลักสูตรมักจะมีคำถามว่าควรจะเริ่มต้นที่จุดใด การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เป็นวิธีที่เป็นประชาธิปไตยที่สุดในการคัดเลือกเนื้อหา เป็นกระบวนการที่หลายฝ่ายมีโอกาสเข้าร่วม เช่น การสัมภาษณ์ครู ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครอง นักเรียน นักการเมือง ผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับ

ปัญหาที่บุคคลเหล่านี้ประสบและต้องการที่จะแก้ไข หลังจากที่ได้รับข้อมูลจากทุกฝ่ายแล้วก็จะหาข้อยุติ โดยการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และเนื้อหาที่สำคัญที่เฉพาะเจาะจง

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ที่จะนำมาสอน เป็นเสมือนสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

รูปแบบการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม

1. การยึดเอาสาขาวิชาหรือรายวิชาเป็นหลัก (แยกวิชา , สหสัมพันธ์ ,รวมวิชา, แขนงวิชา, บูรณาการ)
2. การยึดเอาความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก
3. การยึดเอากิจกรรมและปัญหาสังคมเป็นหลัก
4. การยึดเอาทักษะทางกระบวนการเป็นหลัก
5. การยึดเอาสมรรถภาพเป็นหลัก

ธีรารัง บัวศรี (2532) ได้เสนอหลักเกณฑ์ ในการคัดเลือกเนื้อหาวิชา ไว้ดังนี้

1. มีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
2. สอดคล้องกับวุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้เรียน
3. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษานั้น
4. ควรสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. ควรมีความต่อเนื่องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนที่มีอยู่
6. สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว
7. สามารถจัดให้ผู้เรียนได้ (ซึ่งดูจากความพร้อมของโรงเรียน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เวลาและบุคคล)
8. ควรเรียงลำดับให้เหมาะสมโดยเริ่มจากง่ายไปหายาก

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้สรุปหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการเลือกเนื้อหา ดังนี้

1. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ (Significance)
2. มีความเชื่อถือได้ (Validity)
3. มีความน่าสนใจ (Interest)
4. เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ (Learnability)
5. เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน (Usefulness)
6. เป็นสิ่งที่สามารถจัดให้กับผู้เรียนได้ (Feasibility)

เมื่อได้เนื้อหาที่ต้องการแล้ว การจัดลำดับเนื้อหาเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรเป็นการจัดตามลำดับจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยากและตามความต้องการจำเป็นที่ต้องเรียนก่อนหลัง หรือลำดับตามเวลา อาจเป็นการจัดตามลำดับจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม หรือจากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อยตามความเหมาะสม

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมตลอดจนประสบการณ์การเรียนรู้จะเป็นเครื่องมือหรือเป็นสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์ที่วางไว้ ประเภทของเนื้อหาวิชา

1. เนื้อหาวิชาทั่วไป (ในสังคมต้องเรียน)
2. เนื้อหาวิชาที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะหรือเนื้อหาวิชาเฉพาะ (เทคนิค)
3. เนื้อหาวิชาเชิงพรรณนา (ข้อเท็จจริง หลักการ)
4. เนื้อหาวิชาเชิงค่านิยม (กฎ กติกา ศีลธรรมจรรยา)

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาวิชา

1. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้
2. มีความถูกต้องทันสมัย
3. มีความน่าสนใจ
4. เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้
5. สอดคล้องกับจุดประสงค์
6. เป็นสิ่งที่มีประโยชน์แก่ผู้เรียน
7. เป็นสิ่งที่สามารถจัดให้ผู้เรียนได้

การจัดเนื้อหาวิชา

1. การจัดตามลำดับจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก
2. การจัดตามความจำเป็นที่ต้องเรียนก่อนหลัง
3. การจัดตามลำดับของการเวลา (อดีต ปัจจุบัน)
4. การจัดตามหัวข้อเรื่อง
5. การจัดตามลำดับจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม
6. การจัดตามลำดับจากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย

หลักเกณฑ์ในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

1. ควรสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอน
2. ควรสนองความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน
3. ควรเหมาะสมกับวุฒิภาวะ ความสามารถของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้

4. ควรสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. ควรมีความต่อเนื่องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนที่มีอยู่
6. สามารถจัดให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วและมีคุณภาพ
7. สามารถจัดให้ผู้เรียนได้ (ดูจากความพร้อมของโรงเรียน)
8. ควรเรียงลำดับให้เหมาะสมจากง่ายไปยาก

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาและนำมาใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติและเนื้อหาวิชา วุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ซึ่ง อารมณ์ ใจเที่ยง (2540) ได้เสนอหลักการที่ต้องคำนึงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร
3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา
5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน
6. จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ
7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม
8. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ทำทลายความคิดความสามารถของผู้เรียน
9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย
10. จัดกิจกรรมให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง
11. จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง

2.1.5 การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน

การวัดผลและประเมินผลการเรียนนั้น เป็นการได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจผลการเรียนหรือพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอนของครู การให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการเลือกตัดสินใจศึกษาต่อ หรือการปรับปรุงการเรียนของผู้เรียน การวัดและประเมินผลถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนการสอน

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การกำหนดกำหนดวิธีวัดและประเมินผลการเรียน” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไป ตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การประเมินผลนั้นต้องอาศัยข้อมูลหลาย ๆ อย่างเพื่อนำมา กำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมิน มาตรฐานการประเมินจะออกมาในรูปแบบของคุณภาพหรือ ปริมาณแล้วแต่จะกำหนดขึ้น ความสามารถด้านการประเมินจะเกิดขึ้นเป็นขั้นตอนสุดท้ายเสมอ

ไพศาล หวังพานิช (2526) จำแนกลักษณะการวัดผลเป็น 2 ลักษณะ คือ

การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นการตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า มีพฤติกรรมและคุณลักษณะต่าง ๆ ถึงระดับเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มากน้อยเพียงใดเป็นการ เปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนกับเกณฑ์ที่วางไว้ เพื่อที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน

การวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อ เปรียบเทียบกับนักเรียนส่วนใหญ่เพื่อที่จะสรุปผลการเรียน

การวัดผลทั้งสองลักษณะดังกล่าว สามารถดำเนินได้เป็น 3 ระยะ คือ

1. การวัดผลก่อนสอน เป็นการวัดผลเพื่อสำรวจความพร้อมของผู้เรียนว่ามี พฤติกรรม ความสามารถ และประสบการณ์เดิมอย่างไร
2. การวัดผลระหว่างสอน เป็นการวัดผลเพื่อค้นหาข้อบกพร่องหรือที่เป็น อุปสรรคในการเรียนของผู้เรียน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ
3. การวัดผลหลังสอน เป็นการวัดเพื่อสรุปผลการเรียน ว่าบรรลุเป้าหมายที่ กำหนดไว้มากน้อยเพียงไร

สังัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การประเมินผล เป็นการกำหนดมาตรการให้ทราบว่า ควรจะวัดและประเมินอะไรบ้างจึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของหลักสูตร ใน ตำราที่ว่าด้วยการพัฒนาหลักสูตร โดยทั่วไปมักจะไม่วัดถึงการวัดผลการเรียนโดยตรง เพราะ การวัดผลการเรียนเป็นงานที่จัดทำโดยนักวัดผล และในทางปฏิบัตินั้น การวัดและประเมินผล การเรียน มักจะจัดทำระเบียบการปฏิบัติที่แยกออกมาจากเอกสารหลักสูตร โดยเฉพาะ

พิตรวัลย์ โกวิทวที (2537) ได้จำแนกการประเมินผลไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. ประเมินผลย่อย จะกระทำในขณะที่ครูกำลังสอน ควรกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อดู พื้นความรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นแนวทางในการเตรียมการสอนต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นการสำรวจ ข้อบกพร่องในการสอน ซึ่งเมื่อพบข้อบกพร่องใด ๆ ก็ควรรีบแก้ไขในทันที
2. ประเมินผลรวม เป็นการนำคะแนนสะสมที่ได้มาตัดสินผลการเรียนได้หรือตก ซึ่งเป็น ตามเกณฑ์ที่ได้จากการวัด มักทำการประเมินเมื่อจบบทเรียน จบภาคการศึกษา หรือจบหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การวัด คือกระบวนการกำหนดค่า / ตีค่าคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือของบุคคลเป็นตัวเลข โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด การประเมิน คือกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของวัตถุ คน สิ่งของ หรือการดำเนินงาน/กิจกรรม ว่าบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด หรือมีดีเลวเพียงใด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวัดเป็นหลัก

การประเมินผลมีองค์ประกอบหลัก 3 อย่าง คือ

1. ผลการวัด (ข้อมูลที่ทำให้ทราบสภาพความเป็นจริง)
2. เกณฑ์การพิจารณา (มาตรฐานที่ใช้เปรียบเทียบ)
3. การตัดสินใจ (การตัดสินคุณค่าด้วยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์)

การวัดผลและการประเมินผลมีความสัมพันธ์กับการสอน 3 ระยะ ดังนี้

1. ก่อนการสอน
2. ขณะดำเนินการสอน
3. หลังการสอนสิ้นสุดลง

ขั้นตอนในการวัดผลและการประเมินผลการเรียน

1. การกำหนดจุดประสงค์ในการวัดผลและการประเมินผลการเรียน
2. การเลือกและสร้างเครื่องมือ
3. การนำเครื่องมือไปทำการสอบวัดผู้เรียน
4. การตรวจและนำผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์
5. การประเมินผล

วิธีวัดผลการเรียน

1. การวัดโดยใช้การทดสอบ มี 3 ชนิด
 - 1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มุ่งวัด ความรู้ความคิดและความสามารถ คือ พุทธพิสัย และทักษะพิสัย
 - 1.2 แบบทดสอบวัดความถนัดและเชาว์ปัญญา มุ่งวัดพุทธพิสัยและทักษะพิสัย
 - 1.3 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ หรือวัดการปรับตัว หรือแบบทดสอบบุคลิกภาพและสถานภาพทางสังคม วัดความรู้สึกรู้จัก จิตพิสัย
2. การวัดโดยไม่ใช้การทดสอบ
 - 2.1 การสอบถาม
 - 2.2 การสัมภาษณ์
 - 2.3 การสังเกต

การวัดผลงานรูปแบบการวัด

1. ข้อสอบแบบปากเปล่า

2. ข้อสอบแบบข้อเขียน
3. ข้อสอบภาคปฏิบัติ

ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการเรียน

1. ประโยชน์ต่อผู้เรียน
2. ประโยชน์ต่อครูผู้สอน
3. ประโยชน์ต่อครูแนะแนว
4. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในทัศนะของผู้วิจัยสรุปว่า การจัดทำหลักสูตร ควรเริ่มต้นด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำหลักสูตรและมอบหมายงานหน้าที่ก่อน โดยเชิญผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านนั้นจริงๆ เช่น นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น จากนั้นจึงดำเนินการตามหน้าที่และแผนงานที่วางไว้ตามลำดับ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ทั้งข้อมูลที่เป็นด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ สังคม ชุมชน ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการทางเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่หลักสูตรกำหนดไว้ จากนั้นจึงจะมากำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาสาระและกิจกรรมในหลักสูตร และกำหนดวิธีการวัด และการประเมินผลเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง

2.2 การใช้หลักสูตร

การใช้หลักสูตรหรือการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพราะว่า หลักสูตรจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ของ ผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งจะต้องมีความเข้าใจในหลักการ และกระบวนการใช้หลักสูตร รวมถึงต้องร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การใช้หลักสูตร” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

สุมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มไปปฏิบัติให้เกิดผล รวมถึงการบริหารงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การสอน โดยบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้คือครู โดยประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และ
3. การดำเนินการสอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญมาก เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ คือครูใหญ่ โดยจะต้องทำการศึกษาหลักสูตรให้ชัดเจนเพื่อที่จะสามารถวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต้องดำเนินการดังนี้

1. การเตรียมวางแผนการใช้หลักสูตร
2. การเตรียมการจัดอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตร
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครองและคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน ชุมชน
7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และการเลือกสรรโครงการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร
8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือ การบริหารและบริการหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร

การบริหารและการบริการหลักสูตร เป็นการบริหารการใช้หลักสูตรในด้านการจัดบุคลากร การเตรียมบุคลากร การบริหารและการบริการวัสดุหลักสูตร และการบริการหลักสูตร เพื่อให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการชี้ถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง ผู้บริหารโรงเรียนและครูเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนโดยตรง ดังนั้น หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีความชำนาญในการนำหลักสูตร

ไปใช้ในการเรียนการสอน และการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วยงาน

3 ลักษณะ คือ

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร ได้แก่
 - 1.1 งานเตรียมบุคลากร
 - 1.2 งานจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร
 - 1.3 การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร
 - 1.4 การบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียน
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ได้แก่
 - 2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
 - 2.2 การจัดทำแผนการสอน
 - 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
3. งานสนับสนุน และส่งเสริมการใช้หลักสูตร ได้แก่
 - 3.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุน และส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้แบ่งงานหลักเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรออกเป็น 2 งานคือ งานบริหารหลักสูตร และงานสอน สามารถแบ่งแยกเป็นงานย่อยได้ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
 - 1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ
 - 1.2 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน
 - 1.3 การจัดครูเข้าสอน
 - 1.4 การจัดตารางสอน
 - 1.5 การจัดแผนการเรียน
 - 1.6 การจัดอาคารสถานที่
 - 1.7 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
 - 1.8 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร
 - 1.9 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 1.10 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. การสอน

- 2.1 การทำความเข้าใจหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 2.2 การวางแผนการสอน
- 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.4 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน
- 2.5 การจัดสอนซ่อมเสริม
- 2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สมิตตรา รังษิสมบัติศิริ (2541) ได้กำหนดกรอบการนำหลักสูตรไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. การบริหารหลักสูตร
 - 1.1 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน
 - 1.2 การจัดครูเข้าสอน
 - 1.3 การจัดตารางสอน
 - 1.4 การจัดงบประมาณ
 - 1.5 การจัดอาคารสถานที่
 - 1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตร
 - 1.7 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 1.8 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. การสอน
 - 2.1 การจัดทำแผนการสอน
 - 2.2 วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.3 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 2.4 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

นอกจากนี้อินทรีย์ บัวสมบุรณ์ (2536) ยังได้ออกแบบกรอบของการใช้หลักสูตรไว้ ดังนี้

1. การเตรียมบุคลากร
2. การจัดตารางสอน
3. การจัดครูเข้าสอน
4. การจัดสถานที่
5. การจัดการเรียนการสอน
6. การจัดทำและใช้วัสดุหลักสูตร
7. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

8. การจัดสอนซ่อมเสริม
9. การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้แบ่งการศึกษา ด้านการใช้หลักสูตรโดยสังเคราะห์จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และกรอบของการ พัฒนาหลักสูตรของสังัด อุทรานันท์ (2532), วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525), และจิตพิชญ์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

การใช้หลักสูตร

1. การบริหารหลักสูตร
 - 1.1 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน
 - 1.2 การจัดครูเข้าสอน
 - 1.3 การจัดตารางสอน
 - 1.4 การจัดงบประมาณ
 - 1.5 การจัดอาคารสถานที่
 - 1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้
 - 1.7 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 1.8 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. การสอน
 - 2.1 การวางแผนการสอน
 - 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 2.3 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้
 - 2.4 การจัดซ่อมเสริม
 - 2.5 การวัดผลและการประเมินผลการเรียน

ซึ่งจะนำเสนอในส่วนของรายละเอียดตามแนวคิด ทฤษฎี และหลักการของนักการศึกษา
 ดังนี้

2.2.1 การบริหารหลักสูตร

2.2.1.1 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การเตรียมวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ครูใหญ่และ คณะกรรมการโรงเรียนจะต้องศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรอย่างแท้จริงว่า การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จะกระทำโดยวิธีใด และจะต้องคำนึงถึงนักการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร

การศึกษาคำว่าข้อมูลต่าง ๆ เพื่อวางแผนงานจะต้องกระทำอย่างละเอียดรอบคอบ และ ต้องใช้เวลาเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลเหล่านี้มาประกอบการพิจารณา โดยการได้ศึกษาข้อมูลอย่าง กว้างขวาง ความไม่พร้อมของการใช้หลักสูตร การขาดความเข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง จะเป็น อุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตร คุณค่าสำคัญของการใช้หลักสูตรอันดับแรกคือครูใหญ่ ในฐานะผู้บริหารและการบริการหลักสูตร

วิชัย ศิษสระ (2527) ได้กล่าวถึงการเตรียมบุคลากรว่า การเตรียมบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นมาก อย่างยิ่งสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะถ้าหากบุคลากรมีความเข้าใจหลักสูตรอย่างชัดเจนก็จะ ทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จ เพราะกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้เป็นหัวใจของ การพัฒนาหลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2527) กล่าวถึง การเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรใหม่ว่า อาจ ดำเนินได้หลายวิธี เช่น การประชุมชี้แจง การอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่ทางเอกสาร และสื่อชนิดต่าง ๆ โดยผู้บริหารควรพิจารณาดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และหัวหน้างานทุกฝ่าย ควรศึกษาหลักสูตร หรือดำเนินการ ให้มีการศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรอย่างละเอียด เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด และตอบปัญหาข้อข้องใจแก่ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้อย่างแจ่มแจ้ง ชัดเจน

2. แต่งตั้งกรรมการวิชาการเพื่อศึกษาปรัชญาการศึกษา นโยบายการจัดการศึกษาหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร วางแผนกำหนดแนวปฏิบัติการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนเพื่อให้ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ สภาพของท้องถิ่น ความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน

4. จัดให้มีการสัมมนาครู อาจารย์ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร และจัดประชุมปฏิบัติการทำแผนการสอนที่มุ่งเน้นการสอนทักษะกระบวนการและการทำงานเป็นกลุ่ม
5. สำรวจวุฒิ ความรู้ ความสามารถพิเศษของครูอาจารย์ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับกำหนดรายวิชาที่จะเปิดสอน โดยเฉพาะวิชาเลือกเสรีและกิจกรรม
6. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรฝึกอบรมครูงาน ศึกษาคือ
7. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูอาจารย์ทุกคนเข้าใจงานแนะแนวให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน
8. ดำเนินการใด ๆ ให้ครูอาจารย์มีโอกาสร่วมกันวางแผนปฏิบัติงาน และประเมินผลเกี่ยวกับวิธีสอน การจัดทำ จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

ซาร์ง บัวศรี (2531) กล่าวถึงการเตรียมอาจารย์หรือผู้สอน ไว้ว่า อาจารย์หรือผู้สอนนับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวเพราะเป็นผู้นำเอาหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียนจริงๆ ดังนั้นก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ผู้ที่รับผิดชอบจะต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะในการใช้หลักสูตร สำหรับทักษะในการใช้หลักสูตรนอกจากจะต้องมีทักษะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนการสอน การปกครองชั้นเรียนและการประเมินผลการเรียนรู้แล้ว ยังต้องมีความเข้าใจในทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้วย ในเดียวกันจะต้องทำความเข้าใจให้ผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร ซึ่งจะเป็แรงผลักดันให้ผู้สอนมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

การเตรียมผู้สอนอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบาย จุดมุ่งหมายของการศึกษา โครงสร้าง รูปแบบและข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตร การอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเฉพาะเรื่อง การประชุมปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะที่จำเป็น เช่น การจัดทำหน่วยการเรียนการสอน วิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น

ทัศนีย์ สุขเมธี (2531) ได้เสนอแนวทางในการเตรียมบุคลากรในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

1. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. จัดฝึกอบรม สัมมนาให้แก่ครูผู้สอน ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ให้ทราบถึงองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ที่จะส่งเสริมสนับสนุน บริหาร บริการ และใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผล
3. ประสานงานกับสถาบันฝึกหัดครูในการเตรียมนักศึกษา รวมทั้งการจัดบริการให้การอบรมแก่ครูประจำการ และเผยแพร่เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ในท้องที่ที่รับผิดชอบ

สังค อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ควรจะได้มีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น เช่น การประชุมชี้แจง การอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่ทางเอกสารและสื่อมวลชนอย่างกว้างขวาง การเตรียมบุคลากรก็ควรจะได้ดำเนินการในหลายรูปแบบเพื่อจะให้การกระจายข้อมูลเป็นไปอย่างกว้างขวาง และถึงกลุ่มผู้ใช้โดยทั่วถึงกัน

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวถึง การเตรียมครูหรือผู้สอนนับไว้ว่า ครูหรือผู้สอนนับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะครูเป็นผู้นำเอาหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียนจริง ๆ ดังนั้นก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ผู้รับผิดชอบจะต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และทักษะที่จำเป็นในการใช้หลักสูตร การเตรียมครูผู้สอนอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบาย จุดมุ่งหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง รูปแบบ และข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตร การอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเฉพาะเรื่อง การประชุมปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะที่จำเป็น เช่น การจัดทำหน่วยการเรียนการสอน วิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เป็นต้น

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า ขณะรอการอนุมัติใช้หลักสูตร คณะทำงานจะต้องดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรควบคู่กันไป และเมื่อหลักสูตรอนุมัติเรียบร้อยแล้วจะดำเนินการใช้หลักสูตรทันที คณะทำงานจะต้องเตรียมจัดการอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตร อาจเป็นในรูปแบบของการประชุมเชิงปฏิบัติการ และควรคำนึงถึงจำนวนผู้เข้ารับการอบรมงบประมาณที่ต้องใช้ วัสดุหลักสูตร วิทยากร สถานที่ที่ใช้ฝึกอบรม เป็นต้น เมื่อการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสิ้นสุดลงแล้ว ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะต้องนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูด้วย เพื่อให้การสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุม ชี้แจง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา เป็นต้น เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสไปฝึกอบรม ดูงานที่จัดโดยหน่วยงานต่าง ๆ

2.2.1.2 การจัดครูเข้าสอน

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดครูเข้าสอน” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การเลือกและจัดครูเข้าสอนควรกระทำด้วยความระมัดระวังอย่างมาก เพราะครูเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก เพื่อเตรียมเด็กให้สามารถดำรงชีวิตต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคมได้ ดังนั้น ครูแต่ละคนจะมีบทบาทอย่างมากต่อการเรียนรู้ของเด็กและหลักสูตรจะบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ขึ้นอยู่ที่ครูเป็นส่วนใหญ่ ถ้าเมื่อใดการบริหารหลักสูตรมองข้ามจุดนี้ไป การพัฒนาหลักสูตรและการสอนก็จะพัฒนาไปได้เพียงครั้งเดียว ไม่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กระทรวงศึกษาธิการ (2526) กำหนดหลักการจัดครูเข้าสอนไว้ ดังนี้

1. จัดตามวิชาเอกที่เรียนมา ผู้ที่เรียนวิชาเอกในสาขาใดมา ย่อมเป็นผู้ที่มีความถนัด ความสนใจและมีความสามารถเพียงพอในสายวิชานั้น จึงถือว่าเป็นการจัดได้อย่างเหมาะสมที่สุด เพราะผู้สอนไม่ต้องหนักใจต่อหลักการ จุดมุ่งหมาย และขอบข่ายของหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนสามารถทำเทคนิคเพิ่มอีกเล็กน้อยหรือใหม่ ๆ ที่เคยศึกษามา ทำการสอนหรือถ่ายทอดหรือแนะนำ นักเรียนก็สามารถมีผลสัมฤทธิ์ได้แล้ว

2. จัดตามวิชาโทที่เรียนมา ในทางปฏิบัติมักพบเสมอว่าบางหมวดวิชาครูเกิน ในขณะที่บางหมวดวิชาครูไม่พอ จึงต้องอาศัยครูในหมวดวิชาที่เกินไปทดแทนในหมวดวิชาที่ขาด ซึ่งต้องอาศัยวิชาโทของครูที่เคยเรียนมาเป็นหลักพิจารณาจัดครูเข้าสอน

3. จัดครูเข้าสอนตามรายวิชาที่สนใจ ครูบางคนอาจมีความสนใจในสายวิชาที่นอกเหนือจากวิชาเอกหรือวิชาโทที่เคยศึกษาเล่าเรียนมาจะด้วยเหตุใดก็ตาม ผู้ที่มีความสนใจในเรื่องใดหรือรายวิชาใด ชอบที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องนั้น รู้จักขอความช่วยเหลือ รับคำแนะนำจากผู้อื่นทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อให้เป็นประโยชน์ทางคุณความรู้ของตนและการเรียนการสอนแล้ว ควรได้รับการสนับสนุนทางอุปกรณ์ ตำราค้นคว้า คู่มือ และมอบหมายงานให้รับผิดชอบความถนัดและความสามารถต่อสายวิชานั้นก็จะเกิดขึ้นในโอกาสต่อไปไม่น้อยไปกว่ารายวิชาเอกหรือโท

4. จัดครูเข้าสอนตามรายวิชาที่มีประสบการณ์ ครูบางคนเคยมีความรู้ เคยมีประสบการณ์หรือเคยสอนมาก่อน หรือเคยเจริญเติบโตมาจากแหล่งที่มีอาชีพตามลักษณะรายวิชานั้น ครั้นเมื่อเรียนในระดับสูง แต่ไม่ได้เรียนรายวิชานั้นเป็นวิชาเอก จึงอาจลืมนั่นไปในสาระสำคัญหรือเนื้อหาตามลักษณะวิชาบางอย่างไปบ้าง หากได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนทางตำราที่จะศึกษาค้นคว้า และคู่มือ ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางการนิเทศการสอน ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา ก็จะสามารทำให้ครูมีความมั่นใจและมีความสามารถในรายวิชานั้นอีกทาง

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การจัดครูเข้าสอนเป็นงานของหน่วยงานผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นงานของหัวหน้าสถานศึกษาในแต่ละแห่ง การจัดครูเข้าสอนจำเป็นจะต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคนด้วย ทั้งนี้เพื่อจะให้ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคนมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

กฤษณา วุฒิชะพงษ์ (2533) กล่าวว่า การจัดครูเข้าสอนเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาและกลวิธีการใช้บุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและประสบการณ์ ก่อนจะจัดครูเข้าสอน ควรจะต้องมีการสำรวจความพร้อมของโรงเรียนและมีหลักการในการจัดครูเข้าสอนเช่น จัดตามวิชาเอกที่เรียนมา จัดให้เข้าสอนตามรายวิชาที่สนใจ หรือจัดตามรายวิชาที่ครูมีประสบการณ์ หากเกิดการขาดแคลนครูก็มีวิธีการแก้ปัญหาคือ การจัดครูคนเดียวให้สามารถสอนได้หลายวิชาหรือจัดคาบเรียนให้ตรงกัน จัดหาบุคลากรจากภายนอกมาช่วยสอนหรือจัดหานักศึกษามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือแม้กระทั่งการเชิญวิทยากรมาช่วย การจัดครูเข้าสอนนับว่าเป็นเรื่องสำคัญมากประการหนึ่ง เนื่องจากสามารถส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมากทั้งทางตรงและทางอ้อม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้กล่าวถึงวิธีการดำเนินการจัดครูเข้าสอน ดังนี้

1. สำรวจความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดหลักสูตรใหม่ หรือเปิดแผนการสอนเพิ่ม
2. สำรวจภาระงานของบุคลากร
3. สำรวจคุณสมบัติของบุคลากร
4. จัดบุคลากรเข้าสอนตามความพร้อม ซึ่งได้แก่
 - 4.1 จัดตามวุฒิการศึกษา
 - 4.2 จัดตามความสนใจและความถนัด
 - 4.3 จัดตามความเชี่ยวชาญและประสบการณ์

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งมีเกณฑ์ในการจัดคือ จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และประสบการณ์ เพื่อจะได้จัดมวลประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.1.3 การจัดตารางสอน

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดตารางสอน” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

กัญญา สาทร (2516) กล่าวถึงหลักเกณฑ์การจัดตารางสอน สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดเวลาเรียนที่ไม่น้อยกว่าที่หลักสูตรกำหนด ทั้งแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ และรวมตลอดปี
2. บรรจุเนื้อหาวิชาครบตามหลักสูตร
3. การลงวิชาใดก่อนหลังควรคำนึงถึงนักเรียนด้วย เช่น ไม่ควรจัดวิชาคณิตศาสตร์ไว้ตอนบ่าย
4. เวลาเรียนตอนเช้าควรมากกว่าตอนบ่าย (สำหรับประเทศร้อน)
5. วิชาที่ยากต้องใช้ความคิดมาก ควรสลับหรือกระจายไปทั้งทั้งสัปดาห์
6. ควรให้ความสะดวกแก่ครู เช่น ไม่ควรจัดให้ครูสอนต่อเนื่องกันถึง 3 ชั่วโมง
7. ตารางสอนควรทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนวันเปิดเรียน
8. ตารางสอนควรทำ 3 ชุด ประจำห้อง ให้แก่ครูเป็นรายบุคคล และตารางรวมของทุกห้อง

กรมวิชาการ (2521) ได้กำหนดแนวการจัดตารางสอนแนวใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรที่เปลี่ยนไป เช่น จัดให้ผู้เรียนรู้เนื้อหาเป็นกลุ่มวิชา เพราะต้องการจะให้เรียนเนื้อหาที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมากกว่านั้นเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่ง และต้องการให้เรียนเพื่อแก้ปัญหามากกว่าการเรียนเนื้อหาวิชาการแก้ปัญหา ส่วนกระบวนการเรียนรู้ก็เน้นหนักในเรื่องเทคนิคการสอน ต้องการให้ครูเปลี่ยนพฤติกรรมจากการบอกเด็กมาคอยเป็นผู้แนะนำหรือชี้แนะแนวทางให้กับเด็ก ฝึกให้เด็กคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น มีการค้นคว้าด้วยตนเอง ครูจึงต้องสอนวิชาต่าง ๆ ให้ผสมผสานสัมพันธ์กัน จึงต้องปรับปรุงตารางสอนให้ยืดหยุ่นขึ้น

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) ได้ให้ความหมายของการจัดตารางสอนว่า คือ การกำหนดวิชา และเวลาที่จะใช้เรียนโดยละเอียดประจำวันตลอดสัปดาห์ และได้กล่าวถึงหลักในการจัดตารางสอนว่า

1. หลักสูตรกำหนดระยะเวลาของคาบเวลาไว้คาบละ 20 นาที ในการจัดการสอนแต่ละครั้ง จะจัดครั้งละกี่คาบ เวลาใดก็ได้ แต่ควรให้สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มประสบการณ์ และพัฒนาการของเด็ก
2. กำหนดคาบเวลาเรียนของวิชาในกลุ่มเดียวกันหรือแต่ละกลุ่มวิชาควรให้มีการยืดหยุ่น
3. ต้องคิดเวลาที่เปิดเรียนจริงตลอดปีการศึกษา
4. ต้องศึกษาอัตราเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มวิชา แล้วจัดแบ่งเวลาออกเป็นสัปดาห์ตลอดปีการศึกษา
5. ตีตารางจัดเนื้อหาวิชา บรรจุลงในตารางให้ครบ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การจัดตารางสอนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคในการใช้หลักสูตรได้เหมือนกันในการจัดตารางสอนควรคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ไม่ควรใช้เวลาเท่า ๆ กัน ระดับของความยากง่ายของการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกัน ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน และเหมาะสมของวัยและความสามารถของผู้เรียน และรวมถึงอัตราเวลาเรียนในแต่ละภาคการศึกษาและรอบปีการศึกษา ตลอดจนชั่วโมงสอนของครู นอกจากนี้การใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน โรงฝึกงาน ห้องทดลอง บุคลากร ครู ด้วย

บำรุง กัดเจริญ (2527) กล่าวว่า ตารางสอน คือ เอกสารที่กำหนดช่วงเวลาระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อให้ทราบว่าวันหนึ่งจะสอนวิชาอะไรเวลาใด ใช้เวลานานเท่าไร หยุดพักนานแค่ไหน แต่ละสัปดาห์เรียนกี่คาบ

กรมสามัญศึกษา (2528) ได้เสนอหลักการใหญ่ ๆ ในการจัดตารางเวลาไว้เป็นแนวทางคือ

1. โรงเรียนควรสนองความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุด โดยการจัดให้นักเรียนได้เรียนในวิชาที่เลือกเรียน
2. การจัดตารางสอน จะจัดจากวิชาที่ยากที่สุดและวิชาที่สามารถยืดหยุ่นได้
3. จัดรายวิชาที่นักเรียนเลือกน้อยที่สุดก่อน เพราะนักเรียนทุกคนที่เลือกเรียนวิชานั้นต้องเรียนในวิชาเดียวกัน วิชาที่จัดสุดท้ายคือวิชาที่มีจำนวนกลุ่มมาก
4. จัดวิชาบังคับเป็นอันดับสุดท้าย

ทัศนีย์ สุขเมธี (2531) กล่าวว่า ตารางสอน หมายถึง กำหนดการระหว่างครูกับนักเรียนว่า ในวันหนึ่ง ๆ จะเรียนวิชาอะไร เวลาไหนและนานเท่าไร หรือการกำหนดวิชาและเวลาที่จะใช้เรียนใช้สอนตามปกติประจำวันตลอดสัปดาห์

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) กล่าวว่า หลักของการจัดตารางสอน จะต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ไม่ควรใช้เวลาเท่า ๆ กัน ระดับความยากง่ายของการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกัน นอกจากนี้ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน และเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน การใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน โรงฝึกงาน ห้องทดลอง จะต้องมีการใช้ตลอดเวลา

สังัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร มี 3 งาน คือ

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร

2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร และ
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร)

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้บริหารจะเป็นแกนนำ โดยมีผู้ช่วยฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวดวิชา ครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการบริหารหลักสูตร เช่น กรรมการบริหารโรงเรียน กรรมการบริหารวิชาการ เป็นต้น มีกิจกรรมที่สำคัญ คือ การจัดตารางสอน

สมลักษณ์ สุขเมธ (2539) กล่าวถึงการจัดตารางสอนว่า เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหาร เพราะเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ บุคลากร ครู และที่สำคัญคือการเรียนรู้ของนักเรียน รูปแบบของการจัดตารางสอนขึ้นอยู่กับลักษณะวิชา ความยากง่าย ความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน

ศุภิตตรา รังษิสมบัติศิริ (2541) ได้สรุปหลักการจัดตารางสอนว่าจะต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ในการใช้เวลาเท่า ๆ กัน ระดับความยากง่ายของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนควรเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน รวมถึงอัตราเวลาเรียนในแต่ละภาคเรียน ตลอดจนชั่วโมงสอนของครูสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องจัดให้เกิดความสมดุลและเหมาะสม

2.2.1.4 การจัดงบประมาณ

การจัดงบประมาณ คือ การจัดสรรงบประมาณในรูปของการวางแผนการเงินการควบคุมการเงิน

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดงบประมาณ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

วิจิตร ศรีสอ้าน (2514) กล่าวถึงบทบาทในการเตรียมงบประมาณหรือบทบาทในการจัดหาเงินและเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกทั้งหลายของผู้บริหารโรงเรียนว่า ครูใหญ่ในสมัยปัจจุบันต้องมี (Economic Minded) มากกว่าสมัยเดิม เพราะประเทศไทยเรามีงบประมาณจำกัด จะรอแต่งบประมาณแผ่นดินอย่างเดียวไม่ได้ ครูใหญ่ต้องรู้ว่าแหล่งเงินอยู่ที่ไหนและจะได้มาอย่างไร ซึ่งคงต้องร่วมมือกับชุมชน สมภารวัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และผู้ปกครอง เป็นต้น

นพพงษ์ บุญจิตราคลย์ (2523) ได้กล่าวถึงทรัพยากรของการบริหารการศึกษาว่า ในการจัดการศึกษาต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานที่เรียกว่า 4 m's กล่าวคือ

1. ด้านการจัดการ (Management)
2. ด้านบุคลากร (Man power)
3. ด้านงบประมาณ (Money)
4. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก (Material)

อุทัย บุญประเสริฐ (2528) กล่าวว่า งบประมาณจะเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณ ซึ่งเป็นเรื่องของการกำหนดแผนงานและโครงการที่จะทำในแต่ละปี โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดกรอบวงเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างประหยัดจากทั้งงบประมาณแผ่นดิน และจากเงินนอกงบประมาณหรือบริหารโครงการ การดำเนินงานให้สอดคล้องกับวงเงินงบประมาณที่ได้รับ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันเพราะวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จะมีเพียงพอก็ต่อเมื่อโรงเรียนได้รับงบประมาณใช้จ่ายเพียงพอ และมีการเตรียมการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละด้านอย่างเหมาะสม

ธงชัย สันติวงษ์(2530) กล่าวว่างบประมาณ ได้แก่แผนซึ่งประกอบด้วยข้อความซึ่งคาดหมายผลที่คิดไว้ล่วงหน้าและแสดงออกเป็นตัวเลข บางครั้งงบประมาณอาจเรียกได้อย่างหนึ่งว่า แผนที่เป็นตัวเลข

สมศักดิ์ ศรีมานิชนัน (อ้างในวิทยา คูวิรัตน์,2530) กล่าวไว้ดังนี้ งบประมาณการเงินของโรงเรียนนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. เงินงบประมาณ คือ เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เพื่อใช้ในกิจกรรมดำเนินงานของโรงเรียน โดยเฉพาะ เช่น เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าพัสดุ ครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างค่าใช้จ่ายค่าตอบแทน เป็นต้น เงินงบประมาณมักไม่ค่อยมีปัญหา เพราะมีขั้นตอนในการปฏิบัติไม่สลับซับซ้อน และนอกจากนั้นมิระเบียนใช้จ่ายรัดกุมดี ง่ายต่อการควบคุม
2. เงินนอกงบประมาณ ได้แก่ เงินบำรุงการศึกษา เงินค่าภาคปฏิบัติ เงินบำรุงลูกเสือ เนตรนารี และเงินรายรับอื่น ๆ

กาญจนา ศรีกาพลินธุ์ (2531) ให้ข้อเสนอแนะในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้

1. ควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับกิจการ จะต้องประเมินสภาพสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่มีอยู่จริงเพื่อจะได้รู้ว่ายังขาดสิ่งใดบ้าง จะได้มาสนองความต้องการเหล่านั้นได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

2. ควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ทำงานแม่เยมกันกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในโปรแกรมด้านอื่น ๆ
3. จะต้องรู้ยุทธศาสตร์ในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้เหมาะสม ตามตำแหน่งหน้าที่ เพื่อผู้เชี่ยวชาญแต่ละฝ่ายจะได้ใช้งานตามหน้าที่ของเขาได้อย่างเต็มที่

โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การจัดงบประมาณ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการให้บริการและสนับสนุนการสอนของครู โดยจัดทำ จัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เช่น การจัดห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้

2.2.1.5 การจัดอาคารสถานที่

ผู้บริหารและครูควรจะต้องร่วมมือกัน ในการจัดปรับปรุงอาคารสถานที่ให้สนองและสอดคล้องกับการใช้หลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้สัมผัสกับสถานที่ที่คล้ายคลึงกับการใช้ใน ชีวิตจริง โดยต้องจัดสถานที่ที่จะอำนวยความสะดวกต่อการค้นคว้า และการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องสอนวิชาเฉพาะ โรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติการทางภาษา ตลอดจนห้องที่ ใช้เรียน

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดอาคารสถานที่” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมและการเลือกสรรโครงการกิจกรรม เสริมหลักสูตร การตีความหมายของคำว่าหลักสูตรของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน เช่น ถ้าเราเข้าใจ ความหมายของหลักสูตรคือ การกำหนดการสอน เนื้อหาวิชา การบริหารและการใช้หลักสูตรก็จะ แคลบอยู่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนเท่านั้นแต่ถ้าความหมายของหลักสูตรคือประสบการณ์ ทุกอย่างที่นักเรียนพึงได้รับ ไม่จำกัดว่า เมื่อไร ที่ไหนและอย่างไรแล้ว การจัดสภาพแวดล้อมที่ เอื้ออำนวยต่อการเรียนการรู้เป็นสิ่งสำคัญและจะต้องคำนึงถึง เพราะการเรียนรู้ของเด็กไม่ได้เกิด ขึ้นอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนก็จะเป็นส่วนช่วยให้เด็กเกิดการ เรียนรู้ได้

กรมวิชาการ (2525) กล่าวถึงการจัดอาคารสถานที่และบริเวณให้มีส่วนเกื้อกูลแก่การเรียนรู้ ของเด็กว่า จะต้องพิจารณาตั้งแต่ความสะอาด การตกแต่งอาคารและบริเวณ โดยคำนึงถึง ประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และความเป็นระเบียบ ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้อยู่ในสภาพ

ที่พร้อมใช้ได้ และยังคงมีการจัดบริเวณให้ร่มรื่นสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของเด็ก เป็นแรงจูงใจให้อยากมาโรงเรียน เกิดความรัก ความหวงแหน และความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน ต่อมา กรมวิชาการ (2534) ได้กล่าวถึง แนวปฏิบัติในห้องเรียนว่า ลักษณะห้องเรียนที่คาดว่าจะเอื้อต่อหลักสูตรควรคำนึงในเรื่องต่อไปนี้

การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อหลักสูตร

ห้องเรียนเป็นสถานที่ที่ผู้เรียนใช้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ทั้งวิชาความรู้ การฝึกความคิด การปฏิบัติ และการคบค้าสมาคมกับบุคคลอื่น เป็นสถานที่สำหรับผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมส่วนตัว กิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน และใช้เป็นการพักผ่อนยามว่าง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนการสอนของครู หากสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยจะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีผลดี ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงในด้านการให้ความรักและความอบอุ่นแก่ผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง

การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่จะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ จะต้องยึดหลักการจัดที่เปลี่ยนแปลงได้อยู่เสมอตามความจำเป็นของการเรียนรู้ ไม่ใช่จัดไว้อย่างใดก็คงสภาพนั้นตลอดไป การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนในลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของสิ่งเร้า เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ เช่น การจัดและตกแต่งห้องเรียน การจัดที่นั่ง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ การจัดมุมเสริมความรู้และอื่น ๆ

กาญจนา ปรายพาล (2532) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดห้องเรียนว่า การจัดห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับสภาพการใช้ตามความเป็นจริง ดังนี้

1. สามารถใช้ห้องเรียนในการอธิบายกิจกรรมและสร้างความสัมพันธ์ในหมู่นักเรียน และให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นได้
2. สร้างบรรยากาศในรูปแบบของเกม การอภิปราย และกิจกรรมในรูปแบบอื่นได้
3. เอื้อต่อกิจกรรมประเภทบทบาทสมมติและการจำลองเหตุการณ์
4. ช่วยให้นักเรียนมีจินตนาการ
5. ช่วยให้นักเรียนสามารถนำกิจกรรมที่ทำในห้องไปใช้ในชีวิตจริงได้

อาทร จันทรแดง (2537) กล่าวว่าก่อนที่จะมีการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัตินั้น ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำในการใช้หลักสูตรจะต้องมีการสำรวจปัจจัยและสภาพต่างๆ ของโรงเรียนว่าเหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาปฏิบัติหรือไม่ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงขนาดของห้องเรียน จำนวนนักเรียน และห้องสมุด เป็นต้น

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการให้บริการและสนับสนุนการสอนของครู โดยจัดทำ จัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เช่น การจัดห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้

2.2.1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

วัสดุหลักสูตรมีความสำคัญมาก ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ครูผู้สอน ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเข้าใจหลักสูตรดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยในด้านการสอน การประเมินผล การบริหารงานหลักสูตร และการนิเทศการสอน ประโยชน์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ช่วยในการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายดำเนินไปอย่างราบรื่น มีความเข้าใจที่เรื่องต่าง ๆ ตรงกัน

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการสอน” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2521) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อสิ่งเปลี่ยนต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า “วัสดุ” ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ ซอติก เครื่องเขียน แบบเรียน ฟิล์ม ภาพยนตร์ เป็นต้น
2. เครื่องมือที่มีความคงทนถาวร ซึ่งเรียกว่า “อุปกรณ์” ได้แก่ ซอริก กระดานดำ โต๊ะเก้าอี้ เครื่องฉาย เครื่องเสียงต่าง ๆ
3. กระบวนการและวิธีการซึ่งรวมทั้งวิธีการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และกระบวนการที่เป็นอิสระ คือ ไม่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างใดเลย เช่น การสาธิต การทดลอง การฟัง การทัศนศึกษานอกสถานที่ ได้รับฟัง ได้เห็นจริงได้เข้าใจในเรื่องที่ครูต้องการถ่ายทอดให้นักเรียนได้รู้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของครู

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู เอกสาร และสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องจัดทำ แผนการสอนจะช่วยให้ครูเห็นแนวทางชัดเจนยิ่งขึ้นว่าจะสอนอย่างไร จะเลือกกิจกรรมและประสบการณ์อย่างไร การจัดทำสื่อการเรียนการสอนอาจจะร่วมกันทำ เป็นการประหยัดแรงงานและงบประมาณ ที่สำคัญที่สุดคือผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและตรงกับความต้องการของชุมชน

ข้าราชการ (2532) ได้ให้ความหมายของวัสดุหลักสูตรว่า เป็นสิ่งที่ผู้มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรได้จัดทำหรือจัดหาเพื่อช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัสดุหลักสูตรมีหลายประเภท ได้แก่ สิ่งพิมพ์ เช่น คู่มือหลักสูตร คำแนะนำในการสอน คู่มือการประเมินผลการเรียนรู้ วัสดุหลักสูตร นอกจากนี้อาจเป็นในรูปของแผ่นภาพ แผนภูมิแถบบันทึกเสียงและภาพ สไลด์และภาพยนตร์ สิ่งสำคัญก็คือ ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการใช้หลักสูตรดีขึ้น

กรมวิชาการ (2535) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. ครูวิเคราะห์และตรวจสอบความต้องการวัสดุหลักสูตรแล้วแจ้งให้โรงเรียนทราบ
2. โรงเรียนรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ความต้องการของครู แยกประเภทเป็นสิ่งที่ต้องจัดหาและจัดซื้อ
3. โรงเรียนส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่ให้บริการ ได้แก่ อำเภอ จังหวัด สำหรับสิ่งที่จัดซื้อ โดยใช้งบประมาณส่วนสิ่งที่ต้องจัดหาซึ่งได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน นวัตกรรมการสอน ฯลฯ ที่เป็นของท้องถิ่น ให้ส่งไปยังศูนย์วิชาการ ระดับกลุ่มโรงเรียน ศูนย์วิชาการจังหวัด และเขตการศึกษา
4. หน่วยงานที่ให้บริการตามข้อ 2, 3 วิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการผลิตหรือจัดทำตามความต้องการแล้วนำไปบริการโรงเรียนหรือหน่วยปฏิบัติ
5. หน่วยงานตามข้อ 2, 3 ซึ่งได้แก่ เขตการศึกษาและจังหวัด ส่งข้อมูลไปยังกรมวิชาการเพื่อขอบริการ ในกรณีที่ไม่สามารถจัดบริการให้หน่วยงานปฏิบัติได้
6. กรมวิชาการวิเคราะห์ข้อมูล และดำเนินการช่วยเหลือตามบทบาทหน้าที่

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการให้บริการและสนับสนุนการสอนของครู โดยจัดทำ จัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เช่น การจัดห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้

สมลักษณ์ สุเมธ (2539) กล่าวว่า ผู้มีหน้าที่จัดสรรวัสดุหลักสูตรดังกล่าวได้แก่ คณะพัฒนาหลักสูตร หน่วยงานส่วนกลางซึ่งทำหน้าที่ในการผลิต และจัดส่งมายัง หน่วยงานระดับท้องถิ่น เพื่อดำเนินการแจกจ่ายไปยังโรงเรียนต่อไป วัสดุหลักสูตรบางอย่าง โรงเรียนก็มีหน้าที่จัดหาเองตามงบประมาณที่ได้รับ วัสดุหลักสูตรที่ทางโรงเรียนจำเป็นต้องจัดหาหรือผลิตขึ้นใช้เอง เพื่อประโยชน์ใช้สอยที่ตรงกับความต้องการของโรงเรียนและท้องถิ่นในแต่ละแห่งโดยการจัดทำ

แผนการสอนและสื่อการเรียนการสอนดังกล่าว ควรจะร่วมกันจัดทำ เพราะจะเป็นการประหยัดแรงงาน งบประมาณ และครอบคลุมเนื้อหาสาระได้มากกว่า

2.2.1.7 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

การนิเทศมีความจำเป็นอย่างยิ่งในวงการศึกษ เพราะเป็นการช่วย ส่งเสริม ปรับปรุง การเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในระหว่างการใช้หลักสูตร หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในการพัฒนาหลักสูตรควรจะได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นการให้ความรู้เพิ่มเติมและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนว่า ในการนิเทศและติดตามผล การใช้หลักสูตรหรือการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของการนิเทศ คือ ถือเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันหรือให้คำแนะนำช่วยเหลือ ซึ่งผู้นิเทศจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับผู้รับการนิเทศ

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971 อ้างใน กาญจนา คุณารักษ์, 2527) กล่าวว่า การประเมินผล คือ กรรมวิธีของการจัดวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆ

กู๊ด (Carter V. Good, 1973 อ้างใน กาญจนา คุณารักษ์, 2527) ได้ให้ความหมายการประเมินไว้ ดังนี้

1. การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ทราบ หรือการพิจารณาคูณค่าหรือข้อสรุป บางสิ่งบางอย่าง
2. การประเมินหมายถึงกระบวนการที่พิจารณาถึงการแสดงความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ใดเดียวกันกับมาตรฐานบางอย่าง
3. การประเมิน หมายถึง การพิจารณาสิ่งที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดจากมาตรฐานคุณค่า

ซารี มณีสรี (2521) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมขวัญกำลังใจ ยังเป็นหัวใจของการทำงานให้มีประสิทธิภาพ บุคคลที่มีขวัญกำลังใจดี มักจะแสดงออกด้วยความกระตือรือร้นในการทำงาน หากผู้บริหารต้องการให้บุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้ที่มีคุณภาพ และสร้างความสำเร็จให้เป็นไปตามเป้าหมาย ผู้บริหารควรสนใจที่จะส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้สอนที่อยู่ในฐานะ ผู้ปฏิบัติ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. สร้างทัศนคติที่ดีต่องาน การทำงานเพื่อส่วนรวมควรปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้ทุกคนมีความหวัง มีโอกาสก้าวหน้า มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี ให้การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน
3. ยกย่องชมเชยให้กำลังใจแก่ผู้ตั้งใจทำความดี
4. เอาใจใส่เรื่องสวัสดิภาพ ให้ความสนิเทศนมและสร้างไมตรีต่อกัน
5. ให้สมาชิกมีโอกาสระบายความคับข้องใจในการทำงาน
6. มีการสำรวจ หรือออกแบบสอบถามสภาพการทั่วไปในการทำงาน เพื่อจะหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น รวมทั้งการรักษาน้ำใจในการทำงานไว้ด้วย
7. มีโอกาสที่จะก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งหรือเงินเดือนสูงขึ้น รวมทั้งได้รับการพิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรม จะช่วยให้คนเพียรพยายามและเกิดความมั่นใจในการทำงาน
8. จัดสถานที่ทำงานให้ดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอสมควร
9. ให้ทุกคนมีส่วนในการแสดงความคิดเห็น ปรับปรุง รวมทั้งมีส่วนร่วมในความสำเร็จของงาน หากบุคคลใดมีความคิดริเริ่มที่ดี มีประโยชน์ในการปรับปรุงงาน ควรยกย่องความดีความชอบของบุคคลนั้น เพื่อให้เป็นตัวอย่างและเป็นกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานคนอื่น

สมหวัง พิทยานุวัฒน์ (2522) ได้สรุปประเด็นความสำคัญและความจำเป็นในการประเมิน ดังนี้

1. มุ่งแก้ปัญหาเฉพาะ
2. เพื่อเน้นเสนอแนะแนวทางหรือทางเลือกเพื่อการตัดสินใจ
3. มุ่งสนองตอบความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน
4. เป็นการประเมินอรรถประโยชน์ทางสังคมโดยตรง
5. ผลการประเมินมีลักษณะเฉพาะสูง และมีความเป็นสากลน้อย
6. เป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่า(Value)โดยตรง
7. เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้

นิตา ชูโต (2531) ได้เสนอแนะเกณฑ์การประเมินโครงการบริการสังคม พอสรุปได้ดังนี้

1. มีคุณค่าดีหรือไม่ เนื้อหาเป็นอย่างไร
2. มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้รับหรือไม่
3. ประสิทธิภาพ (Effectiveness) บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของโครงการและได้ผลหรือไม่
อย่างไร
4. ประสิทธิภาพ (Efficiency) ผลที่ได้รับคุ้มกับทรัพยากรที่ลงทุนหรือไม่ ใช้ทรัพยากรเหมาะสมหรือไม่

5. ความสำคัญ กลุ่มผู้รับหรือผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจเพียงใด
6. ความชอบธรรม มีความเหมาะสมและเกิดความยุติธรรมหรือไม่

กระทรวงศึกษาธิการ (2526) กล่าวถึงวิธีการนิเทศภายในว่า ได้แก่

1. การแนะนำ
2. การประชุมชี้แจง
3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ
4. การประชุมสัมมนา
5. การประชุมอบรม
6. การบรรยายและอภิปราย
7. การศึกษานอกสถานที่
8. การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
9. การจัดตั้งศูนย์วิชาการเป็นศูนย์รวมเอกสารและสิ่งพิมพ์
10. การเขียนเขียนตามชั้นเรียน และ
11. การสาธิตและแสดงตัวอย่างให้ดู

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2526) ยังได้เสน่วิธีการติดตามผลไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การติดตามและตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารหลักสูตรแบบบันทึก การประเมินผลการเรียนของรายวิชา การแสดงสถิติการมาปฏิบัติงานของครูและแผนปฏิบัติการสอนหรือแผนการสอนของครู

2. การติดตามผลการปฏิบัติงานประจำเดือนและประจำปี ซึ่งโรงเรียนต้องกำหนดกิจกรรมและงานที่ต้องปฏิบัติโดยสังเขปลงในปฏิทินประจำปีของโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ ซึ่งอาจทำเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายภาค เพื่อสะดวกในการติดตามผลการปฏิบัติงานประจำเดือนและตลอดปีการศึกษา

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) การนิเทศการใช้หลักสูตร หรือการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของการนิเทศก็คือเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ใช่เป็นการคอยตรวจสอบเพื่อจับผิดแต่ประการใดนักพัฒนาหลักสูตรมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างได้ผล เช่น การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการให้บริการในการใช้หลักสูตร เป็นต้น ในระหว่างการใช้หลักสูตร นั้น หน่วยงานส่วนกลางของรัฐในฐานะผู้พัฒนาหลักสูตรควรจะได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปให้

คำแนะนำ ปรัชญา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเป็นการเพิ่มเติม และติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ว่าได้ดำเนินการด้วยความถูกต้อง มีปัญหาใดเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีปัญหาก็จะได้หาทางแก้ไขให้ลุล่วงไป การนิเทศ เป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือไม่ใช่เป็นการคอยตรวจสอบเพื่อจับผิดแต่ประการใด

นอกจากนี้การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรจะทำให้ทราบถึงสภาพของการดำเนินงานการใช้หลักสูตรว่ามีปัญหาใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กล่าวถึงการนิเทศว่า มีทั้งการนิเทศภายนอกและนิเทศภายใน การนิเทศภายในถือเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งควรจัดให้มีขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีการจัดองค์กร เป้าหมายการนิเทศ วิธีการนิเทศและกิจกรรมในการนิเทศ

กรมวิชาการ (2535) กล่าวถึงการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรว่า เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ในการให้คำแนะนำและชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูในอันที่จะปรับปรุงครูและสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดี และสามารถนำหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2535) ได้ให้ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาที่ควรจัดให้มีขึ้น ในโรงเรียน เพื่อทำให้งานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น จึงได้เสนอวิธีปฏิบัติของการนิเทศการสอนในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ทราบปรัชญา วัตถุประสงค์ ประวัตติความเป็นมาของโรงเรียน สภาพของชุมชน ระเบียบข้อบังคับ สวัสดิการ และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
2. จัดให้มีการบริการทางการสอน เช่น แนะนำให้ใช้หรือผลิตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น
3. จัดให้ครูใหม่สังเกตการสอนของครูที่มีประสบการณ์การสอนนาน และมีความเชี่ยวชาญในการสอน
4. ให้ครูได้เยี่ยมชมคูการสอน และการดำเนินงานของโรงเรียนอื่นที่อยู่ข้างเคียง หรือต่างจังหวัด ถ้ามีงบประมาณ
5. ให้ครูได้เยี่ยมชมการสอนของครูชั้นอื่น ๆ ไม่ว่าจะในระดับเดียวกันหรือต่างระดับกัน
6. เปิดโอกาสให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ หรือจากครูด้วยกัน
7. ให้โรงเรียนใช้ประโยชน์ในการมีกลุ่มโรงเรียน โดยร่วมมือและช่วยเหลือกันทางด้านวิชาการ
8. จัดให้มีสัปดาห์ความก้าวหน้าทางวิชาการ อาจจะให้ครูหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จาก

ภายนอกมาบรรยายในหัวข้อเรื่องที่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการ หรือสนใจ

9. จัดให้มีกลุ่มอภิปรายย่อย ๆ ตามความสนใจของครู
10. จัดให้มีการประชุมอบรมในระหว่างฤดูร้อน หรือส่งครูไปร่วมรับการอบรม
11. รับวารสารทางวิชาการต่าง ๆ ไว้ให้ครูได้ศึกษา และแนะนำครูให้เข้าเป็นสมาชิกสมาคมทางวิชาการ
12. ให้คำปรึกษาหารือทางด้านส่วนตัวและด้านวิชาการแก่ครู
13. สนับสนุนให้ครูไปศึกษาเพิ่มเติม หรือนำครูไปทัศนศึกษาในสถานที่ที่จะให้ความรู้ทางวิชาการเพิ่มขึ้น
14. สร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นในหมู่ครู เช่น จัดเที่ยงวันสนทนา หรือส่งเสริมให้ครูเขียนบทความทางวิชาการลงในหนังสือวารสารต่าง ๆ
15. จัดรายการเล่าสู่กันฟัง หรือเขียนสู่กันอ่าน โดยกำหนดให้ครูแบ่งกันอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการ แล้วมาแบ่งปันโดยการพูดคุย หรือเขียนสรุปย่อให้ครูอื่น ๆ อ่าน

บุญมี เฌรยอด (ม.ป.ป.) ให้ความหมายของการประเมินผลว่า คือ กระบวนการตัดสินใจพิจารณาหรือประเมินค่าการกระทำต่าง ๆ ว่าบรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

2.2.1.8 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร นับเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้ เพราะการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นวิธีการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทุกฝ่าย เพื่อที่จะนำไปสู่ความร่วมมือในการสนับสนุนการใช้หลักสูตรตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล (กรมวิชาการ, 2535)

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การประชาสัมพันธ์หลักสูตร” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไป ตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

วิจิตร ศรีสอาน (2514) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นการอธิบายให้คนทั้งหลายรู้ว่าโรงเรียนกำลังทำอะไรอยู่ แล้วคิดจะทำอะไรต่อไป เป็นจุดสำคัญที่โรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนจากบุคคลภายนอกซึ่งต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ที่ดีด้วย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การยอมรับหลักสูตรใหม่นั้น จะต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ สื่อที่ใช้ในการแนะนำหลักสูตร มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการใช้หลักสูตรเช่น วิทยุ โทรทัศน์ เอกสารแผ่นพิมพ์ การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครอง คณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนและประชาชนในชุมชนนั้น เป็นสิ่งที่ช่วยให้

เกิดความเข้าใจว่าการใช้หลักสูตรใหม่นั้น ลูกหลานของเขาจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรเกี่ยวกับการเรียนรู้ เจตคติ ค่านิยม และความสามารถในการแก้ปัญหา

ธารง บัวศรี (2531) ได้กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรว่า สามารถทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย งบประมาณ และเวลาหรือโอกาส ซึ่งมีวิธีการ ดังนี้

1. การประชุมสัมมนา
2. การใช้สื่อมวลชน เช่นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
3. การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่นแผ่นปลิว แผ่นพับ

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรให้ผู้เกี่ยวข้องทราบก็คือสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นคืออะไร จะมีประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องอย่างไร และจะมีผลกระทบต่อบทบาทและหน้าที่เขาอย่างไร

สังัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า นักพัฒนาหลักสูตรมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างได้ผล เช่น การประชาสัมพันธ์หลักสูตรการเตรียมบุคลากร การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการให้บริการในการใช้หลักสูตร เป็นต้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) การใช้หลักสูตรใหม่จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรส่วนหนึ่งด้วย การเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การยอมรับหลักสูตรใหม่นั้นจะต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ สื่อที่ใช้ในการแนะนำหลักสูตรมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายของการใช้หลักสูตร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เอกสารแผ่นพิมพ์ สิ่งเหล่านี้สามารถใช้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยทั่วไป ส่วนคณะครูนั้นควรจะได้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและผู้ปกครองนั้นควรจะได้มีการประชุมชี้แจง เป็นต้น การประชาสัมพันธ์ควรมีการวางแผนก่อนล่วงหน้า 3 ระยะ คือ ก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และภายหลังการใช้หลักสูตร การวางแผนการประชาสัมพันธ์หลักสูตร มีดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย
3. การกำหนดหัวเรื่อง
4. การกำหนดระยะเวลา
5. การกำหนดสื่อและเทคนิค
6. การกำหนดงบประมาณ

กรมวิชาการ (2535) ได้กล่าวถึง การประชาสัมพันธ์หลักสูตรว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรนับเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการบริหารหลักสูตร ซึ่งจะขาดเสียไม่ได้

เพราะการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นวิธีการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทุก ๆ ฝ่ายจะได้ทราบว่าหลักสูตรที่ปรับจุดไหนบ้าง มีจุดเน้นอย่างไร และวิธีปฏิบัติในการใช้หลักสูตรอย่างไร

สุนิสา กาญจนนิยม (2539) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายจะต้องทำ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเพื่อจะได้เข้าใจตรงกัน เช่น จุดสำคัญของหลักสูตร ได้แก่ สาระการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรฉบับปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการ การจัดกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียนและการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น เป็นต้น

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในทัศนะของผู้วิจัยสรุปว่า การบริหารหลักสูตรควรเริ่มตั้งแต่การจัดเตรียมบุคลากรเป็นประการแรกและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการมอบหมายงานรับผิดชอบ กำหนดแผนงานร่วมกันและซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบร่วมกัน จากนั้นจึง จัดครูเข้าสอน การจัดการเรียนการสอน ให้สัมพันธ์กัน ซึ่งอาจดูจากจำนวนบุคลากรครูผู้สอน จำนวนนักเรียน ความพร้อมของอาคารสถานที่ สิ่งที่เขาไม่ได้เลยในการดำเนินงานทุกประเภท คือ งบประมาณ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญด้านหนึ่งของการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้ รวมทั้งการจัดจ้างครูผู้สอนในรายวิชาที่เขาขาดแคลนอีกด้วย ไม่เพียงแต่การจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนเท่านั้นการจัดบรรยากาศการเรียนรู้การจัดการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ก็เป็นสิ่งจำเป็นเพราะสามารถเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มีจินตนาการ กล้าแสดงความคิดเห็นและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการดำเนินการใช้หลักสูตรจะดำเนินไปได้ด้วยดีหากมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรเป็นประจำ สุดท้ายคือการเผยแพร่หรือนำหลักสูตรให้เป็นที่รู้จักการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นเรื่องที่สำคัญ และ จำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดหลักสูตรในโรงเรียน

2.2.2 การสอน

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปสู่การสอน การเอาใจใส่ต่อการสอนของครูให้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร และการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมเป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้การใช้หลักสูตรบรรลุที่ต้องการ งานที่เกี่ยวข้องกับการสอนได้แก่ การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้ การจัดซ่อมเสริม การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

2.2.2.1 การวางแผนการสอน

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การวางแผนการสอน” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2524) กล่าวถึงความหมายของการวางแผนการสอนว่า คือ กิจกรรมในการคิดและทำของครูก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งนั่นเอง ซึ่งโดยทั่วไปจะประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกเนื้อหา การกำหนดกิจกรรมการเรียน การสอน สื่อการสอน และการประเมินผล เอกสารที่ได้จากการวางแผนการสอน ได้แก่ แผนการสอนระยะยาว หรือกำหนดการสอนและแผนการสอน

การทำแผนการสอนระยะหรือกำหนดการสอน เป็นการวางแผนการสอนตลอดปีการศึกษา โดยนำหลักสูตรวิชาใดวิชาหนึ่งมาแบ่งเนื้อหาเป็นหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย ๆ ให้เหมาะสม และสัมพันธ์กับเวลาและจุดประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ อย่างหยาบ ๆ เพื่อมองเป็นความต่อเนื่องของสิ่งที่จะสอนตลอดภาคเรียนหรือตลอดปีการศึกษา

ส่วนการทำแผนการสอน เป็นการวางแผนเตรียมการสอนระยะสั้น ที่มีความละเอียดอ่อน ซึ่งทำให้ครูผู้สอน หรือผู้สังเกตมองเห็นขั้นตอน หรือกิจกรรมในการสอนนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน ดังที่ บารุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กิจนางวงศ์ (2527) ได้ให้หลักในการจัดทำแผนการสอนไว้ ดังนี้

การจัดทำแผนการสอนที่ดีจะต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียน สื่อการสอน และการประเมินผล ดังนั้น ครูจึงควรรหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอนที่ดี และในการทำแผนการสอนที่ดี ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษาตัวหลักสูตร โดยเริ่มจากหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร และรายละเอียดของหลักสูตรในกลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ
2. ศึกษาเอกสารหลักสูตรอื่น ๆ เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ ที่ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นเตรียมไว้ให้ เอกสารต่าง ๆ เหล่านี้ได้เตรียมไว้เป็นรายชั้นเรียน จึงมีรายละเอียดสมบูรณ์กว่าตัวหลักสูตร
3. ศึกษาวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน ตลอดจนแบบฟอร์มต่าง ๆ ตามหลักสูตร จะต้องทำความเข้าใจแนวคิด เหตุผล และหลักการของการวัดผล

สังัด อุทรานันท์ (2527) กล่าวว่า แผนการสอน เป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและคาบเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอน ในการที่จะดำเนินการสอนและให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ในการแนะนำติดตามผลการเรียนการสอนให้ครอบคลุมกับเนื้อหาที่ได้สอนไปแล้ว

แผนการสอนที่ดีนั้น กรมวิชาการ (2534) ได้เสนอแนะว่าควรมีกิจกรรมการเรียนรู้อีก 4

ประการ ดังนี้

1. เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้ไข หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง
3. เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการทำงาน เป็นกระบวนการ และนำกระบวนการไปใช้จริง
4. เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่นหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาแพง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532) กล่าวว่า แผนการสอนหรือบันทึกการสอน (Lesson Plan) หมายถึง แผนซึ่งกำหนดขั้นตอนการสอนที่ครูมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ ในเนื้อหาและประสบการณ์หน่วยใดหน่วยหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งข้อมูลที่ต้องใช้ในการวางแผนการสอนมี 8 ประการ คือ

1. สภาพปัญหาและทรัพยากร เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนการสอนที่ครูรวบรวมได้จากการสำรวจปัญหาและตรวจสอบทรัพยากรในแง่กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการเก็บข้อมูล ในส่วนนี้จะทำให้ผู้วางแผนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอนได้ชัดเจน
2. การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นข้อมูลที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อกำหนดเรื่องที่จะสอน โดยกำหนดเป็นระดับหน่วยใหญ่ที่อาจต้องสอนหลายครั้งและระดับบทเรียนที่เป็นเนื้อหาของการสอนในแต่ละครั้ง สำหรับเนื้อหาในระดับบทเรียนก็ต้องวิเคราะห์ออกเป็นหัวเรื่องและหัวข้อย่อยเช่นกัน
3. การวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอายุ ระดับความพร้อม และความรู้เดิมของผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนมีความจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับผู้เรียนในระดับต่าง ๆ
4. มโนคติ หรือความคิดรวบยอด เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ “สาระ” หรือ “แก่น” ของเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนได้รับ ครูต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องการให้นักเรียนได้รับเนื้อหาสาระอะไรได้บ้าง
5. วัตถุประสงค์ เป็นเป้าหมายแห่งความสำเร็จ ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียนที่ครูกำหนดไว้ การกำหนดวัตถุประสงค์ต้องมีทั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ สำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะมักนิยมกำหนดไว้ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
6. กิจกรรมการเรียน เป็นข้อมูลที่ครูต้องคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เพื่อกำหนดให้นักเรียน

ในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน

7. สื่อการสอนเป็นข้อมูลที่ครูต้องคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าเช่นเดียวกันโดยพิจารณากิจกรรมการเรียนการสอน

8. การประเมิน เป็นข้อมูลที่ครูต้องคาดการณ์ไว้ว่าจะตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งในส่วนที่เป็นพฤติกรรมเดิม (ความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว) พฤติกรรมต่อเนื่อง (พฤติกรรมย่อยที่ครูต้องให้นักเรียนเรียนรู้ไปทีละน้อย) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (พฤติกรรมที่เป็นผลลัพธ์ซึ่งครูคาดหวังไว้)

เมื่อได้ข้อมูลครบทั้ง 8 ประการแล้ว ครูก็สามารถวางแผนการสอนได้ การวางแผนการสอนทำได้ 2 แนว คือ

1. การวางแผนระยะยาว หมายถึง การวางแผนการสอนที่ยึดหน่วยการสอนซึ่งครอบคลุมเนื้อหาสาระค่อนข้างกว้าง ต้องใช้เวลาในการสอนเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน
2. การวางแผนระยะสั้น หมายถึง การวางแผนการสอนที่มุ่งใช้ให้เสร็จสิ้นเป็นครั้ง ๆ ไป

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนการสอนที่ดีไว้ ดังนี้

1. มีความมุ่งหมายของแต่ละบทเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผล
2. คำนึงถึงธรรมชาติ ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและระยะเวลาของการเรียนแต่ละครั้ง
3. มีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ของผู้เรียนอันเป็นหนทางไปสู่การสรุปเป็นความคิดรวบยอด หลักการ และการแก้ปัญหาต่อไป
4. เลือกวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและวัยเรียนของผู้เรียน
5. คำนึงถึงแหล่งทรัพยากร เพื่อสะดวกในการจัดหาวัสดุประกอบการเรียน และจัดวิทยากรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของโรงเรียน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า ในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม ถ้าต้องการให้งานนั้นบรรลุถึงเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ดำเนินการจะต้องมีการคิดวางแผนว่าจะทำกิจกรรมอะไรก่อนหลัง เพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องตรงตามเป้าหมาย ยิ่งถ้ามีการเขียนแผนที่วางไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ก็จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการปฏิบัติและประเมินแผนหรือกิจกรรมได้ดียิ่งขึ้น การนำหลักสูตรไปสู่แผนการสอนก็เช่นเดียวกัน หากมีการวางแผนการสอนล่วงหน้าอย่างดี ก็จะช่วยให้ครูสอนดีขึ้นและมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น เพราะการวางแผนเตรียมการล่วงหน้า จะช่วยให้ครูมีเวลาและโอกาสคิดถึงจุดประสงค์ของบทเรียน เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเร็วขึ้น มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนได้ตรงกับจุดประสงค์ รวมทั้งยังช่วยให้การสอนของครูมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเพราะครูสามารถทราบจากแผนการสอนว่าผู้เรียนได้เรียนอะไรไปแล้วบ้าง จะสอนอะไรต่อไป รวมทั้งการปรับปรุง ข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสอนครั้งต่อไป

2.2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญต่อการเรียนรู้มาก โดยเฉพาะในสภาพสังคมปัจจุบัน ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มีประสบการณ์ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นครูนอกจากจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาวิชาในหลักสูตรแล้ว ยังจะต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาเพื่อเสริมประสบการณ์ให้กับผู้เรียนอีกด้วย

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกัน ออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ(2520)ได้ให้ข้อสรุปว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความมุ่งหมายที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางจิตวิทยาของนักเรียน ซึ่งได้แก่ ความต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม การยอมรับของบุคคลวัยเดียวกัน การยกย่องชมเชย ความสำเร็จ การฝึกทักษะ การอยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งอบอุ่นและเป็นมิตร เพื่อทดแทนสิ่งที่ตนเองขาด เช่น ความสามารถในการเรียน เป็นต้น
2. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้แสดงออกในด้านความสนใจ ความสามารถพิเศษ และความกระตือรือร้นของนักเรียน เช่น กิจกรรมด้านดนตรี ศิลป เป็นต้น
3. เพื่อให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ มีความเข้าใจ และเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
4. เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้มีคุณค่าเกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
5. เพื่อเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและนักเรียนกันเอง
6. เพื่อช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำของนักเรียนได้ดียิ่งกว่าการเรียนในชั้นเรียน

สุมิตร คุณากร (2523) กล่าวว่า หัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การสอน และบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดคือ ครู ครูควรเอาใจใส่ต่อการสอน สอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะชี้ถึงสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1. เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน
2. เป็นการพิจารณาความสนใจและความสามารถพิเศษของผู้เรียน พัฒนาความสนใจและพัฒนาทักษะ
3. เป็นการบริการให้แก่โรงเรียน การทำความสะอาด ปลูกฝังความรักความผูกพันต่อโรงเรียน
4. เป็นการบริการสังคม เช่น ลูกเสือ เป็นต้น
5. เป็นการส่งเสริมการเข้าสังคมและการพักผ่อน มีทักษะในการเข้าสังคม สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้

ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2524) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูและนักเรียนร่วมกันจัดทำขึ้นนอกเหนือไปจากกิจกรรมที่จัดกำหนดไว้ในหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้การเรียนการสอนตามประมวลการสอนในหลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้าสภาพสังคมส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมเสริมหลักสูตรย่อมต้องไม่มีการให้หน่วยกิตหรือคะแนนที่จะส่งผลให้นักเรียนสอบไล่ได้หรือสอบตกแต่อย่างใด

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูจะต้องคำนึงจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาหลักสูตรกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะประสบการณ์และเจตคติที่ดีให้แก่นักเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า เป้าหมายของการจัดประสบการณ์เรียน ที่สำคัญ คือพยายามสร้างให้ผู้เรียนรู้จักใช้ทักษะและแสดงความสามารถที่ได้เรียนรู้มา และให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักต่อไปอีก ภายหลังจากที่เรานำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อมาวิเคราะห์แล้ว การเรียนรู้ในปัจจุบันควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด ดังนั้น ครูควรจะต้องทำการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนอย่างรอบคอบ พิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละข้ออย่างละเอียดเพื่อครูจะได้ทราบว่า จะจัดกิจกรรมอย่างไรจึงจะช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้กระทำกิจกรรมมาเป็นผู้ประสานกิจกรรมและชี้แนะการเรียนกับเด็ก พยายามเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับผิดชอบต่อการเรียนของเขาให้มากยิ่งขึ้น และสรุปการเรียนรู้ของเขาได้เอง โดยที่ครูคอยช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย

สุนน อมรวีวัฒน์ (2526) กล่าวถึง กิจกรรมการเรียนการสอนว่าถือเป็นหัวใจสำคัญของการ

นำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามที่หลักสูตรกำหนด และได้สรุปลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีไว้ดังนี้

1. ความเป็นไปเพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน
2. ควรเร้าให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียน
3. ควรให้โอกาสและเห็นความสำคัญของนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน
4. ควรฝึกวิธีการแสวงหาความรู้และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองให้แก่ผู้เรียน
5. ควรมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนานและเป็นกันเอง

สุนน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2530) ได้กล่าวถึงลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้อย่างดีไว้ ดังนี้

1. ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน
2. ควรเร้าให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วม
3. ควรให้โอกาสและเห็นความสำคัญของนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน
4. ควรฝึกฝนวิชาการ แสวงหาความรู้ และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองของนักเรียน
5. ควรมีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้กำหนดจุดเน้นของหลักสูตรให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ โดยให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น ดังนี้

1. ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น
2. คิดวิเคราะห์ห้วิจารณ์
3. สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย
4. ประเมินและเลือกทางเลือก
5. กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ
6. ปฏิบัติด้วยความชื่นชม
7. ประเมินผลระหว่างปฏิบัติ
8. ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
9. ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ

สังค อุทรานันท์ (2532) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่แต่ละครั้งจะต้องเริ่มจากการพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอนว่าการสอนในครั้งนั้น ๆ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างไร การที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้จะต้องให้ผู้เรียนได้ทำ

กิจกรรมอะไร ในบางครั้งการที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจจะสามารถจัดกิจกรรมได้หลาย ๆ ชนิด แต่ละชนิดอาจมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากในเรื่องการใช้เวลา การใช้แรงงาน การใช้ทรัพยากร ตลอดจนการใช้งบประมาณ ครูผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่เห็นว่า จะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์ สามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่ายให้มากที่สุด

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2533) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

1. ควรสอดคล้องและตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน
2. ควรคำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและประสบการณ์เดิม ของผู้เรียน
3. ต้องเป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย
4. ควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมหรือลงมือปฏิบัติอย่างทั่วถึง
5. ควรเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาเหมาะสม
6. ควรเป็นกิจกรรมที่มีหลายรูปแบบ
7. ควรเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนสามารถประเมินผลการปฏิบัติได้

สิริวรรณ สุวรรณอาภา (2534) ได้แบ่งกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมประเภทนี้ ครูผู้สอนจะเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติกิจกรรม โดยเริ่มจากการเป็นผู้วางแผนการเรียนการสอนในห้องเรียน แต่ก็มีได้หมายความว่า ผู้เรียนจะไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเลย ผู้เรียนยังคงมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมภายใต้การนำของผู้สอน

2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมประเภทนี้ ผู้เรียนเป็นแกนกลางในการประกอบกิจกรรม ส่วนครูทำหน้าที่ประสานงาน คอยส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรม และทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนประเภทนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดกลุ่มผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2.2.2.3 การพัฒนาและ การใช้สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดำเนินไป อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นก่อนที่จะมีการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนจะต้องมีการเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้พร้อม สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการ จัดการเรียนรู้เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจบทเรียนได้ชัดเจนขึ้น และยังเป็นสิ่งที่เร้าความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

กรมวิชาการ (2522) ได้เสนอแนะข้อควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการทำและการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรคำนึงถึงวัสดุที่นำมาใช้ว่าต้องให้ข้อเท็จจริง และสร้างความคิดรวบยอดที่ถูกต้องให้แก่นักเรียน
2. ในด้านเนื้อหาของสื่อการสอน ต้องคำนึงถึงคุณค่าของการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ
3. สื่อการเรียนการสอนต้องเหมาะสมกับอายุ สติปัญญา และประสบการณ์ของผู้เรียน
4. ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้มากกว่าครู
5. ควรคำนึงว่าสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้นั้น จะส่งเสริมให้เกิดความรู้ได้เพียงใด
6. ต้องรู้จักเก็บสื่อต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพดี และใช้ได้นาน
7. ต้องก่อให้เกิดกิจกรรมร่วมกันในการเรียนการสอน

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามจุดประสงค์การเรียนการสอน และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และได้เสนอหลักในการเลือกสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ต้องตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ต้องเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน
3. ต้องเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน
4. ต้องเหมาะสมทั้งในด้านค่าใช้จ่ายและการปฏิบัติ
5. ต้องหาได้ง่าย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้ให้แนวคิดพื้นฐานในการเลือกสื่อการเรียนการสอนว่าครูจะต้องศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ปรัชญา จุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรอย่างละเอียดเพื่อจะได้มองเห็นทิศทางของหลักสูตรแม่แบบอย่างชัดเจน ซึ่งจะสามารถกำหนดสื่อการสอนได้ ดังมีองค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกสื่อ ดังนี้

1. ลักษณะเนื้อหาวิชาของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ความแตกต่างของลักษณะเนื้อหาวิชาของแต่ละกลุ่มประสบการณ์อยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ว่าจะเน้นด้านใด ครูจะต้องวิเคราะห์ได้ เพื่อกำหนดสื่อให้ตรงตามลักษณะการเรียนรู้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ ครูต้องศึกษาว่าเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละครั้ง มีจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร ต้องการให้เกิดอะไรขึ้นกับผู้เรียนเพื่อกำหนดสื่อให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ตัวผู้เรียน ครูจะต้องคำนึงถึงวัยและจำนวนของผู้เรียน จะได้จัดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมเพียงพอ เพื่อประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้
4. สภาพท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นตัวกำหนดว่า สื่อการเรียนการสอนที่ครูเลือกใช้นั้น จะสามารถจัดหาและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวถึง การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการสอนมีมากมาย เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึง ลักษณะวิชาที่สอนเป็นวิชา ทฤษฎีหรือปฏิบัติการใช้สื่อชนิดใด จึงจะทำให้ นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น และ คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ การเลือกให้เหมาะสมกับอายุ ระดับสติปัญญา ระดับชั้นจำนวนนักเรียน เวลาที่เรียน และลักษณะของห้องเรียน หรือถ้านักเรียนในชั้นมีบทบาทในการเรียนการสอนมาก สามารถรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง ครูสามารถใช้สื่อในลักษณะสื่อประสม โดยอาศัยหลักการจัดระบบนำเอาสื่อการสอนหลาย ๆ อย่าง มาสัมพันธ์กัน และเป็นสื่อที่มีคุณค่า ส่งเสริม ซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อเร้าความสนใจ ในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และ อีกอย่างอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

กรมวิชาการ (2536) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งจะช่วยทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งเน้นทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา ครูควรจะให้ ความสำคัญเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้ โดยต้องพิจารณาเลือกสื่อมาใช้ให้เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน และนำมาใช้อย่างหลากหลาย

1.2.2.4 การจัดสอนซ่อมเสริม

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดซ่อมเสริม” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

อินทรีย์ บัวสมบุรณ์ (2536) กล่าวว่า การจัดซ่อมเสริม คือการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนที่เรียนอ่อน หรือเรียนไม่ทันเพื่อนซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากครูผู้สอนเป็นพิเศษ รวมถึงการสอนนักเรียนที่มีความสามารถรับรู้ได้รวดเร็วให้ได้ใช้ความสามารถนี้อย่างเต็มที่ และเป็นประโยชน์

จ่านง พรายแยมแซ (2531) ได้กล่าวถึงวิธีการในการสอนซ่อมเสริม โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

พบข้อบกพร่องจากการสังเกตเห็นพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนในทันทีทันใด ทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นการประเมินสถานการณ์ให้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนการสอน โดยจับพจน์ซึ่งตามหน้าที่และความรับผิดชอบแล้ว ครูจะละเลยวางเฉยเสียไม่ได้ ต้องฉวยโอกาสซ่อมและเสริมอย่างมีจังหวะให้ผสมกลมกลืนกับกระบวนการเรียนการสอน

พบข้อบกพร่องจากการวิเคราะห์ผลการประเมินที่ปรากฏอยู่ในแบบประเมินผล ทั้งแบบตำราวิชาการ แบบจัดอันดับคุณภาพ และแบบทดสอบ ซึ่งถ้าครูผู้สอนยอมสละเวลาเพียงเล็กน้อยเพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการประเมินในแต่ละครั้ง นำมาพิจารณาอย่างรอบคอบและด้วยใจเป็นกลางแล้ว จึงดำเนินการวางแผนในการซ่อมเสริมให้ถูกจุดก็จะช่วยให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติมา ปรีดีคิลก (2532) แบ่งการจัดการสอนซ่อมเสริมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การจัดสอนซ่อมเสริมเด็กที่เรียนอ่อน ครูควรศึกษาสาเหตุของการเรียนอ่อนของเด็กแต่ละคน รวมทั้งวิชาที่เรียนอ่อน เพื่อหาทางแก้ไขได้ถูกต้อง ในการแก้ปัญหาหรือหาสาเหตุของการเรียนอ่อนนั้น ครูควรขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง การสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้ให้ได้ผล ครูควรจัดสอนซ่อมเสริมทีละวิชา ใช้เวลาสั้น ๆ แบบฝึกหัดที่จะให้เด็กทำต้องมีความยากง่ายพอเหมาะกับความสามารถของแต่เด็กแต่ละคน เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในการเรียนและมีกำลังใจในการเรียนต่อไป หลังจากการเรียนซ่อมเสริมแล้ว ครูจะต้องติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด
2. การจัดสอนซ่อมเสริมเด็กที่เรียนดีให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ครูควรใช้สื่อการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้มากที่สุด เช่น บัตรงาน หนังสืออ่านประกอบ เป็นต้น โดยไม่ควรกำหนดเนื้อหาที่จะสอน และระยะเวลาการสอนตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาที่เด็กสนใจและมีความถนัด

2.2.2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ชวาล แพรัตกุล (2509) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดผลว่า สามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการ ดังนี้

1. การทดสอบ
2. การจัดอันดับคุณภาพ
3. การสังเกต
4. การสัมภาษณ์
5. การบันทึกย่อและระเบียบสะสม
6. สังคมมิติ
7. การให้ปฏิบัติและการนำไปใช้
8. การศึกษารายบุคคล
9. การให้สร้างจิตนาการ

อุทุมพร จามรมาร (2520) กล่าวว่า การวัด หมายถึง กระบวนการที่ตัวเลข หรือ สัญลักษณ์ จะถูกนำมาเกี่ยวข้องกับลักษณะของวัตถุ คน สิ่งของ หรือสิ่งที่จะวัด การวัดจึงต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ต้องมีกลุ่มของวัตถุหรือคน
2. มีคุณสมบัติของลักษณะที่จะวัด
3. มีการกระทำโดยใช้ตัวเลขหรือสัญลักษณ์กับลักษณะวัตถุ และ
4. ต้องพิจารณาธรรมชาติ ตลอดจนนำตัวเลขหรือสัญลักษณ์เหล่านี้ไปใช้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2522) ให้ความหมายว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งของ หรือการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ถ้าพิจารณาด้านการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้หรือพัฒนาการของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่ประเมินว่าผู้เรียนได้มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะช่วยในการตัดสินใจประสิทธิภาพของผู้เรียนและผู้สอน

Finocchiaro, Mary and Sydney (1983) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เพื่อประเมินวิธีสอนของครูว่าสอนแบบใดช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และวิธีสอนแบบใดที่ต้องการการปรับปรุง
2. เพื่อประเมินสัมฤทธิผลในการเรียนของผู้เรียน ว่ามีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด สมควรที่จะได้เลื่อนชั้นสูงขึ้นหรืออยู่ที่เดิม
3. เพื่อจำแนกหรือจัดลำดับความสามารถของนักเรียน ว่ามีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด สมควรที่จะได้เลื่อนชั้นให้สูงขึ้นหรืออยู่ที่เดิม
4. เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง และจุดเด่นในการเรียนของแต่ละคน
5. เพื่อประโยชน์ในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอ่อนหรือล่าช้าหลังเพื่อน
6. เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการสอนของครู
7. เพื่อทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับอายุ
8. เพื่อทดสอบผลการทดลองเกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบดูว่า หลังจากการเรียนการสอนแล้ว ได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนกำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้จะใช้วิธีการใดก็ตาม แต่จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนที่เราตั้งไว้ ถ้าการประเมินผลไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เมื่อไร ความยุติธรรมก็จะไม่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และไม่ตรงเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วย การเรียนรู้ในสิ่งนั้นก็เลยไม่เกิดขึ้น

ไพศาล หวังพานิช (2526) ได้กล่าวว่า การวัดผลเป็นขบวนการที่จะให้ได้มาซึ่งปริมาณ จำนวนหนึ่งอันมีความหมายแทนขนาดสมรรถภาพนามธรรมที่นักเรียนมีอยู่ ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ

1. การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นการตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมและคุณลักษณะต่าง ๆ ถึงระดับเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เป็นการเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนกับเกณฑ์ที่วางไว้ เพื่อที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน

2. การวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนเปรียบเทียบกับนักเรียนส่วนใหญ่ เพื่อที่จะสรุปผลการเรียน

การดำเนินการวัดผล มี 3 ระยะ คือ

1. การวัดผลก่อนเรียน เป็นการวัดผลเพื่อสำรวจความพร้อมของผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมความสามารถ ประสบการณ์เดิมอย่างไร
2. การวัดผลระหว่างสอน เป็นการวัดเพื่อค้นหาข้อบกพร่องหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของผู้เรียน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ
3. การวัดผลหลังการสอน เป็นการวัดเพื่อสรุปผลการเรียนว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

กาญจนา कुमारิกษ์ (2527) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายที่จะประเมินผลว่า เป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน เป็นข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่าบรรลุตามจุดประสงค์ของการสอนและความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ ซึ่งมี 3 ประการ คือ

1. เพื่อบ่งชี้ว่าผู้เรียนมีความรู้ เจตคติ และทักษะที่สำคัญเพียงพอหรือไม่
2. เพื่อวินิจฉัยจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียน โดยสังเกตจากสัมฤทธิ์ผลที่แสดงออกมา
3. เพื่อบ่งถึงระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนแต่ละคน

พนัส หันนาคินทร์ (2528) กล่าวถึง เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล โดยทั่วไปสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
2. การให้นักเรียนรายงานตนเอง (Self report) เป็นวิธีการที่ให้นักเรียนเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองออกมา การเขียนนั้นย่อมทำให้ครูทราบถึงสิ่งต่าง ๆ ในตัวนักเรียนได้
3. การทดสอบ หมายถึง วิธีการที่ให้นักเรียนตอบคำถามของครู ซึ่งมี 3 แบบ คือ
 - 3.1 การทดสอบแบบปากเปล่า (Oral test) คือให้นักเรียนตอบคำถามที่ครูถาม ด้วยคำพูดของนักเรียนเอง
 - 3.2 การทดสอบแบบข้อเขียน (Written test) คือการให้นักเรียนตอบต่อคำถามของครู เป็นลายลักษณ์อักษร หรือทำเครื่องหมายอื่นใดตามที่ได้กำหนดไว้
 - 3.3 การทดสอบโดยการให้ปฏิบัติจริง (Performance test) การทดสอบนี้ ต้องการดูความสามารถในการปฏิบัติจริงตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

กระทรวงศึกษาธิการ (2534) ได้กำหนดวิธีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผล เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และเกณฑ์การผ่านประสบการณ์ก่อนทำการสอน
2. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน
3. ระหว่างภาคเรียน ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น
4. เมื่อถึงปลายภาคเรียน หลังจากจบกระบวนการเรียนการสอนทุกกิจกรรม แล้วให้มี

การประเมินผลการเรียนปลายภาค โดยให้เลือกประเมินผลเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และเน้นกระบวนการเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถตามที่กำหนดไว้ในภาคเรียนนั้น

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ให้ทัศนะของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ว่า การวัดและประเมินผล ถือเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหนึ่งจึงต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ทางการเรียนการสอน

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในทัศนะของผู้วิจัยสรุปว่า การสอนเป็นส่วนสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งของการใช้หลักสูตร เพราะการสอนเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุด ที่ต้องจัดกระทำด้วยความระมัดระวัง ผู้ที่นำหลักหลักสูตรมาใช้สอนคือ ครูผู้สอน และผู้ที่รับความรู้ไป ก็คือ นักเรียน ดังนั้น ผู้ทำหน้าที่สอนจึงจำเป็นต้องใช้หลักสูตรอย่างระมัดระวัง และให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สิ่งที่ครูผู้สอนควรจัดทำเป็นอันดับแรก คือ การวางแผนการสอน ซึ่งหมายถึง การที่ครูผู้สอนวางแผนล่วงหน้าที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ สื่อการเรียนรู้อะไร การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างไรให้สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้อะไรที่จะสอนให้นักเรียนในวิชาหนึ่ง ๆ ซึ่งจะเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรและต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เป็นปัจจุบัน ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่นใจในการสอน และยังทำให้การสอนของครูมีความต่อเนื่องกัน เอกสารที่ได้จากการวางแผนการสอน ได้แก่ แผนการสอนระยะยาว หรือ กำหนดการสอนและแผนการสอน อีกทั้งการจัดจัดซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนน้อยกว่า และมากกว่าเพื่อนในชั้นเรียนเดียวกัน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้สติปัญญา และความสามารถของตนได้อย่างเหมาะสม จากนั้นครูผู้สอนจึงจะต้องมีการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนในลำดับสุดท้าย ซึ่งสามารถทำได้ทั้งการใช้แบบทดสอบและไม่ใช้แบบทดสอบก็ได้ ทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการ พฤติกรรมหลาย ๆ ด้านของผู้เรียนประกอบด้วย ทั้งด้านเนื้อหา เจตคติ

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี นั้นสามารถทำได้ทั้งการใช้แบบทดสอบและไม่ใช้แบบทดสอบ ซึ่งการวัดและประเมินผลโดยไม่มีแบบทดสอบอาจทำได้โดยการสังเกตความถูกต้องของลักษณะการบรรเลงเครื่องดนตรีทั้งในเวลาเรียน นอกเวลาเรียนขณะฝึกซ้อม หรือแม้กระทั่งเวลาที่ออกไปแสดงต่อที่สาธารณชนจริง ๆ ก็ได้ การวัดและประเมินผลโดยการใช้แบบทดสอบ ครูจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาพฤติกรรมหลาย ๆ ด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมจุดหมายทั้งด้านเนื้อหา เจตคติ และทักษะ ดังนั้น ในการสอนดนตรีจึงควรมีการวัดผลอยู่ตลอดเวลาและอาจใช้วิธีวัดหลาย ๆ แบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากพอที่จะใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้

จากความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ตามที่นักการศึกษา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ได้กล่าวไว้ข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า การนำหลักสูตร ไปใช้ควรที่จะดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. การบริหาร ได้แก่ การจัดการให้มีการดำเนินกิจกรรมไปตามหลักสูตร รวมทั้ง การสนับสนุน ช่วยเหลือด้านงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์แก่โรงเรียน
2. การนิเทศติดตามผล ได้แก่ การช่วยเหลือแนะนำทางวิชาการ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเป็นไปตามหลักสูตร รวมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผล การปฏิบัติงานของโรงเรียน
3. การเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรมโดยครูและนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ ความคิด มีคุณธรรม และมีลักษณะนิสัย ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน นอกเหนือจากการเรียนการสอน
5. การวัดผลการเรียน ได้แก่ กระบวนการตรวจสอบนักเรียนว่าได้ถึงจุดหมายมากน้อยเพียงใด เพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป

กล่าวโดยสรุป การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะชี้ถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของหลักสูตร ดังนั้น การนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน จึงเป็นการนำหลักสูตรจากภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล โดยมีผู้บริหาร โรงเรียนและครูเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน มีการวัดผลการเรียนเพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ มีความคิด มีคุณธรรม และมีลักษณะนิสัยตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

3.1 ความหมายและคุณลักษณะของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษโดยทั่วไป

ความหมายของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาด้านการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ก่อนปี ค.ศ. 1950 นักการศึกษาและโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้แบบวัด IQ. และคะแนนผล

ล้มเหลวในโรงเรียน เพื่อคัดเลือกรูปแบบปัญหาเด็ก เช่น นิยามของ Terman et al. ในปี 1926 (House , 1986) เด็กปัญญาเลิศ คือเด็กที่มีเชาวน์ปัญญาสูงได้คะแนนยอดเยี่ยมใน 1% แรก ของประชากรทั้งหมด ซึ่งวัดโดยแบบทดสอบสแตนฟอร์ดและบิเนต (อ้างใน สุริพร ศิริมาลย์,2539)

ต้นปี ค.ศ. 1960 การศึกษาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเชาวน์ปัญญาเด็กมากขึ้น เช่น Guiford (1959 , 1967) ได้สร้างโมเดลทางเชาวน์ปัญญาที่ชื่อว่า IQ. มีองค์ประกอบย่อย ๆ หลาย ๆ ตัว ส่วนนักวิจัยท่านอื่น เช่น Getzel และ Jackson (1958 , 1962) Torrance (1965) และ Sumption and Leecking (1960) ได้เพิ่มความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะส่วนหนึ่งของเด็กปัญญาเลิศ นอกเหนือจากมีสติปัญญาสูง สำหรับ Fliegler และ Bish (อ้างในหม่อมคุณัญญา บริพัตร ฌอชญา , 2531) ได้ให้นิยามเด็กปัญญาเลิศ คือ เด็กที่มีวุฒิทางปัญญาสูงสามารถสอบได้คะแนนเป็นเยี่ยม นับเนื่องอยู่ใน 15 –20 %ของประชากรนักเรียนทั้งหมด มีความสามารถพิเศษในวิชาคณิตศาสตร์ กลศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และศิลปะการแสดงทุกชนิด มีลักษณะความเป็นผู้นำและมีความสามารถ เป็นเยี่ยม สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมอย่างไม่ซ้ำแบบใคร ส่วนดิฮาน และ เฮวิก เซอร์สท์ (Dehaan and Havighurst : 1957 อ้างในดวงเดือน อ่อนน่วม , 2534) ให้คำจำกัดความ ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษสูงกว่าเด็กทั่วไปว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษหลายด้าน เช่น ความสามารถทั่วไปเกี่ยวกับสติปัญญา ซึ่งได้แก่ การให้เหตุผล การพูด คณิตศาสตร์ มิติสัมพันธ์ ความสามารถทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้แก่ เครื่องกล ความเป็นผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ เป็นต้น และ ความสามารถทางศิลปะซึ่งรวมไปถึงดนตรีการประสาสัมพันธ์และการละคร (อ้างในสุริพร ศิริ มาลย์,2539)

ในปี ค.ศ. 1970 ความเข้าใจในเรื่องเชาวน์ปัญญาเริ่มกว้างขึ้น เมื่อมีรายงานชิ้นหนึ่ง เสนอต่อรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ชื่อว่า Marland's Report (1972) นับเป็นเอกสารที่ได้บัญญัติศัพท์ ความหมายของคำว่า “Gifted” and “Talented” ได้อย่างกว้างขวางและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก รายงานชิ้นนี้ได้กล่าวว่า เด็กเก่งคือเด็กที่มีความสามารถทางด้านใดด้านหนึ่ง (หรือมีความสามารถ มากกว่าหนึ่งด้าน) ดังต่อไปนี้ (อ้างใน อุษณีย์ โพธิ์สุข , 2531)

1. ภูมิปัญญาทั่วไป
2. มีความสามารถทางการเรียนสาขาใดสาขาหนึ่ง
3. มีความคิดสร้างสรรค์สูง
4. มีความสามารถในการเป็นผู้นำ
5. มีความสามารถในด้านศิลปะหรือดนตรี
6. มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส เป็นความสามารถเชิงทักษะ

Marland (1972) กล่าวถึง ความหมายของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ว่า ใน ค.ศ. 1972 สำนักงานการศึกษาอเมริกัน (U.S. Office of Education) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า USOE (Marland,1972) พยายามที่จะพัฒนานิยามของคำว่า “ปัญญาเลิศ” ในหลายมุม เพื่อให้เห็นทัศนะต่าง ๆ ของการคัดเลือกเด็กปัญญาเลิศเข้าโปรแกรม โดยอธิบายว่า

“เด็กปัญญาเลิศ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง” หมายถึง เด็กผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นคนที่มีความสามารถโดดเด่นและมีผลงานดี เด็กเหล่านี้ต้องการโปรแกรมการศึกษาที่แตกต่างออกไปกว่าที่รัฐจัดให้กับเด็กปกติ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ตระหนักถึงการมีส่วนช่วยเหลือตนเองและสังคม

เด็กที่มีผลงานดีเด่นนี้จะรวมถึงการมีผลสัมฤทธิ์สูงและ/ หรือ มีความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถทางสติปัญญาทั่วไป
2. ความถนัดทางการเรียนเฉพาะด้าน
3. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. ความสามารถในการเป็นผู้นำ
5. ความสามารถทางศิลปะ
6. ความสามารถทางการเคลื่อนไหว (ต่อมาได้ถูกตัดออกไป เพราะมีนักการศึกษาหลายท่านเชื่อว่าเด็กที่เก่งด้านนี้ได้รับการส่งเสริมด้านกีฬาเป็นดีอยู่แล้ว)

ปี ค.ศ. 1978 เรนซูลลี (Renzulli) (House,1986) ได้ให้ทัศนะคติเพิ่มเติมในทางตรงข้ามต่อรายงานฉบับนี้ไว้ 3 ประเด็น คือ

1. ความสามารถพิเศษนี้ไม่มีแรงแรงจูงใจรวมอยู่ด้วย
2. ความสามารถพิเศษทั้งหกด้านไม่มีความกลมกลืนกัน เช่น ข้อที่ 4, 5 เป็นการปฏิบัติทั่ว ๆ ไป ส่วนข้ออื่น ๆ เป็นเพียงแค่ลักษณะความถนัดพิเศษเท่านั้น
3. ในการประกอบวิชาชีพมีแนวโน้มที่จะตีความและใช้ในทางที่ผิดได้

ดังนั้นเรนซูลลี (Renzulli) (House,1986) จึงได้เสนอโมเดล 3 ห่วง โดยให้ความหมายเด็กปัญญาเลิศว่า เป็นเด็กที่มีความสามารถสูงกว่าปกติ(above average ability) มีความมุ่งมั่นต่องาน(task cominitment) และมีความคิดสร้างสรรค์สูง(creativity)

อย่างไรก็ดี ทฤษฎีของเขาก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางว่า สร้างทฤษฎีจากคนปัญญาเลิศที่ประสบความสำเร็จอยู่แล้วและละทิ้งพวกที่มีความสามารถที่จะเป็นปัญญาเลิศได้เป็นจำนวนไม่น้อย และทฤษฎีของเขาไม่ค่อยให้ความสำคัญกับกลุ่มเด็กพิเศษมากนัก ในปีเดียวกัน Congressional Record ได้ให้ความหมายเด็กปัญญาเลิศว่า เป็นนักเรียนที่ได้รับการคัดแยกจากระดับอนุบาล ระดับประถม หรือระดับมัธยม โดยเป็นเด็กที่มีความสามารถสูงในขอบเขต ดังต่อไปนี้

เชาว์ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถด้านการเรียน ความสามารถในการเป็นผู้นำ ความสามารถในการฝึกปฏิบัติศิลปะดนตรี โดยนักเรียนเหล่านี้ต้องการการบริการหรือกิจกรรมพิเศษ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

ซิลเวอร์แมน (Silverman , 1983 อ้างถึงใน อุษณีย์ โภธิสุข , 2531) ได้กำหนดลักษณะ ปัญญาเลิศไว้ในกรอบของพัฒนาการที่เน้นความจำเป็นทางการศึกษาที่ป้องกันเด็กปัญญาเลิศจากการเรียนการสอนแบบธรรมดา ซึ่งได้ให้คำนิยามเด็กปัญญาเลิศว่า เด็กปัญญาเลิศ คือ เด็กที่มีพัฒนาการล้ำหน้าคนอื่นในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นที่ต้องมีโปรแกรมที่ช่วยพัฒนาเขาในอัตราเร็ว ที่แตกต่างไปจากคนอื่น

ปี ค.ศ. 1988 Javit (Shelagh , 1994 อ้างถึงใน อุษณีย์ โภธิสุข , 2531) ได้ให้คำนิยามของ เด็กปัญญาเลิศ คือ

1. มีความสามารถปฏิบัติงานสูงด้านเชาว์ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะ การเป็นผู้นำ หรือการเรียนสาขาใดสาขาหนึ่ง
2. ต้องการการบริการหรือกิจกรรมพิเศษซึ่งจัดโดยโรงเรียนเพื่อพัฒนาอย่างเต็มที่

คุชฎี บริพัตร ณ อุรุทยา , หม่อม (2535) ได้กล่าวถึงผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ว่า ความเป็นปัญญาเลิศ หรือ Giftedness ยังไม่ได้มีผู้ให้คำจำกัดความที่แน่นอน และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป บ้างก็ใช้ถ้อยคำธรรมดาว่า “ความฉลาด” บ้างก็ใช้คำว่า “ปัญญาสูง” แต่เพื่อความเข้าใจง่ายและตรงกันจะใช้คำว่า ความเป็นผู้มีปัญญาเลิศ

Piaget (อ้างใน สุริพร ศิริมาลย์,2539) ได้นำเสนอแนวคิดในการพัฒนาสติปัญญาว่า เด็กแต่ละคนจะมีการพัฒนาสติปัญญาที่แตกต่างกันออกไปซึ่งความที่แตกต่างกันแต่ละระดับขึ้นเป็นการแสดงถึงระดับสมรรถภาพดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ คือผู้ที่ทำสิ่งที่ต้องใช้ระดับสมรรถภาพทางสองสูงกว่าวัย ลำดับขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญามี 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัส (Sensorimotor stage)
2. ขั้นก่อนปฏิบัติการ (preoperational stage)
3. ขั้นปฏิบัติการรูปธรรม (Concrete – operational stage)
4. ขั้นปฏิบัติการนามธรรม (Formal – operational stage)

Guildford (1967) ได้เสนอแบบจำลองโครงสร้างทางสติปัญญา (Structure of Intellect

Model) ซึ่งเรียกย่อว่าแบบจำลอง SI อันเป็นแบบจำลองที่มีลักษณะเป็น 3 มิติ ได้แก่ เนื้อหา (Content) วิธีการคิด (Operation) และผลของการคิด (Product)

คุณลักษณะของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

U.S. Office of Gifted and Talented และ Council for Exceptional Children (C.E.C.) ได้รวบรวมและสังเคราะห์ลักษณะของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ จากงานวิจัยทางด้านนี้ ได้ข้อสรุป ดังนี้ (อ้างใน เคล็นเดนนิ่ง และเดวี (Clendening and Davies 1980))

ลักษณะทั่วไป (General Characteristics)

1. เรียนทักษะพื้นฐานได้ดีและรวดเร็ว โดยมีการฝึกฝนน้อยกว่าเด็กปกติ
2. อ่านหนังสือโดยเข้าใจความหมายของภาษาได้ดีตั้งแต่อายุยังน้อย พบว่าครึ่งหนึ่งของเด็กเหล่านี้อ่านหนังสือได้ก่อนเข้าเรียน
3. ความสนใจมีทั้งสนใจทุกเรื่องและสนใจเป็นเรื่อง ๆ ไป
4. ต้องการความช่วยเหลือน้อยในการหาคำตอบของปัญหาที่เกี่ยวกับอย่างไรและทำไม
5. มีการสนองตอบและมีความสัมพันธ์อันดีกับพ่อแม่ ครู และผู้ใหญ่ ชอบคบเพื่อนที่มีอายุมากกว่า
6. มีความสามารถในการคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ดีกว่าเพื่อนในวัยเดียวกัน
7. ชอบทำงานที่เป็นอิสระตั้งแต่อายุยังน้อย มีความสนใจ และมีสมาธิในการทำงานยาวนานกว่าเด็กทั่วไป
8. สามารถอ่านและแปลความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องสะกดคำ ในขณะที่คนอื่นต้องสะกดคำก่อน

9. มีพลังและความกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ สูง

ลักษณะทางความคิดสร้างสรรค์ (Creative Characteristics)

1. มีความคิดริเริ่ม คือคิดสิ่งแปลกใหม่แตกต่างไปจากความคิดทั่วไป ความคิดริเริ่มอาจจะเป็นความคิดที่ไม่เคยมีใครคิดถึงมาก่อน หรืออาจจะเป็นความคิดที่ดัดแปลงจากความคิดเดิมก็ได้
2. กระตือรือร้นที่จะกับสิ่งสนุกกับสิ่งที่ซับซ้อน และสามารถแก้ปัญหาได้ดี
3. มีอารมณ์อ่อนไหวต่อสิ่งสวยงามและชอบทางด้านสุนทรียศาสตร์ แต่ก็ตระหนักถึงความไม่มีเหตุผลของตัวเอง
4. คิดได้ยืดหยุ่น คือสามารถที่จะใช้วิธีการหรือทางเลือกหลาย ๆ แบบในการแก้ปัญหา
5. คิดได้อย่างละเอียดละออ ประติดปะต่อเรื่องราวหรือความคิดของเหตุการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ได้
6. คิดได้เร็วและสามารถที่จะคิดได้มาก คิดได้ต่อเนื่องและเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่คิด

7. เป็นนักเอาที่ตี และมีความสามารถในการตั้งสมมติฐาน
8. ชอบใช้ความคิดในการสร้างจินตนาการ
9. มีความอยากรู้อยากเห็นสูง

ลักษณะการเรียนรู้ (Learning Characteristics)

1. มีความจำดีและจำได้นาน
2. ชอบทำกิจกรรมที่ต้องใช้สติปัญญา
3. หยั่งเห็นถึงความสัมพันธ์ของเหตุผล มีสามัญสำนึกที่ดี
4. มีความสามารถในการสังเกตสูง จับประเด็นสำคัญของเรื่องต่าง ๆ หรือเห็นส่วนสำคัญของสิ่งต่าง ๆ
5. แยกแยะสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนได้โดยแยกออกเป็นองค์ประกอบย่อยและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
6. แสดงความเข้าใจในกฎ หลักการต่าง ๆ และสามารถลงความเห็นหรือสร้างหลักการเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ
7. มีพัฒนาการที่ดีเกี่ยวกับการสรุปหรือสังเคราะห์และเกิดมโนทัศน์
8. ชอบคำถาม สงสัย วิเคราะห์ วิจัยและประเมิน เห็นและรับรู้สิ่งที่เหมือน แตกต่าง และสิ่งที่ผิดแปลกได้ไว
9. มีแนวโน้มที่ชอบสถานที่ที่เรียบง่ายและสิ่งแวดล้อมที่เป็นระเบียบ
10. ชอบอ่านหนังสือ และอ่านหนังสือนิตยสารที่เหมาะสมสำหรับคนสูงวัยกว่า

ลักษณะทางพฤติกรรม (Behavioral Characteristics)

1. มีแรงจูงใจภายในที่จะเรียนสูง ชอบสำรวจ และมีความอดทนสูง
2. สนุกกับการเรียนรู้สิ่งใหม่
3. ชอบสืบสวนและอยากรู้อยากเห็น
4. เข้าใจในศักยภาพ ความสามารถ ความคิดของตนเอง และในบางครั้งอาจปิดบังความสามารถของตนเอง
5. บ่อยครั้งที่มีพฤติกรรมเหม่อลอย ฝันกลางวัน
6. มีการวางระเบียบชีวิตหรือพฤติกรรมอย่างดี มีเป้าหมายในการทำงาน
7. มีสำนึกเกี่ยวกับศีลธรรมและจริยธรรม

ถ้าแบ่งลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ออกเป็นสองด้าน คือ ลักษณะทางสมองหรือปัญญา และลักษณะทางสังคม อารมณ์ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทางสมองหรือปัญญา โดยทั่วไปนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะมีระดับสติปัญญา (IQ.) สูงกว่าระดับปกติ คือตั้งแต่ 130 ขึ้นไป จนถึง 180 หรือสูงกว่านั้น อัตราพัฒนาการทางสมองเร็วกว่าเด็กโดยทั่วไปในทุกด้าน จะรับไว เรียนรู้ได้ง่าย เข้าใจได้มาก และ

เข้าใจเรื่องราวที่ยากกลับซับซ้อนได้เป็นอย่างดี และอย่างน้อยที่สุด ระดับสติปัญญาของเด็กกลุ่มนี้จะไม่พัฒนา ต่ำกว่าอายุจริงหรืออายุปฏิบัติกันอย่างแน่นอน ซึ่งลักษณะเด่นสองประการของสมองคือ ทางปริมาตรการเรียนรู้และคุณภาพของสมองแตกต่างจากเด็กปกติ ชอบเรียนเรื่องที่ยากซับซ้อน เพราะสามารถขยี้ทำท่ายและสนุกกว่าการเรียนรู้แบบท่องจำ เขาสามารถมองเห็นปัญหาได้ชัดเจน และคิดปัญหาได้ดีกว่าเด็กทั่วไป สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่ได้รับ ช่างสังเกตจดจำรายละเอียด และสามารถสรุปเกณฑ์ของสิ่งที่เรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีแรงจูงใจภายในที่จะเรียนรู้ มีความรับผิดชอบสูง คล่องแคล่ว รวดเร็ว และนับพัน

ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในการเรียนรู้กับระดับสติปัญญา พบว่ามีความสัมพันธ์กันสูง นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษจะประสบความสำเร็จสูง จากการศึกษาของเทอร์แมนเกี่ยวกับความสำเร็จในการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทำคะแนนได้ดีในวิชาการใช้ภาษา การอ่าน การหาเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ส่วนวิชาที่ทำคะแนนไม่ค่อยดี ได้แก่ การสะกดคำ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และที่ทำคะแนนต่ำไปกว่านั้น คือ งานฝีมือ งานปัก งานเย็บผ้า ทำอาหาร

2. ลักษณะทางอารมณ์ – สังคม ประมาณปลายศตวรรษที่ 19 คนยังมีความเข้าใจว่านักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ มักเป็นเด็กแปลกประหลาด มีอารมณ์ไม่มั่นคง เนื่องจากมีพัฒนาการเร็วเกินไป ซึ่งทำให้เกิดผลเสียหรือข้อบกพร่องควบคู่กันไป จึงมักเป็นที่กล่าวกันเสมอว่าคนฉลาดมักมีอารมณ์ไม่มั่นคง ต่อมาเมื่อมีการศึกษากันมากขึ้นก็พบว่านักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ มักเป็นเด็กที่มีบุคลิกดี มีลักษณะคึกคักน้อยกว่าเด็กทั่วไป น่าไว้วางใจแม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่ชักชวนให้ทุจริต มีทัศนคติที่ดีต่อสังคม มีอารมณ์มั่นคง มีพัฒนาการเร็วกว่าเด็กที่มีอายุเดียวกัน มีลักษณะอื่น ๆ ที่พึงปรารถนาและมีอารมณ์ดี นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษมักให้ความร่วมมือ มีระเบียบวินัยมากกว่า และมักเลื่อมใสศรัทธาวิบุรุษแม้จะมีลักษณะของสุขภาพจิตอยู่บ้างแต่ก็ยังน้อยกว่าปกติ

การปรับตัวทางสังคม นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษจะมีอันตรายอย่างยิ่งหากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา จากทะเบียนของนักโทษทำให้ทราบว่าเด็กเหล่านี้อาจมีปัญหาและถึงขั้นประกอบอาชญากรรมได้ หากไม่ได้รับการแนะแนวที่ถูกต้อง

ความสนใจทางสังคม นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษมีความสนใจทางสังคม สนใจด้านกิจกรรมเช่นเดียวกับเด็กปกติ แม้ว่าความสนใจในทางกิจกรรมต่าง ๆ จะด้อยไปเล็กน้อยเมื่อเทียบกับเด็กปกติ

ความสนใจเรื่องเพื่อน นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษมักสนใจเลือกคบเพื่อนที่มีอายุสมองในระดับเดียวกัน จึงมักพบว่าเด็กเหล่านี้มักจะรวมกลุ่มกับเด็กที่มีอายุมากกว่า หรือเลือกเพื่อนในกลุ่มเด็กเก่งด้วยกัน

ความสนใจในการเล่นและเกมต่าง ๆ นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษมีความรู้เรื่องการเล่นเกมต่าง ๆ มากกว่าเด็กโดยทั่วไปที่มีอายุคราวเดียวกัน ซึ่งมักจะพบว่าการเล่นเกมที่ชอบเล่นก็เป็นไปตามแนวโน้มของเพศ เพศชายมักชอบเล่นเกมประเภทผู้ชาย เป็นต้น แต่นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษเพศหญิง มีแนวโน้มที่จะชอบเล่นเกมการเคลื่อนไหวของผู้ชายมากกว่าเด็กหญิงโดยทั่วไป การเล่นเกมของเด็กเก่งจะพัฒนาเร็วกว่าอายุ 2-3 ปี

ความสนใจเรื่องการอ่านนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่ เทอร์แมน (Terman) และ โอเดน (Oden) ศึกษา พบว่า นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ มักอ่านหนังสือออกก่อนเข้าเรียน อ่านอย่างง่ายดาย อ่านมาก อ่านอย่างกว้างขวางและรู้จักเลือกหนังสือดีกว่าเด็กโดยทั่วไป ส่วนใหญ่ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สนใจและอ่านด้วยความพิถีพิถัน ชอบและสนใจอ่านหนังสือด้านวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยว นิทานพื้นบ้าน นวนิยายที่ให้ความรู้ บทกวี หนังสือประเภทที่ให้ความรู้ หนังสือประเภทพจนานุกรมและนิตยสาร เป็นต้น และก่อนจะมีอายุครบ 10 ปี นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษจะรู้จักอ่านและสนใจพจนานุกรม สารานุกรมและแผนที่

ทัศนคติต่อโรงเรียน นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษสนใจและชอบโรงเรียนมากกว่าปกติ และชอบวิชาประเภททฤษฎี นามธรรม และมีความสนใจน้อยเกี่ยวกับวิชาที่ต้องฝึกหรือปฏิบัติงานมาก

การแนะแนว แม้จากการศึกษาพบว่า ด้านการปรับตัว นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษมีปัญหาน้อยกว่าเด็กปกติโดยทั่วไป แต่กระนั้นก็ตาม นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษต้องการการแนะแนวเพื่อช่วยให้เขาได้พัฒนาและใช้ความสามารถให้เกิดประโยชน์ในทางที่ถูกต้อง

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในทัศนะของผู้วิจัยสรุปว่า คุณลักษณะของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ หมายถึง นักเรียนที่แสดงออกถึงความสามารถอันโดดเด่นหรือแสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาความสามารถได้อย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อมีการนำมาเปรียบเทียบกับเด็กอื่นๆ ที่มีอายุระดับเดียวกันสภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์เดียวกัน ความสามารถในที่นี้ได้แก่ความสามารถในด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะและดนตรี ลักษณะความเป็นผู้นำ ทักษะกลไกและกีฬา และความสามารถทางการเรียนหรือความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือหลายสาขา รวมถึงการมีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงการมีศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาความสามารถนั้นต่อไปได้อีกอย่างเป็นที่ประจักษ์

3.2 ความหมายและคุณลักษณะของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ระบุว่า ในประเทศไทย องค์ความรู้ และหลักวิชาที่ถูกต้องในเรื่องการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ นั้น ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย โดยเฉพาะทางด้านดนตรี ซึ่งไม่เพียงแต่จะมีคุณค่าในตัวเองเท่านั้น ยังเป็นส่วนสำคัญที่เสริมให้ความสามารถด้านอื่น ๆ โดดเด่นไปด้วย เด็กกลุ่มนี้จะสามารถรับรู้หรือเรียนรู้ทางด้านดนตรีได้อย่างรวดเร็วลึกซึ้งกว่าเด็กทั่วไป ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำคู่มือค้นหาแวວความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีออกมา ดังนี้

1. ชอบดนตรีเป็นชีวิตจิตใจ
2. กระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรี
3. ชอบศึกษาดูตามประวัติและผลงานของนักดนตรีที่มีชื่อเสียง
4. ชอบใช้เวลาว่างให้กับดนตรี (อาจเป็นการร้องเพลง เล่นดนตรีหรือการแต่งเพลง)
5. อยากแสดงดนตรีไม่ว่าจะเป็นการร้องเพลงหรือเล่นเครื่องดนตรี
6. ติดตามรายการแสดงดนตรีและเข้าร่วมฟังทุกครั้งที่มีโอกาส
7. ชอบคบหาพูดคุยกับคนที่มีความสนใจทางดนตรี
8. สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับดนตรีเพิ่มขึ้นด้วยตนเอง
9. ฝึกซ้อมเล่นดนตรีหรือร้องเพลงเป็นประจำ
10. สมัครประกวดเล่นดนตรี หรือร้องเพลงทุกครั้งที่มีโอกาส
11. อยากเป็นนักดนตรีหรือนักร้องที่มีชื่อเสียง
12. สะสมเพลงและข่าววงการเพลง
13. ชอบสะสมของที่ระลึกหรือของใช้เกี่ยวกับดนตรี เช่น เข็มกลัดรูปตัวโน้ต ฯลฯ
14. สนใจอยากจะมีอาชีพทางดนตรี เช่น เป็นนักร้อง นักดนตรี นักแต่งเพลง ฯลฯ
15. สามารถเรียนรู้ที่จะเล่นเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว
16. สามารถรับรู้และเลียนเสียงต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ
17. สามารถเล่นดนตรีตามเสียงเพลงที่ได้ยิน
18. มีความเข้าใจและสามารถใช้เสียงต่าง ๆ ให้บังเกิดต่อความรู้สึกของคนอื่น
19. เต้น เคลื่อนไหว โยกหัว หรือปรบมือสอดคล้องกับจังหวะเสียงเพลงได้เป็นอย่างดี
20. สามารถแยกแยะเพลงที่มีท่วงทำนองคล้ายกันได้อย่างแม่นยำ
21. สามารถบอกได้ว่าเพลงที่ได้ยินเล่นด้วยเครื่องดนตรีชนิดใด
22. มีความมั่นใจในการวิเคราะห์เพลงที่ฟังได้ว่าเพลงใด “ดี” หรือ “ไม่ดี”
23. รับรู้ความแตกต่างของเสียงดนตรีได้อย่างละเอียดทั้งระดับเสียง ความดัง และจังหวะ
24. สามารถตอบสนองต่อจังหวะดนตรีด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย
25. มีความเชื่อมั่นที่จะเล่นดนตรีหรือร้องเพลง
26. สามารถริเริ่มสร้างท่วงทำนองได้

27. ปรับท่วงทำนอง เนื้อร้อง ให้เป็นไปตามต้องการได้
28. ดัดแปลงวัสดุเหลือใช้ให้เป็นเครื่องดนตรีง่าย ๆ ได้
29. จำเนื้อเพลงได้อย่างแม่นยำ
30. คิดริเริ่มแต่งเพลงใหม่ ๆ
31. รู้ว่าตนเองมีความสามารถทางดนตรีด้านใดเป็นพิเศษ

จากความคิดเห็นของนักศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในทัศนะของผู้วิจัยสรุปว่า คุณลักษณะของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี อาจมีมากกว่าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดทำขึ้นมา เพียงแต่บางข้อหรือบางประเด็นอาจต้องใช้เวลาในการสรุปและหาข้อยุติในโอกาสต่อไป

3.3 เกณฑ์การคัดแยกนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

การคัดแยกนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษที่มีประสิทธิภาพ คือการคัดแยกที่พยายามให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งมีนักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษหลายท่านได้กล่าวถึง “การคัดแยกนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ดวงเดือน อ่อนน่วม (2529) ได้กล่าวถึงการคัดแยกนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดความหมายของคำว่า “ความสามารถพิเศษ”
2. กำหนดแหล่งข้อมูล เป็นการกำหนดว่ามีแหล่งใดบ้างที่จะช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล คือการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลในข้อที่ 2
4. กำหนดวิธีการพิจารณาข้อมูลที่รวบรวมได้ในข้อ 3 เพื่อใช้ในการตัดสินใจคัดแยกเด็กเข้าร่วมในโปรแกรม

นอกจากนี้ยังมีเด็กที่มีประสิทธิภาพที่จะเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ แต่ไม่ได้รับการคัดเลือกจากครู ได้แก่ เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง หรือเด็กที่ปัญหาทางอารมณ์หรือเด็กต่อต้าน หรือไม่สนใจการเรียน การสังเกตของครูควรใช้ประกอบการทดสอบระดับสติปัญญา และการทดสอบผลสัมฤทธิ์ไม่ควรใช้เพียงอย่างเดียว

จรรยา สุวรรณทัต (2529) ได้กล่าวถึงเด็กนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษโดยการสอบถามพ่อแม่ หรือผู้ปกครองเด็ก ซึ่งพ่อแม่หรือผู้ปกครองสามารถให้ข้อมูลได้กว้างขวางกว่าครูในแง่ของการใช้เวลาของเด็กขณะอยู่นอกโรงเรียน ทั้งทักษะและความสามารถพิเศษ ปฏิบัติตอบสนองต่อเหตุการณ์เฉพาะหน้าหรือต่องานที่ยุ่งยากซับซ้อน การเลือกหนังสือที่อ่าน เรื่องที่ขอบพูดถึงตลอดจนภาษาที่ใช้ พ่อแม่หรือผู้ปกครองสามารถค้นพบความสามารถพิเศษตั้งแต่เยาว์วัย และถ้าเด็กได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และใช้สติปัญญาเพื่อการสร้างสรรค์มากขึ้น

จอร์จ (George,1992) (อ้างถึงในเกรียงศักดิ์ สังข์ชัย , 2542) ได้กล่าวถึงขบวนการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ว่า ควรใช้การตรวจสอบหลาย ๆ ลักษณะที่นอกเหนือจากการสังเกตและการกระตุ้นด้วยกิจกรรม ต้องมีขั้นตอนที่รัดกุม โดยเสนอไว้ 3 วิธี คือ

พิจารณาจากแววของเด็กที่แสดงความสามารถพิเศษอย่างเด่นชัด

พิจารณาจากการเข้าร่วมกิจกรรม ศึกษาว่าสนใจกิจกรรมมากน้อยเพียงใด

ใช้เครื่องมืออย่างเป็นทางการ

Kurt A. Heller , Franz J. Monks and A. Harry Passow : 1993 (อ้างถึงใน คุญฎิบริพัตร,2531) ได้กล่าวถึงวิธีการคัดแยกเด็กปัญญาเลิศ ไว้ดังนี้

1. เครื่องบ่งชี้ความสามารถโดยทั่วไป หรือ / เชาวปัญญาหลากหลายประกอบด้วยแบบทดสอบเชาวปัญญารายบุคคลและแบบกลุ่ม
2. เครื่องบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานด้านผลสัมฤทธิ์และเกรดที่ครูให้
3. เครื่องบ่งชี้จากการวัดความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย แบบทดสอบมาตรฐานทางความคิดสร้างสรรค์ความคิดแบบหลากหลายวิธี (divergent) และความคิดแบบผลสัมฤทธิ์ (productive)
4. การเสนอชื่อโดยครู ซึ่งใช้มาตรฐานค่าและแบบตรวจสอบรายการ
5. การเสนอชื่อโดยเพื่อน ซึ่งใช้มาตรฐานค่า บัญชีรายการ (inventories) และแบบตรวจสอบรายการ
6. การเสนอชื่อโดยผู้ปกครอง ซึ่งใช้มาตรฐานค่า บัญชีรายการ (inventories) และแบบตรวจสอบรายการ
7. เครื่องบ่งชี้ความคิดในความสามารถด้านการผลิตของแต่ละบุคคล เช่น การเขียน การประพันธ์ ประติมากรรม โครงการวิทยาศาสตร์ รายการอื่น ๆ

8. เครื่องบ่งชี้พฤติกรรมที่ไม่ใช้ความคิด ตัวอย่างเช่น นิสัยการทำงาน ความมานะมุ่งมั่นในการทำงาน มีความเป็นตัวของตัวเอง (self-directedness) ความภูมิใจในตัวเอง ความชำนาญ และอื่น ๆ ซึ่งใช้บัญชีรายการ (inventories) แบบตรวจสอบรายการ และมาตรฐานค่า

9. ประวัติและการเสนอชื่อตนเอง

10. เครื่องบ่งชี้จากคำตัดสินของผู้เชี่ยวชาญ ในขอบเขตของความสามารถพิเศษที่แตกต่างกัน โดยตัดสินจากผลงานของนักเรียน และการปฏิบัติงาน เช่น ศิลป ดนตรี ซึ่งแต่ละวิธีการก็มีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกันไป

ศรียา นิยมธรรม (2535) ได้กล่าวถึงการคัดแยกนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษว่าสามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอชื่อ

สามารถทำโดยผู้ใกล้ชิดและรู้จักเด็ก เช่น ผู้ปกครอง ครู เพื่อน หรือตัวเด็กเองเป็นผู้ให้รายละเอียด โดยมีแบบตรวจสอบรายการ ระเบียบประวัติ หรือแบบสอบถามให้ตอบ ทั้งนี้เป็นการอาศัยการสังเกตของบุคคลเหล่านี้ บางครั้งก็เป็นการสอบถามง่าย ๆ ว่าใครมีลักษณะเด่น ฯลฯ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ในขั้นนี้ไม่ว่าจะมาจากการตอบแบบสอบถาม ระเบียบประวัติ และแบบตรวจสอบรายการหรือการสัมภาษณ์ ก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะรายงานเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก เพื่อประกอบการลงความเห็นได้ อาจใช้การคัดแยกในขั้นแรกและใช้เครื่องมืออื่น ๆ ประกอบในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นคัดแยกอย่างเป็นทางการ

สามารถทำได้โดยการใช้เกณฑ์การคัดแยกตามหลักวิชาการอย่างเป็นทางการ โดยใช้เครื่องมือซึ่งง่ายและรวดเร็ว ฉะนั้นผู้ใช้ต้องมีความระมัดระวังและชำนาญเฉพาะจริง ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นวินิจฉัย

สามารถทำโดยการใช้เครื่องมืออย่างเป็นทางการ เพื่อทดสอบความสามารถด้านต่าง ๆ ของเด็กอย่างละเอียดลึกซึ้งกว่าสองขั้นแรก มักเป็นการดำเนินการต่อจากขั้นแรก เครื่องมือที่ใช้ในขั้นนี้ ได้แก่ แบบทดสอบสติปัญญา แบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบความถนัด แบบสำรวจความสนใจ

อุษณีย์ โพธิสุข (2543) ได้กล่าวถึงการคัดเลือกหรือเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ว่าควรมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

ธรรมชาติของเด็กแต่ละประเภท

ธรรมชาติและปัญหาของเด็กแต่ละคน

เมื่อมีการกำหนดเกณฑ์แล้ว ต่อไปจึงกำหนดวิธีการตรวจสอบ ซึ่งอาจใช้เครื่องมือหรือ กระบวนการ หลายรูปแบบ เช่น

1. การสังเกตโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญแต่ละสาขาซึ่งจะเป็นผู้ที่มองเห็นศักยภาพของเด็กแต่ละกลุ่มได้ดี
2. จากการสังเกตต่อเนื่องโดยข้อมูลจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู โดยสังเกตจากหลาย สถานการณ์ วิธีนี้เป็นวิธีที่อาจเรียกได้ว่าเป็นการสำรวจโดยธรรมชาติเด็กจะรู้ว่าถูกทดสอบหรือ มีความเครียด แต่ละประเด็นที่จะกระตุ้นศักยภาพที่แฝงอยู่ หากเป็นสถานการณ์ในชั้นเรียนครูควร ใช้วิธีการสอนที่ทำให้ทายความสามารถกระตุ้นความคิดของเด็ก การเสาะหาแววโดยอาศัยการสอนที่มีประสิทธิภาพ วิธีสอนที่ยืดเด็กเป็นศูนย์กลาง

3. จากพฤติกรรมที่โดดเด่นของเด็ก กรณีเด็กที่มีความสามารถโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ เช่น เขียนเร็ว อ่านเร็ว เล่นดนตรีเป็นเยี่ยมกว่าเด็กคนอื่นทั่วไป เด็กที่แสดงออกมาเช่นนี้ต้อง พยายามสังเกตดูว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น เด็กมีความรัก ความสนใจด้วยตนเองหรือว่าโดน เกี่ยวกร้อมอย่างผิดปกติ เพราะหากให้ความสนใจเด็กที่มีพฤติกรรมที่โดดเด่น โดยไม่แน่ใจว่า พฤติกรรมนั้นมีพัฒนาการอย่างไร ก็อาจเป็นอันตรายกับตัวเด็กในที่สุด

4. จากการใช้เครื่องมือและกระบวนการเป็นขั้นตอน ซึ่งอาจเหมาะสมกับการทำงานของ โรงเรียนในปัจจุบัน และขั้นตอนต่าง ๆ นี้ ก็อาจใช้ข้อมูลร่วมกับวิธีการอื่น ๆ ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจแบบคร่าว ๆ

- การเสนอชื่อโดยครู ผู้ปกครอง ครูแนะแนว และนักจิตวิทยา เป็นต้น
- รายงานจากครูเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น ความสามารถทางสติปัญญา ความ กระตือรือร้น ลักษณะการทำงานการเรียน พัฒนาการทางอารมณ์ สังคม

ในปัจจุบันตามโรงเรียนต่าง ๆ ไม่ค่อยให้ความสนใจกับข้อมูลนี้เลย ทั้ง ๆ ที่เป็นข้อมูลที่มี ประโยชน์มากพอที่จะใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็ก เช่น ประวัติจากครอบครัว ประวัติผล การเรียน ผลงานเด็ก ผลจากแบบสำรวจที่ใช้สำรวจความสามารถของเด็กหลาย ๆ แบบเพียงคร่าว ๆ ผลสำรวจความสนใจ และแบบทดสอบสติปัญญาแบบกลุ่ม

เมื่อได้ผลข้อมูลคร่าว ๆ แล้ว อาจใช้เกณฑ์คัดเลือกเด็กที่อยู่ในเกณฑ์ 10-20 % แล้วแต่ ความเหมาะสมจากจำนวนเด็กทั้งหมดในแต่ละสาขา

ขั้นที่ 2 ขั้นเจาะลึก

เพื่อให้ได้ข้อมูลถูกต้องแม่นยำ โดยรวมกับข้อมูลที่คัดแล้วมารวบรวมพร้อมทั้งทำ การทดสอบเพิ่มเติม โดยใช้

1. ข้อมูลขั้นตอน
2. การสัมภาษณ์พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และตัวเด็ก
3. การทดสอบเฉพาะสาขา ซึ่งในประเทศไทยยังขาดแคลนแบบทดสอบ

ประเภทนี้อยู่มาก ครูอาจใช้คะแนนหรือความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญประกอบกับข้อมูลอื่น ๆ มาประกอบการพิจารณา

4. แบบทดสอบสติปัญญาแบบรายคน

5. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 3 ขั้นคัดเลือกสุดท้าย

โดยใช้ข้อมูลทั้งหมดจากขั้นที่ 2 แล้วพิจารณาลดจำนวนเหลือตามความเหมาะสม ที่จะสามารถจัดโปรแกรมให้เด็กได้ตามศักยภาพของผู้ดำเนินการด้วย ซึ่งอาจเหลือเด็ก 1 – 5 % ก็ได้

Stanley(1979) ได้กล่าวว่า การคัดแยกนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โดยใช้แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นมาตรฐาน จะต้องได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 97 ขึ้นไป

Fox (1981) กล่าวว่า นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษจะทำคะแนนจากแบบสอบเซาว์ปัญญาตั้งแต่ $x + 25 D$ ขึ้นไป

New Maxico state Board of Education (1988) ได้ให้ความหมายของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษว่า เป็นนักเรียนที่ถูกวัดโดยแบบวัดความสามารถทางปัญญา และได้คะแนนมากกว่า $x + 25 D$ และเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 95 ขึ้นไป

Cassidy และ Johnson (Davic A.G. : Rimm B.S., 1994 อ้างถึงใน อุษณีย์ โปธิสุข , 2531) ได้กล่าวว่า นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษเป็นเด็กที่มีความสามารถทางปัญญาโดยทำคะแนนในตำแหน่ง $x + 25 D$ และเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 97 ขึ้นไป

ผดุง อารยะวิญญู (2531) ได้กล่าวว่าเกณฑ์ในการตัดสินใจว่านักเรียนคนใดเป็นนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ให้ใช้คะแนนรวมจากแบบสอบวัดสติปัญญาที่มีความเบี่ยงเบน + 2 เป็นจุดตัดนักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าจุดดังกล่าว จัดเป็นนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในทัศนะของผู้วิจัยสรุปว่า กระบวนการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ควรใช้กระบวนการตรวจสอบที่เป็นขั้นตอน มีข้อมูลหลายด้านประกอบกัน ใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละสาขาวิชาและสามารถเชื่อถือได้ รวมทั้งใช้กระบวนการตรวจสอบที่ไม่ลำเอียงกับเด็กกลุ่มใดเป็นพิเศษ และต้องคำนึงถึงลักษณะพิเศษ ความต้องการ และความสามารถของเด็กเป็นเกณฑ์สำคัญ จึงจะสามารถวางเป้าหมาย

จัดสรรเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ยังต้องขึ้นอยู่กับคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษอีกด้วย เพราะในการพิจารณาคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษเข้าร่วมในโปรแกรม อาจเกิดความผิดพลาดได้ ซึ่งมี 2 กรณี คือ อาจคัดแยกเด็กที่ไม่ใช่เด็กที่มีความสามารถพิเศษเข้าโปรแกรม หรือนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม ซึ่งความผิดพลาดนี้ย่อมมีผลกระทบต่อตัวโปรแกรมและต่อตัวเด็ก จากนั้นจึงค่อยมากำหนดเกณฑ์การคัดแยกนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษอีกครั้งหนึ่ง

3.4 การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

3.4.1 ปรัชญาในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “ปรัชญาในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กล่าวถึงปรัชญาในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ไว้ดังนี้

1. การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน การศึกษาในที่นี้หมายถึง กระบวนการพัฒนาของบุคคลซึ่งเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รูปแบบของการศึกษาครอบคลุมทั้งการศึกษาตามระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย อันเป็นการเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการและสภาพแวดล้อมที่อยู่โดยรอบด้าน
2. เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับระดับประเภท ความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาศักยภาพให้บรรลุขีดสูงสุด และความสามารถในการดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสมในสังคมที่ทวีความซับซ้อนและมีความเป็นพลวัตมากขึ้น
3. พ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัว ซึ่งเป็นบุคคลแรกของเด็กและเยาวชน มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมเด็กและเยาวชนผู้ที่มีความสามารถพิเศษให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ มีพัฒนาการที่รอบด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม นอกจากนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัวก็มีบทบาทพิเศษที่จะต้องเอาใจใส่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนเหล่านี้
4. สังคมต้องให้การยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลและความหลากหลายของเด็กและเยาวชน ทั้งทางด้านความคิด ความสามารถ ความสนใจ ความสามารถพิเศษ เฉพาะบุคคล บุคลิกภาพและอื่น ๆ
5. รัฐและสังคมพึงพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถด้านอื่น ๆ โดยรอบด้านด้วย เพื่อให้

เป็นคนที่มีความสามารถที่สมบูรณ์ทั้งด้านสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ ทั้งนี้พึงระมัดระวังว่าการพัฒนาบุคคลโดยองค์รวมนั้น จะต้องไม่ลดทอนหรือสกัดกั้นความสามารถพิเศษของบุคคล

6. รัฐต้องไม่สร้างระบบการศึกษาที่ปิดกั้นการพัฒนาความสามารถพิเศษในทุกด้าน ของเด็กและเยาวชน ด้วยการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง หรือสาขาใดสาขาหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องสร้างระบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ได้แสดงความสามารถทุกด้านที่มีและได้รับการพัฒนาความสามารถเหล่านั้นไปพร้อม ๆ กัน

7. การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องมีความยืดหยุ่นและหลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนแสดงออกซึ่งความสามารถได้ตลอดชีวิตของการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องเอื้อต่อการสร้างสรรค์ คิดค้น ริเริ่มการเป็นตัวของตัวเอง การสร้างจินตนาการที่แหวกแนว

8. รูปแบบการบริการสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ควรคำนึงถึงการบริการพิเศษหลายรูปแบบ อาทิ การจัดการเรียนรู้พิเศษหรือการรับรู้เฉพาะทาง การจัดกิจกรรมเสริมในระบบโรงเรียนปกติ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้รู้ศักยภาพและพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่นั้นบรรลุขีดสูงสุด

3.4.2 การจัดหลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ หลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “หลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2531) กล่าวถึง แนวการสร้างหลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ว่าจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้มีโอกาสเต็มทีในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถพิเศษของเขา
2. ส่งเสริมให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ได้พัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ความสามารถและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยให้เด็กเป็นคนค้นคิด
3. ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของเด็ก โดยให้เด็กได้พัฒนาความรับผิดชอบความสามารถทั้งทางกาย อารมณ์และสังคมของเด็ก โดยการให้เด็กรับผิดชอบในโครงการต่าง ๆ
4. เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ โดยเน้นการทดลองในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งการวิจัยเพื่อให้เด็กรู้จักการเสาะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ

3.4.3 จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ควรมีดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศการเรียน สามารถช่วยทำให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนให้ถึงขีดสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตัดสินใจ การวางแผน การแสดง ความสามารถ การให้เหตุผล การสร้างสรรค์ และการสื่อสารกับผู้อื่น
2. การจัดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตภาพในการแก้ปัญหา
3. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อเด็กในการแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบ ความสามารถทั้งในด้านวิชาการ (Cognitive) และด้านจิตพิสัย (Affective) จะเป็นการช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ในอันที่จะทำให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้พัฒนาทักษะพิเศษของตนมากยิ่งขึ้น
4. การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของสหวิทยาการการใช้สื่อผสม และความรู้หลายระดับ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ตามความสามารถของตน
5. การจัดโอกาสให้เด็กในการเพิ่มพูนประสบการณ์ของตน ทั้งในแนวกว้างและแนวลึก ความสนใจของเด็ก โดยเน้นความรับผิดชอบและอิสระทางปัญญา

ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ที่ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ไว้ดังนี้

1. สร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ที่ให้แก่เด็กทุกคนแสดงความคิดเห็น พรสวรรค์ที่แฝงเร้นออกมา
2. ช่วยลดสภาพความกดดัน ความคับข้องใจที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กในระยะยาว
3. เพิ่มอรรถิยภาพที่มีในตัวเด็กให้โดดเด่นยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถทำให้สภาพจิตใจดีขึ้นรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองมีคุณค่าขึ้น
4. เพื่อมนุษยธรรม
5. เพื่อเป็นการเตรียมผู้นำให้กับสังคมในอนาคต
6. เพื่อเป็นการยกคุณภาพทางการศึกษา

3.4.4 วิธีการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “วิธีการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ไว้ดังนี้

1. จัดเนื้อหายากและท้าทายกว่าหลักสูตรสำหรับเด็กทั่วไป
2. มีการเชื่อมโยงและบูรณาการกัน ในหลาย ๆ วิชา
3. ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกสิ่งที่ตนเองจะเรียน
4. จัดกระบวนการเรียนสอนที่สลับซับซ้อนลึกซึ้งกว่าหลักสูตรปกติ
5. เน้นกระบวนการทางความคิดระดับสูง
6. มีกิจกรรมที่ตอบสนองความหลากหลายของกระบวนการเรียนรู้
7. ตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาผลงานหรือผลการเรียนรู้ของเด็กให้ชัดเจน
8. ให้ความสนใจกับความมุ่งมั่นในความสำเร็จ ความกระตือรือร้น และการเปลี่ยนแปลงภายในที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของเด็กที่ส่งผลดีต่อสังคม
9. เน้นพัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมเป็นแกนนำ
10. เน้นการพัฒนาสมองทุกส่วน

อุษณีย์ โพธิสุข (2543) ได้กล่าวถึงวิธีการจัดการศึกษา สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ไว้ 4 วิธี คือ

1. วิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment)

วิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ เป็นการจัดการศึกษาให้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษ โดยการขยายกิจกรรมในหลักสูตรและเนื้อหาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ ทั้งในแนวกว้างและแนวลึกกว่าที่มีอยู่ในหลักสูตรปกติ การสอนเสริมหรือการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์สามารถวางแผนในการจัดการศึกษาที่ให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับอายุต่างกัน มีความสนใจและมีความสามารถด้านเดียวกันมาเรียนด้วยกันเป็นบางชั่วโมง โดยปรับเนื้อหาในหลักสูตรให้มีความเข้มข้นและกว้างขวางขึ้น

2. วิธีขยายหลักสูตร (Extension)

วิธีการขยายหลักสูตร เป็นการจัดโปรแกรมการศึกษานอกหลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ หลักสูตรนี้จะช่วยตอบสนองความสามารถและความสนใจของผู้เรียนได้เป็นรายบุคคล ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถเรียนได้เกินกว่าหลักสูตร เช่น การทำโครงการพิเศษ การศึกษาใน

ห้องศูนย์วิทยากร การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร ดังนั้น ครูผู้สอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในรูปแบบนี้จะต้องจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ

3. วิธีลดระยะเวลาเรียน (Acceleration)

วิธีลดระยะเวลาเรียน ถือเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความยืดหยุ่นทางการศึกษาได้มากขึ้น

เป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้เรียนร่วมกับผู้อื่นที่สูงวัยกว่า โดยเรียน ในหลักสูตรเร็วขึ้นตามความสามารถของแต่ละบุคคล ดังนั้นในหลักสูตรนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าและลงลึกในรายวิชาต่าง ๆ ได้ โดยศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีก่อน แล้ว จึงลงไปสู่รายละเอียดปลีกย่อย การจัดการศึกษาในรูปแบบนี้ควรระมัดระวังในเรื่องของการคัดแยก และการวินิจฉัยผู้เรียนเข้าศึกษา รวมทั้งพิจารณาถึงความพร้อมในวุฒิภาวะด้านสติปัญญา การปรับตัว อารมณ์และสังคมของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาแบบลด ระยะเวลาเรียน ดังนี้

1. มีความสามารถมากกว่าเด็กวัยเดียวกัน
2. มีเกณฑ์ความสามารถทางสติปัญญาสูง IQ. เกิน 130 ขึ้นไป (กรณีเด็กที่มี ความสามารถพิเศษทางการเรียน)
3. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมเหมาะสมกับอายุ
4. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ โรงเรียนมีความเห็นตรงกันว่าควรใช้กระบวนการจัด การศึกษาแบบนี้กับเด็ก
5. เด็กมีความพร้อมที่จะแยกจากเพื่อน
6. ต้องแน่ใจว่าไม่เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ใหญ่ที่อาจเป็นพ่อแม่ หรือครูที่ตั้งความหวังกับเด็กสูงเกินจริง
7. ต้องมีคนดูแลและรับผิดชอบในการจัดอย่างอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

4. การให้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเป็นผู้ให้คำปรึกษาดูแล (Mentoring)

การให้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเป็นผู้ให้คำปรึกษาดูแล เป็นการให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาช่วย นักเรียนผู้มีความสามารถโดดเด่น มักจะทำในระดับมัธยมศึกษาในกรณีที่นักเรียนมีความสนใจ อย่างเด่นชัดและมีทักษะพื้นฐานทางสังคมดี รูปแบบนี้ผู้เรียนสามารถทำงานภายใต้คำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ เช่น บุคคลในท้องถิ่น อาจารย์ในมหาวิทยาลัย ครูที่สนใจเรื่องเดียวกับผู้เรียน นัก ประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี ทนายความ สถาปนิก ศิลปิน นักประพันธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ วิธีดำเนินการ

1. ดำเนินการคัดเลือกนักเรียนโดยดูจากผลงาน ความต้องการ ความสนใจของ นักเรียนที่อยากจะเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ
2. เสาะหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่มีประสบการณ์ และประสบความสำเร็จในวิชา

ชีพ โดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีจิตใจที่อยากถ่ายทอดความรู้และทำงานร่วมกับเด็ก

3. หางบประมาณเพิ่มเติม เนื่องจากการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ต้องใช้งบประมาณมาก มักมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ผู้เรียนอาจจำเป็นต้องใช้จ่ายในเรื่องการทดลอง การทำโครงการต่าง ๆ

นอกจากนี้ ผศ. อารยะวิญญู (2531) ได้กล่าวถึงวิธีการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ไว้ดังนี้

1. การวางแผน

นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นเด็กที่มีความสนใจกว้างขวางและมีความสามารถหลายด้านแตกต่างกันไปในแต่ละคน ดังนั้นการวางแผนเพื่อจัดการศึกษากับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ควรเน้นความสามารถแต่ละบุคคลเป็นหลัก และการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของแต่ละบุคคล การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ จะมีประสิทธิภาพได้หากจัดตามวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และมีการศึกษาอย่างละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของเด็ก การจัดหลักสูตร ตลอดจนวิธีสอนก็ต้องสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถและความต้องการของเด็ก

2. การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษอาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

2.1 การจัดกลุ่มเด็กตามความสามารถ ควรจัดชั้นพิเศษ จัดชั้นเด็กเก่งไว้ต่างหาก เช่น ห้องคิง ห้องเอ ห้อง ม .1/1 เด็กเรียนทุกอย่างเหมือนชั้นอื่นในระดับเดียวกัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1.1 จัดกลุ่มพิเศษ จัดเด็กที่มีความสามารถพิเศษไว้เป็นกลุ่ม จำนวน 8 – 15 คน แล้วสอนแบบเข้ม เนื้อหาแตกต่างไปจากชั้นอื่นในระดับเดียวกัน

2.1.2 จัดเป็นโรงเรียนพิเศษ เป็นโรงเรียนสำหรับเด็กนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษโดยเฉพาะ

2.2 การสอนเสริม สามารถทำได้หลายวิธี เช่น

2.2.1 การศึกษาอิสระ ให้เด็กได้ศึกษาความรู้และค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง โดยใช้วิธีการวิจัย

2.2.2 การใช้ชุดการสอน เป็นชุดการสอนที่จัดให้เด็กโดยเฉพาะให้เด็กเรียนเอง และหาคำตอบเอง เช่น SRA

2.2.3 สอนเร่งในบางวิชา โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ ให้เด็กเรียนลึกและเรียนนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในตำราเรียน

2.2.4 สอนเป็นทีม นักเรียนที่สนใจวิชาหนึ่งไปเรียนกับครูที่เชี่ยวชาญด้านหนึ่ง

ส่วนนักเรียนที่สนใจวิชาอื่น ทางโรงเรียนได้ใช้ความชำนาญของครูเต็มที่

2.2.5 สอนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จัดสัมมนาย่อยสำหรับนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ และเรียน ลึกลงไปในเนื้อหา

2.2.6 บรรยาย / สาธิต โดยผู้เชี่ยวชาญพิเศษ หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมา บรรยายพิเศษสำหรับเด็กที่สนใจ

2.3 การสอนเร่ง สามารถทำได้หลายวิธี เช่น

2.3.1 การเรียนข้ามชั้น เช่นในเทอม 2 ให้นักเรียนเลื่อนจาก ป.3 ไปเรียน ป.4

2.3.2 การเข้าเรียนก่อนเกณฑ์อายุ เช่น เข้าเรียน ป.1 ก่อนอายุ 5 ขวบ เข้าเรียน มหาวิทยาลัยก่อนอายุ 15 ปี

2.3.3 การจัดให้เรียนวิชาในระดับมหาวิทยาลัย เช่น เปิดสอนวิชาต่าง ๆ ที่นิสิต ปีที่ 1 หรือ 2 เรียนในระดับชั้น ม.6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. กลยุทธ์ในการสอน สามารถทำได้หลายวิธี เช่น

3.1 การระดมความคิด (Brainstorming)

3.2 การสัมมนา (Seminars)

3.3 การอภิปราย (Discussion)

3.4 การศึกษานอกสถานที่ (Field Experience)

3.5 การโต้วาที (Forensics)

3.6 การให้คำแนะนำปรึกษา (Guidance and Counseling)

3.7 การลงมือปฏิบัติจริง (Hand – On Experience)

3.8 การสืบสวน (Inquiry)

3.9 การใช้สื่อผสม (Multi – Media Experiences)

3.10 การหาทางแก้ปัญหา (Problem Solving)

3.11 การศึกษาด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ (Research)

3.12 การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)

4. แนวปฏิบัติของครู

4.1 คำนึงถึงความสนใจพิเศษของเด็ก โดยกำหนดให้นักเรียนแยกกลุ่มทำงานตาม ความสนใจ

4.2 คำนึงถึงความสามารถของเด็ก โดยให้เด็กมีโอกาสแสดงออกซึ่งความสามารถ พิเศษและเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกและพัฒนาความสามารถพิเศษด้วยตนเอง

4.3 ให้นักเรียนมีโอกาสเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง โดยให้ออกสันักเรียนเลือก เรียนวิชาในเนื้อหาที่ยากขึ้นและให้ออกสแก่นักเรียนในการตัดสินใจด้วยตนเอง

4.4 ทำบทเรียนให้น่าสนใจ โดยการใช้สื่อหลายอย่าง โดยนำผลงานของนักเรียนมา

จัดแสดง (ไม่ใช่ผลงานของครู) และใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 ใช้ศูนย์วิชาการให้เป็นประโยชน์

4.6 ให้นักเรียนทราบจุดประสงค์ของการเรียน

4.7 ใช้เทคนิคการสอนหลายวิธี โดยตอบคำถามเด็กตามความเหมาะสม หรือขยายคำตอบของเด็กให้กว้างขึ้นจนเด็กเข้าใจ

4.8 ดำเนินการอภิปรายกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้เด็กแสดงความคิดเห็น ครูเป็นผู้ตั้ง นอกจากนี้ครูกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดและแสดงออกซึ่งความคิด

4.9 ถามเด็กโดยใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ โดยให้เด็กวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ หาความแตกต่าง ตลอดจนให้เด็กสรุปความคิดรวบยอด

3.4.5 คุณลักษณะของครูผู้สอนสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณลักษณะของครูผู้สอนสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

สุนทร โคตรบรรเทา (2530) ได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูสอนเด็กเก่ง ได้เสนอแนะว่า คุณลักษณะที่ดีของครูผู้สอนเด็กปัญญาเลิศ มีดังนี้

1. มีเชาว์ปัญญาสูง
2. มีความยืดหยุ่นและมีความคิดสร้างสรรค์
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. มีความสนใจหลายด้าน
5. อารมณ์ขัน มีความเข้าใจปัญหาของเด็กเก่ง
6. มีความเข้าใจตนเอง
7. รักการเรียนรู้ และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน

คุณลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นที่ต้องการสำหรับครูทุกคน แต่มีความต้องการมากเป็นพิเศษสำหรับครูสอนเด็กเก่ง จากคุณลักษณะทั้งหมดนี้ ได้เน้นคุณลักษณะที่สำคัญสามประการ คือ มีเชาว์ปัญญาสูง การมีความรู้ในเนื้อหาวิชา และการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ เนื่องจากเด็กปัญญาเลิศมักจะมีใจจดใจจ่อต่อการเสาะแสวงหาความรู้ และมักจะมองคำตอบที่ผิดพลาดและผิวเผินได้ง่าย ครูสอนเด็กปัญญาเลิศเหล่านี้จึงควรเป็นผู้มีเชาว์ปัญญาเป็นเลิศที่คอยให้คำตอบหรือทิศทางที่ถูกต้องได้ และเป็นผู้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่สามารถยอมรับเมื่อคนหาคำตอบให้เด็กไม่ได้

คุณลักษณะของบุคคลที่จะเอื้อต่อการเสาะแสวงหาความรู้ที่ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับคุณลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น ๆ เป็นองค์ประกอบ ซึ่งสถาบันส่งเสริมการสอน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2530) พบว่า คุณลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพของนักวิทยาศาสตร์ จะต้องเป็นผู้ที่มีความอยากรู้อยากเห็น ใจกว้าง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบและขยันหมั่นเพียร คุณลักษณะเหล่านี้จะเกื้อหนุนและผลักดันบุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการคิดสร้างสรรค์ ทำงานทางด้านวิทยาศาสตร์จนเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

3.4.6 สิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษเป็นนักเรียนที่ฉลาด มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ เริ่มต้นมาจากสิ่งแวดล้อมจากครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดมากที่สุด ปัจจัยต่อมาคือ สถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยร่วมกับพันธุกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเจริญเติบโตและการเรียนรู้ นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณลักษณะของครูผู้สอนสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

อัญชลี สารรัตน์ (2533) ได้กล่าวถึงสติปัญญาของเด็กที่จะมีการพัฒนาตั้งแต่การตั้งครรภ์ ก่อนเข้าโรงเรียน และจนถึงวัยเรียน การพัฒนาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ยังคงมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางสติปัญญาเป็นอย่างมาก ซึ่งประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมที่ไม่ทำลายสำหรับเด็กแก่ อาจทำให้เด็กไม่สามารถพัฒนาศักยภาพที่สูงที่สุดได้ และทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน สร้างนิสัยเกียจคร้าน เป็นอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสร้างเจตคติเป็นการสร้างนิสัยที่ปลูกฝังอยู่ในตัวเด็ก เป็นเรื่องยากที่จะขจัดให้หายไปได้อย่าง

สิ่งแวดล้อมที่จะกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ที่สำคัญมีดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมที่จะกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนภายในโรงเรียน

สิ่งแวดล้อมที่จะกระตุ้นการเรียนรู้ภายในโรงเรียน นับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างความเก่งและความฉลาดให้ปรากฏชัดเจนขึ้น การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับการพัฒนาฝึกฝนความสามารถ โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ บอกถึงความก้าวหน้า สามารถกระทำได้ดังนี้

1.1 โรงเรียนควรพยายามจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจและทดลองความสามารถของตนเอง เพื่อจะได้ทราบความถนัดที่เป็นจุดเด่นด้านต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นการ ส่งเสริมความเก่งของเด็ก

1.2 ครูควรส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกด้วยการกระทำลงมือปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษยิ่งขึ้น

1.3 โรงเรียนและครูควรสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความรัก ความใกล้ชิด ความคุ้นเคยกับเด็ก รับฟังความคิดเห็น ให้ออกาสและอิสระ โดยครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาแก่เด็ก

1.4 ส่งเสริมการเรียนการสอนและการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อให้เด็กได้กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม กล้าคิด กล้าตัดสินใจและมีความจับใจในการปฏิบัติ

สิ่งแวดล้อมที่จะกระตุ้นการเรียนรู้ที่สำคัญต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการทางสติปัญญาหรือความสามารถทักษะต่าง ๆ เป็นปัจจัยรวม ทั้งสิ่งแวดล้อมทางบ้านและสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ดังนั้นครูและโรงเรียนจึงมีบทบาทที่สำคัญที่เสริมสร้างทักษะพัฒนาการของเด็ก ซึ่งวิธีการสอนในห้องเรียนอย่างน้อยควรมีการกระตุ้นเซลล์สมอง 3 ส่วน ได้แก่ การเห็น การได้ยิน และประสาทสัมผัส ครูควรใช้เทคนิคที่จะพยายามให้เด็กทุกคนมีความรู้สึกได้ว่า เด็กสามารถเรียนได้และสามารถประสบความสำเร็จได้ (High Positive Expectation and Guaranteeing Success) ซึ่งถ้าเด็กมีความรู้สึกว่าเขาสามารถเรียนรู้ได้ เขาก็จะมีความสุขสนทนากับการเรียน การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน ซึ่งนักเรียนบางคนอาจประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแบบหนึ่ง แต่อาจไม่ประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมอีกแบบหนึ่ง ดังนั้นสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นสถานที่ตั้ง ลักษณะชุมชน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางบ้าน และสังคม ต่างมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อมที่จะกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนภายนอกโรงเรียน

สิ่งแวดล้อมที่จะกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนภายนอกโรงเรียนที่สำคัญ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

2.1 ทักษะของพ่อแม่

แอดเลอร์ (อ้างใน โสภณ เข้มทองคำ, 2545) นักจิตวิทยาผู้หนึ่ง กล่าวว่าทักษะคติของพ่อแม่ มีความสำคัญต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก เช่น

1. เด็กที่พ่อแม่รักและตามใจจนเกินไป (Over Protection) จะทำให้เด็กไม่รู้จักโต เวลาอยากได้อะไรก็ต้องให้ได้ในสิ่งที่ตนต้องการเสมอ โดยไม่สนใจว่าคนอื่นจะเป็นอย่างไร เมื่อมาอยู่โรงเรียนจึงเป็นเด็กที่พึ่งพาตนเองไม่ได้ เข้ากลุ่มเพื่อนไม่ได้ เพราะขาดความอดทน และไม่รู้จักการให้ มีแต่จะรับฝ่ายเดียว ชอบแผลงฤทธิ์เมื่อมีคนไม่เอาใจใส่ จนต้องแยกตัวออกจากสังคม

2. เด็กที่ได้รับแต่วัตถุ เด็กเหล่านี้จะเป็นเด็กที่พ่อแม่เกลียดชัง แต่พ่อแม่บางประเภทไม่ต้องการให้คนอื่นรู้ว่าตนเองเกลียดชังลูก ก็จะทำให้วัตถุแก่ลูกเพื่อเป็นการปิดบังอำพรางความรู้สึกที่แท้จริง ผลที่เกิดขึ้น คือเด็ก กลายเป็นคนที่พึ่งตนเองไม่ได้ เมื่อไม่พอใจก็จะแผลงฤทธิ์เจ้าอารมณ์เช่นเดียวกับเด็กเล็ก ๆ

3. เด็กที่ถูกเกลียดชังมักจะเป็นเด็กที่พ่อแม่ไม่ต้องการเด็กจะถูกทอดทิ้งให้อดอยาก บางครั้งก็ดูค่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย บางครั้งก็เขียนตัวอย่างทารุณ เด็กจะรู้สึกว้าโลกเป็นศัตรูของตน เพราะไม่เคยได้รับความรักจากใคร เมื่อโตขึ้นมักจะเป็นคนเจ้าอารมณ์ เจ้าคิดเจ้าแค้น ไม่ไว้วางใจ มักเป็นคนก้าวร้าว ข่มขู่ หนีสังคม ชอบจกกลุ่มเป็นแก๊งค์อันธพาล

2.2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะนิสัย พื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคม เช่น ถ้าพ่อแม่ยากจนก็มักจะไม่ค่อยมีเวลาอบรมสั่งสอนลูก พ่อแม่ร่ำรวยบางรายอาจเลี้ยงลูกดีเกินไปจนลูกช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ บางรายก็มีธุรกิจมาจากจนไม่มีเวลาเลี้ยงลูก ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดู จึงมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น

1. การปกครองที่เข้มงวดเกินไป เด็กจะกลายเป็นคนไม่กล้าแสดงออก เพราะว่าเมื่อเด็กทำอะไรลงไปพ่อแม่ก็จะเห็นว่าผิดระเบียบแบบแผนกฎเกณฑ์ไปเสียหมด มักจะเป็นกับครอบครัวสมัยเก่าที่ยึดถือประเพณีโบราณมากเกินไป เด็กจะกลายเป็นคนที่เงียบ เรียบร้อย เมื่อมาอยู่ที่โรงเรียนจะกลายเป็นคนใจน้อย หงุดหงิด ทนคนอื่นไม่ได้ ในที่สุดก็จะกลายเป็นเด็กที่ชอบอยู่คนเดียวและหนีสังคมในที่สุด

2. การปกครองตามสบาย เด็กจะทำอะไรก็ได้ พ่อแม่จะไม่ดูค่า ไม่ว่าจะผิดหรือถูก เด็กจะกลายเป็นคนไม่มีระเบียบ ชุกชอนจนเกินเหตุ ไม่รู้จักเกรงใจผู้อื่น ไม่มีมารยาท ผลที่สุดก็เข้ากับผู้อื่นไม่ได้

3. การปกครองที่ไม่คงเส้นคงวา จากการกระทำอย่างเดียวกันของเด็กในบางครั้ง เด็กจะได้รับการดูค่า ต่ำหนึ บางครั้งพ่อแม่ก็เฉย บางครั้งได้รับคำชมเชย ทำให้เด็กเกิดความไม่แน่ใจ ขลาด กลัว และวิตกกังวล ในที่สุดจะกลายเป็นคนเงียบขรึม แยกตัวและหนีจากสังคมได้เช่นกัน

4. การชอบเยาะเย้ยถากถาง เมื่อเด็กทำผิดทำให้เด็กไม่มีความมั่นใจ คับแค้นใจ และเก็บความรู้สึกเอาไว้ เมื่อมีโอกาสจะแสดงออกมาในลักษณะก้าวร้าวรุนแรง และเจ้าอารมณ์ เพื่อจะระบายความคับแค้นในใจนั้น ๆ

5. การใช้อำนาจเขี่ยขี้ตมและดูค่า มักจะเกิดจากพ่อแม่ที่มีฐานะไม่ดี การศึกษาต่ำ เมื่อมีอารมณ์โกรธแค้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะหาทางระบายกับลูกๆ ทำให้เด็กโกรธแค้นและเก็บความรู้สึกเอาไว้ เมื่อมาอยู่ที่โรงเรียนจะมีกริยาก้าวร้าว ชอบแกล้งและแหย่เพื่อนชดเชยการกระทำของพ่อแม่ที่เคยโหดร้ายต่อตน

6. การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย พ่อแม่ไม่ค่อยให้ความสนใจเพราะรักงานมากกว่า จึงไม่มีเวลาให้ลูก เหตุนี้จึงทำให้เด็กกลายเป็นคนขี้อาย ไม่กล้าพูดกับคนอื่น เพราะไม่เคยปฏิบัติเช่นนั้นกับพ่อแม่ และมักจะทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจตลอดเวลา

2.3 สัมพันธภาพภายในบ้าน

สัมพันธภาพภายในบ้าน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก ซึ่งสังเกตจาก ลำดับการเกิดของเด็กต่อบิดามารดา ดังนี้

1. ลูกคนโต ย่อมเป็นที่ใกล้ชิดสนิทสนมเป็นที่รักไว้วางใจของพ่อแม่ มักจะเป็น คนที่มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงาน เพราะได้รับหน้าที่เลี้ยงดูน้องมาก่อน
2. ลูกคนกลาง เกิดมาในขณะที่พ่อแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่นัก มักจะมีความอิจฉา ริษยา และมีนิสัยชอบแข่งขัน ถ้าพบความผิดหวังจะกลายเป็นคนก้าวร้าวและรังแกคนอื่น
3. ลูกคนสุดท้อง ได้รับความเอาใจจากพ่อแม่และพี่ ๆ มาก เพราะถือว่าเป็นคนสุดท้าย ทุกคนจึงทุ่มเทความรักให้ และได้รับการพะเน้าพะนอมากมายจึงทำให้ลูกคนสุดท้อง ปรับตัวไม่ค่อยได้ เอาแต่ใจและมักมีพฤติกรรมไม่สมวัย ลูกคนสุดท้องได้รับการตามใจจนหลง แม้จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแต่ก็มีความรับผิดชอบน้อย มักเอาแต่ใจตนเองเสมอ

ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา บ้านที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกันก็ย่อมทำให้ เด็กมีความสุข มีความมั่นคงทางจิตใจ แต่หากบ้านมีลักษณะเป็นบ้านแตก คือพ่อแม่แยกกันอยู่ หรืออยู่ด้วยกันแต่ทะเลาะวิวาทกันไม่เว้นแต่ละวัน ลูก ๆ ไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ย่อมทำให้ เด็กมีปัญหาทางอารมณ์และแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว

2.4 จำนวนสมาชิกในครอบครัว ถ้าสมาชิกในครอบครัวมากเกินไปทำให้เกิดการแย่งชิงความรัก เด็กคนใดได้รับความรักน้อยก็เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ เจ้าคิดเจ้าแค้น เก็บกดและมีปัญหาทางอารมณ์ แต่ถ้าครอบครัวใดมีสมาชิกน้อยเกินไปเช่นมีลูกคนเดียว เด็กก็จะไม่มีเพื่อน เกิดความว้าเหว จนต้องออกจากบ้านไปหาเพื่อน และมักจะไม่เป็นของตัวเอง มักยอมทำตามคนอื่น

3.4.7 การใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

สื่อการเรียนรู้ หมายถึง วัตถุ สิ่งของ ภาพ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตัวบุคคล สถานที่รวมถึง วิชาการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผล นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

คุชฎี บริพัตร ณ อยุธยา (2537) ได้อธิบายถึงการใช้สื่อการเรียนการสอนว่าเป็น องค์ประกอบสำคัญที่สุดที่จะทำให้การพัฒนานุคคลครบทุกด้าน โดยเฉพาะเด็กนักเรียน ที่จะสามารถพัฒนาถึงขีดสูงสุด สื่อการเรียนการสอนที่สำคัญที่สุดคือ อุปกรณ์การศึกษาและวิธีการสอนของครู

การใช้สื่อการเรียนรู้ เพื่อเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่จัดการเรียน การสอน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมีผลต่อการพัฒนาทางความคิด ซึ่งควรเป็นสื่อที่น่าสนใจ มีความ ท้าทายต่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมตรงกับเนื้อหาวิชา

3.4.8 การวัดและประเมินผลนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

ในโปรแกรมปกติที่ต้องมีการประเมินผล ซึ่งนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษส่วนใหญ่ก็จะ ได้รับการประเมินว่าดีมาก แต่อย่างไรก็ตาม การที่นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษแสดง ความสามารถที่เหนือกว่าเด็กคนอื่น ๆ นั้น ก็ยังไม่ได้หมายความว่าเป็นที่น่าพอใจ สิ่งที่ควรพิจารณา ลึกซึ้งไปกว่านั้นคือ การที่เด็กมีความสามารถพิเศษ สามารถพัฒนาไปให้เต็มความสามารถของ ตน ซึ่งการขยายขอบเขตของการประเมินผลเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ กล่าวคือกระตุ้นให้ นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษประเมินผลงานของตนเองและปรับปรุงแก้ไขอีก หากยังไม่เป็นที่น่า พพอใจ จนกว่าจะได้เป็นที่พอใจ นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความ สามารถพิเศษหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การวัดและประเมินผลนักเรียนผู้มีความ สามารถพิเศษ” ไว้อย่างกว้างขวางและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

อุษณีย์ โพธิสุข (2543) ได้กล่าวถึงหลักการวัดและประเมินผลว่า ควรใช้วิธีการที่ หลากหลาย ทั้งเทคนิคการประเมินปฏิบัติการ (Performance Assessment) การประเมินแฟ้ม ผลงาน (Portfolio Assessment) การประเมินตามสภาพความเป็นจริง (Authentic Assessment) โดยยึดเอาธรรมชาติของแต่ละสาขา แต่ละศาสตร์เป็นตัวตั้ง ผนวกกับการแสดงออกของเด็กใน รูปแบบต่าง ๆ มาประกอบกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ยังได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผล ว่าต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การสะท้อนศักยภาพและตัวตนที่แท้จริงของเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา วิธีคิดของเด็ก ตลอดจนจุดเด่น จุดด้อยของเด็ก
2. พัฒนาการที่ต่อเนื่องของผู้เรียน
3. การวัดที่มีขั้นตอนและมีระบบ
4. การมีส่วนร่วมของผู้เรียน
5. กระบวนการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย
6. กระบวนการวัดและประเมินผลที่มีข้อมูลมาจากผลงานว่าสลับซับซ้อน สร้างสรรค์ ท้าทาย และต้องเป็นผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ผลการเรียนรู้ พัฒนาการทางการเรียนรู้ พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน

7. มีการปรับแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพที่แท้จริง และเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4.9 สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

จากการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย พบว่า ยังมีความสับสนและความเข้าใจผิดมากมายในกลุ่มนักวิชาการ ตั้งแต่ระดับสูงจนถึงประชาชนทั่วไป ทั้งทางด้านทฤษฎี ปฏิบัติ นับแต่ค่านิยม กลไกการจัดการ ระบบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ทำการประเมินการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ พบว่า การดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ไม่สามารถบรรลุตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ เพราะปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ

1. การไม่รู้จักความหมายที่ถูกต้องของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ
2. การขาดเครื่องมือในการตรวจสอบนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ
3. ขาดองค์ความรู้ที่กว้างและลึกด้านความสามารถพิเศษ ซึ่งเป็นรากฐานความคิดในการจัดบริการสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ และขาดแหล่งให้ความรู้และเสริมทักษะความสามารถพิเศษ
4. ขาดแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษที่ชัดเจน ทำให้หน่วยงานปฏิบัติตามที่เห็นสมควรในส่วนของงานของตน และมีงานที่เกิดขึ้นมาโดยไม่เหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการดำเนินงานที่อย่างขาดทิศทางที่ถูกต้อง
5. ขาดองค์กรที่เป็นศูนย์กลางการประสานงานการพัฒนาการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ
6. ขาดกฎหมายที่ชัดเจนในเรื่องสิทธิของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ
7. ขาดการสนับสนุนจากรัฐบาลทุก ๆ ชุมชนที่ผ่านมา ซึ่งจากการศึกษาประวัติของประเทศที่มีความก้าวหน้าทางการศึกษานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทุกประเทศ ล้วนแต่มาจากการประกาศนโยบายที่ชัดเจน ที่ถือว่าการพัฒนาเด็กนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นนโยบายที่สำคัญระดับชาติ

นอกจากนี้ อุษณีย์ โพธิสุข (2541) ได้กล่าวว่ายังมีปัจจัยหลัก ๆ ในประเทศไทยที่ยังเป็นปัญหา คือด้านการสร้างและสะสมองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นเลิศในรูปของสถาบันที่ต่อเนื่องไม่ใช่ตัวบุคคล การสร้างเครือข่าย และการสะสมผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ

3.4.10 การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้สรุปสภาพการศึกษา ปัญหาและ

อุปสรรค สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศไทยไว้ในแนวคิด มาตรการ และสารบัญญัติการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โดยระบุว่า การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย มีมานานนับ 100 ปี แต่อยู่ในขอบเขตจำกัด จนเมื่อ 60 ปีที่ผ่านมา ได้ขยายโอกาสให้คนทั่วไปรับทุนหลวงโดยการ สอบคัดเลือกไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ซึ่งจะพิจารณาความสามารถทางสติปัญญา ภายใต้นี้ยังไม่มี การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษตามหลักสากล

พ.ศ. 2523 ได้มีการรวมตัวของนักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเล็ก ๆ โดยก่อตั้งเป็น มูลนิธิองค์กรแรกของประเทศ ที่ตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้มีความสามารถพิเศษ ชื่อว่า “มูลนิธิส่งเสริมเด็กปัญญาเลิศ” มีคณะกรรมการที่เป็นหลักอยู่ที่ ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งได้มีการดำเนินการจัดอบรมครู ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถ พิเศษ ต่อมาใน พ.ศ. 2532 ทางมหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาระดับมหาบัณฑิต (ปริญญาโท) สาขาการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เป็นแห่งแรกของประเทศไทย

พ.ศ. 2534 ได้เริ่มโครงการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) ระยะที่ 2 ภายใต้งานส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี (สสวท.) การส่งเสริมความสามารถพิเศษทางกาย โดยการจัดตั้งโรงเรียนกีฬาโดยกรม พลศึกษา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและภาคเอกชน มีองค์กรเอกชนพร้อมกับมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยมูลนิธิสคสรี – สฤชฉิ่งส์ ให้ทุนสนับสนุนโครงการศูนย์ พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน ชมรมพัฒนาพรสวรรค์เด็ก แฟนด้ายูทูต สถาบันการดนตรี เป็นต้น

พ.ศ. 2535 – 2539 ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ได้ระบุการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ไว้เป็นครั้งแรก เพื่อส่งเสริมสนับสนุน เร่งให้มีการจัด การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ แต่ก็ยังไม่ปรากฏการพัฒนาดังกล่าวอย่างเป็นทางการ

พ.ศ. 2540 – 2544 ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กำหนด โดยเน้น วัตถุประสงค์และนโยบายสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 โดยการพัฒนา “คุณภาพของคน” เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความต้องการ คือ ความถนัด ความสนใจ ตามความสามารถจนบรรลุศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล โดยใน พ.ศ. 2541 ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนิยามแรกของความหมายของคำว่า “เด็กที่มี ความสามารถพิเศษ” ขึ้น

ดังนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 10 วรรค 4 ที่ระบุว่า “ การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ” หรือหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่ระบุว่า “ การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ” หรือมาตรา 28 วรรค 1 ที่ระบุว่า “ หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ ” และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ไว้ว่า “ จะสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบและวิธีการที่เอื้อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้พัฒนาความถนัดและความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ ” และฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) และได้กำหนดแผนการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน และประเทศ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคนอย่างเต็มที่ โดยอาศัยการศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาคน และได้กำหนดแผนชี้แนะทิศทางที่จะประสานงานพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษให้เป็นระบบ

3.4.11 การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ในแนวคิดมาตรการ และสารบัญญัติการศึกษา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในต่างประเทศ ไว้ดังนี้

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้จัดชนวนความสนใจของโลกในเรื่องเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยใช้คำว่า “ Gifted Education ” และได้ใช้กฎหมายฉบับแรกที่ระบุการช่วยเหลือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ Jacob Javits Gifted and Talented Student Act 1988 โดยให้ความช่วยเหลืองบประมาณแก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษทุกสาขา ที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป กำหนดให้ทุกโรงเรียนแสวงหาเด็กเหล่านี้ โดยรัฐบาลมีหน้าที่สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นสาขาที่ได้รับคามนิยมสูงสุด มีการขยายโครงการอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษามีหลากหลายรูปแบบ โดยให้ออกสิทธิในแต่ละรัฐแต่ละโรงเรียน

2. ประเทศอังกฤษ รัฐบาลประเทศอังกฤษได้ประกาศนโยบายทางการศึกษาว่า เป้าประสงค์ทางการศึกษาของประเทศ คือ การพัฒนาให้ถึงอัจฉริยภาพอันสูงสุดของเด็กและผู้ใหญ่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมทั้งมวล โดยมีนโยบายทางการศึกษา คือ ยกมาตรฐานทางการศึกษาทุกด้านของความสามารถ ให้โอกาสหลากหลายแก่ผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียน จัด

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีความเหมาะสมกับเศรษฐกิจ และเพิ่มงบประมาณทางการศึกษาให้มากขึ้น จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพทางการวิชาการ โดยเฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการพิเศษ รวมทั้งการผลิตเอกสาร ตำรา งานวิจัย อย่างต่อเนื่อง

3. ประเทศแคนาดา รัฐบาลประเทศแคนาดา ได้วางนโยบายในเรื่องการจัดการศึกษา สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษว่า ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของเด็กแต่ละคน สอดคล้องกับความปรารถนาของผู้ปกครอง ซึ่งนิยมการให้ความหมายของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยจะเน้นความสามารถทางด้านสติปัญญาเป็นหลัก มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยระบุให้ทุกโรงเรียนจัดการศึกษาพิเศษให้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีการจัดตั้งองค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ตั้งแต่ ค.ศ. 1975 คือ Association for Brigh Children Ontario (ABC) โดยเกิดจากความร่วมมือของผู้ปกครอง นักเรียน และนักการศึกษา

4. ประเทศออสเตรเลีย การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของแต่ละรัฐ ไม่มีมาตรการที่เป็น กฎเกณฑ์เดียวกัน ในปี ค.ศ. 1924 รัฐได้กำหนดนโยบายแก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษเกินเกณฑ์ปกติ รัฐบาลทำหน้าที่ประสานงานให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาอย่างใกล้ชิด โดยกำหนด นโยบายเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาตามศักยภาพสูงสุด ให้ทุกโรงเรียนสำรวจความสามารถของเด็ก ดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเป็นกระบวนการ และหน่วยงานทางการศึกษามีหน้าที่จัดโอกาสให้ทุกโรงเรียนในแต่ละรัฐ

5. ประเทศจีน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในประเทศจีน ในระบบได้เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1978 มีการสนับสนุนจากผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ University of Science and Technology of China มีการจัดชั้นเรียนพิเศษให้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีการสนับสนุนจากรัฐบาลในการทำงานอย่างต่อเนื่องเมื่อได้รับการคัดเลือกเข้าเรียนตามโครงการพิเศษ และที่อยู่ในเขตปกครองพิเศษของจีน อีก 2 แห่ง คือ ฮองกงและไต้หวัน

ฮองกง การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในฮองกง จะเน้นความสามารถทางด้านสติปัญญาและความสามารถทางวิชาการ รัฐบาลฮองกงได้สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โดยจัดประชุมทางวิชาการ อบรมครู ผู้ปกครอง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สนับสนุนงานวิจัย มีการจัดตั้งสถาบันวิชาการความเป็นเลิศ และมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

ไต้หวัน มีการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่อง และรวดเร็ว อันเนื่องมาจากความเจริญด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ดี กระทรวงศึกษาธิการได้ระบุถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษว่า เปรียบเหมือนตัวแทนความหวังของชาติ โดยมีรูปแบบของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ แยกเป็นระดับ ได้แก่ ระดับอำนาจการ ระดับปฏิบัติการ และระดับท้องถิ่น มีการจัดทำระบบของ

ศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นรูปธรรม โดยในทวีปเอเชีย ประเทศไต้หวัน ถือเป็นประเทศที่มีความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษอย่างสูงสุด

นอกจากนี้ ประเทศจีนในมหานครปักกิ่ง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2538) มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ชื่อว่า Gifted Children Education in Beijing No. 8 Middle School เป็นโรงเรียนชั้นนำเทียบได้กับโรงเรียนสาธิตในประเทศไทย เป็นโรงเรียนเดียวที่ทำการทดลองจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ที่มี IQ. สูง โดยแยกเป็นห้องเรียนต่างหากจากชั้นเรียนปกติเริ่มมีการทดลองตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 ภายใต้งานร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนมัธยมหมายเลข 8 สถาบันทางจิตวิทยาและสถาบันการศึกษาวิทยาศาสตร์ของมหานครปักกิ่ง โดยมีสภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ดังนี้

- การคัดเลือกเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted Children) ใช้วิธีสอบแข่งขันเพื่อรับทุนเข้าเรียนจากนักเรียนที่เรียนอยู่ระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ ประมาณปีละ 40 คน ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกสามารถข้ามชั้นเข้าเรียนมัธยมได้เลย ซึ่งแต่ละปีมีผู้สมัคร 1,000 – 1,200 คน
- เด็กที่มีความสามารถพิเศษ รับจากนักเรียนประถมศึกษาและมีอายุ 10 ปี (ไม่จำเป็นต้องจบระดับประถมศึกษา ถ้าสมัครสอบเข้าได้ก็เรียนได้) รับประมาณ 40 คน เด็กปกติจะเรียนอายุ 13 ปี รับเฉพาะเด็กมณฑลมหานครปักกิ่ง
- วิธีเรียน จะเรียนร่วมกับเด็กปกติ มีโปรแกรมเสริมและมีกิจกรรมพิเศษในด้านคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ และภาษาอังกฤษ
- วิธีแยกสาขาที่เรียน จะใช้ข้อสอบ 3 ฉบับ คือ ข้อสอบภาษาจีน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และข้อสอบความคิดสร้างสรรค์ และถ้าเรียน 4 ปีแล้ว จะมีการประเมินผล
- มีอาจารย์ที่ปรึกษา 2 คน ด้านวิชาการและด้านศีลธรรม
- การดำเนินการนี้มีการเก็บข้อมูลวิจัย และนำไปเสนอผลงานในการประชุมระดับนานาชาติ เช่นที่ฮ่องกง เป็นต้น

6. ประเทศอินเดีย อินเดียเป็นประเทศหนึ่งให้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โดยถือว่ามนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพและมีศักยภาพ โดยกระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีการคัดเลือกนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โดยสภาการวิจัยการศึกษาและอบรมแห่งชาติ National Council Education Research and Training (NCERT) และให้การสนับสนุนเงินทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งลักษณะภูมิปัญญาที่โดดเด่นของประเทศอินเดีย คือ มีความเก่งด้านคณิตศาสตร์ วรรณกรรม ภาษาศาสตร์ ปรัชญา จริยศาสตร์ ศิลป สถาปัตยกรรม โบราณคดี

7. ประเทศอินโดนีเซีย รัฐบาลอินโดนีเซียในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ และวัฒนธรรม ให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ เช่นกัน โดยในปี ค.ศ. 1979 – 1984 ได้มีการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ Repelita มีการวางแผนเพื่อเตรียมการสำหรับการศึกษาพิเศษให้กับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ได้มีการจัดตั้ง โรงเรียนพิเศษโดยเอกชน ชื่อว่า Taruna Nussmtara High School , The Islamic School Al Azhar Kemag และ The Adik Irma Suryani Nasution School มีการคัดเลือกครูสอนที่มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นระบบ

8. ประเทศในทวีปแอฟริกา จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ในรูปแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program) รัฐบาลสนับสนุนโดยการออกกฎหมายระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการตอบสนองผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นอย่างดี ลักษณะการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษส่วนใหญ่จะอยู่ในชนผิวขาว

9. ประเทศสิงคโปร์ รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง โดยเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1981 โดยจัดให้มีโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ ภายใต้ชื่อโครงการว่า Gifted Education Branch มีการคัดแยกเด็กเก่ง ฝึกอบรมครู จัดทำหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญจากสหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษากำหนดนโยบายให้ครูและสังคมได้ตระหนักถึงศักยภาพความโดดเด่นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาไปด้วย

10. ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : 2541) มีหน่วยงานที่ชื่อว่า THILLM ทำหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ มีโครงการที่สำคัญประกอบด้วย

- การส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนในทุกสาขา โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมุ่งการอบรมครูเป็นหลัก เพื่อให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ได้เรียนรู้สิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่มีอยู่ ได้ศึกษาวิชาการและเทคนิคที่ลึกซึ้ง ได้ศึกษานอกสถานที่ และได้พบแหล่งวิทยาการโดยตรง

- การส่งเสริมนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ จัดให้มีโรงเรียนสำหรับเด็กเก่ง ซึ่งรัฐ Thuringia เป็นรัฐเดียวที่มีโรงเรียนนี้ถึง 3 แห่ง ดำเนินการส่งเสริมโดยเริ่มจากการค้นหา นักเรียน และส่งเสริมโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นพิเศษ ให้มีกิจกรรมมากมาย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีการทำกิจกรรมร่วมกับมหาวิทยาลัย ให้โอกาสเด็กแสดงออกซึ่งอัจฉริยภาพ

- โครงการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เนื่องจากผลการวิจัย TIMSS ได้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนของคนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ไม่เป็นที่น่าพอใจ

- Thuringer School Computernet เป็นเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศที่เชื่อมต่อ THILLM กับโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารและการติดต่อกันระหว่างหน่วยงาน

11. ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เยอรมัน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : 2542) เกาหลีได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 ต่อมาได้มีการจัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 15 โรงเรียน ทางด้านภาษา 11 โรงเรียน นอกจากนั้นยังมีโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่งด้วย การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในประเทศเกาหลีจะมีตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาเป็นต้นไป ในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จะยังไม่แยกนักเรียนเป็นชั้นเรียนพิเศษหรือโรงเรียนเฉพาะทาง นักเรียนยังคงเรียนอยู่ในชั้นเรียนปกติ แต่จะพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โดยการจัดโปรแกรมเสริมให้ (Enrichment Program) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งงบประมาณที่สูงกว่าโรงเรียนปกติมาก ขนาดของชั้นเรียนของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ จะมีไม่เกิน 23 คน ต่อชั้นเรียน ในขณะที่นักเรียนชั้นเรียนปกติจะมีนักเรียนมากกว่า 24 คน จำนวนอัตราครูต่อนักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จะเป็นประมาณ 1 ต่อ 8 ในขณะที่โรงเรียนโดยทั่วไปจะเป็นประมาณ 1 ต่อ 31 หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ในโรงเรียนวิทยาศาสตร์ ก็แตกต่างจากหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนทั่วไปการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนวิทยาศาสตร์ ได้ดำเนินการอย่างจริงจังและเข้มงวด ผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน เช่น จะต้องมีการเรียนดีเยี่ยมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือมีผลงานที่ได้รับรางวัลในการแข่งขัน ในระดับประเทศ หรือนานาชาติ ต้องมีสุขภาพที่ดี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นเกณฑ์ขั้นต้นในการกรองขั้นแรก ขั้นตอนต่อไปจะมีการทดสอบหลายขั้นตอน ทั้งความถนัด ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสอบปากเปล่า ในท้ายที่สุด บางโรงเรียน เช่น Korean Minjok Leadership Academy จะมีการให้นักเรียนเข้าค่าย 3-4 วัน เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาคัดเลือกด้วย

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้นในทัศนะของผู้วิจัยสรุปว่า ปรัชญาในการจัดการศึกษา จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา วิธีจัดการศึกษา และหลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ควรเป็นกระบวนการพัฒนาของบุคคลซึ่งเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่ง

จะได้รับการศึกษาที่ไม่เป็นการปิดกั้นการพัฒนาความสามารถพิเศษในทุกด้าน มีความสอดคล้องกับระดับความสามารถ ความถนัด ประเภท และความสนใจที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถเฉพาะด้าน มีความยืดหยุ่นและหลากหลายบริการพิเศษหลายรูปแบบ อาทิ การจัดการเรียนรู้พิเศษหรือการรับรู้เฉพาะทาง เพื่อพัฒนาศักยภาพให้บรรลุขีดสูงสุด โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว รัฐบาล และสังคม ซึ่งมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมให้นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษให้เป็นคนที่สมบูรณ์

ส่วนคุณลักษณะของครูผู้สอน การจัดสภาพแวดล้อม การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ มีส่วนช่วยในการเรียนรู้ของเด็กปัญญาเลิศเป็นอย่างมาก เพราะสามารถเป็นแหล่งข้อมูลให้แก่ผู้เรียนโดยตรง รวมถึงเป็นผู้ให้กำลังใจ แนะนำแนวคิด อันจะนำไปสู่การพัฒนาได้เต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ยังมีการเข้าใจไม่ตรงกันอีกมาก จึงเป็นผลทำให้การจัดการศึกษาไม่มีทิศทางที่แน่นอน

3.5 ปัญหาของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษหลายท่านได้กล่าวถึง “ปัญหาของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ” ไว้อย่างมากมายและแตกต่างกันออกไปตามทัศนะและแนวคิด ดังนี้

ดวงเดือน อ่อนน่วม (2529) ได้กล่าวถึงปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษไว้ว่า นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษมักมีปัญหาในเรื่องการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถ (Underachiever) และการมีข้อบกพร่องทางการเรียน (Learning Difficulties)

สาเหตุของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถ (Underachiever) มักจะมีเหตุผลต่างกัน อันเนื่องมาจากการที่เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเองและมีความรู้สึกไม่ชอบวิธีที่คิดว่าผู้อื่นมองตน พฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเป็นไปในทางต่อต้านโดยที่เด็กเองอาจไม่ได้ตั้งใจ การแนะนำจะช่วยให้เกิดอัตมโนทัศน์ที่ดีขึ้น

ส่วนสาเหตุที่ทำให้เด็กมีปัญหาข้อบกพร่องทางการเรียน (Learning Difficulties) อาจเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม เช่น การสอนไม่ดี หรืออาจเกิดจากตัวเด็กเอง เช่น เด็กมีความสามารถสูงด้านใดด้านหนึ่งแต่มีปัญหาอีกด้านหนึ่ง

อุษณีย์ โพธิสุข (2537) ได้กล่าวถึงปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษไว้ดังนี้

1. คนทั่วไปเข้าใจผิดว่าพวกเขาไม่ต้องการความช่วยเหลือใดๆ เพราะช่วยตัวเองได้อยู่

แล้ว จริยอยู่เด็กที่มีศักยภาพของความเป็นเลิศอยู่ในตัว บางคนมีโอกาสประสบความสำเร็จเพราะมีคนคอยสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังมีเด็กส่วนใหญ่ถูกทอดทิ้งอย่างน่าเสียดาย

2. ขาดความเข้าใจในศักยภาพอันมีค่าของตนเอง ทำให้เด็กจำนวนมากใช้เวลาไปกับชีวิตของตนเองให้สูญเปล่าอย่างน่าเสียดาย

3. การที่เด็กไม่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม เพราะหลักสูตรที่เขียนไว้ไม่ใช่สำหรับเด็กส่วนใหญ่ แต่เป็นหลักสูตรที่พยายามคำนึงถึงสิ่งที่วัดได้ในทางพฤติกรรมภายนอกที่สามารถแสดงออกได้ ความสามารถพิเศษส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่วัดไม่ได้จากแบบทดสอบ

4. ขาดองค์การที่ให้การสนับสนุนการศึกษาเด็กเหล่านี้อย่างจริงจัง เพราะมีเหตุผลมาจากทุกคนที่คิดว่าเด็กเหล่านี้ไม่ต้องการความช่วยเหลือใด ๆ เนื่องจากช่วยเหลือตัวเองได้อยู่แล้ว

5. เด็กมีความคับข้องใจ สิ้นหวังในระบบการศึกษา จึงพบว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษส่วนมากเลิกเรียนกลางคัน เด็กที่อยู่ในระดับอัจฉริยะส่วนใหญ่เรียนไม่จบชั้นมัธยม จะเห็นได้ว่ายิ่งฉลาดเท่าใดยิ่งหนีจากระบบโรงเรียนเท่านั้น

6. ขาดการชี้แนะที่ดี จึงทำให้เด็กกลายเป็นคนสร้างปัญหาให้กับสังคม ติดสิ่งเสพติดมีนเมาเพื่อบรรเทาความล้มเหลวและสับสน

7. เด็กส่วนใหญ่ถูกสอนให้มุ่งมั่นอยู่กับวิชาการ สอบไล่ให้ได้คะแนนเป็นเยี่ยม ระดับเกียรตินิยม เน้นแต่เนื้อหาและข้อมูลที่ต้องอาศัยการท่องจำ จึงทำให้คนส่วนใหญ่คิดว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษคือเด็กที่เรียนดี สอบได้คะแนนดี มีคะแนนเข้าปริญญาสูง มีความจำเป็นเลิศ ซึ่งแท้จริงแล้วเด็กเรียนดีอาจไม่ใช่เด็กปัญญาเลิศ แต่เด็กสอบตกซ้ำแล้วซ้ำอีกอาจเป็นอัจฉริยะบุคคลก็ได้

8. ขาดบุคลากรที่เข้าใจในเรื่องนี้อย่างแท้จริง โรงเรียนควรรีให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของลูกด้วย

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในทัศนะของผู้วิจัยสรุปว่า ปัญหาของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ มีมากมายหลายประเภททั้งในด้านการจัดการศึกษา อันเนื่องจากองค์การที่ให้การสนับสนุนความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา การชี้แนะ รวมไปถึงการให้การช่วยเหลือ และปัญหาอันเนื่องมาจากตัวเด็กเองอันเกิดจากปัญหาทางการเรียนรู้และการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถ ดังนั้นครูและบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กควรช่วยกันดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่อันจะทำให้บุคคลเหล่านี้ช่วยสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

4. หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

4.1 หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของ โรงเรียน

มัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีควบคู่ไปกับการเรียนวิชาสามัญตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ ซึ่งจะรับสมัครนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ทั้งอยู่หอพักประจำและไปกลับ ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด

จากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน ดังกล่าว โรงเรียนจึงได้จัดทำหลักสูตรดนตรีขึ้นมาควบคู่กับหลักสูตรสายสามัญของกรมวิชาการ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยจัดวิชาดนตรีเข้าไปอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะศึกษา และใช้ชื่อว่าหลักสูตรดนตรี ซึ่งได้แบ่งออกเป็นสองประเภทคือ หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี และหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนปกติ โดยจะมีการคัดแยกนักเรียนเข้าเรียนในหลักสูตรแต่ละประเภทหลังจากที่รับสมัครนักเรียนเข้ามาแล้ว โดยใช้เครื่องมือสำหรับวัดแนวความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นเป็นเกณฑ์ในการคัดแยก และจัดให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้เรียนวิชาสามัญและวิชาทฤษฎีทางดนตรีด้วยกันจะแยกกันเรียนเฉพาะวิชาทักษะปฏิบัติดนตรีเท่านั้น โดยจัดสาระการเรียนรู้ดนตรี ออกเป็น 2 สาขา คือ สาขาดนตรีไทย และสาขาดนตรีสากล และเปิดเป็น 6 รายวิชา คือ 1) รายวิชาปี่พาทย์ 2) รายวิชาเครื่องสายไทย 3) รายวิชาเครื่องสายสากล 4) รายวิชาเครื่องเป่าสากล 5) รายวิชากีตาร์คลาสสิก 6) รายวิชาเปียโน และทุกสาขาวิชาต้องเรียนรายวิชาทฤษฎีโน้ตสากล เกณฑ์การจบหลักสูตรคือในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 กำหนดให้เรียน 200 ชั่วโมง จำนวน 21 หน่วยการเรียนรู้ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 กำหนดให้เรียน 120 ชั่วโมง จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้ และในทุกระดับชั้นโรงเรียนจัดให้มีการฝึกทักษะดนตรีเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนอีก 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ดังนี้

หลักสูตรดนตรี ช่วงชั้นที่ 3 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3)

1. หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

1.1 แผนการเรียนพื้นฐานวิชาชีพดนตรีไทย

ศ 021 ดนตรีไทย – ขับร้องไทย 1	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 022 ดนตรีไทย – ขับร้องไทย 2	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 023 ดนตรีไทย – ขับร้องไทย 3	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 024 ดนตรีไทย – ขับร้องไทย 4	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 029 ดนตรีไทย – ปฏิบัติตามความถนัด 1	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0210 ดนตรีไทย – ปฏิบัติตามความถนัด 2	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้

ศ 029	ดนตรีไทย – ปฏิบัติตามความถนัด 1	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0210	ดนตรีไทย – ปฏิบัติตามความถนัด 2	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0213	ดนตรีไทย – ปฏิบัติตามความถนัด 3	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้

2.2 แผนการเรียนรู้พื้นฐานวิชาชีพดนตรีสากล

ศ 0211	ดนตรีสากล – ปฏิบัติตามความถนัด 1	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0212	ดนตรีสากล – ปฏิบัติตามความถนัด 2	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0214	ดนตรีสากล – ปฏิบัติตามความถนัด 3	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้

หลักสูตรดนตรีช่วงชั้นที่ 4 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

1. สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

1.1 แผนการเรียนรู้พื้นฐานวิชาชีพดนตรีไทย

ศ 024	ดนตรีไทย – ขับร้องไทย 1	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 025	ดนตรีไทย – ขับร้องไทย 2	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 026	ดนตรีไทย – ขับร้องไทย 3	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 027	ดนตรีไทย – ขับร้องไทย 4	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ก	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 1	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ข	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 2	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
คท 121	ฆ้องวง , ระนาดเอก , ระนาดทุ้ม 1	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
คท 127	ซอด้วง , ซออู้ , จะเข้ 1		
คท 1213	จิม 1		
คท 1219	ขลุ่ย 1		
ศ 028	ดนตรีไทยปฏิบัติ	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 029	ดนตรีไทยปฏิบัติ	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0210	ดนตรีไทยปฏิบัติ	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
	กิจกรรมเลือกดนตรีไทย	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	- หน่วยการเรียนรู้
	กิจกรรมเลือกดนตรีไทย - สากล	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	- หน่วยการเรียนรู้
	ฝึกทักษะดนตรีนอกเวลาเรียน	48 คาบ / สัปดาห์/ภาค	- หน่วยการเรียนรู้

1.2 แผนการเรียนรู้พื้นฐานวิชาชีพดนตรีสากล

ศ 0215	ดนตรีสากล – ขับร้องสากล 1	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0216	ดนตรีสากล – ขับร้องสากล 2	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0217	ดนตรีสากล – ขับร้องสากล 3	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้

ศ 0218	ดนตรีสากล – ขั้วร้องสากล 4	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0219	ดนตรีสากลปฏิบัติตามความถนัด 1	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0220	ดนตรีสากลปฏิบัติตามความถนัด 2	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0221	ดนตรีสากลปฏิบัติตามความถนัด 3	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ศ 0222	ดนตรีสากลปฏิบัติตามความถนัด 4	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ก	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ข	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
	กิจกรรมเลือกดนตรีสากล	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	- หน่วยการเรียนรู้
	กิจกรรมเลือกดนตรีสากล - ไทย	2 คาบ / สัปดาห์/ภาค	- หน่วยการเรียนรู้
	ฝึกทักษะดนตรีนอกเวลาเรียน	48 คาบ / สัปดาห์/ภาค	- หน่วยการเรียนรู้

2. หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนปกติ

2.1 แผนการเรียนรู้วิชาชีวิตดนตรีไทย

ช 041 ก	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 1	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ข	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 2	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ค	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 3	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ง	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 4	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 จ	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 5	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ฉ	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 6	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้

2.2 แผนการเรียนรู้วิชาชีวิตดนตรีสากล

ช 041 ก	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 1	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ข	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 2	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ค	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 3	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ง	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 4	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 จ	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 5	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้
ช 041 ฉ	ปฏิบัติดนตรีไทย – สากล 6	4 คาบ / สัปดาห์/ภาค	2 หน่วยการเรียนรู้

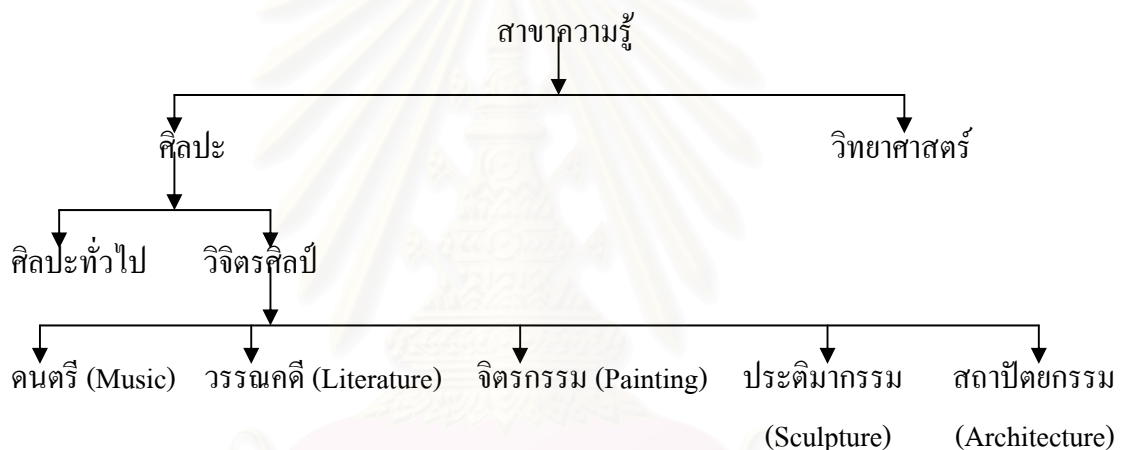
4.2 การศึกษาดนตรี

การศึกษาในสมัยปัจจุบันจะมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาที่ศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ (Sciences) และกลุ่มวิชาที่ศึกษาด้านศิลปะ (Arts) วิชาดนตรี เป็นวิชาที่จัดอยู่ในกลุ่มศิลปะ และอยู่ในงานที่เรียกว่า วิจิตรศิลป์ (Fine Arts) ซึ่งประกอบด้วย 5 สาขา คือ

วรรณคดี (Literature)
ดนตรี (Music)
จิตรกรรม (Painting)
ประติมากรรม (Sculpture)
สถาปัตยกรรม (Architecture)

ในศิลปะทั้ง 5 สาขานี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ กลุ่มทัศนศิลป์ (Visual Arts) คือศิลปะที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ซึ่งได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า (Non - Visual Arts) ต้องใช้จินตนาการประกอบ ซึ่งเป็นเรื่องของนามธรรม (Abstract) ได้แก่ ดนตรี วรรณคดี ซึ่งสามารถแบ่งเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้ (เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี . 2529)

แผนภูมิแสดงสาขาความรู้ทางด้านศิลปะ

ดนตรี เป็นศิลปะของจิตใจ (Abstract Arts) เพราะฉะนั้น งานทางด้านดนตรีจึงออกมาในรูปของอุดมคติที่ไม่สามารถก่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายอย่างสมบูรณ์ ซึ่งดนตรีเป็นวิชาการแขนงหนึ่งที่มีสาระเฉพาะของตัวเอง แม้ว่าในบางครั้งจะมีการจัดเอาวิชาดนตรีรวมไว้กับศิลปะก็ตาม แต่โดยเนื้อแท้แล้วสาระดนตรีมีความแตกต่างจากศิลปะอย่างเห็นได้ชัด

ดนตรี เป็นภาษาของอารมณ์ (Language of Emotion) อันเกิดจากการจินตนาการของผู้ฟังเอง ดังนั้นขอบข่ายของการรับรู้ทางด้านดนตรีจึงเป็นไปอย่างกว้างขวางและไม่มีขอบเขต ผู้ฟังสามารถรับรสของดนตรีได้โดยปราศจากข้อจำกัดใด ๆ โคลด เดบussy (Claude Debussy, 1864 - 1981) คีตกวีชาวฝรั่งเศส ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “ดนตรีควรจะมีอิสระอย่างกว้างขวาง ปราศจากขอบเขตใด ๆ เพราะดนตรีสามารถสร้างสรรค์ไปได้กว้างกว่าศิลปะแขนงอื่น จึงไม่ควรมีกฎเกณฑ์อันใดมาบังคับให้ดนตรีต้องจำลองชีวิตหรือธรรมชาติกับจินตนาการบางอย่างอันเร้นลับมหัศจรรย์”

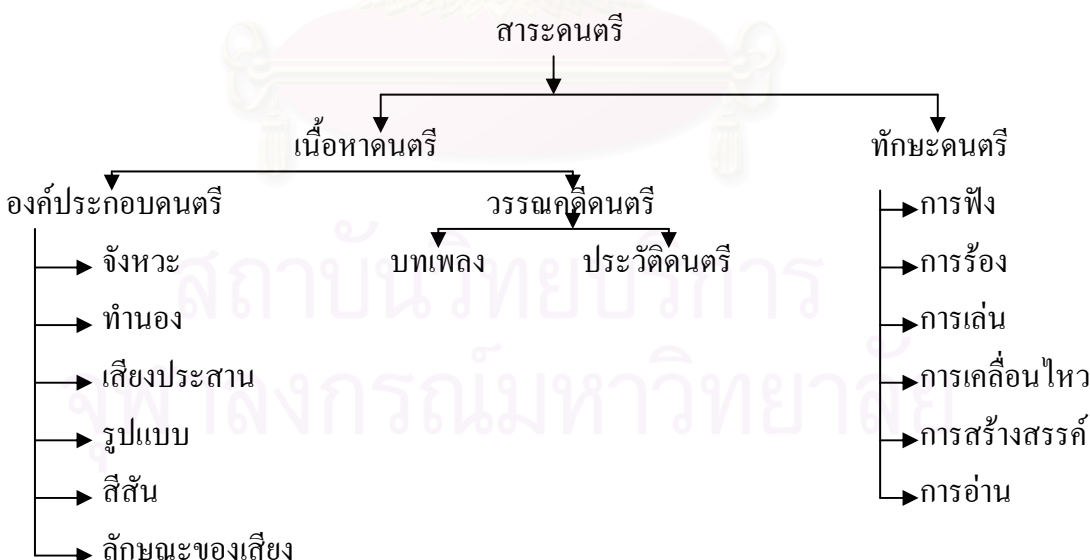
ส่วนพระเจนดุริยางค์ (พ.ศ. 2526 - 2511) ปรมาจารย์ทางด้านดนตรีสากลของไทยได้อธิบายว่า “ดนตรีคือเสียงบริสุทธิ์หลายเสียงที่ถูกนำมาร้อยกรองให้เกิดการผสมผสานกันขึ้นเป็นบทเพลงที่ไพเราะน่าฟัง ดนตรีเป็นศิลปะแห่งเสียงเพลงที่สามารถใช้เสียงบริสุทธิ์นั้น สร้างความสะเทือนอารมณ์ บันดาลให้ผู้ฟังนึกเห็นภาพในจินตนาการได้”

4.3 การสอนดนตรี

การสอนดนตรี มุ่งหวังเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีวิชาการในรูปแบบวิชาเอกสาขาต่าง ๆ เช่น เอกทักษะดนตรี โดยมีเครื่องมือที่ผู้เรียนเลือกเรียน เช่น ไวโอลิน จิม ซอ อู๋ ซอด้วง ฯลฯ ด้านทฤษฎีดนตรี ด้านประวัติดนตรี ด้านดนตรีศึกษา ด้านการประพันธ์เพลง เป็นต้น ส่วนกิจกรรมดนตรีควรมีสองลักษณะใหญ่ ๆ คือ กิจกรรมภายในห้องเรียน ซึ่งเป็นการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและทักษะดนตรีตามลักษณะวิชาต่าง ๆ และกิจกรรมนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมความรู้ และประสบการณ์ เช่น การแสดงดนตรี การไปชมคอนเสิร์ต การสังเกตการสอนหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของครูดนตรี

นอกจากนี้ ผู้สอนควรมีโอกาสพบปะกับผู้เรียนในอันที่จะช่วยสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพที่เกี่ยวข้อกับดนตรีในลักษณะต่าง ๆ และควรช่วยเตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมที่จะออกไปดำเนินวิชาชีพทางด้านดนตรีอย่างเต็มภาคภูมิ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2531)

แผนภูมิแสดงโครงสร้างของสาระดนตรี

ในเรื่องการสอนดนตรี เฉลย ภูมิพันธ์ (2529) กล่าวว่า การสอนดนตรีที่ได้ผลดีขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ คือ

1. ทักษะการสอนของครู

2. ความเข้าใจในระบบการเรียนการสอน
3. ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้จิตวิทยาการเรียนการสอน รวมทั้งเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ อรวรรณ บรรจงศิลป์ (อ้างถึงใน เฉลย ภูมิพันธ์, 2529) กล่าวว่า สิ่งที่ครูควรสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการสอนคนตรี ควรประกอบด้วย

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของคนตรี
2. มีทักษะพื้นฐานทางคนตรี
3. รู้วรรณคดีคนตรี

ส่วน เอเบิล (Eble, 1966) ได้กล่าวถึงครูคนตรีที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานว่า ครูคนตรีควรเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาวิชาคนตรีทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ คอยติดตามความเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวของคนตรีอย่างกว้างขวาง เป็นคนรักสวยรักงาม มีความรู้ลึกไว มีมนุษยสัมพันธ์และมีบุคลิกภาพท่าทางสุภาพ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ด้านการพัฒนาหลักสูตร

สมคิด เมตไตรพันธ์ (2530) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสมรรถภาพการทำงานเป็นกลุ่มสำหรับผู้นำท้องถิ่นระดับหมู่บ้านในประเทศไทย โดยการวิจัยเริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความรู้และสมรรถภาพการทำงานของผู้นำท้องถิ่นเป็นสำคัญ แล้วนำมาออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสมรรถภาพการทำงานเป็นกลุ่มสำหรับผู้นำท้องถิ่นระดับหมู่บ้านให้สามารถใช้ได้ในทุกท้องถิ่นของประเทศไทย เนื้อหาสาระของหลักสูตรมี 5 ส่วน คือ ความหมายของกลุ่มและการทำงานเป็นกลุ่ม ความสำคัญและประโยชน์ของการทำงานเป็นกลุ่ม องค์ประกอบสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่ม ความสำคัญของผู้นำกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่ม ความสำคัญของสมาชิกกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม จากการทดลองใช้เพื่อประเมินคุณภาพพบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ หลังการฝึกอบรม ผู้นำท้องถิ่นระดับหมู่บ้านได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบสมรรถภาพการทำงานเป็นกลุ่มด้านต่าง ๆ สูงกว่าร้อยละ 70 และสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01 กับทั้งวิทยาการและผู้ใช้รับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรและการฝึกอบรมตามหลักสูตรมีคุณภาพสูงกว่าระดับปานกลาง

เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา (2531) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการเรียนโปรแกรมภาษาโลโก้ เพื่อการเรียนรู้แนวคิดและฝึกทักษะคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการวิจัย เริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร แล้วนำมา ออกแบบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ ของหลักสูตร ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร และใน ส่วนของหลักสูตรประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ การเขียนโปรแกรม ภาษาโลโก้ การประยุกต์การเขียนโปรแกรมภาษาโลโก้ในการคิดคำนวณ การสร้างรูปเรขาคณิต และการสร้างสรรค์ภาพด้วยรูปเรขาคณิต จากการทดลองใช้หลักสูตรเพื่อประเมินคุณภาพ พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ หลังการเรียนตามหลักสูตร นักเรียนมี คะแนนเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และคะแนนแนวคิดทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับผลการใช้หลักสูตร นักเรียนมากกว่าร้อยละ 70 มีความ พอใจ เห็นประโยชน์และเห็นว่าหลักสูตรไม่ยากและไม่ยากจนเกินไป ส่วนผลการทดลองสอนด้วย วิธีสอน 3 วิธี กับนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่างกัน ปรากฏว่า วิธี สอน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ไม่มีผลต่อคะแนนเจตคติต่อวิชา คณิตศาสตร์และคะแนนแนวคิดทางคณิตศาสตร์

วันชัย สังข์น้อย (2531) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ แขนงงานเลือกวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผา ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการบริการของโรงเรียนวัดน้อยใน กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ประถมศึกษาในเขตบริการของโรงเรียนวัดน้อยใน เพื่อการปรับหลักสูตรและสร้างเอกสาร ประกอบหลักสูตร เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของโรงเรียน พบว่า ยังไม่มีโรงเรียนใดเปิดสอนวิชา นี้มาก่อน โครงการส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดที่มุ่งพัฒนาด้านวิชาชีพ และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรวิชาช่างเครื่องปั้นดินเผาและการเปิด สอน โรงเรียนส่วนใหญ่เห็นสมควรให้เปิดสอนในระดับประถมศึกษาบ้างเพราะเป็นวิชาที่ น่าสนใจและสามารถสร้างพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อด้านนี้แก่นักเรียนได้ ปัญหาของโรงเรียน คือ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ครูไม่มีความรู้และทักษะเฉพาะในวิชานี้ ขาด เครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุฝึกงาน ไม่มีหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร หากได้รับความ ช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานของต้นสังกัด โรงเรียนก็พร้อมจะเปิดสอน ด้านหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ แผนการสอน ใบงาน ใบความรู้ วิชาช่างเครื่องปั้นดินเผา ผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

สังคม ทองมี (2533) ได้ศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการด้านศิลปศึกษาและผู้ใช้หลักสูตรที่มีต่อวิชาศิลปศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ผลการวิจัยด้านหลักการและจุดหมาย พบว่า มีความชัดเจนดี มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ด้านโครงสร้าง พบว่า ควรแยกวิชาศิลปศึกษา คนตรี และนาฏศิลป์ ออกจากรายวิชาเดียวกัน และเพิ่มคาบเวลาเรียนวิชาแกนบังคับ “ศิลป์กับชีวิต” เป็น 2 คาบ / สัปดาห์ / ภาค ด้านรายวิชาพบว่า การฝึกทักษะต่าง ๆ ควรเน้นในวิชาเลือกเสรี โรงเรียนควรเปิดให้พร้อมเพรียงกัน ควรเน้นความรู้พื้นฐาน และความชื่นชม รู้คุณค่าในศิลปวัฒนธรรม ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ครูขาดความเข้าใจในด้านการวัดและประเมินผลและเนื้อหาวิชามาก อาจไม่สามารถประเมินผลได้บรรลุจุดหมาย การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนศิลปศึกษาพบว่า ด้านตัวหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านสภาพการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็นตรงกัน ด้านปัญหาการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนศิลปศึกษาไม่แน่ใจตรงกัน การเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนศิลปศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพร้อมในระดับปานกลาง สาเหตุที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาไม่ยอมรับหลักสูตร ผู้บริหารเห็นว่า เนื่องจากครูไม่เข้าใจทักษะ กระบวนการในการนำหลักสูตรไปใช้ และส่วนครูผู้สอนศิลปศึกษามีความคิดเห็น เนื่องจากครูได้รับคำสั่งเกี่ยวกับหลักสูตรไม่ชัดเจน

ปีพมา นาคะสนธิ์ (2540) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กเล็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเฉพาะ ดังนี้ อยู่บนพื้นฐานของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและทฤษฎีการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เป็นหลักสูตรที่บูรณาการเนื้อหาภาษาไทยเข้ากับเนื้อหาวัฒนธรรมไทย เป็นหลักสูตรเสริมที่บูรณาการเข้ากับการสอนในหลักสูตรปกติของโรงเรียนนานาชาติ ผลผลิตของการวิจัยได้แก่เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร หลังการทดลอง พบว่าเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งเป็นภาษาที่สองและเป็นภาษาต่างประเทศ มีเจตคติ ความรู้และทักษะด้านภาษาไทยและด้านวัฒนธรรมไทยสูงขึ้น

ธำรงค์ดี ธำรงค์เลิศฤทธิ์ (2540) ได้ศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและนักการศึกษาด้านศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า ในด้านลักษณะและความสำคัญของหลักสูตร จุดประสงค์ โครงสร้าง รูปแบบการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผล เป็นการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปลายเปิด และแบบมาตราส่วนประเมินค่าวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยมและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า

แนวโน้มนองของหลักสูตรจะเป็นหลักสูตรที่มีความหลากหลายของเนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอนที่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานที่สำคัญทางศิลปะ ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถเลือกและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างงานศิลปะ มีสุนทรียภาพและเห็นคุณค่าของศิลปะ ภูมิปัญญาไทยที่สัมพันธ์ต่อชีวิต สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีโครงสร้างของหลักสูตรที่จัดเนื้อหาส่วนหนึ่งสำหรับผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ มีรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการวิเคราะห์ห้วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ได้เชื่อมโยงเนื้อหาแบบสหวิทยาการ พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม เน้นการใช้สื่อของจริงในห้องเรียน สำหรับวิดิทัศน์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีบทบาทมากขึ้น การวัดผลและประเมินผลมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการวัดที่หลากหลายครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานมากกว่าผลผลิตของงาน เน้นการปฏิบัติจริงโดยจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย เกณฑ์ในการประเมินผลมีแนวโน้มนองจะใช้แบบอิงเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้สามารถยืดหยุ่นได้

กนกวรรณ รุกขชาติ (2541) ได้ศึกษาแนวโน้มนองการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ในทศวรรษที่ 21 พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ในศตวรรษที่ 21 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการจัดการต่อชีวิตและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทยที่มีความสัมพันธ์ต่อชีวิตสังคมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นและจะเป็นหลักสูตรให้องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ไปจนถึงการประเมินผล เนื้อหาความรู้จะเป็นเนื้อหาที่มีการเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของผู้เรียน สอดคล้องกับชุมชนอย่างแท้จริง ลักษณะการเรียนการสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง บทบาทของผู้สอนจะเป็นผู้นำด้านวิคิด วิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน การเรียนการสอนมีการใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อที่ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง การวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติได้จริง หลังจากการเรียนรู้ไปแล้ว สามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สุปราณี ไกรวัฒนุสรณ์ (2541) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรพลเมืองศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากชุมชนสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การพัฒนาหลักสูตร ได้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรพลเมืองศึกษาสำหรับใช้เป็นรายวิชาบังคับเลือก ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีองค์ประกอบหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นคือ หลักการและเหตุผล โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย

คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา และเนื้อหาสาระของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวทางการวัดและประเมินผล การทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง กลุ่มที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม โดยวิธีสุ่มเข้ากลุ่ม ผลปรากฏว่า คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มทดลองทั้งสามกลุ่ม มีคะแนนพัฒนา การเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินตนเองของกลุ่มทดลองทั้งสามกลุ่มสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดเชิงสถานการณ์ภายหลังเรียนและระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ภายหลังการเรียนของกลุ่มทดลองทั้งสามกลุ่ม สูงกว่าก่อนเรียน และคะแนนวัดเจตคติต่อหลักสูตรพลเมืองศึกษาของกลุ่มทดลองทั้งสามกลุ่ม ก่อนเรียนกับภายหลังเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พูนศรี ไม้ทอง (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ในการปรับและ/หรือการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรท้องถิ่นเท่านั้น ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ลักษณะที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคือ ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนด้านสิ่งของวัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนและชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภาระกิจมาก ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครู การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนและการจัดสื่อ ผลิตสื่อ ด้านการเรียนการสอน ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมคือเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานและสนับสนุนสิ่งของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนและชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภาระกิจมาก ในการประเมินผลหลักสูตรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน และนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม แนวทางการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนควรมีบทบาทในการเป็นผู้ให้ข้อมูลแนวคิด และข้อเสนอแนะ และเป็นผู้ร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน ส่วนบทบาทของโรงเรียนในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชนต่อหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอแนะว่า โรงเรียนควรสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ภาวิณี บุญทา (2545) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) ของโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย พบว่า การจัดทำหลักสูตร โรงเรียนมีการจัดตั้งโครงการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน โดยมอบหมายให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร เน้นการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสารและประกอบอาชีพ กำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม จัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน มีเกณฑ์ในการกำหนดวิธีวัดและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ครูผู้สอนทำการวัดและประเมินผลโดยเน้นตามสภาพจริง การใช้หลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร มีการจัดเตรียมบุคลากรโดยจัดส่งครูเข้าอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอก ครูจะมีคาบสอนเฉลี่ยเท่ากัน มีการจัดห้องศูนย์ภาษาจีนและห้องปฏิบัติการทางภาษา งบประมาณที่ได้รับส่วนใหญ่นำมาใช้ในการอบรมพัฒนา การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนและเป็นค่าตอบแทนครูผู้สอน ได้รับการสนับสนุนสื่อการสอนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ผู้บริหารเป็นผู้นิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยการนิเทศการสอนในชั้นเรียน ส่วนปัญหาที่พบคือ การขาดแคลนครูผู้สอน สื่อการสอนที่มีไม่ตรงกับความต้องการของครู ขาดงบประมาณ ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศการสอน และครูมีภาระงานมากจึงไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอนได้ครบทุกวิชา ทำให้ขาดความต่อเนื่องเมื่อครูขาดหรือลา ในด้านการสอน ครูผู้สอนส่วนหนึ่งจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายตามประสบการณ์ของครูผู้สอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับสถานการณ์จริงมากที่สุด มีการจัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล มีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครูแต่ละคน ปัญหาที่พบ คือ ครูบางคนขาดประสบการณ์และทักษะในการสอน ขาดทักษะในการใช้สื่อการเรียนการสอน และขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดสอนซ่อมเสริม

ด้านนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

ศุสดี เรืองศรีมัน (2534) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองหรือครู ในการส่งเสริมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีสติปัญญาเลิศและความสามารถพิเศษ กรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ทางด้านร่างกาย จะมีน้ำหนักและส่วนสูงมากกว่าเด็กปกติทั่วไป นักเรียนกลุ่มนี้แสดงแนวความสามารถพิเศษเมื่ออายุประมาณ 1 – 3 ปี โดยมีความสนใจยาวนาน ถามคำถามอยู่เสมอ พูดเร็วกว่าเด็กทั่วไป มีความสามารถทางสติปัญญาอยู่ในระดับฉลาดมาก ช่วงสังเกต ความจำดี ใช้เหตุผลสูง มีความรู้สึกไวและละเอียดอ่อน ลักษณะทางสังคม เข้ากับคนอื่นที่มีอายุมากกว่าได้ดี มีเพื่อนมาก และเป็นบุคคลที่ครูมอบหมายให้ทำหน้าที่ในโรงเรียน และ ลักษณะสภาพครอบครัวมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและทางสังคมระดับสูง

จำนวนพี่น้อง 2 คน ส่วนใหญ่เป็นบุตรคนเล็ก บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดใน การส่งเสริมนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษ คือ บิดมารดา โดยมีบทบาท ดังนี้ การอบรมเลี้ยงดู คือ ตอบคำถามของบุตรด้วยความอดทน ส่งเสริมให้บุตรคิดด้วยตนเอง รับฟังความคิดเห็นของ บุตร ให้กำลังใจและชมเชยบุตร เลี้ยงดูบุตรด้วยความเอาใจใส่ การส่งเสริมด้านความรู้และ ประสบการณ์ คือ อ่านหนังสือให้บุตรฟังเป็นประจำเมื่ออยู่ในวัยเด็ก จัดหาผู้เชี่ยวชาญมาสอน เพิ่มเติม พาบุตรไปชมนิทรรศการและการแข่งขัน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลงานของบุตร และ การ ส่งเสริมด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ คือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องเล่นและหนังสือที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถพิเศษของบุตร จัดห้องหรือมุมส่วนตัวให้แก่บุตร

พงศ์เทพ จิระโร (2538) ได้ศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มี ความสามารถพิเศษ ในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า โครงการมีความพร้อมในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ มาก มีเพียงบางโรงเรียนประสบ ปัญหาในสัดส่วนจำนวนนักเรียนได้มาไม่ตรงตามเป้าหมายของโครงการ นักเรียนในโครงการทุกคน มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ของโครงการ ด้านผู้บริหารมีความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการ มาก ส่วนด้านอาจารย์มีความพร้อมในการสอนมาก แต่พบว่า มีอาจารย์เพียงครึ่งหนึ่งที่ปฏิบัติ ตามข้อกำหนดของโครงการ ด้านการรับนักเรียนเข้าโครงการพบว่าทุกโรงเรียนปฏิบัติตามถ้วน ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในโครงการ ในด้านการบูรณาการจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอน นั้น พบว่า มีอาจารย์จำนวนน้อยที่บูรณาการเนื้อหาอย่างแท้จริง ในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยภาพรวมมีการใช้วิธีการดังกล่าวอย่างเต็มรูปแบบจำนวนน้อย สำหรับด้านผลผลิตโครงการประสบผลสำเร็จสูง โดยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า มีระดับ เกรดเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนปกติ อัตราการสำเร็จการศึกษาได้ตามเกณฑ์ และพบว่า นักเรียนใน โครงการมีอัตราความสำเร็จในการศึกษาต่อสูง แต่อย่างไรก็ตามโครงการมีอัตราประสิทธิภาพทาง การศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ และอัตราการสูญเปล่าทางการศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ ในด้านปัจจัยที่มีผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า มีปัจจัยด้านคุณภาพการสอน ประสบการณ์การสอน และการจัดระบบการเรียนการสอน ความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อ และด้านทักษะการ เรียนของนักเรียน

เรณู เขียรรัชวีชา (2539) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสุข ศึกษาของครูในโรงเรียน ในโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการ เรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า สภาพข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาในโครงการ สพพ. พบว่า ครูมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพลศึกษา มีจำนวนคาบในการสอน 16 ถึง 20 คาบ / สัปดาห์ / ภาค ทั้งในโครงการ สพพ. และในหลักสูตรปกติ ซึ่งส่วนใหญ่ที่สอนสุข

ศึกษาในโครงการ สพพ. เนื่องจากได้รับมอบหมายให้สอน สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาของครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาในโครงการ สพพ. พบว่า ด้านหลักสูตรได้ใช้ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ได้พัฒนาให้เหมาะสมกับโครงการ สพพ. โดยมีครูผู้สอนแต่ละคนพัฒนาตนเอง ด้านเนื้อหาวิชา ใช้เนื้อหาวิชาสุขศึกษาจากเนื้อหารายวิชาที่ใช้ในการสอนปกติแต่มีการกำหนดส่วนที่เรียนในห้องเรียนกับส่วนที่นักเรียนต้องไปศึกษาด้วยตนเอง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสรุปเนื้อหาและให้นักเรียนไปศึกษาด้วยตนเอง ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ครูใช้ข้อสอบที่สร้างขึ้นสำหรับโครงการ สพพ. ด้านปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา โดยส่วนรวมเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูระบุว่า ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการ คือ ด้านพุทธรพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ครูต้องใช้วิธีการสอบแบบบรรยายมากกว่าวิธีอื่น ครูไม่มีเวลาให้นักเรียนฝึกทักษะด้านการปฏิบัติ ส่วนด้านอื่น ๆ เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย

สุริพร ศิริมาลย์ (2539) ได้ศึกษาการพัฒนาเครื่องมือระบุเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แบบสอบฉบับที่ 1 แบบเดิมค่ามีความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .771 ความตรงเชิงจำแนกระหว่างนักเรียนเก่ง กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ทดสอบด้วยสถิติ $t - test$ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบสอบแบบเลือกตอบ มีค่าความเที่ยงสอดคล้องภายในสูตร KR-20 เท่ากับ .753 ความตรงเชิงจำแนกระหว่างนักเรียนเก่งกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ทดสอบด้วยสถิติ $t - test$ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบสอบแบบอัตนัย มีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .898 ความตรงเชิงจำแนกระหว่างนักเรียนเก่งกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ทดสอบด้วยสถิติ $t - test$ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบสอบฉบับที่ 2 แบบมาตรฐานค่า มีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .898 ความตรงเชิงจำแนกระหว่างนักเรียนเก่ง กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ทดสอบด้วยสถิติ $t - test$ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบสอบ มีค่าตั้งแต่ .1942 ถึง .8613 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยุวดี หิรัญไพศาลสกุล (2544) ได้ศึกษาการศึกษารายกรณีเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว พบว่า 1.) คุณลักษณะและปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีพัฒนาการด้านร่างกายที่เจริญเติบโตได้เร็วกว่าเกณฑ์ปกติของเด็กทั่วไป ด้านอารมณ์จะมีความรู้สึกละเอียดลึกซึ้งและค่อนข้างไว มีความรู้สึกอึดอัดและคับข้องใจถ้าทำงานไม่สำเร็จ ด้านสังคมจะมีเพื่อนที่สนิท 1-2 คน และไม่ชอบทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น มีความสามารถทางเชาว์ปัญญาอยู่ใน

ระดับสูงกว่าเกณฑ์ปกติของเด็กทั่วไป มีความสามารถที่โดดเด่นอย่างชัดเจน มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีความจำที่ดีและมีความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งที่ตนเองสนใจ มีการรับรู้ในความสามารถของตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ชอบการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้จากการกระทำ มีความอยากรู้อยู่ตลอดเวลา สำหรับปัญหาทางสังคมและการปรับตัว เด็กจะแสดงอาการหงุดหงิดเวลาโดนบังคับหรือไม่มีอิสระในการเลือกและตัดสินใจ หรือแสดงอารมณ์เป็นเด็กกว่าวัยเวลาทำอะไรที่ไม่ได้ตามที่ตั้งใจ และขาดทักษะการสื่อสารด้านการเขียนหรือการพูดเพื่ออธิบายความ 2.) บทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยการแสดงออกซึ่งความรัก ความอบอุ่นตลอดเวลา ให้กำลังใจและชมเชยเด็กทุกครั้ง เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความสามารถช่วยเหลือตนเอง ให้คำปรึกษาแนะนำและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก สำหรับการส่งเสริมด้านการให้ความรู้และประสบการณ์ บิดามารดาจะพาเด็กไปทัศนศึกษาตามแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นประจำ จัดหาสถานที่เรียนตามความสนใจและสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่เด็กชอบ จัดหาหนังสือและอุปกรณ์ตามความต้องการของเด็ก สนับสนุนการใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาความรู้ นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างสรรค์ผลงานของบุตร และมีห้องหรือมุมส่วนตัวให้เด็กได้ใช้ศึกษาหาความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษของตน 3.) การจัดการศึกษาโดยครอบครัว สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และได้พัฒนาของตนเองตามศักยภาพ โดยมีแนวคิดให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้และพึ่งพาตนเองได้ รูปแบบการจัดการศึกษาเป็นการดำเนินการโดยครอบครัวเดียว มีหลักสูตรการเรียนรู้เป็นรายบุคคล กิจกรรมการเรียนรู้เป็นลักษณะบูรณาการ เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือทำและการไปทัศนศึกษาด้านเนื้อหาสาระจะพิจารณาจากหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการและหนังสือวิชาการต่างประเทศตามระดับวัยของเด็ก ใช้การประเมินผลตามสภาพจริงโดยสังเกตจากพัฒนาการและผลงานของเด็ก การเทียบโอนวุฒิการศึกษาในปัจจุบันใช้ระบบการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และลงทะเบียนเรียนที่โรงเรียนหมู่บ้านเด็กสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา ปัญหาในการจัดการศึกษาคือ แหล่งการเรียนรู้มีไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษของเด็กจะใช้ทุนทรัพย์มาก ความจำกัดในขีดความสามารถของบิดามารดาด้านความรู้ในการส่งเสริมบุตร บุตรต้องการเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ข้อเสนอแนะจากบิดามารดาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว ที่สำคัญที่สุด คือ ต้องการให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา จัดโครงการส่งเสริมความสามารถของเด็กอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

โสภณ เข้มทองคำ (2545) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ด้านการบริหารจัด

การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในเรื่องกระบวนการเสาะหา วิธีจัดการศึกษา หลักสูตร สิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ และการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนในเรื่องคุณลักษณะของครู สอนวิธีการสอนและการวัดประเมินผล ตลอดจนสภาพปัญหา ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการ เสาะหาโรงเรียนมีวิธีการรับนักเรียน โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวกำหนดและสอบวัด ความสามารถทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ซึ่งผลจากการรับ ทำให้ได้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ทางวิทยาศาสตร์เพียง 50 - 80 % ของนักเรียนทั้งหมดที่รับเข้ามา ด้านวิธีการจัดการศึกษา โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนแบบคละกัน การจัดการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ โดยคำนึงถึงความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก ด้านหลักสูตร โรงเรียน ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายพุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 มีการปรับปรุง หลักสูตรบ้างแต่ส่วนน้อย โดยปรับหลักสูตรให้เกิดความยืดหยุ่นสนองต่อความ ต้องการของผู้เรียนด้านสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ในระดับที่น่าพอใจ เน้นการจัดอาคารเรียนวิทยาศาสตร์ การจัดป้ายนิเทศและการจัด ให้บริการอินเทอร์เน็ต แต่การจัดหาหนังสือและข้อมูลข่าวสารทางวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนยังขาด ความหลากหลายและเพียงพอ ด้านคุณลักษณะครูผู้สอน ครูผู้สอนเป็นคนใจกว้าง มีความเป็น มนุษย์สัมพันธ์ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ด้านการเรียนการสอน ครูผู้สอนผลิตสื่อการเรียน การสอนใช้เอง สื่อที่ผลิตได้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์แต่ยังขาดการปรับปรุงสื่อ ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ด้านการวัดและประเมินผลครูผู้สอนใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติและแบบ สังเกตพฤติกรรมโดยสามารถวัดผลได้สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอน สภาพปัญหาในการ จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ มี 3 ประการ คือ ปัญหาที่ เกิดจากการรับนักเรียน ปัญหาการขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ และปัญหาที่เกิดจากการเป็นโรงเรียน ประจำ

ด้านดนตรี

สุชาติ ดันธนะเดชา (2515) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความถนัดทาง ดนตรีของซีซอร์เพื่อใช้กับเด็กไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 5 โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2515 พบว่า ข้อทดสอบในแบบทดสอบย่อย ทั้ง 6 ชุด ส่วนมากมีระดับความยากระหว่าง 60 - 95 % ซึ่งจัดว่าเป็นข้อสอบที่ง่ายไป แต่ข้อ ทดสอบบางข้อก็มีอำนาจจำแนกเป็นลบ สัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือได้คำนวณด้วยสูตร คูเตอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 21 มีค่าระหว่าง .53 ถึง .85 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มมาตรฐาน ส่วนการคำนวณ ด้วยวิธีทดสอบซ้ำในสูตรของเพียร์สัน มีค่าระหว่าง .28 ถึง .77 แบบทดสอบนี้มีค่าตรงตาม เกณฑ์เทียบด้วยวิธีเปรียบเทียบนักเรียนกลุ่มเก่ง กับ กลุ่มอ่อนตามสายตาอาจารย์ผู้สอนดนตรี ซึ่ง พบว่านักเรียนกลุ่มเก่งสามารถทำคะแนนแบบทดสอบย่อยทั้ง 6 ชุด และแบบทดสอบรวมทั้งฉบับ

ได้สูงกว่ากลุ่มอ่อนจริง ๆ สำหรับปกติวิสัยความถนัดทางดนตรีของนักเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มมาตรฐาน ปรากฏว่าในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 5 มีความถนัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึง 3 ด้าน ได้แก่ การจำแนกระดับเสียง การจำแนกความดังเสียง และการจำแนกคุณภาพเสียง ในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความถนัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 6 ด้าน และช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 5 มีความถนัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึง 4 ด้าน ได้แก่ การจำแนกระดับเสียง การจำแนกความดังเสียง การจำแนกความยาวเสียง และการจำแนกคุณภาพเสียง โดยที่นักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความถนัดโดยทั่วไปสูงกว่ากลุ่มมาตรฐาน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลับมีความถนัดโดยทั่วไปต่ำกว่ากลุ่มมาตรฐาน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้มีเหตุผลที่ยอมรับว่า แบบทดสอบของซีซอร์ อาจจะนำมาใช้กับเด็กไทยทั่วๆไปได้

วิญญู ทรัพย์ะประภา (2521) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน นั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยในเรื่อง การสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดทำกำหนดการสอน และการจัดทำตารางสอน ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อการใช้หลักสูตร นั้น ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในด้านอาคารสถานที่ ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ในด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ด้านการสอนของครู ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ในเรื่องการเตรียมตัวของครูสอนก่อนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ก็มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ในเรื่อง วิธีสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์เกี่ยวกับการปฏิบัติการใช้หลักสูตร พบว่า การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การจัดทำตารางสอน การปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น จะมีความคิดเห็นที่ไม่มี

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อการใช้หลักสูตร ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการสอนของครู ผู้สอน ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่อง กิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่จะมีความคิดเห็นที่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องการเตรียมตัวของครูผู้สอน วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล ด้านปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ในส่วนของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่ายู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่ บุคลากรผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ และงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ ส่วนการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเพื่อการใช้หลักสูตร ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่ายู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรโดยเฉพาะ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านคนตรีและนาฏศิลป์โดยเฉพาะ แหล่งวิทยากรทางด้านคนตรีและนาฏศิลป์ภายในท้องถิ่น และวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียนที่จะเข้ามามีส่วนช่วยในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนคนตรีและนาฏศิลป์ของโรงเรียน ด้านปัญหาและอุปสรรคการสอนของครู ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่ายู่ในเกณฑ์มาก ได้แก่ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาคนตรีและนาฏศิลป์ สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ และงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ

ขวัญใจ ฮีลีย์ (2533) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาของคนตรีศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษามีแต่วัตถุประสงค์ทั่วไปแต่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ คุณสมบัติของบัณฑิตตรงตามความต้องการของสถาบันนั้นคือเพื่อผลิตบัณฑิตเป็นครูคนตรี โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า กลุ่มวิชาเนื้อหาเป็นวิชาบังคับมากกว่าวิชาเลือก สัดส่วนภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ และสัดส่วนวิชาคนตรีตะวันตกมีมากกว่าคนตรีไทย ด้านสภาพและปัญหาของคนตรีศึกษา วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ พบว่า การเรียนการสอนทักษะส่วนใหญ่เป็นการสอนตัวต่อตัว วิชาทฤษฎีสามารถเปิดสอนได้ตามสมควร ความพร้อมด้านบุคลากรยังขาดผู้สอนทั้งคนตรีไทยและคนตรีตะวันตก ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน มีเครื่องคนตรีเพียงพอแต่ด้วยคุณภาพ ห้องซ้อมและอุปกรณ์อื่น ๆ มีไม่เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ อุปสรรคและปัญหาของการจัดการเรียนการสอน คือ ปริมาณนักศึกษาที่สมัครเรียนลดลง และผู้ที่เข้ามามีความรู้พื้นฐานทางคนตรีมาน้อย ผู้บริหารไม่สนับสนุนและขาดงบประมาณ ด้านเนื้อหาที่สอนมีความเพียงพอที่จะนำไปใช้สอน ผลสัมฤทธิ์ของบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่น่าพอใจการ

บรรลุดูจดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่บรรลุดูจดมุ่งหมายส่วนข้อ เสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาดนตรีศึกษาในประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์คือ ต้องจัด การศึกษาดนตรีให้มีความต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา จัดเนื้อหาหลักสูตรให้ มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันทุกระดับชั้น ควรพัฒนาสถาบันดนตรีศึกษาให้มีการสัมมนาในระหว่าง สถาบันการจัดการศึกษาดนตรีด้วยกันเพื่อหาข้อตกลงในการจัดการเรียนการสอนในทิศทางเดียวกัน

สงบศึก ธรรมวิหาร (2533) ได้ศึกษาแนวคิดและวิธีการของมนตรี ตราโมท ในการ อนุรักษ์และถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลงไทย พบว่า ควรมีการสร้างเครื่องดนตรีไทยให้ได้ มาตรฐาน โดยการรักษาเอกลักษณ์ของเครื่องดนตรีไทยไว้ ผู้บรรเลงและผู้ฟังควรรู้หน้าที่ของ เครื่องดนตรีไทย หลักการผสมวงและโอกาสในการบรรเลง การร้องและการบรรเลงต้องให้ ถูกต้องตามแบบแผนเดิม การแต่งเพลงใหม่ควรยึดแบบแผนเดิมและควรปรับให้เข้ากับยุคสมัย ผู้ชำนาญการดนตรีไทยควรแต่งตำราดนตรีไทยและพยายามสอดแทรกเนื้อหาสาระของดนตรีไทย และเพลงไทยในงานเขียนต่าง ๆ และส่งเสริมดนตรีไทยในสังคม รัฐบาลต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริมดนตรีไทยและเพลงไทย สำหรับแนวคิดและวิธีการในการถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลง ไทย พบว่า การสอนต้องเริ่มด้วยภาคปฏิบัติจากง่ายไปหายาก ครูที่มีความรู้ความสามารถจริงเป็น สิ่งที่จำเป็นที่สุด การใช้เทคโนโลยีต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับกาลเทศะ รัฐบาลควรให้การ สนับสนุนด้านงบประมาณ และครูผู้สอนควรมีการแต่งตำราเกี่ยวกับดนตรีไทยให้นักดนตรีและ ประชาชนได้รู้ได้เข้าใจ เพื่อเป็นพื้นฐานในการบรรเลงและการฟังอย่างเข้าใจและซาบซึ้ง

ทักษิณ อายุเจริญ (2534) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการกำหนดเป้าหมาย ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยเป็นพิเศษ คือมุ่งให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะทางดนตรี และ มีเจตคติที่ดีต่อดนตรีไทย โดยจัดครูเข้าสอนตามความสามารถและประสบการณ์ทางดนตรีไทยของ ครู ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนมีการแสดงผลงานทางดนตรีไทย ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูที่สอนดนตรีไทยในเวลาเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านการเตรียมการสอน จัดสอน โดยการสาธิตและปฏิบัติจริง สื่อการเรียนการสอนที่ใช้มากที่สุด คือ เครื่องบันทึกเสียง มีการ ประเมินผลโดยให้นักเรียนปฏิบัติจริงเป็นกลุ่ม ส่วนครูที่สอนนอกเวลาเรียน ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอน เป็นรายบุคคลและมีการตั้งเกณฑ์ประเมินผลการเรียน สิ่งที่ผู้บริหารและครูเห็นว่าปัญหา มากที่สุดคือ การขาดครูที่มีความรู้ความสามารถทางดนตรีไทยโดยเฉพาะ ขาดแคลนเครื่องดนตรีไทย และงบประมาณสนับสนุน นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับจากการ เรียนการสอนดนตรีไทยของครู ในระดับมากทุกประสบการณ์

ศุกชัย จันทร์สุวรรณ (2534) ได้ศึกษาการวิเคราะห์แนวพระราชดำริและบทบาทของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการส่งเสริมการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี ของ โรงเรียนพรานหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ผลการวิจัย พบว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี และมีพระราชดำริที่ จะยกฐานะของศิลปินให้เป็นผู้มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี จึงทรงสถาปนาโรงเรียนพรานหลวง ซึ่งพัฒนา มาจากโรงเรียนทหารกระบี่หลวงให้เป็นหนึ่งในสี่ของโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อ ดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นแบบอย่างของโรงเรียนทั้งหลายในประเทศ โดยทรงนำความคิดมา จากโรงเรียนPublic School ในประเทศอังกฤษ การจัดการศึกษาของโรงเรียนพรานหลวงเน้นที่ การสอนดนตรีไทย ดนตรีสากล และด้านนาฏศิลป์โขน ซึ่งเป็นศิลปะที่แสดงความเป็น อารยประเทศ โดยต้องเรียนวิชาสามัญควบคู่กันไปด้วย รวมทั้งยังได้นำเอาบทละครพระราช นิพนธ์มาเป็นเครื่องมือในการสอน มีการสอนให้จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อีก ด้วย จากแนวพระราชดำริดังกล่าว ส่งผลให้โรงเรียนพรานหลวงเป็นสถาบันซึ่งผลิตศิลปินให้เข้า ไปรับราชการในกรมมหรสพ มีหน้าที่เป็นผู้อนุรักษ์และสืบทอดมาดกศิลป์วัฒนธรรมไทย นับว่า เป็นสถาบันสอนนาฏศิลป์และดนตรีในระบบการศึกษาตามพระราชบัญญัติแห่งแรกในประเทศไทย เป็นสถาบันสร้างศิลปะโขนและดนตรีสากลแห่งแรกให้แก่ชาติ นักเรียนโรงเรียนพรานหลวงจึงมี สถานภาพและบทบาทเป็นนักเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นมหาดเล็กผู้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคล บาท เป็นเสื่อป่าพรานหลวง และเป็นศิลปินในกรมมหรสพ ผู้ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้าน สติปัญญา จริยธรรม บุคลิกภาพ มีสมรรถภาพทางกายอย่างสมบูรณ์อีกด้วย นักเรียนเก่าโรงเรียน พรานหลวงได้รับการยกย่องว่า เป็นศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์และดนตรีมากมาย คง เอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยจนถึงปัจจุบัน เมื่อสิ้นสมัยรัชกาลที่ 6 ท่านเหล่านี้คือ ครูสอนวิชา นาฏศิลป์โขนและวิชาดนตรีในโรงเรียนนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ซึ่งปัจจุบันคือวิทยาลัยนาฏศิลป์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการวิจัยพบว่า นาฏศิลป์โขนของกรมศิลปากรปัจจุบัน คือ ศิลปะที่ได้รับการ สืบทอดมาจากโรงเรียนพรานหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์โดยตรง

เสน่ห์ บุญช่วย (2538) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการสื่อการสอนวิชาดนตรี ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพ หนังสือเพลงที่ใช้ใน การเรียนการสอนมีความเพียงพอ คุณภาพหนังสือ คู่มือการสอนดนตรีอยู่ในสภาพพอใช้ ห้องเรียนวิชาดนตรี มีจำนวนเพียงพอ งบประมาณสำหรับสื่อการสอนดนตรีมีน้อย นักเรียนเข้า ร่วม กิจกรรมการผลิตสื่อการเรียนการสอนดนตรีมีน้อย ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนการใช้ สื่อการสอนดนตรี การใช้สื่อการสอนดนตรีสอดคล้องกับเนื้อหา มีการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหว ร่างกายในบางบทเรียน ด้านปัญหา ขาดเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดำเนินทำนอง ครูไม่ได้รับ คำแนะนำจากศึกษานิเทศก์ การใช้และการผลิตสื่อการสอนดนตรีไม่เพียงพอต่อจำนวนครู ขาด

แคลนผู้จัดเก็บสื่อการสอนดนตรี ครูไม่มีทักษะในการผลิตสื่อดนตรี ด้านความต้องการ ครูต้องการสื่อการสอนดนตรีเช่นวีดิทัศน์ พจนานุกรมดนตรี สารานุกรมดนตรี ผู้เก็บสื่อการสอนดนตรี ต้องจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนดนตรี ต้องการการสนับสนุนจากผู้ปกครองและองค์กรต่าง ๆ ในการจัดซื้อและจัดหาสื่อการสอนดนตรี ต้องการการแนะนำการใช้สื่อการสอนดนตรี ต้องการรู้วิธีเก็บรักษาสื่อการสอนดนตรีและวิธีการสอนกิจกรรมเข้าจังหวะ

สมบัติ กระจ่างบุท (2542) ได้ศึกษาการศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ผู้บริหารมีนโยบายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้นเอง มีการสนับสนุน ส่งเสริมครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี มีการส่งครูเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีส่วนใหญ่ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีประเภทการเล่นดนตรี โดยจัดในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมจากพัฒนาการทางดนตรีของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรี สิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีเห็นว่าเป็นปัญหามาก คือ ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนขาดห้องที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีโดยเฉพาะ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านดนตรี

วัชรภา ชันสำอังก์ (2543) ได้ศึกษาผลของบรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่มีต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีด้านทฤษฎี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่เรียนในบรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยา มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เรียนในบรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยา มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีด้านทฤษฎีสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เรียนในบรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ภายหลังจากการเรียน มีคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เรียนในบรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ภายหลังจากการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีด้านทฤษฎีสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สายพิน พุทธิสาร (2543) ได้ศึกษาการศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรมศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลการประกวดดนตรีไทย ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พบว่า การ

เตรียมการจัดกิจกรรมโรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมโดยจัดทำแผนปฏิบัติการและโครงการ โดยครูที่ปรึกษากิจกรรมเป็นผู้เขียนโครงการ มีการประสานงานในการอำนวยความสะดวกด้านอาคารสถานที่ มีการเชิญวิทยกรพิเศษและศิษย์เก่าเพื่อมาช่วยในการจัดกิจกรรม ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม ได้รับจากเงินบำรุงการศึกษาและเงินสมาคมผู้ปกครองและครู ครูที่ปรึกษากิจกรรมประชาสัมพันธ์การรับสมัครสมาชิกกับนักเรียนในห้องเรียน นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทยอยู่แล้ว ปัญหาที่พบในการเตรียมการจัดกิจกรรมคือ สถานที่ฝึกซ้อมไม่เหมาะสม ขนาดเลนบุคลาการที่เชี่ยวชาญ และงบประมาณไม่เพียงพอ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม พบว่า มีการปฐมนิเทศสมาชิก ด้านคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย คณะกรรมการครูที่ได้จากการแต่งตั้งและคณะกรรมการนักเรียนที่ได้จากการเลือกตั้ง มีการร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรม กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมฝึกซ้อมเพื่อประกวด ร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน กิจกรรมบริการชุมชน โดยใช้เวลาลงเลิกเรียน และเวลาเข้าก่อนเข้าแถวเป็นเวลาฝึกซ้อม แนวการจัดกิจกรรมมุ่งส่งเสริมความถนัด พัฒนาความสามารถ ส่งเสริมทักษะและสร้างโอกาสในการเรียนต่อ ลักษณะการฝึกซ้อมมีทั้งการฝึกซ้อมทักษะและฝึกซ้อมรวมวง ครูที่ปรึกษากิจกรรมดูแลการจัดกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารติดตามการจัดกิจกรรมจากรายงานผลการจัดกิจกรรมและการเขียนให้ขวัญกำลังใจ ปัญหาที่พบคือมีเวลาฝึกซ้อมน้อย ด้านการประเมินผลการจัดกิจกรรม ครูที่ปรึกษากิจกรรมและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและจัดทำเอกสารรายงานผลการจัดกิจกรรมเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ปัญหาในการประเมินผลการจัดกิจกรรม คือ ไม่มีการบันทึกผลการประเมินการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษร การรายงานผลการจัดกิจกรรมมีความล่าช้าและไม่สม่ำเสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 29 คน ได้แก่

1. ผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดทำหลักสูตรดนตรี จำนวน 8 คน ซึ่งประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร จำนวน 1 คน กรรมการจัดทำหลักสูตรรายวิชาเปียโน จำนวน 1 คน กรรมการจัดทำหลักสูตรรายวิชาเครื่องสาย จำนวน 1 คน กรรมการจัดทำหลักสูตรรายวิชาเครื่องเป่าสากล จำนวน 1 คน กรรมการจัดทำหลักสูตรรายวิชาเครื่องสายสากล จำนวน 1 คน กรรมการจัดทำหลักสูตรรายวิชากีตาร์คลาสสิก จำนวน 1 คน กรรมการจัดทำหลักสูตรรายวิชาเปียโน จำนวน 1 คน และเลขานุการการจัดทำหลักสูตร จำนวน 1 คน
2. ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ด้านดนตรีไทย จำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์ด้านดนตรีสากล จำนวน 1 คน
3. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา จำนวน 1 คน รองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา (สาขาดนตรีไทย) จำนวน 1 คน และรองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา (สาขาดนตรีสากล) จำนวน 1 คน

4. ครูผู้สอนคณิต จำนวน 13 คน ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนรายวิชาพีพาทย์ จำนวน 3 คน ครูผู้สอนรายวิชาเครื่องสาย จำนวน 2 คน ครูผู้สอนรายวิชาเครื่องเป่าสากล จำนวน 2 คน ครูผู้สอนรายวิชาเครื่องสายสากล จำนวน 2 คน ครูผู้สอนรายวิชากีตาร์คลาสสิก จำนวน 2 คน ครูผู้สอนรายวิชาเปียโน จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – Structured Interview) จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้
ฉบับที่ 1 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษานิเทศก์ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตร
ฉบับที่ 2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตร
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้ หลักสูตร
ฉบับที่ 3 สำหรับครูผู้สอน แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตร
2. แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน ใช้สังเกตเกี่ยวกับวิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการสอน การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน การเตรียมการสอน การเสนอเนื้อหาสาระ การจูงใจ ความมีวินัย และการมีปฏิสัมพันธ์
3. แบบศึกษาเอกสาร สำหรับวิเคราะห์เนื้อหาในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ พัฒนาหลักสูตรคณิต ได้แก่ สมุดบันทึกการประชุม สมุดคำสั่ง หลักฐานการจัดส่งครูเข้ารับ การอบรมประชุม สัมมนา เอกสารการวัดผลและประเมินผล แผนปฏิบัติงานประจำปี ปฏิทินปฏิบัติงาน สมุดจัดครูเข้าสอน สมุดจัดตารางสอน โครงการนิเทศก์และติดตามผลการสอน เครื่องมือนิเทศก์ การสอนในชั้นเรียน สมุดแผนการสอน และหลักฐานการจัดสอนซ่อมเสริม

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน และแบบศึกษาเอกสาร ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด
2. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญตามกรอบแนวคิดที่วางไว้
3. นำเสนอเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแก้ไขปรับปรุง
4. นำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาแล้วมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ และพร้อมที่จะนำไป

ใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนการสร้างแบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด
2. สร้างเครื่องมือสำหรับการสังเกตการสอนในชั้นเรียน โดยแบ่งประเด็นการสังเกตออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการเสนอเนื้อหา ด้านการจูงใจ ด้านการประเมิน

ด้านความมีวินัย ด้านปฏิสัมพันธ์

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น มาซักซ้อมความเข้าใจกับครูผู้สอนพร้อมรับข้อเสนอแนะ
4. นำเสนอเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแก้ไขปรับปรุง
5. นำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาแล้วมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ และพร้อมที่จะนำไป

ใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนการสร้างแบบศึกษาเอกสาร

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด
2. สร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาเอกสาร โดยแบ่งประเด็นตามกรอบแนวคิดการวิจัย คือ การจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร
3. นำเสนอเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแก้ไขปรับปรุง
4. นำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาแล้วมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ และพร้อมที่จะนำไป

ใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียมตัวก่อนการดำเนินการเก็บข้อมูล

1. ติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียน ตามลำดับ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูล
2. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ สมุดบันทึก แฟ้มรวบรวมข้อมูล เครื่องบันทึกเสียง แถบบันทึกเสียง

ขั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จึงจำเป็นต้องใช้การรวบรวมข้อมูลหลายวิธีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุม และสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้ จึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ คือ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีคำถามเป็นเพียงแนวทางในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสามารถดัดแปลงข้อคำถามโดยให้คงความหมายเดิม และไม่จำเป็นต้องเรียงข้อคำถาม เพื่อให้การสัมภาษณ์มีความต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน และได้ดำเนินการสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ คือ ดำเนินการสัมภาษณ์ขณะที่สังเกตการสอน ขณะศึกษาเอกสาร เพื่อให้ได้รายละเอียด ความชัดเจนของข้อมูลอย่างครบถ้วน และเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการสัมภาษณ์ ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์

- 1.1.1 ก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล โดยการแนะนำตนเองอย่างเป็นทางการ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล และนัดแนะวัน เวลา และสถานที่ในการให้ข้อมูล
- 1.1.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานบางประการของผู้ให้ข้อมูลล่วงหน้า
- 1.1.3 ศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เตรียมและศึกษาวิธีการใช้ เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึก และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

1.2 ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์

- 1.2.1 ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ จากนั้นจึงแจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผลที่ต้องใช้เครื่องบันทึกเสียง และขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกไว้ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

1.2.2 ในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีพูดคุยสนทนากันอย่างต่อเนื่องตามเรื่องที่พูดคุยกันอยู่ โดยอาจไม่เป็นไปตามลำดับข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ หรืออาจเพิ่มเติมข้อคำถามที่ไม่มีอยู่ในแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตรงตามที่ต้องการ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้จัดบันทึกข้อมูลในขณะที่สัมภาษณ์ด้วย

1.3 ขั้นตอนหลังสัมภาษณ์

1.3.1 ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลในแต่ละวันในรูปแบบบันทึกที่ได้เตรียมไว้ เพื่อจดรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้บันทึกในขณะที่สัมภาษณ์ ข้อสังเกตต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ปฏิกริยาของผู้ให้สัมภาษณ์และการให้ข้อมูลรวมทั้งความคิดเห็นของผู้วิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ และถอดคำสัมภาษณ์ไว้ทุกครั้งด้วย ส่วนการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยใช้วิธีการจำไว้แล้วรีบทำการบันทึกเมื่อมีโอกาสหลังจากเสร็จสิ้นการสนทนา

1.3.2 สํารวจแถบบันทึกเสียงที่ทำการบันทึกเสียงไว้ จดวัน เวลา สถานที่ และชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์ ลงบนแถบบันทึกเสียงแต่ละแผ่น เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนเมื่อนำมาฟังอีกครั้งในช่วงวิเคราะห์ข้อมูล

2. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เพื่อแจ้งให้ทราบว่าผู้วิจัยจะทำการสังเกตการสอนในชั้นเรียนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถสรุปลำดับขั้นของการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีวัดและประเมินผลในชั้นเรียนได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนัดหมายกับครูผู้สอนเพื่อขอสังเกตการสอนในชั้นเรียน

3. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาเอกสารเฉพาะในส่วนที่มีการเชื่อมโยงถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และเป็นข้อมูลที่ได้รับการกล่าวถึงในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นหลัก สำหรับข้อมูลจากแบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน และแบบศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสังเคราะห์รวมในประเด็นย่อยของกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี ของ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษยานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสาร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 3 ฉบับ แบบสังเกตในชั้นเรียน และแบบศึกษาเอกสาร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษยานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จัดนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ประกอบด้วยประวัติโรงเรียน สภาพทั่วไปของโรงเรียน สภาพทั่วไปของห้องปฏิบัติทางดนตรี บุคลากรและการบริหารงานโรงเรียน การจัดการเรียนรู้ จัดนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของความเรียง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ในประเด็นของสภาพ และปัญหาของการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี จัดนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของความเรียงตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอสถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษานิเทศก์

สถานภาพ	ผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษานิเทศก์
	N = 11
1. เพศ	
ชาย	6
หญิง	5
2. อายุ	
21 - 30 ปี	1
31 - 40 ปี	4
41 - 50 ปี	1
51 - 60 ปี	5
3. ประสบการณ์การทำงาน (อายุราชการ)	
ต่ำกว่า 11 ปี	4
11 - 20 ปี	1
21 - 30 ปี	1
31 - 40 ปี	5
4. วุฒิการศึกษา	
ปริญญาตรี	5
ปริญญาโท	5
ปริญญาเอก	1
5. เคยเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี	
เคย	11
ไม่เคย	-

จากตารางที่ 1 แสดงสภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ทรงวุฒิและศึกษานิเทศก์ จำนวน 11 คน ปรากฏผล ดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษานิเทศก์ เป็นเพศชายจำนวน 6 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 5 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 1 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 4 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 1 คน และมีอายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 5 คน มีประสบการณ์การทำงาน (อายุราชการ) ต่ำกว่า 11 ปี จำนวน 4 คน มีประสบการณ์การทำงาน (อายุราชการ) ระหว่าง 11 - 20 ปี จำนวน 1 คน มีประสบการณ์การทำงาน (อายุราชการ) ระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน 1 คน และมีประสบการณ์การทำงาน (อายุราชการ) ระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 5 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน และทั้งหมดเคยเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน

สถานภาพ	ผู้บริหารโรงเรียน
	N = 5
1. เพศ	
ชาย	2
หญิง	3
2. อายุ	
31 - 40 ปี	3
41 - 50 ปี	2
3. ประสบการณ์การทำงาน (อายุราชการ)	
ต่ำกว่า 11 ปี	2
11 - 20 ปี	1
21 - 30 ปี	1
31 - 40 ปี	1
4. วุฒิการศึกษา	
ปริญญาตรี	2
ปริญญาโท	3
5. เคยเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ดนตรี	
เคย	5
ไม่เคย	-

จากตารางที่ 2 แสดงสภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน
ปรากฏผล ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน เป็นเพศชายจำนวน 2 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 3 คน มีอายุอยู่
ระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 3 คน และมีอายุอยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 2 คน มีประสบการณ์
การทำงาน (อายุราชการ) ต่ำกว่า 11 ปี จำนวน 2 คน มีประสบการณ์การทำงาน (อายุราชการ)
ระหว่าง 11 – 20 ปี จำนวน 1 คน มีประสบการณ์การทำงาน (อายุราชการ) ระหว่าง 21 - 30 ปี
จำนวน 1 คน และมีประสบการณ์การทำงาน (อายุราชการ) ระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 1 คน
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน
และทั้งหมดเคยเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียน
ผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครูผู้สอนดนตรี

สถานภาพ	ครูประจำการ $N_1 = 6$	ครูอัตราจ้าง $N_2 = 7$	รวม $N_t = 13$
1. เพศ			
ชาย	3	5	8
หญิง	3	2	5
2. อายุ			
21 - 30 ปี	-	6	6
31 - 40 ปี	5	1	6
41 - 50 ปี	-	-	-
51 - 60 ปี	1	-	1
3. ประสบการณ์การทำงาน			
ต่ำกว่า 11 ปี	-	6	6
11 - 15 ปี	5	1	6
16 - 20 ปี	-	-	-
มากกว่า 21 ปี	1	-	1
4. วุฒิการศึกษา			
ปริญญาตรี	4	7	11
ปริญญาโท	2	-	2
5. ประสบการณ์ในการสอนดนตรี			
ต่ำกว่า 11 ปี	-	6	6
11 - 15 ปี	5	1	6
16 - 20 ปี	-	-	-
มากกว่า 21 ปี	1	-	1
6. การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับดนตรี			
เคย	6	7	13
ไม่เคย	-	-	-

จากตารางที่ 3 แสดงสภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครูผู้สอน จำนวน 13 คน ปรากฏผล ดังนี้

ครูผู้สอน เป็นครูประจำการ จำนวน 6 คน และเป็นครูอัตราจ้าง จำนวน 7 คน เป็นเพศชาย จำนวน 8 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 5 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี จำนวน 6 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 6 คน และมีอายุอยู่ระหว่าง 51 – 56 ปี จำนวน 1 คน มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 11 ปี จำนวน 6 คน มีประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 11 - 15 ปี จำนวน 6 คน และมีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 21 ปี จำนวน 1 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน มีประสบการณ์ในการสอนดนตรี ต่ำกว่า 11 ปี จำนวน 6 คน มีประสบการณ์ในการสอนดนตรี ระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 6 คน และมีประสบการณ์ในการสอนดนตรี มากกว่า 21 ปี จำนวน 1 คน และทั้งหมดเคยเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ทางด้านดนตรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ตามสภาพความเป็นจริงของโรงเรียน รวมถึงการดำเนินการจัดทำหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การยกร่างหลักสูตร

ส่วนที่ 2 การจัดการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 สภาพทั่วไปของห้องเรียนและห้องฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี

ส่วนที่ 1 การยกร่างหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เปิดหลักสูตรการเรียนรู้อันมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางด้านดนตรีโดยเฉพาะขึ้น เมื่อปีการศึกษา 2536 ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีของนักเรียนในประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และนับเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางด้านดนตรีไปพร้อม ๆ กับเข้มงวดวิชาสามัญตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรดนตรีขึ้นมาโดยจัดให้เป็นสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เพิ่มกลุ่มศิลปศึกษา ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยจัดสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรดนตรี ดังนี้

สาระเรียนรู้วิชาปฏิบัติดนตรี มี 2 สาขา ดังนี้

1. สาขาดนตรีไทย มี 2 รายวิชา คือ

1.1 รายวิชาปี่พาทย์

1.2 รายวิชาเครื่องสายไทย

2. สาขาดนตรีสากล มี 4 รายวิชา คือ

2.1 รายวิชาเครื่องสายสากล

2.2 รายวิชาเครื่องเป่าสากล

2.3 รายวิชากีตาร์คลาสสิก

2.4 รายวิชาเปียโน

แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาทฤษฎีดนตรี เป็นสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนจะต้องเรียนเหมือนกันทุกคน และทุกสาขาต้องเรียนรายวิชาทฤษฎีโน้ตสากล เกณฑ์การจบหลักสูตรคือในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดให้เรียน 200 ชั่วโมง จำนวน 21 หน่วยการเรียนรู้ และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 กำหนดให้เรียน 120 ชั่วโมง จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้ และในทุกระดับชั้นโรงเรียนจัดให้มีการฝึกทักษะดนตรีเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนอีก 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนแบบสหศึกษา รับสมัครนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งนักเรียนอยู่ประจำและนักเรียนไปกลับ รับทั่วประเทศไม่จำกัดพื้นที่

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำหลักสูตรดนตรีเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยยึดหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง การจัดเวลาเรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เกณฑ์การจบช่วงชั้นและการจบหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เป็นหลัก พร้อมกับเพิ่มเติมส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของท้องถิ่น ชุมชน ซึ่งเป็นบริบทของโรงเรียน รวมทั้งส่วนที่สืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือการเป็นโรงเรียนเฉพาะทางเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม และจริยธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยและมุ่งพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี โดยมีจุดหมาย ดังนี้

- มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีในการดำรงชีวิตและสมาชิกที่ดีของสังคม
- มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ รู้จักคิด แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
- มีความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การสื่อสาร การจัดการที่เหมาะสมได้
- มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสุนทรียภาพทางด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ภูมิใจในความเป็นไทยและประวัติความเป็นมาของชาติไทย

- มีจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน และประเทศ
- มีความรู้และทักษะทางด้านดนตรีจนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ดัชนีบ่งชี้
1. เป็นคนมีวินัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน 2. ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนได้ทุกข้อ 3. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
2. ใฝ่ใฝ่การเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. มาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ขาดเรียน ยกเว้นเจ็บป่วยหรือมีธุระจำเป็น โดยมีหนังสือลาเป็นลายลักษณ์อักษร 2. ตรงต่อเวลาในการมาโรงเรียน การเข้าเรียนรายวิชาต่าง ๆ หรือส่งงานที่ได้รับมอบหมาย 3. เข้าศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ 4. ได้รับรางวัลจากการประกวดต่าง ๆ ทางวิชาการ อย่างน้อยรางวัลที่ 3
3. เชิดชูคุณธรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. เคารพเชื่อฟังบิดามารดา ครูอาจารย์ 2. มีความกตัญญูต่อบุพการีและผู้มีพระคุณ 3. ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประทุษร้าย ไม่กล่าวร้าย หรือไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญใด ๆ แก่สังคมรอบข้าง 4. ร่วมกระทำความดีที่ปรากฏชัดแจ้ง
4. เลิศล้ำงานดนตรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. รักและสนใจงานดนตรีจนสามารถปฏิบัติได้อย่างมีทักษะ 2. สามารถนำความรู้ด้านดนตรีไปประกอบอาชีพได้หรือสามารถแสดงให้สาธารณชนชมได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ดัชนีบ่งชี้
	3. ปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมการเรียนคนตรีไทยหรือคนตรีสากลได้อย่างถูกต้อง
5. รักรวีถีความเป็นไทย	<ol style="list-style-type: none"> พูด เขียน ภาษาไทยและเลขไทยได้อย่างถูกต้อง ประพฤติตนตามขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมไทยได้ถูกต้อง รู้จักประเพณีต่างๆ ในท้องถิ่นของตนเอง
6. เกิดทูลไถ่งานพระราชดำริ	<ol style="list-style-type: none"> ทราบและภาคภูมิใจในความเป็นมาและความหมายของโรงเรียน ซึ่งได้รับการจัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีนิสัยในการจดจำ โดยการจดบันทึกตามแนวพระจริยวัตร ของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประพฤติปฏิบัติตนตามแนวพระจริยวัตร ของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการส่งเสริมและอนุรักษ์การคนตรี

3. ช่วงชั้นที่สถานศึกษาจัดการศึกษา

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จัดการศึกษาใน 2 ระดับช่วงชั้น คือ

- ช่วงชั้นที่ 3 คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3
- ช่วงชั้นที่ 4 คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

4. สาระการเรียนรู้

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

4.1 ภาษาไทย

- 4.2 คณิตศาสตร์
- 4.3 วิทยาศาสตร์
- 4.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 4.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 4.6 ศิลปะศึกษา
- 4.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 4.8 ภาษาต่างประเทศ

ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้นี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ ซึ่งทางโรงเรียนได้จัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วยภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่โรงเรียนต้องใช้หลักในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดเป็นและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วยสุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

ในด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา โรงเรียนดำเนินการตามนโยบายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กล่าวคือ ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา กลุ่มศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ โรงเรียนจะจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

ส่วนที่ 2 การจัดการเรียนรู้

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีควบคู่ไปกับการเรียนวิชาสามัญตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ ซึ่งจะรับสมัครนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ทั้งอยู่หอพักประจำและไปกลับ ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด

จากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน ดังกล่าว โรงเรียนจึงได้จัดทำหลักสูตรดนตรีขึ้นมาควบคู่กับหลักสูตรสามัญของกรมวิชาการ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยจัดวิชาดนตรีเข้าไปอยู่ในกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ศิลปะศึกษา และใช้ชื่อว่าหลักสูตรดนตรี ซึ่งได้แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี และหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนปกติ โดยจะมีการคัดแยกนักเรียนเข้าเรียนในหลักสูตรแต่ละประเภทหลังจากที่รับสมัครนักเรียนเข้ามาแล้ว โดยใช้เครื่องมือสำหรับวัดแนวความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นเป็นเกณฑ์ในการคัดแยก และจัดให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้เรียนวิชาสามัญและวิชาทฤษฎีทางดนตรีด้วยกันจะแยกกันเรียนเฉพาะวิชาทักษะปฏิบัติดนตรีเท่านั้น โดยจัดสาระการเรียนรู้ดนตรีออกเป็น 2 สาขา คือ สาขาดนตรีไทย และสาขาดนตรีสากล และเปิดเป็น 6 รายวิชา คือ 1) รายวิชาปี่พาทย์ 2) รายวิชาเครื่องสายไทย 3) รายวิชาเครื่องสายสากล 4) รายวิชาเครื่องเป่าสากล 5) รายวิชาคีตาร์คลาสสิก 6) รายวิชาเปียโน และทุกสาขาวิชาต้องเรียนรายวิชาทฤษฎีโน้ตสากล เกณฑ์การจบหลักสูตรคือในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดให้เรียน 200 ชั่วโมง จำนวน 21 หน่วยการเรียนรู้ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 หนดให้เรียน 120 ชั่วโมง จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้ และในทุกระดับชั้นโรงเรียนจัดให้มีการฝึกทักษะดนตรีเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนอีก 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

การจัดหลักสูตรดนตรีทั้งสองประเภทของโรงเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งโรงเรียนได้ในระดับหนึ่ง ตามความพร้อมของทรัพยากรที่โรงเรียนได้รับ รวมทั้งความต้องการของผู้ปกครอง และชุมชนที่มีความนิยมสนใจและต้องการให้บุตรหลานเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย โดยมีวิชาดนตรีเป็นวิชาเลือกเท่านั้น ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องจัดวิชาเลือกในรายวิชาสามัญตามแผนการเรียนต่าง ๆ ไว้ด้วย จึงทำให้หน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนมีหน่วยการเรียนรู้สูงกว่าโรงเรียนทั่วไป เพื่อมิให้หน่วยการเรียนรู้มีจำนวนมากเกินไป

ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร ทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษานิเทศก์ วิทยากรท้องถิ่น เข้ามาช่วยดำเนินการจัดทำและให้คำปรึกษา ซึ่งนักเรียนจะได้รับการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีทั้งทางด้านดนตรีไทยและสากล อย่างครบวงจร ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยไม่ทิ้งวิชาสามัญ คือ นักเรียนต้องเรียนทั้งวิชาบังคับแกน และวิชาบังคับเลือก นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาในวิชาเลือกเสรีดนตรีเพิ่มเติมขึ้น เพื่อให้มีเนื้อหาและสาระที่สมบูรณ์ ต่อเนื่อง สามารถพัฒนาศักยภาพนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนในพระราชดำริ ที่พัฒนาศักยภาพทางดนตรี

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คือ นักเรียนสามารถไปประกวดแข่งขันและได้รับรางวัลทั้งในระดับจังหวัด ระดับประเทศ และสามารถสอบผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้

ส่วนที่ 3 สภาพทั่วไปของห้องเรียนทฤษฎีและห้องฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดห้องเรียนดนตรีไว้บนอาคาร 4 ชั้น โดยจัดห้องเรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ห้องเรียนที่ใช้สำหรับการเรียนเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีหรือเนื้อหาที่เป็นวิชาการทางด้านดนตรี จำนวน 10 ห้อง ซึ่งมีขนาดประมาณ 8.5x10 ตารางเมตร มีประตูเข้าออกสองทาง ด้านหลังมีหน้าต่างสำหรับระบายอากาศ ขนาดประมาณ 0.5x1 ตารางเมตร จำนวน 12 บาน บนเพดานติดตั้งพัดลมเพดาน จำนวน 4 ตัว ภายในห้องมีโต๊ะ เก้าอี้สำหรับนักเรียน จำนวน 35 ชุด และโต๊ะ เก้าอี้สำหรับครู จำนวน 1 ชุด มีไมโครโฟน จำนวน 1 ตัว พร้อมติดตั้งเครื่องขยายเสียงไว้บนมุมห้องหน้าชั้นเรียน มุมละ 1 ตัว จำนวน 2 มุม เพื่อไว้สำหรับครูใช้สอนนักเรียน มีกระดานไวท์บอร์ดชนิดบันทึบ 5 เส้น ปากกาไวท์บอร์ด และแปรงลบกระดาน จำนวน 1 ชุด มีกระดานดำ ซอร์ค และแปรงลบกระดาน

2. ห้องเรียนที่ใช้สำหรับเป็นห้องฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี มีขนาดประมาณ 10.5x20 ตารางเมตร มีประตูเข้าออกสองทาง ด้านหลังติดหน้าต่างกระจก จำนวน 18 บาน บริเวณฝ้าผนังบุด้วยกระดาษชานอ้อย แบบเก็บเสียง ลักษณะห้องปิดมิดชิดเพื่อกันไม่ให้เสียงออกข้างนอก และติดตั้งเครื่องปรับอากาศ จำนวน 2 เครื่อง ซึ่งมีจำนวน 6 ห้อง ได้แก่

2.1 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติเปียโน ภายในห้องปูพื้นด้วยพรมสีแดง บริเวณหน้าชั้นเรียนด้านขวาจัดวางโต๊ะหมู่บูชาพระพุทธรูป เศียรเทพดา และรูปภาพบรมครูทางด้านดนตรีไทย จำนวน 1 ชุด บริเวณกลางห้องจัดวางระนาดเอกไม้ จำนวน 6 ราง ระนาดทุ้มไม้ จำนวน 6 ราง ระนาดเอกเหล็ก จำนวน 6 ราง ระนาดทุ้มเหล็ก จำนวน 6 ราง ฆ้องวงเล็ก จำนวน 6 วง ฆ้องวงใหญ่ จำนวน 6 วง ฆ้องมอญ จำนวน 6 โคนึง กลองแขก จำนวน 1 คู่ ตะโพนไทย จำนวน 1 ใบ ตะโพนมอญ จำนวน 1 ใบ กลองทัด จำนวน 1 คู่ ฉิ่ง จำนวน 1 คู่ ฉาบเล็ก จำนวน 1 คู่ ฉาบใหญ่ จำนวน 1 คู่ กรับเสภา จำนวน 1 คู่ โหม่งพร้อมกระจังใหญ่ จำนวน 1 ชุด โหม่งพร้อมกระจังเล็ก จำนวน 1 ชุด มีตู้กระจกวางจัดฝ้าผนังจำนวน 3 ใบ ภายในบรรจุ ปี่นอก ปี่ใน ปี่กลาง ปี่ชวา ปี่มอญ อย่างละ 1 เล้า ขลุ่ยเพียงออ ขลุ่ยหลีบ ขลุ่ยอู้ อย่างละ 3 เล้า ลิ้นปี่ จำนวน 1 กล้อง ตะกั่ว จำนวน 10 ก้อน ไม้ฉิ่งสำหรับตีระนาดเอก จำนวน 2 คู่ ไม้แข็งสำหรับตีระนาดเอก จำนวน 2 คู่ ไม้ตีระนาดทุ้ม จำนวน 2 คู่ บริเวณฝ้าผนังห้องติดตารางโน้ตเพลง จำนวน 2 แผ่น ตารางจังหวัดหน้าทับ จำนวน 3 แผ่น ตารางการเล่นเครื่องประกอบจังหวะอัตราจังหวะต่าง ๆ จำนวน 1 แผ่น ตารางแผนภูมิบทร้องเพลงไทย

จำนวน 1 แผ่น บริเวณหน้าชั้นเรียนด้านซ้ายจัดทำเป็นห้องพักครู ขนาดประมาณ 4.5 x 5 ตารางเมตร โดยใช้ประตูกระจกใสกั้นเพื่อให้สามารถมองเห็นเข้าไปภายในได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนที่จะสามารถมองดูการฝึกซ้อมของนักเรียนผ่านประตูกระจกได้ ภายในห้องพักครูติดตั้งเครื่องปรับอากาศ จำนวน 1 เครื่อง มีตู้กระจก จำนวน 1 ใบ ใช้สำหรับเก็บถ้วยรางวัล เกียรติบัตร เหรียญรางวัลต่าง ๆ มีชั้นวางเอกสารสำหรับวางเอกสารตำราเกี่ยวกับดนตรีประมาณ 50 เล่ม หนังสือโน้ตเพลง จำนวน 3 เล่ม เครื่องบันทึกเสียง จำนวน 2 เครื่อง แอบบันทึกเสียง ประมาณ 100 คลิป มีโทรทัศน์ จำนวน 1 เครื่อง เครื่องเล่นวีดีทัศน์ จำนวน 1 เครื่อง แอบบันทึกภาพ ประมาณ 50 ม้วน มีสมุดบันทึกการยืมใช้สื่อสำหรับนักเรียนที่สนใจยืมศึกษาค้นคว้า จำนวน 1 เล่ม ซึ่งอนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น มีการจัดมุมไว้สำหรับอ่านหนังสือ โดยมีครูประจำการและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบอยู่ประจำในห้องตลอดเวลา และอีกฝั่งหนึ่งของห้องพักครูมีประตูกระจกที่สามารถเปิดปิดเข้าออกกระเบื้องทางเดินได้ จำนวน 1 บาน นักเรียนสามารถเข้าใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติปีพาทย์ได้ในเวลาที่ตนเองมีชั่วโมงเรียนตามตารางเรียนที่โรงเรียนกำหนดและในเวลาว่างนอกชั่วโมงเรียนของตนเองและต้องไม่ตรงกับชั่วโมงเรียนของนักเรียนในระดับอื่นด้วย ซึ่งนักเรียนสามารถดูตารางการใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติปีพาทย์ได้ที่ป้ายประกาศการใช้ห้องเรียนที่หน้าห้องเรียนบริเวณระเบียงทางเดิน

2.2 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องสายไทย ภายในห้อง ปูพื้นด้วยพรมสีเทา จัดวางโต๊ะเก้าอี้ สำหรับครู จำนวน 1 ชุด ไว้บริเวณหน้าชั้นเรียน บริเวณฝาผนังห้องติดตารางโน้ตเพลง จำนวน 2 แผ่น ตารางจังหวะหน้าทับ จำนวน 3 แผ่น ตารางการเล่นเครื่องประกอบจังหวะอัตราจังหวะต่าง ๆ จำนวน 1 แผ่น ตารางแผนภูมิบทร้องเพลงไทย จำนวน 1 แผ่น กฎระเบียบการใช้ห้องเรียน จำนวน 1 แผ่น จัดทำราวฝาผนังสำหรับแขวนซอด้วง จำนวน 1 ราว สามารถจัดแขวนซอด้วงได้ จำนวน 20 คัน จัดทำราวฝาผนังสำหรับแขวนซออู้ จำนวน 1 ราว สามารถจัดแขวนซออู้ได้ จำนวน 20 คัน จัดทำราวฝาผนังสำหรับแขวนขลุ่ย จำนวน 1 ราว สามารถจัดแขวนขลุ่ยเพียงออและขลุ่ยหลีบได้อย่างละ 10 เตา บนพื้นจัดวางจะเข้ จำนวน 10 ตัว จิม จำนวน 10 ตัว โทณ – รำมะนา จำนวน 1 ชุด ฉิ่ง จำนวน 1 คู่ ฉาบเล็ก จำนวน 1 คู่ กรับพวง จำนวน 2 คู่ กรับคู่ จำนวน 1 คู่ กลองแขก จำนวน 1 คู่ โหม่งพร้อมกระจังเล็ก จำนวน 1 ใบ มีเครื่องบันทึกเสียง จำนวน 1 เครื่อง นักเรียนสามารถเข้าใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องสายได้ในเวลาที่ตนเองมีชั่วโมงเรียนตามตารางเรียนที่โรงเรียนกำหนดและในเวลาว่างนอกชั่วโมงเรียนของตนเองและต้องไม่ตรงกับชั่วโมงเรียนของนักเรียนในระดับอื่น

ด้วย ซึ่งนักเรียนสามารถดูตารางการใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องสายได้ที่ป้ายประกาศ การใช้ห้องเรียนที่หน้าห้องเรียนบริเวณระเบียบทางเดิน

2.3 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องสายสากล ภายในห้อง ปูพื้นด้วยพรมสีเทา จัดวางเก้าอี้ พองน้ำหุ้มหนังสีเทาไว้คู่กับขาตั้งโน้ตในลักษณะครึ่งวงกลม กลางห้องเรียน สำหรับนักเรียน ใช้นั่งปฏิบัติทักษะดนตรี จำนวน 15 คู่ ตรงกลางจัดไว้สำหรับครูผู้สอน จำนวน 1 คู่ มีตู้กระจกวางซิดฝาผนัง จำนวน 5 ใบ สำหรับจัดเก็บเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายสากล คือ ไวโอลิน(Violin) จำนวน 7 ตัว ไวโอล่า (Viola) จำนวน 7 ตัว เชลโล่ (Cello) จำนวน 5 ตัว ดับเบิลเบส (Double bass) จำนวน 2 ตัว บริเวณฝาผนังห้องติดกฎระเบียบปฏิบัติในการใช้ห้อง และคติสอนใจนักดนตรี บริเวณหน้าชั้นเรียนด้านซ้ายจัดทำเป็นห้องพักรู ขนาดประมาณ 4x5 ตารางเมตร โดยใช้ประตูกระจกใสกั้นเพื่อให้สามารถมองเห็นเข้าไปภายในได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนที่จะสามารถมองดูการฝึกซ้อมของนักเรียนผ่านประตู กระจกได้ ภายในห้องพักรูติดตั้งเครื่องปรับอากาศ จำนวน 1 เครื่อง มีโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับครู จำนวน 1 ชุด มีชั้นวางเอกสารสำหรับจัดวางเอกสาร สมุดโน้ต จำนวน 15 เล่ม ตำราเกี่ยวกับ ดนตรี จำนวน 20 เล่ม เครื่องบันทึกเสียง จำนวน 1 เครื่อง แถบบันทึกเสียง ประมาณ 150 ตลับ มีโทรทัศน์ จำนวน 1 เครื่อง เครื่องเล่นวีดีทัศน์ จำนวน 1 เครื่อง แถบบันทึกภาพ ประมาณ 20 ม้วน มีกล่องเก็บวัสดุสำหรับใช้ซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องดนตรี จำนวน 1 กล่อง เครื่องกำกับจังหวะ(Metronome) จำนวน 2 ตัว มีสมุดบันทึกการยืมสื่อสำหรับนักเรียนที่สนใจ ยืมศึกษาค้นคว้า ซึ่งอนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น มีการจัดมุมไว้สำหรับอ่าน หนังสือ นักเรียนสามารถเข้าใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องสายสากลได้เฉพาะในเวลา ที่ตนเองมีชั่วโมงเรียนตามตารางเรียนที่โรงเรียนกำหนดให้เท่านั้น

2.4 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องเป่าสากล ภายในห้อง ปูพื้นด้วยพรมสีเทา จัดวางเก้าอี้ พองน้ำหุ้มหนังสีเทาไว้คู่กับขาตั้งโน้ตในลักษณะครึ่งวงกลม กลางห้องเรียน สำหรับนักเรียน ใช้นั่งปฏิบัติทักษะดนตรี จำนวน 40 คู่ ตรงกลางจัดไว้สำหรับครูผู้สอน จำนวน 1 คู่ มีกระดาน ไวท์บอร์ดชนิดบันทึก 5 เส้น ปากกาไวท์บอร์ด และแปรงลบกระดาน จำนวน 1 ชุด บริเวณ ฝาผนังห้องติดกฎระเบียบปฏิบัติในการใช้ห้องและคติสอนใจนักดนตรี ตารางการฝึกปฏิบัติ เครื่องเป่าสากลเบื้องต้น ภาพพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลย เดชมหาราช ทรงเป่าคลาริเน็ต (Clarinet) บริเวณหน้าชั้นเรียนด้านซ้ายจัดทำเป็นห้อง ขนาด ประมาณ 4x5 ตารางเมตร จำนวน 2 ห้อง เพื่อใช้สำหรับเป็นห้องพักรู จำนวน 1 ห้อง และเพื่อใช้สำหรับเป็นห้องเก็บเครื่องดนตรี จำนวน 1 ห้อง สำหรับห้องที่ใช้เป็นห้องพักรู ใช้

ประตูละจกใส่กันเพื่อให้สามารถมองผ่านเห็นเข้าไปภายในได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนที่จะสามารถมองดูการฝึกซ้อมของนักเรียนผ่านประตูละจกได้ ภายในห้องติดตั้งเครื่องปรับอากาศ จำนวน 1 เครื่อง มีชั้นวางเอกสารสำหรับวางเอกสาร ตำราเกี่ยวกับดนตรี มีเครื่องบันทึกเสียง จำนวน 1 เครื่อง แถบบันทึกเสียง ประมาณ 50 ตลับ ส่วนห้องสำหรับเก็บเครื่องดนตรี ภายในห้องมีชั้นวางเครื่องดนตรี โดยมีป้ายเขียนบอกไว้ว่าเครื่องดนตรีชิ้นใดต้องวางตรงไหน มีสมุดบันทึกการนำเครื่องดนตรีออกมาใช้ จำนวน 1 เล่ม นักเรียนสามารถเข้าใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องเป่าสากลได้ในเวลาที่ตนเองมีชั่วโมงเรียนตามตารางเรียนที่โรงเรียนกำหนดและในเวลาว่างนอกชั่วโมงเรียนของตนเอง และต้องไม่ตรงกับชั่วโมงเรียนของนักเรียนในระดับอื่นด้วย ซึ่งนักเรียนสามารถดูตารางการใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องเป่าสากลได้ที่ป้ายประกาศการใช้ห้องเรียนที่หน้าห้องเรียนบริเวณระเบียบทางเดิน

2.5 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติคีตาร์คลาสสิก ภายในห้อง ปูพื้นด้วยพรมสีเทา จัดวางเก้าอี้พองน้ำหุ้มหนังสีเทา ที่วางเท้า ขาตั้งโน้ต ในลักษณะรูปครึ่งวงกลม กลางห้องเรียน สำหรับนักเรียนใช้นั่งปฏิบัติทักษะดนตรี จำนวน 15 ชุด และจัดไว้ตรงกลางสำหรับครูผู้สอนอีกจำนวน 1 ชุด มีกระดานไวท์บอร์ดชนิดบันทึก 5 เส้น ปากกาไวท์บอร์ด และแปรงลบกระดานจำนวน 1 ชุด บริเวณฝาผนังห้องติดกฎระเบียบปฏิบัติในการใช้ห้องและคติสอนใจนักดนตรี ฟอร์ดการฝึกปฏิบัติคีตาร์คลาสสิก บริเวณด้านขวาของชั้นเรียนได้แบ่งเป็นห้องขนาดประมาณ 2 x 3 ตารางเมตร จำนวน 5 ห้อง เพื่อใช้เป็นห้องฝึกปฏิบัติเดี่ยว ภายในห้องจัดวางเก้าอี้พองน้ำหุ้มหนังสีเทา ที่วางเท้า และขาตั้งโน้ต จำนวน 1 ชุด เครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) จำนวน 1 ตัว บริเวณฝาผนังห้องติดภาพติดกวีเอกของโลกยุคต่าง ๆ บริเวณหน้าชั้นเรียนด้านซ้ายจัดทำเป็นห้อง ขนาดประมาณ 4 x 5 ตารางเมตร จำนวน 2 ห้อง เพื่อใช้สำหรับเป็นห้องพักครู จำนวน 1 ห้อง และเพื่อใช้สำหรับเป็นห้องเก็บเครื่องดนตรี จำนวน 1 ห้อง สำหรับห้องพักครูได้ใช้ประตูละจกใส่กันเพื่อให้สามารถมองผ่านเห็นเข้าไปภายในได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนที่จะสามารถมองดูการฝึกซ้อมของนักเรียนผ่านประตูละจกได้ ภายในห้องพักครูติดตั้งเครื่องปรับอากาศ จำนวน 1 เครื่อง มีโต๊ะ เก้าอี้สำหรับครูผู้สอน จำนวน 2 ชุด มีชั้นวางเอกสารสำหรับจัดวางเอกสาร ตำราเกี่ยวกับดนตรี การฝึกปฏิบัติคีตาร์คลาสสิก สมุดโน้ต มีเครื่องบันทึกเสียง จำนวน 1 เครื่อง แถบบันทึกเสียง ประมาณ 50 ตลับ เครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) จำนวน 2 ตัว ส่วนห้องเก็บเครื่องดนตรี ภายในห้องมีที่สำหรับวางกีตาร์ จำนวน 2 แถว สามารถวางกีตาร์ได้ประมาณ 50 ตัว

และมีสมุดบันทึกการนำเครื่องดนตรีออกไปใช้ จำนวน 1 เล่ม นักเรียนสามารถเข้าใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติคีตารคลาสสิกได้ในเวลาที่ตนเองมีชั่วโมงเรียนตามตารางเรียนที่โรงเรียนกำหนดและในเวลาว่างนอกชั่วโมงเรียนของตนเองและต้องไม่ตรงกับชั่วโมงเรียนของนักเรียนในระดับอื่นด้วย ซึ่งนักเรียนสามารถดูตารางการใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติคีตารคลาสสิกได้ที่ป้ายประกาศการใช้ห้องเรียนที่หน้าห้องเรียนบริเวณระเบียงทางเดิน

2.6 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติเปียโน ภายในห้อง ปูพื้นด้วยพรมสีเทา จัดวางโต๊ะทำงานและชุดรับแขก จำนวน 1 ชุด ตู้เหล็กสำหรับเก็บสมุดโน้ตเพลง จำนวน 1 ใบ บริเวณห้องจัดเป็นพื้นที่โล่งเพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ บริเวณด้านซ้ายและขวาของชั้นเรียนได้แบ่งเป็นห้องฝึกทักษะปฏิบัติเดี่ยว ขนาดประมาณ 2.53 ตารางเมตร ฝั่งละ 5 ห้อง ภายในห้องได้จัดวางเปียโนห้องละ 1 หลัง พร้อมเก้าอี้ 1 ตัว และเครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) จำนวน 1 ตัว บริเวณฝาผนังติดภาพทัศนวิสัยของโลกยุคต่าง ๆ บริเวณหน้าชั้นเรียนด้านขวาได้แบ่งเป็นห้องขนาดประมาณ 4.55 ตารางเมตร จำนวน 1 ห้อง ใช้สำหรับเป็นห้องพักครู โดยมีประตูกระจกใสกั้นเพื่อให้สามารถมองเห็นเข้าไปข้างในได้ ภายในห้องพักครูติดตั้งเครื่องปรับอากาศ จำนวน 1 เครื่อง มีโต๊ะเก้าอี้สำหรับครู จำนวน 1 ชุด มีชั้นวางเอกสารสำหรับวางเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติเปียโน สมุดโน้ต เครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) จำนวน 2 ตัว นักเรียนสามารถเข้าใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติเปียโนได้ในเวลาที่ตนเองมีชั่วโมงเรียนตามตารางเรียนที่โรงเรียนกำหนดและในเวลาว่างนอกชั่วโมงเรียนของตนเองและต้องไม่ตรงกับ ชั่วโมงเรียนของนักเรียนในระดับอื่นด้วย ซึ่งนักเรียนสามารถดูตารางการใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติเปียโนได้ที่ป้ายประกาศการใช้ห้องเรียนที่หน้าห้องเรียนบริเวณระเบียงทางเดิน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสาร สำหรับประเด็นของสภาพ ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตรดนตรี นี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาตามกรอบแนวคิดการวิจัย แล้วนำเสนอผลการวิจัยเป็นความเรียงในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การจัดทำหลักสูตร

1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

- 1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- 1.3 การกำหนดจุดประสงค์
- 1.4 การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม
- 1.5 การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน

2. การใช้หลักสูตร

2.1 การบริหารหลักสูตร

- 2.1.1 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน
- 2.1.2 การจัดครูเข้าสอน
- 2.1.3 การจัดตารางสอน
- 2.1.4 การจัดงบประมาณ
- 2.1.5 การจัดอาคารสถานที่
- 2.1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้
- 2.1.7 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร
- 2.1.8 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

2.2 การสอน

- 2.2.1 การวางแผนการสอน
- 2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.2.3 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้
- 2.2.4 การจัดสอนซ่อมเสริม
- 2.2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

1. การจัดทำหลักสูตร

ขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีดังต่อไปนี้

1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

ได้รับคำสั่งสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ที่ 175/2545 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 7 ที่กำหนดให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดสาระของหลักสูตรเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพของปัญหาชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงอาศัยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ประกาศ ณ วันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ.2544 ข้อ 5 และ ข้อ 8 จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ขึ้น โดยมีหน้าที่ ดังนี้

- วางแผนการดำเนินงานวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรระดับสถานศึกษา และแนวการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขึ้นพื้นฐาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนโยบายการจัดตั้งโรงเรียน
- จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การแนะแนว ให้สอดคล้องเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขึ้นพื้นฐาน
- ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคณากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การแนะแนว ให้เป็นไปตามจุดหมายและแนวทางการดำเนินการของหลักสูตร
- ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ
- ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรแก่นักเรียนผู้ปกครองชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลป้อนกลับจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
- ติดตามผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ระดับชั้น ระดับช่วงชั้น และระดับกลุ่มวิชาในแต่ละปีการศึกษา เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

- ตรวจสอบ ทบทวน ประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู และการบริหาร
หลักสูตรระดับการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาแล้ว ใช้ผลการประเมินเพื่อวางแผนพัฒนาการ
ปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ในปีการศึกษาต่อไป

เมื่อโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้รับทราบคำสั่งดังกล่าวแล้ว ทางโรงเรียน
ได้จัดการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษา โดยการออกคำสั่งโรงเรียนมัธยมสังคีต
วิทยา กรุงเทพมหานคร ที่ 189/2545 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการระดับกลุ่มวิชาหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ขึ้น เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี
มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพตามความถนัดและ
ตามความสนใจ จึงกำหนดโครงสร้างหลักสูตร 9 กลุ่ม คือ 1)กลุ่มวิชาภาษาไทย 2)กลุ่มวิชาสังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 3)กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ 4)กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ 5)กลุ่มวิชา
ภาษาต่างประเทศ 6)กลุ่มวิชาศิลปะ 7)กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลานามัย 8)กลุ่มวิชาการงานอาชีพและ
เทคโนโลยี และ 9)กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีหน้าที่ ดังนี้

- กำหนดสัดส่วนสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาของกลุ่มวิชาใน
สาระการเรียนรู้วิชาพื้นฐาน วิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

- ดำเนินการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด และการ
จัดการประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของ
นักเรียน

- พัฒนาแผนการสอนรายวิชาที่เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อให้ผู้สอนสามารถปรับใช้ตาม
ความเหมาะสมและให้การสอนนำไปสู่การเรียนรู้มากที่สุด

- พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญที่สุด

- กำหนดแนวทางพัฒนาเครื่องมือและกำกับติดตามการดำเนินการวัดผลและ
ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาที่กำหนด

- วิเคราะห์พัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

- ดำเนินการวิจัยการศึกษาในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การ
วัดผลและประเมินผล

- นิเทศภายใน แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

- รวบรวมข้อมูลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรรายวิชา และการจัด กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนตรวจสอบและประเมินการบริหารหลักสูตรรายวิชาและกลุ่มวิชา ในภาคเรียนที่ผ่านมา และวางแผนพัฒนาบริหารหลักสูตรในภาคเรียนต่อไป

- รายงานผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ และผลการ บริหารหลักสูตรของกลุ่มวิชา โดยเน้นผลที่เกิดกับผู้เรียนต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

- ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

เพื่อให้การดำเนินการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ยังได้ออกคำสั่งสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ที่ 7/2546 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยม สังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อ 9 และ ข้อ 10 ในการแต่งตั้งบุคคลเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร โดยมีหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อ 13 ขึ้นอีกด้วย

ปัญหาที่ประสบ คือ 1)โรงเรียนไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบ จัดทำหลักสูตรรายวิชาเปียโน ได้ ทั้งนี้เนื่องจากทางโรงเรียนยังไม่มีครูประจำการและไม่มีครูอัตราจ้าง ในรายวิชาเปียโน 2)บุคลากรบางสาขาวิชามีความสามารถและมีความถนัดในการสอนมากกว่าการ จัดทำหลักสูตร แต่เมื่อจำเป็นต้องรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา บุคลากรจึงไม่มีความ เข้าใจเป็นผลให้เกิดความเบื่อหน่ายและไม่มีการสร้างสรรค์พัฒนาเกิดขึ้นเท่าที่ควร 3)ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้เชี่ยวชาญที่ทางโรงเรียนเชิญมาเป็นที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำ และช่วยเหลือ ไม่สามารถมาให้ คำแนะนำช่วยเหลือได้ในทุกครั้งที่ทางโรงเรียนทำหนังสือเชิญไป ด้วยเหตุผลจำเป็นบางประการ ทำ ให้การดำเนินงานสำเร็จล่าช้าไปจากแผนการปฏิบัติงานที่โรงเรียนกำหนดไว้

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ เชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จากหน่วยงานภายนอกมาช่วยจัดทำหลักสูตรดนตรี และ เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่บุคลากรใน สถานศึกษา ตลอดจนจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับดนตรีตามที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ทำหนังสือเชิญมา

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนจัดทำหลักสูตร ทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ครูผู้สอนเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรที่ทำหน้าที่ครูผู้สอน จะมีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนมากที่สุด

“การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เราได้ตกลงและมอบหมายกันไว้ก่อนแล้วว่าหน้าที่นี้ควรมอบหมายให้กับครูผู้สอน เนื่องจากครูผู้สอนในโรงเรียนมีจำนวนมากพอที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่นี้ได้ และครูผู้สอนสามารถเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรงได้มากที่สุด เพราะครูผู้สอนจะมีโอกาสสัมผัสและใกล้ชิดกับผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด ส่วนข้อมูลที่เก็บรวบรวมนั้นก็จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการของ ชุมชน ความต้องการของตัวผู้เรียน ศักยภาพของโรงเรียน ธรรมชาติของเนื้อหาวิชา ตลอดจนคำนึงถึงทฤษฎีการเรียนรู้ด้วย หลังจากที่ครูผู้สอนเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนก็ให้ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลนั้นด้วย ได้ผลอย่างไรเขาก็จะรายงานขึ้นมาตามลำดับชั้น ในส่วนของกระบวนการทำงาน ครูผู้สอนสามารถแบ่งกลุ่มกันทำงานก็ได้ เช่นอีกกลุ่มเก็บข้อมูลอีกกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูล หรือช่วยกันทำเพียงกลุ่มเดียวคือทั้งเก็บทั้งวิเคราะห์ไปเลยก็ได้ นี่คือรูปแบบที่เราเสนอให้ครูเขาปฏิบัติกัน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิ 16 ก.พ. 2546)

หลังจากนั้นโรงเรียนจึงได้จัดประชุมบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อปรึกษาหารือจัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงาน และ มอบหมายงาน เพื่อปฏิบัติงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้

ปัญหาที่ประสบ คือ 1) เนื่องจากโรงเรียนรับสมัครนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด จึงทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เรียนที่อยู่ต่างจังหวัด ไม่สามารถจัดเก็บได้ล่วงหน้า โรงเรียนต้องรอเก็บข้อมูลหลังจากที่รับสมัครนักเรียนเข้ามาเรียนแล้วเท่านั้น 2) เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกลชุมชน ผู้เก็บข้อมูลจึงต้องเสียเวลาในการเดินทางมาก ทำให้การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปด้วยความล่าช้าไปจากแผนปฏิบัติงานที่โรงเรียนกำหนดไว้ 3) ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมก่อนจัดทำหลักสูตรไม่ตรงกับข้อมูลที่เก็บจากนักเรียนหลังจากนักเรียนเข้ามาเรียนแล้ว

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ จัดโครงการแนะแนว ศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามโรงเรียนที่อยู่ใน กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง เช่น พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา นนทบุรี และขณะเดียวกันทางโรงเรียนก็ได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักเรียนควบคู่ไปด้วย

1.3 การกำหนดจุดประสงค์

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดจุดประสงค์หลักสูตร ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือ ขยายการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาให้แพร่หลายยิ่งขึ้น และสืบเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะให้เด็กและเยาวชนแห่งชาติ ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอย่างทั่วถึง และเน้นทั้งด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การกีฬา ดนตรี ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดตั้งโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ขึ้น เพื่อเพิ่มจำนวนสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้เพียงพอับความต้องการของ ประชาชน โดยเปิดสอนหลักสูตรที่เน้นทางด้านดนตรีโดยเฉพาะขึ้น และเพื่อสนองพระราชประสงค์ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในอันที่จะทรงส่งเสริมและอนุรักษ์การดนตรี รวมทั้งเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบระดับมัธยมศึกษาที่เน้นการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี

ปัญหาที่ประสบ คือ โรงเรียนต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้อาสาสมัครให้ครบตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหลัก และต้องการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีด้วย ดังนั้น การจัดชั่วโมงเพื่อ เรียนดนตรีก็จะต้องลดน้อยลง ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีได้เต็มที่และเป็นไป อย่างล่าช้า ไม่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนเท่าที่ควร

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการ จัดชั่วโมงเรียนในแต่ละวัน ให้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อจะได้เรียนวิชาสามัญครบทุกวิชาและครบตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด และสามารถจัดชั่วโมงเพื่อเรียนดนตรีได้ อีกทั้ง ทางโรงเรียนได้จัดให้มีการฝึกซ้อมดนตรี หลังเลิกเรียนอีก 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์อีกด้วย

1.4 การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมในหลักสูตรเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยยึดหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง การจัดเวลาเรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดผลและการ

ประเมินผล เกณฑ์การจบช่วงชั้นและการจบหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เป็นหลัก พร้อมกับเพิ่มเติมส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของท้องถิ่น ชุมชน ซึ่งเป็นบริบทของโรงเรียน รวมทั้งส่วนที่สืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือการเป็นโรงเรียนเฉพาะทางเพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมในหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียน ผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี นั้น โรงเรียนได้จัดอยู่ในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มศิลปะ ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี โดย โรงเรียนได้จัด สาระการเรียนรู้ด้านดนตรี ออกเป็น 2 สาขา คือ สาขาดนตรีไทยและสาขาดนตรีสากล ซึ่งมี 6 รายวิชา คือ 1)รายวิชาปี่พาทย์ 2)รายวิชาเครื่องสาย 3)รายวิชาเครื่องเป่าสากล 4)รายวิชาเครื่องสายสากล 5)รายวิชากีตาร์คลาสสิก และ 6)รายวิชาเปียโน และทุกสาขา รายวิชาจะต้องเรียนทฤษฎีโน้ตสากล ด้วย นักเรียนที่ได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะต้องเลือกเรียนเครื่องดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่งและจะต้องเรียนจนจบตลอดหลักสูตร สำหรับนักเรียนที่ได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จะต้องเลือกเรียนเครื่องดนตรีประเภทเดิม และเรียนจนจบตลอดหลักสูตร ในกรณีที่เป็นนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอื่น จะต้องเลือกเรียนเครื่องดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่งและจะต้องเรียนจนจบตลอดหลักสูตร การเปลี่ยนเครื่องดนตรีที่จะเรียน นักเรียนสามารถเปลี่ยนเครื่องดนตรีได้ ในกรณีประสบปัญหาด้านสุขภาพ อุบัติเหตุ หรือการเจริญเติบโตทางร่างกายไม่เอื้ออำนวยต่อคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องดนตรีประเภทนั้น ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา

ปัญหาที่ประสบ คือ เนื้อหาสาระที่ได้กำหนดและจัดทำขึ้นมาไม่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนในระดับเดียวกันหรือชั้นเรียนเดียวกันมีความรู้ความสามารถพื้นฐานทางด้านดนตรีทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติต่างกันมาก ดังนั้น เนื้อหาสาระและกิจกรรมที่จัดทำขึ้นจึงไม่สามารถนำมาใช้กับนักเรียนในชั้นเรียนเดียวกันได้ทุกคน

“เนื้อหาสาระที่ได้กำหนดและจัดทำขึ้นมา เกิดจากมวลประสบการณ์ของครูผู้สอนเอง โดยใช้แนวคิดความน่าจะเป็นมาเป็นแนวในการจัดทำ เช่นเด็กในวัยนี้หรือระดับชั้นเรียนนี้น่าจะสามารถเรียนเรื่องนั้นเรื่องนี้ได้จากนั้นจึงได้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมอย่างนี้ไว้ แต่พอเอาเข้าจริง ๆ เด็กกลับไม่มีความรู้พื้นฐานในเรื่องนี้เอาเสียเลย ครูผู้สอนเขาก็ต้องใช้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเอาเองว่าเด็กในชั้นเรียนของเขาน่าจะเรียนรู้อะไรได้บ้าง แต่ทุกคนควรรู้อะไรรู้อย่างไร รู้ทำไม ฉะนั้นครูผู้สอนจะต้องเผชิญกับปัญหานี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยและ

ไม่สามารถปฏิเสธได้ด้วย และครูผู้สอนก็จะเห็นดีเห็นชอบกับการแก้ปัญหาของเด็กแต่ละคน
อย่างมาก ๆ ”

(ศึกษานิเทศก์ 16 ก.พ. 2547)

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ โรงเรียนจัดทำเครื่องมือ
วัดแนวความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ขึ้น เพื่อใช้ในการทดสอบวัดแนวความสามารถพิเศษทางด้าน
ดนตรีแก่นักเรียนก่อนเข้าเรียน ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งนี้เพื่อใช้ในการคัดแยกกลุ่ม
นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและนักเรียนปกติ หลังจากนั้นโรงเรียนได้มอบนโยบายแก่ครูผู้สอนใน
การทดสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังเรียน เพื่อนำผลการทดสอบ
นั้นไปสู่การจัดกระบวนการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนใน
โอกาสต่อไป

1.5 การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร
ได้กำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยการจัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ขึ้น
ซึ่งเป็นระเบียบที่สอดคล้องตามข้อกำหนดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เป็น
หลักสูตรแกนกลาง โดยโรงเรียนได้สอดแทรกวิธีการวัดและประเมินผล รวมทั้งคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของโรงเรียน เข้าเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบนี้ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การวัดและ
ประเมินผลครอบคลุมทุกเนื้อหาสาระและทุกบริบทในการจัดการเรียนรู้ และโรงเรียนได้ประเมินผล
ผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนรวมทั้งเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินผล
ในการผ่านช่วงชั้น การจบการศึกษาภาคบังคับ และการจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 ด้าน คือ 1)การ
ประเมินผลการเรียนสาระการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนา การของผู้เรียนในการ
เรียนสาระการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ กระบวนการและ
คุณธรรม ค่านิยม ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่ 2)การประเมินการร่วม กิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน เป็นการประเมินความสามารถและการพัฒนาของผู้เรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3)การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และ
ค่านิยมของผู้เรียนตามที่สถานศึกษากำหนด 4)การประเมินการอ่าน เขียน วิเคราะห์ คิด เป็นการ
ประเมินทักษะการอ่าน การคิด วิเคราะห์ และถ่ายทอดความคิดด้วยทักษะการเขียน

ไม่พบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

2. การใช้หลักสูตร

โรงเรียนมีการดำเนินการใช้หลักสูตรคนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านคนตรี ออกเป็นด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการสอน ดังนี้

2.1 การบริหารหลักสูตร

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จัดทำหลักสูตรคนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านคนตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มจำนวนสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้เพียงพอับความต้องการของประชาชน และเพื่อสนองพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในอันที่จะทรงส่งเสริมและอนุรักษ์การคนตรี รวมทั้งเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบระดับมัธยมศึกษาที่เน้นการพัฒนาศักยภาพทางด้านคนตรี ดังนั้น ในขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ทางโรงเรียนจึงได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า ในขั้นตอนการใช้หลักสูตรคนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านคนตรี โรงเรียนได้เตรียมบุคลากรในโรงเรียน โดยการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรคนตรีแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรคนตรี ศึกษานิเทศก์ แก่บุคลากรในโรงเรียน จัดให้มีการระดมความคิดจากบุคลากรภายในโรงเรียน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา อีกทั้งโรงเรียนได้เชิญตัวแทนชุมชน ตัวแทนผู้ประกอบการท้องถิ่น และคณะกรรมการสถานศึกษา มารับทราบรายละเอียดของหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน นอกจากนั้นทางโรงเรียนยังได้จัดส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรคนตรีตามหน่วยงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาควิชาคนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาคนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ ของสถาบันราชภัฏ ต่าง ๆ หน่วยงานศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่มีหนังสือเชิญเข้ามา

“เราถือว่าการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรของเราเองนั้น เป็นขั้นตอนที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง การจัดอบรมให้ความรู้ ทำความเข้าใจกับหลักสูตรของตนเองก่อนเปรียบเสมือนกับการที่เราได้รู้จักตัวเองก่อน หากบุคลากรยังไม่มีรู้ ยังไม่ทราบว่าหลักสูตรของ

โรงเรียนเป็นอย่างไร โรงเรียนดำเนินการเรียนการสอนอย่างไร ไม่รู้ว่าตัวเองเป็นใคร ทำอะไร ทำทำไม ทำอย่างไร หรือไม่รู้อะไรเกี่ยวกับตัวเองเลย การดำเนินงานทุกอย่างก็แย่ ไปไม่รอด ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดหลักสูตรของสถานศึกษาเองแก่นักบุคลากรภายในโรงเรียน แต่ก็ลำบากอยู่นะที่โรงเรียนของเรายังไม่มีครูประจำการครบตามสาขาวิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียนเปิดสอน บางสาขามีแค่ครูอัตราจ้างเพียงคนเดียว ต้องรับผิดชอบชั่วโมงสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีประเภทนั้นในทุกระดับชั้น คือ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ทำให้ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบชั่วโมงสอนมากเป็นพิเศษ รู้สึกว่าการสอนปฏิบัติทั้งวันนั้นมันเหนื่อยและหนักมาก ครูผู้สอนบางคนต้องรับภาระชั่วโมงสอนมาก 25 – 30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือบางรายวิชาครูประจำการหรือครูอัตราจ้างก็ยังมี”

(ผู้บริหารโรงเรียน 3 ก.พ. 2547)

ปัญหาที่ประสบ คือ 1)การจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักบุคลากรเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรีตามรายวิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียนเปิดสอน ยังไม่สามารถจัดกระทำได้ในทุกรายวิชา ทั้งนี้เนื่องจากบางรายวิชายังทางโรงเรียนยังไม่มีครูประจำการ และครูอัตราจ้างก็มักลาออกบ่อย ทำให้ไม่มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และเมื่อเปิดรับสมัครครูอัตราจ้างเพิ่มเติมก็ไม่ค่อยมีผู้สนใจมาสมัคร 2)การจัดส่งบุคลากรในโรงเรียนไปประชุม อบรม สัมมนานอกสถานที่ ทำให้โรงเรียนขาดบุคลากรรับผิดชอบชั่วโมงสอนในครั้งนั้น ๆ

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการ 1)จัดทำรายงานปัญหาการปฏิบัติงานด้านบุคลากรไปยังหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อขออัตราครูประจำการเพิ่มเติม และได้ขอความช่วยเหลือบุคลากรจากกองดุริยางค์ทหารอากาศ และกรมยุทธศึกษาในการจัดส่งบุคลากรมาช่วยเหลือในการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาทักษะปฏิบัติดนตรี หากทางโรงเรียนจัดส่งบุคลากรไปประชุม อบรม สัมมนานอกสถานที่ ทางโรงเรียนจะจัดสอนชดเชยให้กับนักเรียนในโอกาสต่อไป

2.1.2 การจัดครูเข้าสอน

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดครูเข้าสอนโดยพิจารณาจากวุฒิการศึกษาหรือสาขาที่ครูผู้สอนสำเร็จมาเป็นอันดับแรก จากนั้นก็จะพิจารณาจากการสอบถามข้อมูลความสามารถ ความถนัดในการสอน จากครูผู้สอน ซึ่งจะดำเนินการโดยการจัดประชุมตกลงกันภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ก่อน ทั้งนี้ เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการจัดรายวิชาและชั่วโมงแก่ครูผู้สอน เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว โรงเรียนมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการและตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้จัดรายวิชาและชั่วโมงสอนให้แก่ครูผู้สอน และแจ้ง

ให้ครู ผู้สอนรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการ โดยจัดทำก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาคเรียน เมื่อครูผู้สอนรับทราบรายวิชาและชั่วโมงสอนของตนเองเรียบร้อยแล้ว โรงเรียนมีนโยบายให้ครูผู้สอนจัดทำโครงการสอน แผนการสอน บันทึกการสอนล่วงหน้าก่อนสอน 1 ภาคเรียน

“จำนวนคาบสอนหรือชั่วโมงสอนอันดับแรกเลย คือ ทางโรงเรียนจะดูก่อนว่าบุคลากรในโรงเรียนโดยเฉพาะครูผู้สอนที่มีอยู่ มีความรู้ ความสามารถ ความถนัดในการสอนวิชาใด ครูผู้สอนสำเร็จการศึกษาด้านใด เราเปิดโอกาสให้ครูเลือกก่อนว่าเขาสามารถสอนวิชาใดได้บ้าง โดยที่เราพยายามจัดให้เขาสอนตามสาขาวิชาเอกที่เขาสำเร็จมาเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงให้เขาสอนในวิชาโทที่เขาได้เรียนมา ครูผู้สอนบางท่านอาจจะไม่ได้เรียนวิชาโทมา เราก็จะถามเขาว่าเขาสามารถช่วยสอนวิชาอื่นอีกได้หรือไม่ ถ้าเขาสามารถทำได้ เราก็จะจัดชั่วโมงให้เขา หรือถ้าเขาไม่มีวิชาโทอื่น ก็จะให้เขาช่วยงานตามฝ่าย หมวด งานต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครอง งานทะเบียนเหล่านี้เป็นต้น แต่จริง ๆ แล้วการเรียนดนตรีจำเป็นอย่างไรที่ต้องใช้ครูผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติเฉพาะด้านจริง ๆ มีทั้งความรู้ทางด้านเนื้อหาสามารถปฏิบัติได้อย่างเชี่ยวชาญจริง ๆ อีกประการก็ต้องสามารถถ่ายทอดได้ดีด้วย”

(ผู้บริหารโรงเรียน 2 ก.พ. 2547)

ปัญหาที่ประสบ คือ 1) บางรายวิชาทางโรงเรียนยังไม่มีครูประจำการ เช่น รายวิชาเปียโน เมื่อทางโรงเรียนจัดครูอัตราจ้างเพื่อรับผิดชอบรายวิชาดังกล่าว ครูอัตราจ้างก็มักลาออกบ่อย ทำให้การดำเนินการจัดครูเข้าสอนขาดความต่อเนื่อง 2) ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบจำนวนชั่วโมงสอนประมาณ 25 – 30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และยังคงรับผิดชอบสอนทักษะปฏิบัติดนตรีหลังเวลาเลิกเรียนปกติอีกสัปดาห์ละไม่ต่ำกว่า 6 ชั่วโมง โดยไม่มีค่าตอบแทน ซึ่งทางโรงเรียนถือว่ามากเกินไป จึงทำให้ครูผู้สอนไม่มีเวลาจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและพัฒนาผลงานทางวิชาการ

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการ เปิดรับสมัครครูอัตราจ้างทุกรายวิชาตลอดภาคเรียนเพื่อสำรองไว้เมื่อขาดแคลนครูหรือเมื่อเวลาที่ครูอัตราจ้างลาออก และได้ขอความอนุเคราะห์บุคลากรจากกองดุริยางค์ทหารอากาศและกรมยุทธศึกษาเพื่อมาช่วยสอนในโรงเรียน ทั้งวิชาทักษะปฏิบัติดนตรีและวิชาสามัญเป็นประจำทุกภาคเรียน ขณะเดียวกันทางโรงเรียนก็ได้รายงานหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อขออัตราครูผู้สอนด้วย ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงดำเนินการ โรงเรียนให้กำลังใจครูผู้สอนที่ทำงานเกินเวลาหรือนอกเหนือเวลาว่าเป็นการอุทิศตนเพื่อแผ่นดิน

2.1.3 การจัดตารางสอน

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ดำเนินการจัดตารางสอนโดยคำนึงถึงความพร้อมของบุคลากรในแต่ละรายวิชา ว่ามีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนคาบสอนหรือไม่ จากนั้นจึงจัดตารางสอนของแต่ละระดับชั้นให้สัมพันธ์กับจำนวนครูผู้สอนที่มี ซึ่งในบางรายวิชามีครูผู้สอนเพียงคนเดียวแต่ต้องรับผิดชอบสอนในทุกระดับชั้น เช่น รายวิชาทฤษฎีโน้ต ทางโรงเรียนก็จะไม่จัดรายวิชาทฤษฎีโน้ตแก่ครูผู้สอนมากกว่า 3 ชั่วโมงในวันเดียวกัน ทั้งนี้เพราะจะทำให้ครูผู้สอนต้องรับภาระมากเกินไปและไม่มีเวลาเตรียมการสอนที่ดี และเพื่อต้องการให้ครูผู้สอนได้มีเวลาพักผ่อน นอกจากนี้การจัดตารางสอนยังต้องสำรวจความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ มีการตรวจสอบตารางการใช้อาคารเรียน โรงอาหาร ห้องสมุด ห้องเรียนแต่ละห้องตั้งแต่ห้องเรียนวิชาการภาคทฤษฎีและห้องฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้สถานที่หรือใช้ห้องเรียนเดียวกันในเวลาเดียวกัน เพราะนอกจากแต่ละระดับชั้นจะต้องใช้ห้องเรียนเดียวกันแล้วก็ยังต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ขึ้นเดียวกันอีกด้วย ทางโรงเรียนจึงระมัดระวังในเรื่องนี้เป็นพิเศษ ในส่วนของโรงอาหารการจัดตารางสอนยังต้องคำนึงถึงการใช้โรงอาหารรวมของโรงเรียนอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากโรงอาหารมีพื้นที่คับแคบไม่สามารถให้บริการนักเรียนทั้งหมดทุกระดับชั้นในเวลาเดียวกันได้ ทางโรงเรียนจึงได้จัดสรรเวลาในการใช้บริการโรงอาหาร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พักรับประทานอาหารกลางวันในเวลา 11.00 - 11.45 น. และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 พักรับประทานอาหารกลางวันในเวลา 11.45 - 12.35 น. ซึ่งสอดคล้องกับการจัดให้บริการห้องสมุด สนามฟุตบอล ในเวลาเช้าห้องสมุด สนามฟุตบอลและโรงอาหาร เปิดบริการนักเรียนทุกระดับชั้นตั้งแต่เวลา 06.30 - 07.35 น. และหลังเลิกเรียนห้องสมุด สนามฟุตบอลและโรงอาหารเปิดบริการนักเรียนทุกระดับชั้นตั้งแต่เวลา 15.55 - 18.00 น. ทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ฝ่ายวิชาการ งาน อาคารสถานที่ และตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดตารางสอน หลังจากจัดตารางสอนเสร็จเรียบร้อยแล้วทางโรงเรียนจะแจ้งตารางสอนแก่ครูผู้สอนเป็นลายลักษณ์อักษร หากการปฏิบัติหน้าที่ตามตารางสอนที่กำหนดเกิดมีปัญหา ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่รีบแจ้งฝ่ายวิชาการเพื่อจัดการแก้ไขและปรับปรุงภายในสัปดาห์แรกของภาคเรียนทันที

ปัญหาที่ประสบ คือ เนื่องจากครูผู้สอนรายวิชาที่เป็นทักษะปฏิบัติดนตรี มีจำนวนน้อย ครูผู้สอนจึงต้องรับผิดชอบชั่วโมงสอนในแต่ละวันติดต่อกันเกือบทั้งวัน ทำให้ครูผู้สอนไม่มีเวลาพักผ่อนและไม่มีเวลาในการพัฒนาหรือเตรียมการสอนเท่าที่ควร

การดำเนินแก้ไขปัญห โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญห โดยการ จัดครูประจำการเข้าสอน จำนวน 1 คน และจัดครูอัตราจ้างเข้าไปช่วยดูแลอีกห้องเรียนละ 1 คน และหากในภาคเรียนนั้น มี นักศึกษาฝึกสอนก็จะจัดนักศึกษาฝึกสอนเข้าช่วยอีกตามความเหมาะสม

2.1.4 การจัดงบประมาณ

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีหลักในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ คือ การใช้จ่ายงบประมาณทุกประเภทให้คำนึงถึง ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนเป็นสำคัญ โดยโรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษาเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียน ซึ่ง ประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ พร้อมกับงบประมาณของแต่ละฝ่าย หมวด งาน ซึ่งจะทำการบริหารงาน ด้านงบประมาณของทุกฝ่ายเป็นไปอย่างมีทิศทาง บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายรัฐบาล นโยบาย กระทรวงศึกษาธิการและยุทธศาสตร์ในการพัฒนา โดยมีความคาดหวังว่าผู้เรียนจะเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขในการศึกษาเล่าเรียนและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามอัตภาพ

งบประมาณที่โรงเรียนได้รับมีสองส่วน คือ ส่วนแรกเป็นงบประมาณที่รัฐบาลจัดให้ตามราย หัวจำนวนนักเรียน เรียกว่าเงินบำรุงการศึกษา งบประมาณส่วนนี้ โรงเรียนนำมาใช้พัฒนาการเรียน การสอนตามที่ฝ่าย หมวด งาน ได้จัดทำขึ้นตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณแต่ละปีการศึกษา ส่วน งบประมาณส่วนที่สองเป็นเงินงบประมาณที่ได้รับจากการบริจาคจากผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรท้องถิ่น บริษัท ห้างร้านต่าง ๆ โดยใช้ชื่อว่าเงินบริจาคสนับสนุนการพัฒนาศึกษาภาพทางดนตรี งบประมาณที่ ได้รับจากการบริจาคส่วนใหญ่จะนำมาจัดซื้อเครื่องดนตรีและนำมาใช้ในการจัดจ้างครูสอนดนตรีเป็น หลัก

ปัญหาที่ประสบ คือ ความจำเป็นและความต้องการใช้จ่ายงบประมาณตามที่ฝ่าย หมวด งาน ได้จัดทำขึ้นมีไม่เพียงพอกับจำนวนงบประมาณที่โรงเรียนมี

การดำเนินแก้ไขปัญห โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหโดยการ ออกนโยบายฟั่งตนเอง และใช้จ่ายอย่างประหยัดที่สุด ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ราคาประหยัด คุณภาพดี และจัดหาทุนเพิ่ม

2.1.5 การจัดอาคารสถานที่

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า สถานที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา

กรุงเทพมหานคร แต่เดิมเป็นสถานที่กองพัสดุและอุปกรณ์ทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ที่ 16 ถนนวิภาวดีรังสิต ตำบลจตุตถ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี (ตรงข้ามอนุสรณ์สถานแห่งชาติ) ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงได้พยายามปรับสภาพอาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมเพื่อให้เอื้อแก่การจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เช่น อาคารหอพักของนักเรียนประจำเป็น อาคาร 3 ชั้น จำนวน 1 หลัง ได้ปรับปรุงจากอาคารหอพักเดิมของกองพัสดุฯ ต่อมาโรงเรียนจึงได้งบประมาณในการก่อสร้างอาคารสมบูรณ์แบบ เป็นอาคาร 4 ชั้น มีห้องต่าง ๆ จำนวน 84 ห้อง ประกอบด้วยห้องเรียน จำนวน 23 ห้อง ห้องพิเศษสำหรับเรียนปฏิบัติและฝึกซ้อมดนตรี จำนวน 61 ห้อง มีสนามหญ้า สนามออกกำลังกาย ถนน เสาไฟฟ้า และประตูหน้าโรงเรียน

ปัญหาที่ประสบ คือ ในการเรียนทักษะปฏิบัติดนตรีจำเป็นต้องมีห้องฝึกทักษะปฏิบัติเดี่ยว ซึ่งทางโรงเรียนเองก็ต้องการจัดให้มีห้องปฏิบัติเดี่ยวของแต่ละเครื่องมือ แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการจัดทำ เมื่อทางโรงเรียนได้สำรวจพิจารณาแบบก่อสร้างอาคารเดิมนั้น ปรากฏว่ามีห้องปฏิบัติเดี่ยวอยู่กับอาคารด้วย แต่เมื่อมีการพิจารณาตรวจสอบถึงความจำเป็นของการก่อสร้างผลปรากฏว่าในระยะเวลาที่มีการก่อสร้างอาคารเรียน 4 ชั้น ดังกล่าว เป็นช่วงระยะที่เศรษฐกิจของประเทศกำลังตกต่ำ รัฐบาลจึงแก้ไขปัญหาโดยการตัดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารบางส่วนลง และได้พิจารณาให้ตัดห้องปฏิบัติเดี่ยวออกจากอาคารก่อสร้าง

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้มอบนโยบายให้ครูผู้สอนอนุญาตให้นักเรียนเข้าฝึกทักษะปฏิบัติเดี่ยวในห้องพักครูได้ในบางโอกาสและความเหมาะสม

2.1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้บริการจัดหาวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ครูผู้สอน ได้แก่ คู่มือหลักสูตรดนตรี คู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ตัวอย่างแบบเรียน แบบฝึกปฏิบัติดนตรีจากต่างประเทศ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เครื่องดนตรี เครื่องบันทึกเสียงแถบบันทึกเสียง สมุดภาพ แผนภูมิรูปภาพ โทรทัศน์ เครื่องบันทึกภาพ แถบบันทึกภาพ โรงเรียน ส่งเสริมให้มีการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อประกอบการเรียนรู้ โดยการจัดหาวัสดุในการจัดทำสื่อต่างๆ เช่น กระดาษ สี กระดาษขาว สี กรรไกร เป็นต้น ซึ่งครูผู้สอนสามารถขอเบิกใช้ได้ตามความต้องการ ให้มีการบันทึกการซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ทางการศึกษาทุกครั้ง ให้มีการบันทึกหมายเลขทะเบียนลงบนสื่อการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนช่วยกันผลิตขึ้น

“สื่อการสอนของเราบางชิ้นมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนนะ เช่น กีตาร์ไฟฟ้า

กลองชุด และมีอีกหลายชิ้นนะ บางชิ้นก็ราคาแพง โรงเรียนคงไม่มีเงินซื้อหรอก แต่เด็กเขามีความสนใจมีความต้องการจะเรียนหรือบางครั้งครูผู้สอนจำเป็นต้องนำมาเป็นตัวอย่างในการสอนบ้าง แต่เราก็ไม่มี หรือมีแต่ก็ไม่เพียงพอให้นักเรียนได้ใช้ ผู้ปกครองบางคนก็ได้ให้การสนับสนุนโดยการบริจาคก็มี”

(ผู้บริหารโรงเรียน 3 ก.พ. 2547)

ปัญหาที่ประสบ คือ 1) สื่อการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนได้ผลิตขึ้นเองและจากที่ทางโรงเรียนจัดหาให้ มีไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียน 2) สื่อการเรียนรู้บางอย่างเก่าและล้าสมัยข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ ขอความอนุเคราะห์ยืมใช้จากหน่วยงานภายนอก เช่น กองดุริยางค์ทหารอากาศ กรมยุทธศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร

2.1.7 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีวิธีดำเนินการนิเทศติดตามผลผลการใช้หลักสูตร โดยการนิเทศภายใน ซึ่งได้มอบหมายให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยมีการดำเนินการ คือ มีนโยบายการตรวจแผนการสอนล่วงหน้าก่อนทำการสอนในแต่ละภาคเรียน มีการประชุมครูผู้สอนคนตรีเพื่อติดตามผลการดำเนินการสอน สภาพปัญหา และผลการเรียนของนักเรียนในทุกสัปดาห์ จัดให้ครูผู้สอนแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการสอน จัดให้มีการแสดงผลงานตามโอกาสต่าง ๆ จัดให้ครูผู้สอนประเมินตนเอง ส่วนการนิเทศภายนอก ทางโรงเรียนได้เชิญศึกษานิเทศก์ มาให้คำแนะนำช่วยเหลือการจัดการเรียนการสอนแก่บุคลากรทุกภาคเรียน เช่น การจัดทำแผนการสอน การจัดทำสื่อการเรียนรู้ จัดส่งครูไปประชุม อบรม สัมมนา ตามรายการต่าง ๆ ที่เชิญมา

ปัญหาที่ประสบ คือ ครูผู้สอนมีภาระชั่วโมงสอนและรายวิชาที่รับผิดชอบมากทำให้ไม่มีเวลาในการปรับปรุงผลงานของตนเอง ทั้งด้านการจัดปรับปรุงแผนการสอน หรือการหาโอกาสไปประชุม อบรม สัมมนาตามรายการต่าง ๆ ที่เชิญมา

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการจัดส่งตัวแทนครูผู้สอนไปประชุม อบรม สัมมนา ตามรายการต่าง ๆ ที่มีหนังสือเชิญมา หลังจากนั้นจึงให้ตัวแทนครูผู้สอนเหล่านั้น จัดทำรายงานผลการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อเป็นการขยายผลแก่เพื่อนสมาชิกครูผู้สอนท่านอื่น ๆ ต่อไป

2.1.8 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีวิธีการดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตรคนตรี โดยมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการ งานแนะแนว และงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีวิธีการประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ เช่น จัดทำในรูปของใบปลิว ป้ายโฆษณา เอกสาร วารสารของโรงเรียน ทำหนังสือแจ้งข่าวสารโรงเรียน การจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียนในโอกาสต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ การจัดประชุมผู้ปกครอง การใช้สื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาที่ประสบ คือ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรต้องดำเนินการตลอดปีการศึกษา ทำให้ทางโรงเรียนต้องใช้งบประมาณสูง แต่โรงเรียนมีงบประมาณจำกัด ดังนั้น การดำเนินการประชาสัมพันธ์จึงไม่สามารถทำได้เต็มที่

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ ขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์หลักสูตรกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ใช้งบประมาณไม่สูงมากนักและทางโรงเรียนสามารถบริหารงบประมาณอันจำกัดนั้นทำได้

2.2 การสอน

2.2.1 การวางแผนการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสาร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนได้วางแผนการสอนและจัดทำแผนการสอนทั้งรายปี รายภาค รายวิชา และระดับช่วงชั้น โดยมีวิธีดำเนินการ คือ เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านคนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และศึกษานิเทศก์ มาให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาในการวางแผนและจัดทำแผนการสอนก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาคเรียน โดยมีแนวในการจัดทำ คือ กำเนึงถึงประสบการณ์ พื้นความรู้เดิมของนักเรียน ความแตกต่างในความรู้ความสามารถ ของนักเรียนในชั้นเรียน เป็นหลัก

“ การวางแผนการสอน ถือว่าเป็นภาระหน้าที่หลักของคนเป็นครูผู้สอนทุกคน และทุกสาขาวิชา ครูผู้สอนทุกคนต้องรู้จักการวางแผนการสอนและจัดทำแผนการสอนได้ เพราะโดยปกติครูผู้สอนก็จะสำเร็จการศึกษาด้านการสอนทั้งสิ้น ในโรงเรียนนี้จึงถือว่า การวางแผนการสอนหรือจัดทำแผนการสอนเรานั้นมีความสำคัญมาก ทั้งนี้ เพราะเป็นรายวิชาที่ว่าด้วยการปฏิบัติ สิ่งที่ครูจัดเตรียมเพื่อสอนเด็กปฏิบัติจะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นไปตามขั้นตอนและ

แบบแผนของการถ่ายทอดวิชานั้น ๆ อย่างแท้จริง ครูจะสอนแบบข้ามขั้นไม่ได้ เพราะถ้าเด็กทำไม่ถูกหลักการ ความผิดพลาดนี้ก็จะติดตัวเขาไปตลอด อีกทั้งทางโรงเรียนก็มีการนิเทศดูแลแผนการสอนของครูก่อนสอนทุกภาคเรียนด้วย”

(ครูผู้สอน 3 ก.พ.2547)

ปัญหาที่ประสบ คือ 1)พื้นฐานความรู้ของนักเรียนทั้งทางด้านทฤษฎีและทักษะปฏิบัติมีความแตกต่างกันมาก การจัดทำแผนการสอนหรือวางแผนการสอนต้องคอยแก้ไขตามสถานการณ์เฉพาะหน้ามากกว่าการเตรียมการล่วงหน้า 2)ครูผู้สอนไม่ได้ปรับปรุงแผนการสอนให้เป็นไปตามสภาพจริงเนื่องจากเห็นดเห็น้อยจากการะงานสอนในแต่ละวัน

“ที่นี้ครูมีคาบสอนมาก เวลาที่จะมาปรับปรุงแผนการสอนนั้นแทบจะไม่มีเลย เรามีคาบสอนทั้งวันแล้ว ถึงตอนเย็นกลับถึงบ้านเราก็เหนื่อยมาก แล้วจะเอาเวลาที่ไหนมาพัฒนาปรับปรุง หรือเตรียมการสอน นักเรียนก็มีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากัน เราต้องคอยสอนตามไปสถานการณ์ นั้น ๆ ตลอด ”

(ครูผู้สอน 4 ก.พ. 2547)

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการ เชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านดนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และศึกษานิเทศก์ มาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในการวางแผนการสอนและจัดทำแผนการสอน

2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสาร พบว่า ครูผู้สอนทุกคน เน้นการสอนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีตามที่นักเรียนเลือกเรียนอย่างน้อย 1 ชิ้น จนกระทั่งนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด หลังจากนั้น ครูผู้สอนจะเปิดสอนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีอื่น ๆ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคต่าง ๆ ของไทย กิจกรรมนาฏศิลป์ไทย เป็นต้น ครูผู้สอนทุกคนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรง เช่น การจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงดนตรีต่อที่สาธารณชนในโอกาสต่าง ๆ การจัดส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมการแข่งขันทางดนตรีตามรายการต่าง ๆ การนำนักเรียนไปชมการแสดงดนตรีตามสถานที่ต่าง ๆ การเชิญศิลปินเข้ามาแสดง ในโรงเรียน การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามาสาธิตในชั้นเรียน

“ การสอนปฏิบัติสิ่งที่จำเป็นมาก ๆ เลย คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เพิ่มพูน

ประสบการณ์ให้กับตนเองมากที่สุด ซึ่งสามารถทำได้หลายอย่างเป็นต้นว่า ให้เขาได้มีโอกาส แสดงความสามารถต่อที่สาธารณชน การออกแสดงความสามารถตามโอกาสต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ เป็นเหมือนกำลังใจเป็นแรงผลักดันให้เขามีความพยายาม ฝึกฝนฝีมือตนเองมากขึ้น อีกทั้งให้ เขาได้มีโอกาสรับชมความสามารถของคนอื่นบ้าง เช่นการไปชมการแสดงดนตรีทั้งไทยและสากลตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้เขาได้ดูเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เหล่านี้เป็นต้น”

(ครูผู้สอน 2 ก.พ. 2547)

“ผมต้องพานักเรียนไปชมการแสดงดนตรีอย่างน้อยเดือนละครั้ง ไม่ว่าจะป็น
รายการ

ที่ต้องเก็บเงินหรือรายการฟรี เพราะเมื่อเขาไปเห็นคนที่เก่ง ๆ เล่นแล้ว เขาก็จะมีความรู้สึกว่าเขาอยากเก่งเหมือนกัน มันเป็นความรู้สึกทางจิตวิทยาที่ดีนะ”

(ครูผู้สอน 3 ก.พ. 2547)

ปัญหาที่ประสบ คือ 1) ผู้ปกครองมักไม่อนุญาตให้นักเรียนไปชมการแสดงนอกสถานที่ เนื่องจากเห็นว่าไม่มีความจำเป็นและเสียเวลา เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น 2) รายการแสดงที่น่าสนใจบางรายการต้องใช้จ่ายค่าบัตรเข้าชมราคาสูง หรือสถานที่จัดการแสดงอยู่ห่างไกลกับที่พักของนักเรียนมาก จึงทำให้ต้องยกเลิกการเข้าชมรายการเหล่านั้น

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ ประชุมสร้างความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการแสดงของนักเรียนให้แก่ผู้ปกครองตระหนัก และเห็นความจำเป็น และความสำคัญของการฝึกประสบการณ์ตรงของนักเรียน รวมทั้งของงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมแก่นักเรียนจากหน่วยงานภายนอก เช่น การขอความอนุเคราะห์บัตรฟรีเข้าชมการแสดง และครูผู้สอน อาจให้การสนับสนุนงบประมาณส่วนตัวบ้างบางโอกาส

2.2.3 การพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสาร พบว่า ครูผู้สอนทุกคน ได้พัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยทางโรงเรียนได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ จากหน่วยงานภายนอกมาให้คำแนะนำในการจัดทำ รวมทั้งให้ครูผู้สอนลงมือปฏิบัติจริงด้วย ซึ่งจะจัด ในรูปของการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนา สื่อการเรียนรู้ และสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ขึ้นใช้เองได้ จากนั้นจะมีการประชุมครู ผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อสำรวจสื่อการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในปีการศึกษาต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้ครูผู้สอนภายใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ช่วยกันจัดทำเป็นสื่อการเรียนรู้ส่วนรวม ขึ้น ไม่เพียงแต่การผลิตสื่อการเรียนรู้เป็น

ของส่วนรวมแล้ว ครูผู้สอนทุกคนได้ผลิตสื่อการสอนขึ้นมาใช้เองด้วย เช่น แผ่นรูปภาพ ตาราง โน้ตเพลง แผ่นประวัติเพลง แผ่นประวัติคิตกวี แอบบันทึกลีขงที่ใช้บันทึกลีขงที่ครูบันทึกลงมาใช้เอง หรือในบางรายวิชาครูผู้สอนจะสอนให้นักเรียนฝึกทำสื่อดนตรีอย่างง่ายเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา สำหรับวัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาจัดทำสื่อการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถเบิกใช้ได้จากทางโรงเรียน และครูผู้สอนทุกคนมีความสนใจที่จะนำเครื่องเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

“สื่อการเรียนรู้บางชิ้นถ้าสามารถใช้ด้วยกันได้ เราก็จะขอยืมกันใช้ บางชิ้น ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันก็ช่วยกันสร้างขึ้นมา ก่อนเปิดภาคเรียนเราจะประชุมปรึกษากันว่าจะใช้สื่อการสอนอะไรบ้าง ถ้าใช้เหมือนกัน เราก็จะช่วยกันสร้างและทำเป็นทะเบียนสื่อไปเลย”

(ครูผู้สอน 2 ก.พ. 2547)

ปัญหาที่ประสบ คือ ครูผู้สอนมีภาระงานมากจึงไม่มีเวลาผลิตสื่อการเรียนรู้เท่าที่ควร และสื่อการเรียนรู้บางชิ้นที่มีอยู่ก็เก่าและชำรุดมาก

การดำเนินแก้ไขปัญหา ครูผู้สอนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการช่วยกันผลิตสื่อการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่ เพื่อหมุนเวียนกันใช้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดทำเป็นทะเบียนสื่อในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการบันทึกการซ่อมแซมอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

2.2.4 การจัดสอนซ่อมเสริม

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสาร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนได้จัดสอนซ่อมแก่นักเรียนที่เรียนช้ากว่าเพื่อนในกลุ่ม และได้จัดการสอนเสริมให้นักเรียนที่สามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน แต่อาจจะมึวิธีการที่แตกต่างกันออกไป เช่น การเปิดโอกาสให้นักเรียนมาฝึกซ้อมในเวลาพักเที่ยงหรือนอกเวลาเรียน การจัดเวลาฝึกซ้อมให้นักเรียนเป็นพิเศษรายกรณี การจัดสอนซ่อมหลังเลิกเรียน การแยกนักเรียนออกจากกลุ่มเพื่อดูแลเป็นพิเศษ การเตรียมแบบฝึกอย่างง่ายและยากไว้ให้นักเรียนบางคนที่มีความสามารถแตกต่างไปจากเพื่อนในกลุ่ม การเปิดโอกาสให้เพื่อนช่วยเพื่อน การให้กำลังใจและเสริมแรง การจัดหาประสบการณ์ตรงให้นักเรียน ได้มีโอกาสออกแสดงดนตรีต่อที่สาธารณชนในโอกาสต่าง ๆ

“เราจะแยกนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนที่เรียนดีกว่าเพื่อนในกลุ่ม เราจะจัดสอนเสริมให้เขา เพราะเขาสามารถทำได้ แต่ในกรณีของเด็กบางคนทำได้ช้ากว่าเพื่อนในกลุ่ม เราก็จะจัดสอนซ่อมให้เขา เราส่งเสริมเด็กทุกคน แล้วแต่ว่าใครจะสอนซ่อมและใครจะสอนเสริม”

(ครูผู้สอน 5 ก.พ. 2547)

ปัญหาที่ประสบ คือ นักเรียนจะไม่มีเวลาว่างมาฝึกซ้อมเนื่องจากจะต้องเตรียมตัวในการเรียนวิชาสามัญด้วย

การดำเนินแก้ไขปัญหา ครูผู้สอนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการ จัดเวลาในการฝึกซ้อมดนตรีและการเรียนวิชาสามัญ โดยไม่ให้กระทบกระเทือนซึ่งกันและกัน

2.2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสาร พบว่า ครูผู้สอนทุกคนมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยเน้นการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่นักเรียนเลือกเรียนในแต่ละรายวิชาเป็นหลัก แต่อาจจะมีวิธีการที่แตกต่างกันไปบ้าง แต่ครูผู้สอนต้องแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าก่อน เช่น ครูผู้สอนบางท่านมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ทุกคาบที่มีการเรียนทักษะปฏิบัติ เพื่อจัดเป็นคะแนนเก็บเป็นครั้งคราวไป หรือครูผู้สอนบางท่านอาจใช้เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลจากการที่นักเรียนได้แสดงดนตรีต่อที่สาธารณชนจริง ๆ โดยครูผู้สอนทุกคนจะมีการแจ้งผลคะแนนเก็บแก่นักเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้มีการพัฒนาและฝึกฝนฝีมือตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาที่ประสบ คือ การวัดผลและประเมินผลสำหรับนักเรียนที่ปฏิบัติได้ช้ากว่าเพื่อน นักเรียนจะมีความท้อถอยจนเกิดความเบื่อหน่ายที่จะเรียนและไม่ตั้งใจเรียน

การดำเนินแก้ไขปัญหา ครูผู้สอนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการ ให้ความสำคัญและให้ความสนใจดูแลเป็นพิเศษ ตลอดจนจัดเวลาในการฝึกซ้อมให้มากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ประชากรรวมทั้งสิ้น 29 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน และครูผู้สอน จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – Structured Interview) จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษานิเทศก์ ฉบับที่ 2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ฉบับที่ 3 สำหรับครูผู้สอน นอกจากนี้ยังใช้แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน และแบบศึกษาเอกสาร เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้อีกด้วย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชากรทั้งหมด การเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการศึกษาเอกสาร ตามที่โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำขึ้น ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์เป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษานิเทศก์ เป็นเพศชายจำนวน 6 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 6 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 60 ปี มีประสบการณ์การทำงาน (อาชุนราชการ) ตั้งแต่ต่ำกว่า 11-40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 6 คน และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน และทั้งหมดเคยเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน เป็นเพศชายจำนวน 2 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 3 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 50 ปี มีประสบการณ์การทำงาน (อายุราชการ) ตั้งแต่ต่ำกว่า 11 - 40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน และทั้งหมดเคยเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครูผู้สอน เป็นครูประจำการ จำนวน 6 คน และเป็นครูอัตราจ้าง จำนวน 7 คน เป็นเพศชายจำนวน 8 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 5 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 60 ปี มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ต่ำกว่า 11 ปี และมากกว่า 21 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน มีประสบการณ์ในการสอนดนตรี ตั้งแต่ต่ำกว่า 11 ปี และมากกว่า 21 ปี และทั้งหมดเคยเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

2. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

ส่วนที่ 1 การยกย่องหลักสูตร

การยกย่องหลักสูตรดนตรี

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เปิดหลักสูตรดนตรี ขึ้น เมื่อปีการศึกษา 2536 ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีของนักเรียนในประเทศ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และนับเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางด้านดนตรีไปพร้อม ๆ กับเข้มงวดวิชาสามัญตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ โดยโรงเรียนได้จัดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เพิ่มกลุ่มศิลปศึกษา ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง อันจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยจัดทำหลักสูตรดนตรีออกเป็น 2 ประเภทคือ หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี และหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนปกติ ซึ่งโรงเรียนจัดให้มีการคัดแยกนักเรียนเพื่อใช้หลักสูตรทั้งสองประเภทนี้หลังจากที่รับสมัครนักเรียนเข้ามาเรียนแล้ว โดยมีวิธีการคัดแยกคือใช้เครื่องมือสำหรับวัดแวกความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น

การจัดยกย่องหลักสูตรดนตรีแต่ละประเภท ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ดนตรี 2 สาขา คือ สาขาดนตรีไทย และสาขาดนตรีสากล และแบ่งย่อยออกเป็น 6 รายวิชา คือ 1) รายวิชาปี่พาทย์

2)รายวิชาเครื่องสายไทย 3)รายวิชาเครื่องสายสากล 4)รายวิชาเครื่องเป่าสากล 5)รายวิชากีตาร์คลาสสิก และ6)รายวิชาเปียโน และนักเรียนทั้งสองกลุ่มต้องเรียนรายวิชาสามัญและวิชาการทางด้านดนตรีด้วยกัน จัดให้แยกเรียนเฉพาะวิชาที่เป็นทักษะปฏิบัติดนตรีเท่านั้น

ส่วนที่ 2 การจัดการเรียนรู้

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีวิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรดนตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางด้านดนตรีไปพร้อม ๆ กับหลักสูตรวิชาสามัญตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ โดยโรงเรียนได้จัดการเรียนรู้หลักสูตรดนตรีออกเป็น 2 ประเภท คือ หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี และหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนปกติ

นักเรียนที่ทางโรงเรียนรับสมัครเข้ามาแล้วทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ปีที่ 4 จะต้องผ่านกระบวนการทดสอบวัดแววความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ด้วยเครื่องมือสำหรับวัดแววความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคัดแยกการจัดนักเรียนเข้ารับการใช้หลักสูตรดนตรีที่ทางโรงเรียนได้จัดทำขึ้น คือ นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การคัดแยกการวัดแววความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี จะมีโอกาสได้ใช้หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี และนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การคัดแยกการวัดแววความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีก็จะได้ใช้หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนปกติ แต่นักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้จะต้องเรียนวิชาสามัญตามระเบียบการของกระทรวงศึกษาธิการและวิชาที่เป็นทฤษฎีทางด้านดนตรีด้วยกัน จะแยกกันเรียนเฉพาะวิชาที่เป็นทักษะปฏิบัติดนตรีเท่านั้น และกำหนดเกณฑ์การจบ หลักสูตรดนตรีทั้งสองประเภท คือ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 กำหนดให้เรียน 200 ชั่วโมง จำนวน 21 หน่วยการเรียนรู้ และ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 กำหนดให้เรียน 120 ชั่วโมง จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้ และในทุกๆระดับชั้นโรงเรียนจัดให้มีการฝึกทักษะดนตรีเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนอีก 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนแบบสหศึกษา รับสมัครนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 4 ทั้งนักเรียนอยู่ประจำ และนักเรียนไปกลับ รับทั่วประเทศไม่จำกัดพื้นที่

ส่วนที่ 3 สภาพทั่วไปของห้องเรียนทฤษฎีและห้องฝึกปฏิบัติดนตรี

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดห้องเรียนดนตรีไว้บนอาคาร 4 ชั้น โดยจัดห้องเรียนดนตรีออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ห้องเรียนที่ใช้สำหรับการเรียนเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีหรือเนื้อหาที่เป็นวิชาการ ทางด้านดนตรี จำนวน 10 ห้อง ซึ่งมีขนาดประมาณ 8×10 ตารางเมตร มีประตูเข้าออกสองทางด้านหลังมีหน้าต่างสำหรับระบายอากาศ ขนาดประมาณ 0.5×1 ตารางเมตร จำนวน 12 บาน บนเพดานติดตั้งพัดลมเพดาน ภายในห้องมีโต๊ะ เก้าอี้สำหรับนักเรียนและสำหรับครู มีไมโครโฟนพร้อมติดตั้งเครื่องขยายเสียงไว้บนมุมห้องหน้าชั้นเรียนเพื่อไว้สำหรับครูใช้สอนนักเรียน มีกระดานไวท์บอร์ดชนิดบันทึก 5 เส้น ปากกาไวท์บอร์ด และแปรงลบกระดาน มีกระดานดำ ซอรัค

2. ห้องเรียนที่ใช้สำหรับเป็นห้องฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี มีขนาดประมาณ 10×20 ตารางเมตร มีประตูเข้าออกสองทางด้านหลังทำเป็นหน้าต่างกระจก บริเวณฝ้าผนังด้วยกระดาษชานอ้อยแบบเก็บเสียง ลักษณะห้องปิดมิดชิดเพื่อกันไม่ให้เสียงออกข้างนอก และติดตั้งเครื่องปรับอากาศในแต่ละห้องบริเวณหน้าชั้นเรียนด้านซ้ายจัดทำเป็นห้องพักครู ขนาดประมาณ 4×5 ตารางเมตร โดยใช้ประตูกระจกใสกั้นเพื่อให้สามารถมองเห็นเข้าไปภายในได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนที่จะสามารถมองดูการฝึกซ้อมของนักเรียนผ่านประตูกระจกได้ ภายในห้องพักครูติดตั้งเครื่องปรับอากาศ มีตู้กระจกใช้สำหรับเก็บถ้วยรางวัล เกียรติบัตร เหรียญรางวัลต่าง ๆ มีชั้นวางเอกสารสำหรับวางเอกสาร ตำราเกี่ยวกับดนตรี หนังสือโน้ตเพลง เครื่องบันทึกเสียง แลบบันทึกเสียง มีโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีทัศน์ แลบบันทึกภาพ มีสมุดบันทึกการยืมใช้สื่อสำหรับนักเรียนที่สนใจยืมศึกษาค้นคว้า ซึ่งอนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น มีการจัดมุมไว้สำหรับอ่านหนังสือ โดยมีครูประจำการ และ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบอยู่ประจำในห้องตลอดเวลา นักเรียนสามารถเข้าใช้บริการห้องฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีได้ในเวลาที่ตนเองมีชั่วโมงเรียนตามตารางเรียนที่โรงเรียนกำหนดและในช่วงเวลาว่างนอกชั่วโมงเรียนของตนเองและต้องไม่ตรงกับชั่วโมงเรียนของนักเรียนในระดับอื่นด้วย ซึ่งนักเรียนสามารถดูตารางการใช้บริการห้องได้ที่ป้ายประกาศการใช้ห้องฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี นั้น ๆ ซึ่งมีทั้งสิ้น 6 ห้อง ได้แก่

2.1 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติปี่พาทย์ ภายในห้อง จัดบรรยากาศการเรียนรู้อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการฝึกทักษะปฏิบัติรายวิชาปี่พาทย์ เช่น จัดวางโต๊ะหมู่บูชาพระพุทธรูป เศียรเทพดา และรูปภาพบรมครูทางด้านดนตรีไทย บริเวณพื้นห้องจัดวางเครื่องดนตรีไทยสำหรับวงปี่พาทย์ เช่น ระนาดเอกไม้ระนาดทุ้มไม้ ระนาดเอกเหล็ก ระนาดทุ้มเหล็ก ฉิ่งวงเล็ก ฉิ่งวงใหญ่ ฉิ่งมอญ กลองแขก ตะโพนไทย ตะโพนมอญ กลองทัด ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับเสภา โหม่งพร้อมกระจังใหญ่โหม่งพร้อมกระจังเล็ก นอกจากนั้นยังมีตู้กระจกเพื่อจัดวางเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ซ่อมแซม

เครื่องดนตรีที่สามารถจัดเก็บได้ตามความเหมาะสม เช่น ปี่นอก ปี่ใน ปี่กลาง ปี่ชวา ปี่มอญ ขลุ่ยเพียงออ ขลุ่ยหลีบ ขลุ่ยอู้ ลี้นปี ตะกั่ว ไม้ตีระนาด ไม้ตีฆ้อง บริเวณฝาผนังห้องติดตาราง โน้ตเพลง ตารางจิ้งหะหน้าทับ ตารางการเล่นเครื่องประกอบจังหวะอัตราจังหวะต่าง ๆ ตาราง แผนภูมิบทร้องเพลงไทย

2.2 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องสายไทย ภายในห้อง จัดบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมกับการฝึกทักษะปฏิบัติรายวิชาเครื่องสาย บริเวณพื้นที่ห้องจัดวางเครื่องดนตรีไทย ประเภทเครื่องสาย เช่น จะเข้ จิม โทณ – รำมะนา ฉิ่ง ฉาบเล็ก กรับพวง กรับคู่ กลองแขก โหม่งพร้อมกระຈังเล็ก บริเวณฝาผนังห้องติดตารางโน้ตเพลง ตารางจิ้งหะหน้าทับ ตารางการเล่นเครื่องประกอบจังหวะอัตราจังหวะต่าง ๆ ตารางแผนภูมิบทร้องเพลงไทย กฎระเบียบการใช้ห้องเรียน จัดทำราวฝาผนังสำหรับแขวนซอด้วง ซออู้ ขลุ่ยเพียงออและขลุ่ยหลีบ

2.3 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องสายสากล ภายในห้อง จัดบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมกับการฝึกทักษะปฏิบัติรายวิชาเครื่องสายสากล บริเวณพื้นที่ห้องจัดวางเก้าอี้ไว้คู่กับขาตั้ง โน้ตในลักษณะครึ่งวงกลม กลางห้องเรียน สำหรับนักเรียนใช้นั่งปฏิบัติทักษะดนตรี และ ตรงกลางจัดไว้สำหรับครูผู้สอน มีตู้กระจกวางซัดฝาผนัง สำหรับจัดเก็บเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายสากล คือ ไวโอลิน(Violin) ไวโอล่า (Viola) เชลโล่ (Cello) ดับเบิลเบส (Double bass) บริเวณฝาผนังห้องติดกฎระเบียบปฏิบัติในการใช้ห้องและคติสอนใจนักดนตรี

2.4 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องเป่าสากล ภายในห้อง จัดบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมกับการฝึกทักษะปฏิบัติรายวิชาเครื่องเป่าสากล บริเวณพื้นที่ห้องจัดวางเก้าอี้ไว้คู่กับขาตั้ง โน้ตในลักษณะครึ่งวงกลม กลางห้องเรียน สำหรับนักเรียนใช้นั่งปฏิบัติทักษะดนตรี และตรงกลางจัดไว้สำหรับครูผู้สอน มีกระดานไวท์บอร์ดขีดบันทึก 5 เส้น ปากกาไวท์บอร์ด และแปรงลบกระดาน จำนวน 1 ชุด บริเวณฝาผนังห้องติดกฎระเบียบปฏิบัติในการใช้ห้องและคติสอนใจนักดนตรี ตารางการฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลเบื้องต้น ภาพพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชชมหาราช ทรงเป่าคลาริเน็ต (Clarinet) บริเวณหน้าชั้นเรียนด้านซ้าย จัดทำเป็นห้อง ขนาดประมาณ 4 × 5 ตารางเมตร จำนวน 2 ห้อง เพื่อใช้สำหรับเป็นห้องพักครู และเพื่อใช้สำหรับเป็นห้องเก็บเครื่องดนตรี สำหรับห้องที่ใช้เก็บเครื่องดนตรี ภายในห้องมีชั้นวางเครื่องดนตรี โดยมีป้ายเขียนบอกไว้ว่าเครื่องดนตรีชิ้นใดต้องวางตรงไหน และมีสมุดบันทึกการนำเครื่องดนตรีออกมาใช้

2.5 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติคีตารค์คลาสสิก ภายในห้อง จัดบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมกับการฝึกทักษะปฏิบัติรายวิชาคีตารค์คลาสสิก บริเวณพื้นที่ห้องจัดวางเก้าอี้ ที่วางเท้า และขาตั้งโน้ตไว้ในลักษณะครึ่งวงกลม กลางห้องเรียน สำหรับนักเรียนใช้นั่งปฏิบัติทักษะดนตรี และตรงกลางจัดไว้สำหรับครูผู้สอน มีกระดานไวท์บอร์ดขีดบันทึก 5 เส้น ปากกาไวท์บอร์ด และแปรงลบกระดาน บริเวณฝาผนังห้องติดกฎระเบียบปฏิบัติในการใช้ห้องและคติสอนใจนักดนตรี

คอร์สการฝึกปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก บริเวณด้านขวาของชั้นเรียนได้แบ่งเป็นห้องขนาดประมาณ 2×3 ตารางเมตร จำนวน 5 ห้อง เพื่อใช้เป็นห้องฝึกปฏิบัติเดี่ยว ภายในห้องจัดวางเก้าอี้พองน้ำหุ้มหนัง สีเทา ที่วางเท้า และขาตั้งโน้ต จำนวน 1 ชุด เครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) จำนวน 1 ตัว บริเวณฝาผนังห้องติดภาพลิตทิวเอิกของโลกยุคต่าง ๆ

2.6 ห้องฝึกทักษะปฏิบัติเปียโน ภายในห้อง จัดบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมกับการฝึกทักษะปฏิบัติรายวิชาเปียโน บริเวณพื้นห้องจัดวางโต๊ะทำงาน ชุดรับแขก ผู้สำหรับเก็บสมุดโน้ตเพลง และจัดเป็นพื้นที่โล่งเพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ บริเวณด้านซ้ายและขวาของชั้นเรียนได้แบ่งเป็นห้องฝึกทักษะปฏิบัติเดี่ยว ขนาดประมาณ 2×3 ตารางเมตร ฝั่งละ 5 ห้อง ภายในห้องได้จัดวางเปียโนห้องละ 1 หลัง พร้อมเก้าอี้ 1 ตัว และเครื่องกำกับจังหวะ (Metronome) จำนวน 1 ตัว บริเวณฝาผนังติดภาพลิตทิวเอิกของโลกยุคต่าง ๆ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

การจัดทำหลักสูตร

ขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้รับคำสั่งสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ปทุมธานี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา และ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้รับทราบคำสั่งดังกล่าวแล้ว ทางโรงเรียนได้จัดการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษา โดยการออกคำสั่งโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขึ้น เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรออกเป็น 9 กลุ่ม คือ 1)กลุ่มวิชาภาษาไทย 2)กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 3)กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์

4)กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ 5)กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ 6)กลุ่มวิชาศิลปะ 7)กลุ่มวิชาสุศึกษาและพลานามัย 8)กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 9)กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ปัญหาที่ประสบ คือ โรงเรียนไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรในรายวิชาที่ยังมีครูประจำการและไม่มีครูอัตราจ้างได้ และผู้เชี่ยวชาญไม่สามารถมาให้คำแนะนำช่วยเหลือได้ในทุกครั้งที่ทางโรงเรียนทำหนังสือเชิญไป ด้วยเหตุผลจำเป็นบางประการ ทำให้การดำเนินงานสำเร็จล่าช้าไปจากแผนการปฏิบัติงานที่โรงเรียนกำหนดไว้

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ เชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากหน่วยงานภายนอกมาช่วยจัดทำหลักสูตรดนตรี และ เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับดนตรีตามที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ทำหนังสือเชิญมา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนจัดทำหลักสูตร และทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ครูผู้สอนเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรที่ทำหน้าที่ครูผู้สอน จะมีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนมากที่สุด

ปัญหาที่ประสบ คือ เนื่องจากโรงเรียนรับสมัครนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด จึงทำให้ไม่สามารถจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เรียนที่อยู่ต่างจังหวัด ได้ล่วงหน้า และบางชุมชนตั้งอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน จึงทำให้ต้องใช้เวลาในการเก็บข้อมูลนาน และข้อมูลบางอย่างที่เคยจัดเก็บจะเปลี่ยนไปเมื่อกาลเวลาผ่านไป

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ จัดโครงการแนะแนวศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามโรงเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง และขณะเดียวกันทางโรงเรียนก็ได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนควบคู่ไปด้วย

3. การกำหนดจุดประสงค์

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดจุดประสงค์หลักสูตร ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือ ขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้แพร่หลายยิ่งขึ้น และเพื่อสนองพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในอันที่จะทรงส่งเสริมและอนุรักษ์การดนตรี รวมทั้งเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบระดับมัธยมศึกษาที่เน้นการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี

ปัญหาที่ประสบ คือ โรงเรียนต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้วิชาสามัญตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพทางดนตรี ดังนั้น การจัดชั่วโมงเพื่อเรียนดนตรีก็จะมีน้อยลง ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีได้เต็มที่และเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนเท่าที่ควร

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการ จัดชั่วโมงเรียนในแต่ละวันให้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อจะได้เรียนวิชาสามัญครบทุกวิชาตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด และสามารถจัดชั่วโมงเพื่อเรียนดนตรีได้ อีกทั้ง ทางโรงเรียนได้จัดให้มีการฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี หลังเลิกเรียนอีก 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์อีกด้วย

4. การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมในหลักสูตรเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยยึดหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง การจัดเวลาเรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผล เกณฑ์การจบช่วงชั้นและการจบหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เป็นหลัก พร้อมกับเพิ่มเติมส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของท้องถิ่น ชุมชน ซึ่งเป็นบริบทของโรงเรียน รวมทั้งส่วนที่สืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือการเป็นโรงเรียนเฉพาะทางเพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมในหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี นั้น โรงเรียนได้จัดอยู่ในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่มศิลปะ ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี โดย โรงเรียนได้จัดสาระการเรียนรู้ด้านดนตรี ออกเป็น 2 สาขา คือ สาขาดนตรีไทยและสาขาดนตรีสากล ซึ่งมี 6 รายวิชา คือ 1)รายวิชาเปียโน 2)รายวิชาเครื่องสาย 3)รายวิชาเครื่องเป่าสากล 4)รายวิชาเครื่องสายสากล 5)รายวิชากีตาร์คลาสสิก และ 6)รายวิชาเปียโน และทุกสาขา รายวิชาจะต้องเรียนทฤษฎีโน้ตสากล ด้วย นักเรียนที่ได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะต้องเลือกเรียนเครื่องดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่งและจะต้องเรียนจนจบตลอดหลักสูตร สำหรับนักเรียนที่ได้รับคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จะต้องเลือกเรียนเครื่องดนตรีประเภทเดิม และเรียนจนจบตลอดหลักสูตร ในกรณีที่เป็นนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอื่น จะต้องเลือกเรียนเครื่องดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่งและจะต้องเรียนจนจบตลอดหลักสูตร การเปลี่ยนเครื่องดนตรีที่จะเรียน นักเรียนสามารถเปลี่ยนเครื่องดนตรีได้ ในกรณีประสบปัญหาด้านสุขภาพ อุบัติเหตุหรือการเจริญเติบโตทางร่างกายไม่

เอื้ออำนวยต่อคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องดนตรีประเภทนั้น ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา

ปัญหาที่ประสบ คือ เนื้อหาสาระที่ได้กำหนดและจัดทำขึ้นมาไม่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนในระดับเดียวกันหรือชั้นเรียนเดียวกันมีความรู้ ความสามารถพื้นฐานทางด้านดนตรีทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติต่างกันมากดังนั้นเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่จัดทำขึ้นจึงไม่สามารถนำมาใช้กับนักเรียนในชั้นเรียนเดียวกันได้ทุกคน

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ โรงเรียนจัดทำเครื่องมือวัดแนวความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ขึ้น เพื่อใช้ในการทดสอบวัดแนวความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีแก่นักเรียนก่อนเข้าเรียนเพื่อใช้ในการคัดแยกกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและนักเรียนปกติ หลังจากนั้นโรงเรียนได้มอบนโยบายแก่ครูผู้สอนในการทดสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังเรียน เพื่อนำผลการทดสอบนั้นไปสู่การจัดกระบวนการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป

5. การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยการจัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ขึ้น ซึ่งเป็นระเบียบที่สอดคล้องตามข้อกำหนดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เป็นหลักสูตรแกนกลาง โดยโรงเรียนได้สอดคล้องวิธีการวัดและประเมินผล รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของโรงเรียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบนี้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมทุกเนื้อหาสาระและทุกบริบทในการจัดการเรียนรู้ และโรงเรียนได้ประเมินผลผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนรวมทั้งเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินผลในการผ่านช่วงชั้น การจบการศึกษาภาคบังคับ

ไม่พบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การใช้หลักสูตร

1. การบริหารหลักสูตร

1.1 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน

โรงเรียนได้เตรียมบุคลากรในโรงเรียน โดยการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรีแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรดนตรีศึกษานิเทศก์ มาให้ความรู้ คำแนะนำ แก่บุคลากรในโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังได้จัดส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรดนตรีตามหน่วยงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาที่ประสบ คือ การจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรเกี่ยวกับหลักสูตรดนตรีตามรายวิชาต่างๆ ที่โรงเรียนเปิดสอน ยังไม่สามารถจัดกระทำได้ในทุกรายวิชา ทั้งนี้เนื่องจากบางรายวิชายังทางโรงเรียนยังไม่มีครูประจำการ และครูอัตราจ้างก็มักลาออกบ่อย ทำให้ไม่มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และเมื่อเปิดรับสมัครครูอัตราจ้างเพิ่มเติมก็ไม่ค่อยมีผู้สนใจมาสมัคร และเมื่อจัดส่งบุคลากรในโรงเรียนไปประชุม อบรม สัมมนาออกสถานที่ ทำให้โรงเรียนขาดบุคลากรที่ต้องรับผิดชอบชั่วโมงสอนในครั้งนั้น ๆ

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการ จัดทำรายงานปัญหา การปฏิบัติงานด้านบุคลากรไปยังหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อขออัตราครูประจำการเพิ่มเติม และได้ขอความอนุเคราะห์บุคลากรจากกองดุริยางค์ทหารอากาศ และกรมยุทธศึกษาในการจัดส่งบุคลากรมาช่วยเหลือในการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาทักษะปฏิบัติดนตรี ถ้าทางโรงเรียนจัดส่งบุคลากรไปประชุม อบรม สัมมนาออกสถานที่ ทางโรงเรียนจะจัดสอนชดเชยให้กับนักเรียนในโอกาสต่อไป

1.2 การจัดครูเข้าสอน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดครูเข้าสอน โดยพิจารณาจากวุฒิ การศึกษาหรือสาขาที่ครูผู้สอนสำเร็จมาเป็นอันดับแรก จากนั้นก็จะพิจารณาจากการสอบถามข้อมูล ความสามารถ ความถนัดในการสอน จากครูผู้สอน ซึ่งจะดำเนินการโดยการจัดประชุมตกลงกัน ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ก่อน ทั้งนี้ เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการจัดรายวิชาและชั่วโมงแก่ครูผู้สอน เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว โรงเรียนมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการและตัวแทนกลุ่ม สาระการเรียนรู้เป็นผู้จัดรายวิชาและชั่วโมงสอนให้แก่ครูผู้สอน และแจ้งให้ครูผู้สอนรับทราบเป็น ลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการ โดยจัดทำก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาคเรียน

ปัญหาที่ประสบ คือ บางรายวิชาทางโรงเรียนยังไม่มีครูประจำการ เมื่อทางโรงเรียนจัดครู อัตราจ้างเพื่อรับผิดชอบรายวิชาดังกล่าว ครูอัตราจ้างก็มักลาออกบ่อย ทำให้การดำเนินการจัดครู เข้าสอนขาดความต่อเนื่อง และครูผู้สอนต้องรับผิดชอบจำนวนชั่วโมงสอนประมาณ 25- 30 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ และยังคงรับผิดชอบสอนทักษะปฏิบัติดนตรีหลังเวลาเลิกเรียนปกติอีกสัปดาห์ละ ไม่ต่ำกว่า 6 ชั่วโมง โดยไม่มีค่าตอบแทน ซึ่งทางโรงเรียนถือว่ามากเกินไป จึงทำให้ครูผู้สอนไม่มี เวลาจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและพัฒนาผลงานทางวิชาการ

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการ เปิดรับสมัครครูอัตราจ้างทุกรายวิชาตลอดภาคเรียน เพื่อสำรองไว้เมื่อขาดแคลนครูหรือเมื่อเวลาที่ครูอัตราจ้างลาออก และได้ขอความอนุเคราะห์บุคลากรจากกองดุริยางค์ทหารอากาศและกรมยุทธศึกษาเพื่อมาช่วยสอนใน โรงเรียนทั้งวิชาทักษะปฏิบัติดนตรีและวิชาสามัญเป็นประจำทุกภาคเรียน ขณะเดียวกัน ทางโรงเรียนก็ได้รายงานหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อขออัตราครูผู้สอนด้วย ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงดำเนินการ โรงเรียนให้กำลังใจครูผู้สอนที่ทำงานเกินเวลาหรือนอกเหนือเวลาว่าเป็นการอุทิศตนเพื่อแผ่นดิน

1.3 การจัดการการสอน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ดำเนินการจัดการสอนโดยคำนึงถึงความพร้อมของบุคลากรในแต่ละรายวิชาว่ามีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนคาบสอนหรือไม่ จากนั้น จึงจัดการสอนของแต่ละระดับชั้นให้สัมพันธ์กับจำนวนครูผู้สอนที่มี ซึ่งในบางรายวิชามีครูผู้สอนเพียงคนเดียวแต่ต้องรับผิดชอบสอนในทุกๆระดับชั้น นอกจากนั้นการจัดการสอนยังต้องสำรวจความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ มีการตรวจสอบตารางการใช้อาคารเรียน โรงอาหาร ห้องสมุด ห้องเรียนแต่ละห้องตั้งแต่ห้องเรียนวิชาการภาคทฤษฎีและห้องฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี ตลอดจนสนามกีฬา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้สถานที่หรือใช้ห้องเรียนเดียวกันในเวลาเดียวกัน ทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ฝ่ายวิชาการ งานอาคารสถานที่ และตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสอน

ปัญหาที่ประสบ คือ เนื่องจากครูผู้สอนรายวิชาที่เป็นทักษะปฏิบัติดนตรี มีจำนวนน้อย ครูผู้สอนจึงต้องรับผิดชอบชั่วโมงสอนในแต่ละวันติดต่อกันเกือบทั้งวัน ทำให้ครูผู้สอนไม่มีเวลาพักผ่อนและไม่มีเวลาในการพัฒนาหรือเตรียมการสอนเท่าที่ควร

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการ จัดครูประจำการเข้าสอน จำนวน 1 คน และจัดครูอัตราจ้างเข้าไปช่วยดูแลอีกห้องเรียนละ 1 คน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบ ตามความเหมาะสม

1.4 การจัดงบประมาณ

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ คือ การใช้จ่ายงบประมาณทุกประเภทให้คำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนเป็นสำคัญ โดยโรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ พร้อมกับงบประมาณตามที่ฝ่ายหมวด งาน จัดเสนอมา งบประมาณของโรงเรียนมีสองส่วน คือ ส่วนแรกเป็นงบประมาณที่รัฐบาลจัดให้ตามรายหัวจำนวนนักเรียน เรียกว่าเงินบำรุงการศึกษา และส่วนที่สอง

เป็นงบประมาณที่ได้รับจากการบริจาค โดยใช้ชื่อว่าเงินบริจาคสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพทางดนตรี งบประมาณที่ได้รับจากการบริจาคส่วนใหญ่จะนำมาจัดซื้อเครื่องดนตรีและนำมาใช้ในการจัดจ้างครูผู้สอนดนตรีเป็นหลัก

ปัญหาที่ประสบ คือ ความจำเป็นและความต้องการใช้จ่ายงบประมาณตามที่ฝ่าย หน่วยงาน ได้จัดเสนอขึ้นมา มิใช่เพียงพอกับจำนวนงบประมาณที่โรงเรียนได้รับ

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ ออกนโยบายพึ่งตนเอง และใช้จ่ายอย่างประหยัดที่สุด ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ราคาประหยัด คุณภาพดี และจัดหาทุนเพิ่ม

1.5 การจัดอาคารสถานที่

สถานที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร แต่เดิมเป็นสถานที่กองพัสดุ และอุปกรณ์ทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ที่ 16 ถนนวิภาวดีรังสิต ตำบลจตุตถอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี (ตรงข้ามอนุสรณ์สถานแห่งชาติ) ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงได้พยายามปรับสภาพอาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมเพื่อให้เอื้อแก่การจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เช่น อาคาร หอพักของนักเรียนประจำ เป็น อาคาร 3 ชั้น จำนวน 1 หลัง ได้ปรับปรุงจากอาคารหอพักเดิมของกองพัสดุ ฯ ต่อมาโรงเรียนจึงได้งบประมาณในการก่อสร้างอาคารสมบูรณ์แบบ เป็นอาคาร 4 ชั้น มีห้องต่าง ๆ จำนวน 84 ห้อง

ปัญหาที่ประสบ คือ ห้องฝึกทักษะปฏิบัติเดี่ยวยังไม่ครบทุกรายวิชา ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงระยะที่ก่อสร้างอาคารเรียน เศรษฐกิจของประเทศกำลังตกต่ำ รัฐบาลจึงแก้ไขปัญหาโดยการตัดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารบางส่วนลง และได้พิจารณาให้ตัดห้องปฏิบัติเดี่ยวออกจากการก่อสร้าง

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้มอบนโยบายให้ครูผู้สอนอนุญาตให้นักเรียนเข้าฝึกทักษะปฏิบัติเดี่ยวในห้องพักครูได้ในบางโอกาสและความเหมาะสม

1.6 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้บริการจัดหาวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้อื่นต่าง ๆ ให้แก่ครูผู้สอน เช่น คู่มือหลักสูตรดนตรี คู่มือการวัดและประเมินผลการเรียน ตัวอย่างแบบเรียน แบบฝึกปฏิบัติดนตรีจากต่างประเทศ และส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อประกอบการเรียนรู้ขึ้นใช้เอง โดยโรงเรียนได้จัดหาวัสดุในการจัดทำสื่อต่าง ๆ ไว้บริการ

ปัญหาที่ประสบ คือ สื่อการเรียนรู้อื่นที่ครูผู้สอนได้ผลิตขึ้นเองและจากที่ทางโรงเรียนจัดหาให้มีไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียน และในบางส่วนที่มีอยู่ชำรุด ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ ขอความอนุเคราะห์ ยืมวัสดุอุปกรณ์ใช้จากหน่วยงานภายนอก เช่น กองศุภริยางค์ทหารอากาศ กรมยุทธศึกษา วิทยาลัย นาฏศิลป์ กรมศิลปากร

1.7 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีวิธีดำเนินการนิเทศติดตามผลผลการใช้หลักสูตรคนตรี โดยจัดการนิเทศภายใน ซึ่งได้มอบหมายให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น จัดประชุมครูผู้สอนคนตรีเพื่อติดตามผลการดำเนินการสอน สภาพ ปัญหา และผลการเรียนของนักเรียนทุกสัปดาห์ จัดให้ครูผู้สอนแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการสอน จัดให้มีการแสดงผลงานนักเรียนตามโอกาสต่าง ๆ จัดให้ครูผู้สอนประเมินตนเอง ส่วนการนิเทศภายนอกทางโรงเรียนได้เชิญศึกษานิเทศก์ มาให้คำแนะนำช่วยเหลือทุกภาคเรียน

ปัญหาที่ประสบ คือ ครูผู้สอนมีภาระชั่วโมงสอนและรายวิชาที่รับผิดชอบมากทำให้ไม่มีเวลาในการปรับปรุงผลงานของตนเอง ทั้งด้านการจัดปรับปรุงแผนการสอน หรือการหาโอกาสไปประชุม อบรม สัมมนาตามรายการต่าง ๆ ที่เชิญมา

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการจัดส่งตัวแทนครูผู้สอนไปประชุม อบรม สัมมนา ตามรายการต่าง ๆ ที่มีหนังสือเชิญมา หลังจากนั้นจึงให้ตัวแทนครูผู้สอนเหล่านั้น จัดทำรายงานผลการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อเป็นการขยายผลแก่เพื่อนสมาชิกครูผู้สอนท่านอื่น ๆ ต่อไป

1.8 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีวิธีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรคนตรี โดยมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการ งานแนะแนว และงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีวิธีการประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ เช่น จัดทำในรูปแบบใบปลิว ป้าย โฆษณา เอกสาร วารสารของโรงเรียน ทำหนังสือแจ้งข่าวสารโรงเรียน การจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียนในโอกาสต่างๆ การประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ การจัดประชุมผู้ปกครอง การใช้สื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาที่ประสบ คือ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรต้องดำเนินการตลอดปีการศึกษา ทำให้ทางโรงเรียนต้องใช้งบประมาณสูง แต่โรงเรียนมีงบประมาณจำกัด ดังนั้น การดำเนินการประชาสัมพันธ์จึงไม่สามารถทำได้เต็มที่

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการ ขอความอนุเคราะห์ ประชาสัมพันธ์หลักสูตรกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ใช้งบประมาณไม่สูงมากนักและทางโรงเรียน สามารถบริหารงบประมาณอันจำกัดนั้นทำได้

2. การสอน

2.1 การวางแผนการสอน

ครูผู้สอนทุกคนได้วางแผนการสอนและจัดทำแผนการสอนทั้งรายปี รายภาค รายวิชา และ ระดับช่วงชั้น โดยมีวิธีดำเนินการ คือ เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และ ศิษยานุศิษย์ มาให้คำแนะนำ ในการวางแผนและจัดทำแผนการสอนก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาคเรียน โดยมีแนวในการจัดทำ คือ คำนึงถึงประสบการณ์ พื้นความรู้เดิมของนักเรียน ความแตกต่างใน ความรู้ ความสามารถ ของนักเรียนในชั้นเรียน เป็นหลัก

ปัญหาที่ประสบ คือ พื้นฐานความรู้ของนักเรียนทั้งทางด้านทฤษฎีและทักษะปฏิบัติมีความ แตกต่างกันมาก ครูผู้สอนจึงต้องจัดทำแผนการสอนหรือวางแผนการสอนต้องคอยแก้ไขตาม สถานการณ์เฉพาะหน้ามากกว่าการเตรียมการล่วงหน้า และครูผู้สอนไม่มีเวลาในการปรับปรุงแผน การสอนเท่าที่ควร เนื่องจากเหน็ดเหนื่อยจากภาระงานสอนในแต่ละวัน

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการ เชิญผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านดนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และศิษยานุศิษย์ มาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือใน การวางแผนการสอนและจัดทำแผนการสอน

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ครูผู้สอนทุกคน เน้นการสอนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีตามที่นักเรียนเลือกเรียน จนกระทั่ง นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด หลังจากนั้น ครูผู้สอนจะเปิดสอนทักษะ ปฏิบัติเครื่องดนตรีอื่น ๆ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคต่าง ๆ ของ ไทย และได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ ตรง เช่น การจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงดนตรีต่อที่สาธารณชนในโอกาสต่าง ๆ การจัด ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมการประกวดแข่งขันทางดนตรีตามรายการต่าง ๆ การน่านักเรียนไป ชมการแสดงดนตรีตามสถานที่ต่าง ๆ การเชิญศิลปินเข้ามาแสดง ในโรงเรียน การเชิญผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านเข้ามาสาธิตในชั้นเรียน

ปัญหาที่ประสบ คือ ผู้ปกครองมักไม่อนุญาตให้นักเรียนไปชมการแสดงนอกสถานที่ เนื่องจากเห็นว่าไม่มีความจำเป็นและเป็นการเสียเวลา สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น และรายการ

แสดงที่น่าสนใจบางรายการต้องใช้จ่ายค่าบัตรเข้าชมราคาสูง สถานที่จัดการแสดงอยู่ห่างไกลกับที่พักของนักเรียนมาก จึงทำให้ต้องยกเลิกการเข้าชมรายการเหล่านั้น

การดำเนินแก้ไขปัญหา โรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการ ประชุมสร้างความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการแสดงของนักเรียนให้แก่ผู้ปกครองตระหนัก และเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการฝึกประสบการณ์ตรงของนักเรียน รวมทั้งของงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมแก่นักเรียนจากหน่วยงานภายนอก เช่น การขอความอนุเคราะห์บัตรฟรีเข้าชมการแสดง และครูผู้สอนอาจให้การสนับสนุนงบประมาณส่วนตัวบ้างบางโอกาส

2.3 การพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้

ครูผู้สอนทุกคน ได้พัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยทางโรงเรียนได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้จากหน่วยงานภายนอกมาให้คำแนะนำในการจัดทำ รวมทั้งให้ครูผู้สอนลงมือปฏิบัติจริงด้วย โดยจัดขึ้นอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และสามารถผลิตขึ้นใช้เองได้ จากนั้นจะมีการประชุมครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อสำรวจสื่อการเรียนรู้ที่ครูในกลุ่มสาระเดียวกันจำเป็นต้องใช้ในปีการศึกษาต่อไป เพื่อจะได้ช่วยกันจัดทำเป็นสื่อการเรียนรู้ส่วนรวมและส่วนตัว ขึ้น

ปัญหาที่ประสบ คือ ครูผู้สอนมีภาระงานมากจึงไม่มีเวลาผลิตสื่อการเรียนรู้เท่าที่ควร

การดำเนินแก้ไขปัญหา ครูผู้สอนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการ ช่วยกันผลิตสื่อการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่ เพื่อหมุนเวียนกันใช้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดทำเป็นทะเบียนสื่อในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการบันทึกการซ่อมแซมอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

2.4 การจัดสอนซ่อมเสริม

ครูผู้สอนทุกคน ได้จัดสอนซ่อมแก่นักเรียนที่เรียนช้ากว่าเพื่อนในกลุ่ม และได้จัดการสอนเสริมให้นักเรียนที่สามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน แต่อาจจะมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป เช่น การเปิดโอกาสให้นักเรียนมาฝึกซ้อมในเวลาพักเที่ยงหรือนอกเวลาเรียน การจัดเวลาฝึกซ้อมให้นักเรียนเป็นพิเศษรายกรณี การจัดสอนซ่อมหลังเลิกเรียน การแยกนักเรียนออกจากกลุ่มเพื่อดูแลเป็นพิเศษ การเตรียมแบบฝึกอย่างง่ายและยากไว้ให้นักเรียนบางคนที่มีความสามารถแตกต่างไปจากเพื่อนในกลุ่ม การเปิดโอกาสให้เพื่อนช่วยเพื่อน การให้กำลังใจและเสริมแรง การจัดหาประสบการณ์ตรงให้นักเรียนได้มีโอกาสออกแสดงดนตรีต่อที่สาธารณชนในโอกาสต่าง ๆ

ปัญหาที่ประสบ คือ นักเรียนจะไม่มีเวลาว่างมาฝึกซ้อมเนื่องจากจะต้องเตรียมตัวในการเรียนวิชาสามัญด้วย

การดำเนินแก้ไขปัญหา ครูผู้สอนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการ จัดเวลาในการฝึกซ้อมดนตรีและการเรียนวิชาสามัญโดยไม่ให้กระทบกระเทือนซึ่งกันและกัน

2.5 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

ครูผู้สอนทุกคน มีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ โดยเน้นการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่นักเรียนเลือกเรียนในแต่ละรายวิชาเป็นหลัก แต่อาจจะมีวิธีการที่แตกต่างกันไป โดยครูผู้สอนจะแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าก่อน เช่น มีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ทุกคาบที่มีการเรียนทักษะปฏิบัติเพื่อจัดเป็นคะแนนเก็บเป็นครั้งคราวไป หรืออาจใช้เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลจากการที่นักเรียนได้แสดงดนตรีต่อที่สาธารณชนจริง ๆ โดยครูผู้สอนทุกคนจะมีการแจ้งผลคะแนนเก็บแก่นักเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีการพัฒนาและฝึกฝนฝีมือตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาที่ประสบ คือ การวัดผลและประเมินผลสำหรับนักเรียนที่ปฏิบัติทักษะได้ช้ากว่าเพื่อน จะมีความท้อถอยจนเกิดความเบื่อหน่ายที่จะเรียนและไม่ตั้งใจเรียน

การดำเนินแก้ไขปัญหา ครูผู้สอนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการ ให้กำลังใจ และให้ความสนใจดูแลเป็นพิเศษ ตลอดจนจัดเวลาในการฝึกซ้อมให้มากขึ้น

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีข้อค้นพบที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายผล ดังนี้

การจัดทำหลักสูตร

การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนได้รับคำสั่งสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา และ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เพื่อบอบหมายหน้าที่ในการดำเนินการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเมื่อทางโรงเรียนรับทราบคำสั่งดังกล่าวแล้ว จึงได้ดำเนินการ โดยการออกคำสั่งภายในโรงเรียนเพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและผู้ดำเนินงานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะสามารถเก็บเป็นหลักฐานใน

การมอบหมายหน้าที่ได้เป็นอย่างดี และคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรควรประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ดังที่ สังก อุทรานันท์ (2532) ได้ให้ความเห็นว่า ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา กลุ่มผู้ให้คำแนะนำสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความต้องการของสังคม และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน

ในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนได้ดำเนินการโดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนจัดทำหลักสูตร และได้มอบหมายให้ครูผู้สอนเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรที่ทำหน้าที่ครูผู้สอน จะมีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนมากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานก่อนจัดทำหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะข้อมูลที่ได้จะสามารถทำให้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์ การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตร อีกทั้งยังสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานในทุกด้านได้ ดังที่ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนหรือสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาของหลักสูตรที่จัดการเรียนรู้และการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ จุดหมายหรือจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล เรียงตามลำดับ โดยข้อมูลพื้นฐานที่ศึกษาจะช่วยในการกำหนดจุดหมาย จุดประสงค์ และจุดประสงค์เฉพาะของหลักสูตร ซึ่งระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จากนั้นจุดหมาย จุดประสงค์ และจุดประสงค์เฉพาะจะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระที่ควรจัดให้กับผู้เรียน

โรงเรียนได้กำหนดจุดประสงค์หลักสูตร และกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือ ขยายการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้แพร่หลายยิ่งขึ้น และเพื่อสนองพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในอันที่จะทรงส่งเสริมและอนุรักษ์การดนตรี รวมทั้งเพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบระดับมัธยมศึกษาที่เน้นการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี ผู้วิจัยเห็นว่า การกำหนดจุดประสงค์ควรจัดทำขึ้นให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน ความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และตัวผู้เรียน รวมทั้งต้องคำนึงถึงความพร้อมและศักยภาพของโรงเรียนด้วย ดังที่ จิตรลดา แสงปัญญา (2536) ได้กล่าวว่าการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นแนวทางหรือกรอบที่ช่วยให้นักพัฒนาหลักสูตรสามารถคัดเลือกเนื้อหาและมวลประสบการณ์ได้ง่ายและตรงเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ

สมจิต จันทรฉาย (2536) ที่กล่าวว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นงานชิ้นแรกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพราะงานขั้นต่อไปนั้นต้องอาศัยจุดมุ่งหมายนี้เป็นตัวกำหนด

ในด้านการกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้จัดทำโดยยึดหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง การจัดเวลาเรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผล เกณฑ์การจบช่วงชั้นและการจบหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เป็นหลัก พร้อมกับเพิ่มเติมส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของท้องถิ่น ชุมชน ซึ่งเป็นบริบทของโรงเรียน รวมทั้งส่วนที่สืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน คือการเป็นโรงเรียนเฉพาะทางเพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมในหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี นั้น โรงเรียนได้จัดอยู่ในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่มศิลปะ ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรี โดยนักเรียนจะต้องเลือกเรียนเครื่องดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่ง และจะต้องเรียนจนจบตลอดหลักสูตร การเปลี่ยนเครื่องดนตรีที่จะเรียน นักเรียนสามารถเปลี่ยนเครื่องดนตรีได้ ในกรณีประสบปัญหาด้านสุขภาพ อุบัติเหตุหรือการเจริญเติบโตทางร่างกายไม่เอื้ออำนวยต่อคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องดนตรีประเภทนั้นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมตามที่โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำ ได้คำนึงถึงความต้องการของชุมชน ผู้เรียน และศักยภาพของทางโรงเรียน ดังนั้นย่อมทำให้การดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2526) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการ ดังนั้น ครูผู้สอนควรกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจนและมั่นใจได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้นั้น สามารถพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในทุกด้านของ ผู้เรียนได้ อีกทั้งยังสามารถเฝ้าผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

ในด้านการกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการโดยการจัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ขึ้น ซึ่งเป็นระเบียบที่สอดคล้องตามข้อกำหนดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เป็นหลักสูตรแกนกลางซึ่งโรงเรียนได้สอดคล้องวิธีการวัดและประเมินผล รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของ โรงเรียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบนี้ด้วยทั้งนี้เพื่อให้การวัดและประเมินผลครอบคลุมทุกเนื้อหาสาระและทุกบริบทในการจัดการเรียนรู้ และโรงเรียนได้ประเมินผลผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนรวมทั้งเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินผลในการผ่านช่วงชั้น การจบการศึกษาภาคบังคับ ผู้วิจัยเห็นว่า วิธีการดำเนินการกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผล เป็นไปตาม

หลักการและระเบียบการของกระทรวงศึกษาธิการ แต่อาจจะไม่สามารถนำมาใช้ได้กับสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน โดยเฉพาะในชั้นเรียนที่มีการเรียนทักษะปฏิบัติ เพราะในแต่ละชั้นเรียนนักเรียนจะมีความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกัน การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลก็ต้องสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนจริงๆ ฉะนั้น การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลหลายด้านมาพิจารณา ที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ที่กล่าวว่า การประเมินผลนั้นต้องอาศัยข้อมูลหลาย ๆ อย่างมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมิน มาตรฐานการประเมินจะออกมาในรูปแบบของคุณภาพหรือปริมาณแล้วแต่จะกำหนดขึ้น ความสามารถด้านการประเมินจะเกิดขึ้นเป็นขั้นตอนสุดท้ายเสมอ

การใช้หลักสูตร

การนำหลักสูตรคนตรีที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้ในโรงเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ตามที่ วิชัย ดิศสระ (2535) กล่าวว่า แม้จะมีหลักสูตรที่ดีแสนดี แต่ถ้านำหลักสูตรไปใช้ไม่ถูกต้อง หลักสูตรนั้นก็ไม่มีประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายกระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ หรือการใช้หลักสูตรใน 2 ประเด็น คือ การบริหารหลักสูตร และการสอน

การบริหารหลักสูตร

ในด้านการเตรียมบุคลากรในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้การจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรคนตรีแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา โดยการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรคนตรี ศึกษานิเทศก์ มาให้ความรู้ คำแนะนำแก่บุคลากรในโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน นอกจากนี้ ทางโรงเรียนยังได้จัดส่งบุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรคนตรีตามหน่วยงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ แต่ยังไม่สามารถจัดแก่บุคลากรได้ในทุกรายวิชา ทั้งนี้เนื่องจากบางรายวิชาทางโรงเรียนยังไม่มีครูประจำการ และครูอัตราจ้างที่มีก็มักลาออกบ่อย ทำให้ไม่มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ผู้วิจัยเห็นว่า การเตรียมบุคลากรทางด้านคนตรีมีความสำคัญมาก เพราะเป็นสาขาวิชาที่จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติเฉพาะด้านจริงๆ ดังที่ วันนอร์ มะทา (2533) ที่กล่าวว่า การจัดบุคลากรทางด้านคนตรีมีความสำคัญมาก เนื่องจากคนตรีเป็นศิลปะที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะ และบุคลากรเหล่านั้นควรได้รับการอบรม สัมมนา ทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเสริมทักษะการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่ง

สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ที่กล่าวว่า ครูคือนักพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมครูผู้สอน ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การประชุม อบรม สัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการ สำหรับปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนทักษะปฏิบัติของทางโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า นอกจากโรงเรียนที่ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแล้ว ยังมีอีกหลายโรงเรียนที่กำลังประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2539) กล่าวว่า สถานศึกษามักประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในบางสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาวิชาที่ต้องอาศัยทักษะหรือความชำนาญเป็นพิเศษ สาเหตุที่ทำให้เกิดการขาดแคลนบุคลากรในบางรายวิชา ได้แก่ 1) เกิดการขาดบุคลากรเหล่านั้นในท้องถิ่น 2) ผู้บริหารขาดการวางแผนในกรณีที่ผู้บริหารไม่ได้เตรียมบุคลากรไว้ล่วงหน้าว่าจะใช้บุคลากรในสาขาวิชาใด จำนวนเท่าใด จึงทำให้สถานทีนั้นขาดบุคลากรในสาขาวิชาที่ต้องการ 3) เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือแผนการเรียน ส่วนมากสภาพเช่นนี้มักเกิดขึ้นในระยะแรก ๆ ของการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้การเตรียมบุคลากรไม่ทัน แต่เมื่อมีเวลาสักระยะหนึ่งปัญหานี้ก็จะหมดไป ผู้วิจัยเห็นว่า การแก้ปัญหาในระยะยาว สถาบันการศึกษาต่าง ควรเร่งผลิตบุคลากรในสาขาการสอนดนตรีศึกษาให้พอเพียงกับความต้องการของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 7 ที่ส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครูผู้สอน คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับประสานงานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากร และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง

ในด้านจัดครูเข้าสอน รวมทั้งการจัดตารางสอนแก่ครู ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้จัดครูเข้าสอนโดยพิจารณาจากวุฒิการศึกษาหรือสาขาที่ครูผู้สอนสำเร็จมาเป็นอันดับแรก จากนั้นก็จะพิจารณาจากการสอบถามข้อมูลความสามารถ ความถนัดในการสอน จากครูผู้สอน ซึ่งจะดำเนินการโดยการจัดประชุมตกลงกันภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ก่อน ทั้งนี้ เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการจัดรายวิชาและชั่วโมงแก่ครู ผู้สอน เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว โรงเรียนมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการและตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้จัดรายวิชาและชั่วโมงสอนให้แก่ครูผู้สอน ซึ่งในขณะเดียวกัน โรงเรียนก็คำนึงถึงความพร้อมของบุคลากรในแต่ละรายวิชา ว่ามีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนคาบสอนหรือไม่ จากนั้นจึงจัดตารางสอนของแต่ละระดับชั้นให้สัมพันธ์กับจำนวนครูผู้สอนที่มี นอกจากนั้นก็ต้องสำรวจความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ มีการตรวจสอบตารางการใช้อาคารเรียน โรงอาหาร ห้องสมุด สนามกีฬา ห้องเรียน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้สถานที่หรือใช้ห้องเรียนเดียวกันในเวลาเดียวกัน ทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ฝ่ายวิชาการ งาน อาคารสถานที่ และตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดตารางสอน แล้วจึงแจ้งให้ครูผู้สอนรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการ โดยจัดทำก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาคเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า ทั้งการจัดครูเข้าสอนและการจัดตารางสอน สิ่งสำคัญ

คือต้องขึ้นอยู่กับครู ผู้สอนเป็นหลัก เพราะถ้าครูผู้สอนไม่สะดวกด้วยเหตุผลประการใดแล้ว การดำเนินการจัดการเรียนรู้ในครั้งนั้น ๆ ก็อาจจะดำเนินการไปได้ไม่ดีมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังที่ สัจจ อูทรานันท์ (2532) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนไว้ว่า การจัดครูเข้าสอนต้องคำนึงถึงความสามารถตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรมีโอกาสใช้ศักยภาพของตนเองให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สุमितตรา รังษิสมบัติ (2541) ที่กล่าวว่า หลักการจัดตารางสอนต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ในการใช้เวลาเท่า ๆ กัน ระดับความยากง่ายของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน รวมถึงอัตราเวลาเรียนในแต่ละภาคเรียน ตลอดจนชั่วโมงสอนของครู สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องจัดให้เกิดความสมดุลและเหมาะสม

ส่วนในด้านการจัดสรรงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีหลักปฏิบัติ คือ การใช้จ่ายงบประมาณทุกประเภทให้คำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีการศึกษาเป็นประจำทุกปี และงบประมาณที่โรงเรียนได้รับมีสองส่วน คือ เงินบำรุงการศึกษา และงบจากการบริจาค ผู้วิจัยเห็นว่า หลักปฏิบัติในการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน นั้น สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีศักยภาพตามความมุ่งหวังของหลักสูตรได้ ในส่วนของชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ ที่ได้บริจาคทรัพย์แก่โรงเรียนถือว่าเป็นการส่งเสริมการศึกษาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (2542) ที่ระบุว่า ให้นำบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

สำหรับด้านการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้พยายามปรับสภาพอาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมของกองพัสดุและอุปกรณ์ทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา ที่ได้เปลี่ยนมาเป็นสถานที่ก่อตั้งโรงเรียน ให้เอื้อแก่การจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสมมากที่สุด ต่อมาโรงเรียนจึงได้งบประมาณในการก่อสร้างอาคารสมบูรณ์แบบ เป็นอาคาร 4 ชั้น แต่ไม่มีห้องฝึกทักษะปฏิบัติเดี่ยวครบทุกรายวิชา ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงระยะที่ก่อสร้างอาคารเรียน เศรษฐกิจของประเทศกำลังตกต่ำ รัฐบาลจึงแก้ไขปัญหาโดยการตัดงบประมาณในการก่อสร้างอาคารบางส่วนลง และได้พิจารณาให้ตัดห้องปฏิบัติเดี่ยวออกจากการก่อสร้าง ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดอาคารสถานที่และบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อเป็นห้องฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการจัดบรรยากาศที่ดีจะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้จากการจัดบรรยากาศภายในห้องได้ ดังที่ สุพล วังสินธุ์ (2534) ที่กล่าวว่า บรรยากาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง บรรยากาศในชั้นเรียนจะช่วยให้นักเรียนมี

สภาพจิตที่ดี มีความสนใจและตั้งใจเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ฌรุทท์ สุทธจิตต์ (2539) ที่กล่าวว่า การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนคนตรีนั้น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง เพราะถึงแม้ว่าจะมีสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับดนตรีที่ตีขนาดไหน แต่ถ้าสภาพห้องเรียนไม่ดีพอ ย่อมทำให้ผู้เรียนได้ฟังเสียงที่ไม่ดีด้วย การจัดห้องฝึกทักษะปฏิบัติเดี่ยวที่ทางโรงเรียนยังมีไม่ครบทุกรายวิชานั้นก็เป็นสิ่งจำเป็น ดังที่ ทศไนย อายุเจริญ (2534) ที่กล่าวว่า การจัดห้องเรียนดนตรีที่มีขนาดเล็กหรือห้องฝึกทักษะปฏิบัติเดี่ยว จะช่วยให้ความสนใจและแรงจูงใจของนักเรียนทั้งต่อการเรียนในส่วนบุคคลและเป็นกลุ่มเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครูผู้สอนและเพื่อน ๆ อีกด้วย

ในด้านการบริการจัดหาวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการ คือ จัดหา คู่มือหลักสูตรดนตรี คู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ตัวอย่างแบบเรียน แบบฝึกปฏิบัติดนตรีจากต่างประเทศ ใ้บริการครูผู้สอน และในส่วนของกรจัดทำสื่อการเรียนรู้ นั้น ทางโรงเรียนส่งเสริมโดยการจัดบริการวัสดุในการจัดทำสื่อต่างๆ เช่น กระดาษสี กระดาษขาว สี กรรไกร ใ้บริการครูผู้สอน ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดหาวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้แก่ครูผู้สอนเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนและเป็นหน้าที่หลักของรัฐบาล แต่ครูผู้สอนก็ต้องรู้จักการผลิตสื่อขึ้นใช้เองได้ด้วย ดังที่กรมวิชาการ (2543) ได้กล่าวว่า หน่วยงานต้นสังกัดโรงเรียนและผู้ปกครองมีหน้าที่จัดหาเอกสารและวัสดุหลักสูตรมาบริการครูผู้สอน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูผู้สอนยังต้องจัดหาสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย เพราะบางครั้งครูผู้สอนอาจจะพบเห็นสิ่งที่น่าสนใจและตรงกับความต้องการ แต่ไม่สามารถซื้อได้ด้วยเงินงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญมี เฌรยอด (ม.ป.ป.) ที่กล่าวว่า การจัดทำสื่อการเรียนรู้อาจจัดทำร่วมกันเป็นกลุ่มโรงเรียน ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระและการทำงานของครู และจะครอบคลุมเนื้อหาได้มากกว่า อีกทั้งเป็นการประหยัดแรงงานและงบประมาณอีกด้วย

ในด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้มอบหมายให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีวิธีดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เช่น การตรวจแผนการสอนล่วงหน้าก่อนทำการสอนในแต่ละภาคเรียน จัดประชุมครูผู้สอนทักษะปฏิบัติดนตรีทุกสัปดาห์ เพื่อติดตามผลการดำเนินการสอน สภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละสัปดาห์ รวมทั้งจัดให้ครูผู้สอนแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการสอน จัดให้มีการแสดงผลงานตามโอกาสต่าง ๆ จัดให้ครูผู้สอนประเมินตนเอง ส่วนการ นิเทศภายนอกทางโรงเรียนได้เชิญศึกษานิเทศก์ มาให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้แก่บุคลากรทุกภาคเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การมอบหมายให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ทำหน้าที่นิเทศภายใน ส่งผลให้การดำเนินการใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะผู้บริหารโรงเรียนจะรู้และเข้าใจกระบวนการทำงานในองค์กรของตนเองได้ดีทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติ ดังนั้น เมื่อมีการพัฒนา ปรับปรุงการใช้หลักสูตรก็สามารถนำผลการนิเทศมาเป็น

แนวทางได้เป็นอย่างดี อีกทั้ง ยังส่งผลให้ ผู้บริหารและครูผู้สอนได้มีโอกาสใกล้ชิดสร้างสัมพันธภาพในองค์กรได้อีกทางหนึ่งด้วย ดังที่ สัจจ อูทรานันท์ (2530) ที่กล่าวว่า หลักสำคัญของการ นิเทศการศึกษา คือ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่ใช่เป็นการตรวจสอบเพื่อจับผิด ซึ่งสอดคล้องกับ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536) ที่กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นการทำงานของผู้บริหารร่วมกับศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน ในการพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ส่วนจะใช่วิธีการอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพและปัญหาที่ประสบ และผู้บริหารโรงเรียนควรมีแผนงานเกี่ยวกับการนิเทศที่ชัดเจน มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

ส่วนในด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตรคนตรี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีวิธีการดำเนินการ โดยมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการ งานแนะแนว และงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีวิธีการประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ เช่น จัดทำในรูปของใบปลิว ป้ายโฆษณา เอกสาร วารสารของโรงเรียน ทำหนังสือแจ้งข่าวสารโรงเรียน การจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียนในโอกาสต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ การจัดประชุมผู้ปกครอง การใช้สื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยเห็นว่า วิธีดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตรของทางโรงเรียนสามารถทำให้ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้สนใจ รู้จักและเข้าใจหลักสูตรคนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีของทางโรงเรียนมากขึ้น ดังที่ ชำรง บัวศรี (2531) ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตร อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ การใช้สื่อสารมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รวมทั้งจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์หรือโฆษณาให้ผู้สนใจทราบ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2533) ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ เป็นภารกิจที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะต้องวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อการสื่อสารสองทางและเสริมสร้างให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร ป้องกันและแก้ใจความเข้าใจผิด ขจัดและลดสาเหตุแห่งความขัดแย้งต่าง ๆ รวมทั้งยังเป็นการสนับสนุนนโยบายการใช้หลักสูตรอีกด้วย

การสอน

ด้านวางแผนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทุกคน ได้จัดทำแผนการสอนรายวิชาเป็นของตนเอง ในส่วนของการจัดทำแผนการสอนรายภาค และระดับช่วงชั้น ทางโรงเรียนได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และศึกษานิเทศก์ มาให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาในการวางแผนและจัดทำแผนการสอนก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาคเรียน โดยมีแนวในการจัดทำ คือ คำนึงถึงประสบการณ์ พื้นความรู้เดิมของนักเรียน ความแตกต่างในความรู้

ความสามารถ ของนักเรียนในชั้นเรียน เป็นหลัก ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดแผนการสอนเพื่อสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ พื้นฐานเดิมของนักเรียน ดังที่ ทฤษฎีของ Bergethon and Boardman (อ้างในณรุทธ์ สุทรจิตต์, 2541) ซึ่งได้กล่าวว่า พฤติกรรมทางดนตรีของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลและประสบการณ์เดิมของเด็ก ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะช่วยส่งเสริมและหาแนวทางที่เหมาะสมในการที่จะพัฒนาความสามารถทางดนตรีให้ถึงขีดสุดของเด็กแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีของ Piaget, 1980 (อ้างในรัชชัย นาควงษ์, 2537) นักชีววิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์ ที่กล่าวว่า บุคคลไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยการถูกยัดเยียดความรู้ หรือบังคับให้เรียนรู้

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทุกคน เน้นการสอนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีตามที่นักเรียนเลือกเรียน จนกระทั่งนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด หลังจากนั้น จึงจะเปิดสอนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีอื่น ๆ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคต่าง ๆ ของไทย และได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรง เช่น การจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงดนตรีต่อที่สาธารณชนในโอกาสต่าง ๆ การจัดส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมการแข่งขันทางดนตรีตามรายการต่าง ๆ แต่ก็ยังประสบปัญหาที่ผู้ปกครองไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในการนำนักเรียนออกไปแสดงตามโอกาสต่าง ๆ และการไปชมการแสดงต่าง ๆ ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางดนตรีมีความจำเป็นมากเพราะเป็นการส่งเสริมความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนทักษะในชั้นเรียน อีกทั้งยังเป็นการทำให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ ดังที่ อรวรรณ บรรจงศิลป์ (2538) ที่กล่าวว่า สิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนดนตรี คือ การให้นักเรียนได้เล่นเครื่องประกอบจังหวะต่างๆควบคู่กับการเล่นเครื่องดำเนินทำนอง เพราะจะทำให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับทำนอง จังหวะ และลีลาของบทเพลงมากขึ้นด้วย และเมื่อมีการเล่นดนตรีเป็นวงก็จะสามารถเข้าร่วมบรรเลงในวงได้ดีอีกด้วย สำหรับปัญหาที่ ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง เช่น การจัดปฐมนิเทศ หรือประชุมผู้ปกครองประจำปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับบุญเฉลา สุริยวรรณ (2533) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการปฐมนิเทศไว้ว่า การปฐมนิเทศเป็นสิ่งจำเป็นมากเพราะนอกจากจะทำให้โรงเรียนและผู้ปกครองมีความเข้าใจตรงกันแล้ว ยังทำให้บุคคลที่เข้ามาใหม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้

ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทุกคนได้พัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นใช้เอง โดยทางโรงเรียนได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้จากหน่วยงานภายนอกมาให้คำแนะนำในการจัดทำ โดยจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดทำ

สื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนเป็นกระบวนการเตรียมการสอนที่ดี เพราะสื่อการเรียนรู้จะมีส่วนในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้ง การเตรียมการสื่อการเรียนรู้ที่ดียังส่งผลให้การจัดการเรียนรู้นั้นสำเร็จไปแล้วกว่าครึ่ง ดังที่ ฌรุทท์ สุทธิจิตต์ (2541) ได้กล่าวว่า เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ซึ่งเป็นนามธรรม การใช้สื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการสอนจะช่วยให้ลักษณะนามธรรมของดนตรีเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้และเล่นดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และฌรุทท์ สุทธิจิตต์ (2539) ที่ได้กล่าวถึงการเตรียมการสอนดนตรีไว้ว่า การเตรียมการสอนให้พร้อมเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมตัวครูผู้สอนเอง เช่น การเตรียมลำดับขั้นของการสอน เตรียมสื่อการสอนต่าง ๆ เช่น เครื่องบันทึกเสียง แถบบันทึกเสียง ตามราวงโน้ตเพลง ตารางบทร้องเพลง ตลอดจนเตรียมเครื่องดนตรีทั้งการเทียบเสียงและความพร้อมของเครื่องดนตรี และในบางครั้งครู ผู้สอนเองต้องฝึกซ้อมเพลงที่จะทำการสอนให้ชำนาญก่อนสอนด้วย

ส่วนด้านการจัดสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนทุกคน ได้จัดสอนซ่อมแก่นักเรียนที่เรียนช้ากว่าเพื่อนในกลุ่ม และได้จัดการสอนเสริมให้นักเรียนที่สามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน แต่อาจจะมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป เช่น การเปิดโอกาสให้นักเรียนมาฝึกซ้อมในเวลาพักเที่ยงหรือนอกเวลาเรียน การจัดเวลาฝึกซ้อมให้นักเรียนเป็นพิเศษรายกรณี การจัดสอนซ่อมหลังเลิกเรียน การแยกนักเรียนออกจากกลุ่มเพื่อดูแลเป็นพิเศษ การเตรียมแบบฝึกอย่างง่ายและยากไว้ให้นักเรียนบางคนที่มีความสามารถแตกต่างไปจากเพื่อนในกลุ่ม การเปิดโอกาสให้เพื่อนช่วยเพื่อน การให้กำลังใจและเสริมแรง การจัดหาประสบการณ์ตรงให้นักเรียนได้มีโอกาสออกแสดงดนตรีต่อที่สาธารณชนในโอกาสต่าง ๆ ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดสอนซ่อมแก่นักเรียนที่ไม่สามารถเรียนได้ทันเท่ากับเพื่อนและการสอนเสริมแก่นักเรียนที่สามารถเรียนได้เร็วกว่าเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะเด็กทั้งสองประเภทนี้ล้วนแต่ต้องการกำลังใจและความสำเร็จในการปฏิบัติเครื่องดนตรีทั้งสิ้น แต่ครูผู้สอนต้องมีวิธีการในการช่วยเหลือและส่งเสริมที่แตกต่างกัน ดังที่ แพรวพรรณ คีอาษา (2518) ที่กล่าวว่า การสอนที่จะให้ผลดีมีประสิทธิภาพนั้น ต้องสอนจากเรื่องที่ย่างไปยังเรื่องที่ยาก จากสิ่งที่รู้ไปยังสิ่งที่ไม่รู้ จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่อยู่ไกลตัว และยังสอดคล้องกับแนวการถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีของครูมนตรี ตราโมท ซึ่งยึดการสอนแบบวิธีไทยโบราณเป็นหลักว่า การสอนดนตรีไทยนั้น ควรเริ่มสอนจากเรื่องที่ย่าง ๆ ไปสู่เรื่องที่ยากเป็นลำดับโดยจะชี้แนะบอกกล่าวทำให้ผู้เรียนเป็นตัวอย่างควบคู่กันไปกับการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขมณี (2540) ที่ได้กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากคำชมเชยและการให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ โดยเฉพาะเรื่องการเรียนดนตรีแล้ว ต้องอาศัยความละเอียดอ่อน และอาศัยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรักและเจตคติที่ดีเป็นพื้นฐาน

และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนได้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลนักเรียน ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยเน้นการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่นักเรียน

เลือกเรียนในแต่ละรายวิชาเป็นหลัก แต่อาจจะมีการที่แตกต่างกันไป โดยที่ครูผู้สอนได้แจ้งให้นักเรียนทราบก่อนล่วงหน้า เช่น การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ทุกคาบที่มีการเรียนทักษะปฏิบัติหรือแบบเป็นครั้งคราว ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ครูผู้สอนได้มีวิธีการวัดผลและประเมินผลที่มีความแตกต่างกันเพราะต้องการให้อึดต่อความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก ด้วยเหตุที่ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเห็นด้วยกับวิธีการในการวัดผลและประเมินผลของผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ดังที่ สุจรรยา สุวรรณศิริ (2528) ที่กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนจะต้องชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีวัดผลให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ที่ระบุว่า ให้มีการสังเกตพฤติกรรมโดยใช้แบบสังเกตและแบบบันทึก พฤติกรรมนักเรียนและครูผู้สอนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะกับหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน

1.1 ควรมีการติดต่อประสานงาน เพื่อเชิญคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มาให้คำแนะนำ ปรีกษาหรืออบรมแก่บุคลากรได้ทุกครั้งตามที่ทางโรงเรียนมีหนังสือเชิญไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และการให้การดำเนินงานภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 โรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีบางชั้นตอนไว้ก่อนล่วงหน้า เช่น ด้านการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาวิเคราะห์ ซึ่งสามารถจัดเก็บได้เป็นช่วงระยะ ๆ ตลอดปี การศึกษาก็ได้ เพื่อให้ข้อมูลที่มีอยู่เป็นปัจจุบันที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องจัดเก็บเฉพาะก่อนจะมีการจัดพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถสำเร็จลุล่วงทันตามแผนปฏิบัติการที่ทาง โรงเรียนได้กำหนดไว้ หรือด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตรดนตรีเพื่อให้เป็นที่แพร่หลาย ก็สามารถดำเนินการได้ตลอดปี เช่น การดำเนิน โครงการแนะแนวการศึกษาต่อตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด

1.3 ควรดำเนินการจัดหาอัตราครูประจำการในรายวิชาที่เป็นทักษะปฏิบัติให้ครบทั้ง 6 รายวิชา และแต่ละชั่วโมงควรจัดครูผู้สอนเข้าสอนไม่น้อยกว่า 2 คน เพื่อให้สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

1.4 ควรดำเนินการจัดหางบประมาณเพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินการพัฒนา

หลักสูตรดนตรีให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น

1.5 ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนหรือบุคลากรในโรงเรียนได้นิเทศกันเองบ้างตามความเหมาะสม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การทำงาน

1.6 ควรจัดกิจกรรมที่เสริมทักษะการสอนแก่ครูผู้สอนทั้งครูประจำการ และครูอัตราจ้าง เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ครูผู้สอนทักษะปฏิบัติดนตรี

2.1 ควรหาวิธีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ เช่น เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาตามรายการต่าง ๆ

2.2 ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสเพิ่มพูนประสบการณ์ทางด้านดนตรีทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การออกแสดงต่อที่สาธารณชนทั้งในและนอกสถานที่ ตลอดจนการมีโอกาสเข้ารับชมการแสดงตามรายการต่าง ๆ

2.3 ควรจัดทำเลขทะเบียนและบันทึกการใช้ การซ่อมแซม และการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอตามที่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ร่วมกันผลิตและพัฒนาขึ้นมา เพื่อความเป็นระเบียบทั้งในด้านการจัดเก็บและการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรดนตรี ของโรงเรียนมัธยมสังกัดวิทยา กรุงเทพมหานคร

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี กับการพัฒนาหลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนปกติ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ รุกขชาติ. แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพจาก ภูมิปัญญาชาวบ้าน ในทศวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา นอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. “ลักษณะและคุณค่าของหลักสูตรที่ดี” หลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.
- กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการสอน. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.
- กาญจนา คุณารักษ์. พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.
- กาญจนา ปราบพาล. การทดสอบและการประเมินผลสำหรับครูสอนภาษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อักษร พัฒนา, 2532.
- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. การจัดการศึกษาแนวใหม่ : การพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.
- ขวัญใจ อิลีย์. สภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. การติดตามผลผู้จบการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา
ตอนต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. รายงานผลการสัมมนาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเด็ก ปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) . กรุงเทพมหานคร : อักษรพัฒนา, 2539.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถ พิเศษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2541.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พรินทิวกราฟฟิค, 2542.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. รายงานสรุปสภาพปัจจุบันและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : มปป, 2542.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพมหานคร : สกายนบถ, 2543.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. รายงานการวิจัย รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : รัตนพรชัย, 2544.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. รายงานสรุปสภาพปัจจุบันและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : มปป, 2545.
- จรรยา สุวรรณทัต. เด็กปัญญาเลิศทรัพยากรมนุษย์ที่ไม่อาจละเลยได้. จุลสารมูลนิธิส่งเสริมเด็กปัญญาเลิศ, 2529.
- จิตรลดา สุวัตติกุล. การพัฒนาหลักสูตรวิชาสังคมไทยร่วมสมัยในระดับอุดมศึกษาตามแนวกระบวนการทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุฎิบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- จันง พรายแถมแบ. เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนกับการสอนซ่อมเสริม : ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ อลิ้น เพรส, 2539.
- เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. สังคินิยมว่าด้วยคนตรี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร, 2529.
- เฉลิมศักดิ์ เข็นสำราญ. การประเมินหลักสูตรเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- เฉลย ภูมิพันธ์. “คนตรีศึกษา” เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพมหานคร, 2529.
- ชวาล แพร่ตกุล. เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 4. พระนคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2509.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. การวางแผนการสอนและการเขียนแผนการสอน. ในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนวิชาวิทยาการการสอน หน่วยที่ 8-15. กรุงเทพมหานคร : นำกัการพิมพ์, 2532.
- ชารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อมรรการพิมพ์, 2521.

- ชูศรี สุวรรณโชติ. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2525.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการสอน : การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : โอเอสพริ้นติ้ง, 2533.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบโคคาย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- คุษฎี บริพัตร ณ อุษยา, หม่อม. เด็กปัญญาเลิศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ป่าณยา, 2531.
- คุษฎี บริพัตร ณ อุษยา, หม่อม. เด็กปัญญาเลิศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ป่าณยา, 2535.
- คุษฎี บริพัตร ณ อุษยา, หม่อม. เด็กปัญญาเลิศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ป่าณยา, 2537.
- ดวงเดือน อ่อนน่วม. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กความสามารถพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ดวงเดือน อ่อนน่วม. “ความเคลื่อนไหวในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กความสามารถพิเศษ” เด็กและเยาวชนไทย : ภาพฉายสู่อนาคต. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ทัศนีย์ สุกเมธี. หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูธนบุรี, 2531.
- ทักษิณ อายุเจริญ. สภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ทิสนา แจมณี. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์, 2540.
- ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร : การศึกษาการจักแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 5. ฉบับแก้ไขปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่แนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อักษรบัณฑิต, 2529.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่แนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อักษรบัณฑิต, 2530.
- ธวัชชัย นาคลง. การสอนดนตรีแนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ตรีสาสน์, 2537.

ธีระชัย ปุณฺณโชติ , ภัทราภรณ์ พิษณานนท์, ไพรินทร์ สัจจวนิชย์ . การพัฒนาแบบสอบถาม
ณั้ดด้ำนการคิดค่านวณสำหรับนักเรียนไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

ธีรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : เอรวิถันการ
พิมพ์, 2531.

ธีรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียน
สโตร์, 2532.

ธีรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทธนธั้ชการพิมพ์ จำกัด, 2542.

ธีรงศักดิ์ ธีรงเลิศฤทธิ. ทัศนัะของผู้เชี่ยวชาญด้ำนการพัฒนาหลักสูตรและนักการศึกษาด้ำนศิลป
ศึกษาเกี่ยวกับแนวโนม้ของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2540

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

นิตา ชูโต. การวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. บริษัท แม็กสปอร์ต จำกัด กรุงเทพมหานคร,
2531

บุญเฉลา สุริยวรรณ. ผลของการใช้ระบบพีเล็งในโปรแกรมปฏิมนิเทศที่มีต่อความรู้ ทัศนคติและ
ทักษะในการปฏิบัติกรพยาบาลของพยาบาลสำเร็จใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

บุญมี เณรยอด. หลักการพัฒนาหลักสูตร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย,(ม.ป.ป.).

บุญมี เณรยอด. ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตร. ในจันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช, น้อมศรี
เคท และไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์ (บรรณาธิการ). ประมวลบทควมหลักสูตรสาระร่วมสมัย.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์. วิธีสอนทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์พิมพ์ณศ, 2527.

ประภาพรรณ สุวรรณสุข. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา. เอกสารการ
สอนชุดวิชาพฤติกรรมกรสอนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุโขทัยธรรมมาธิราช,
2524.

ปัทมา นาคะสนธิ์. การพัฒนาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทย

ในโรงเรียนนานาชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต, 2535.

ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., 2531.

ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : หจก.บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2531.

ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แว่นแก้ว, 2542.

ศุสดี เรื่องศรีมัน. บทบาทของผู้ปกครองหรือครูในการส่งเสริมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีสติปัญญาเลิศและความสามารถพิเศษ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

พงศ์เทพ จิระโร. การประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. พระนคร : บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2524.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. พระนคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2528.

พันธ์ศักดิ์ พลสารมย์. การศึกษาพฤติกรรมการสอนดนตรีในสหวิทยาลัยอีสานใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

พิตรวัลย์ โกวิทวที. ทักษะและเทคนิคการสอนเขียนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

พูนศรี ไม้ทอง. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับบริการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา. การพัฒนาหลักสูตรการเขียนโปรแกรมภาษาโลโก้เพื่อการเรียนรู้แนวคิดและฝึกทักษะคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

แพรวพรรณ ตืออาษา. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์เกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และเก็บเกณฑ์มาตรฐานของครูประถมศึกษาพระนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนา

พานิช, 2524.

ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ, วันนอร์ มะทา. กิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : อักษร
บัณฑิต, 2528.

ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

ภาวิณี บุญทา. การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) : กรณีศึกษา
โรงเรียนไทรมิตรวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ภิญโญ สาธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2516.

มณฑิชา ชนะสิทธิ์. การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถม
ศึกษา ในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

มนตรี ตราโมท. วิธีฝึกหัดคนตรีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนส, 2527.

ยุวดี หิรัญไพศาลสกุล. การศึกษารายกรณีเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

รุ่ง แก้วแดง. การศึกษาไทยในเวทีโลก. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2539.

เรณู เขียวรักรัษีวิชา. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาของครูในโรงเรียนใน
โครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2536.

วัชรภา ขันสำอังก์. ผลของบรรยากาศการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่มีต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนรู้วิชาดนตรีด้านทฤษฎี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2543.

วันชัย สังข์น้อย. การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพแขนงงานเลือกวิชาช่างเครื่อง
ปั้นดินเผาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขต
บริการของโรงเรียนวัดน้อยใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

- วันนอร์ มะทา. กิจกรรมเสริมหลักสูตรทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2520.
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. สมุทรปราการ : ขนิษฐการพิมพ์ และโฆษณา, 2520.
- วิจิตร ศรีสะอาด. บริหารการศึกษาในประเทศไทยอังกฤษ. พระนคร : สำนักงานเลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- วิชาการ,กรม. ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอนที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2543.
- วิชาการ,กรม. ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอนที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521.
- วิชาการ,กรม. คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2522.
- วิชาการ,กรม. คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.
- วิชาการ,กรม. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.
- วิชาการ,กรม. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.
- วิชาการ,กรม. สรุปการสัมมนาระดับชาติ เรื่อง หลักสูตรมัธยมศึกษา ในรายงานการสัมมนาระดับชาติเรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษา. ณ โรงแรมเอเชีย., 2535. อัดสำเนา
- วิชาการ,กรม. สรุปผลการติดตามการใช้หลักสูตรของโรงเรียนร่วมพัฒนา,ปีการศึกษา 2533. สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2536. อัดสำเนา
- วิชัย ดิสสระ. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : สุริยสาส์น, 2527.
- วิชาการ,กรม. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : สุริยสาส์น, 2535.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอน – มิติใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2525.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอน – มิติใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2537.

- วิญญู ทรัพย์ประภา. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- วิทยา คู่วิรัตน์. การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร โรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วินิจ เกตุจำ และคณะ. หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติตรงตามหลักสูตรสภาการศึกษาภาคครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2522.
- ศรียา นิยมธรรม. คู่มือเด็กปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถเฉพาะทาง. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2520. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2520 (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2526). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สามัญศึกษา, กรม ศึกษาพิเศษ, หน่วย . สรุปรายงานผลโครงการ สพพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526. อัดสำเนา
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สามัญศึกษา, กรม ศึกษาพิเศษ, หน่วย . สรุปรายงานผลโครงการ สพพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.
- ศุภชัย จันทร์สุวรรณ. การวิเคราะห์แนวพระราชดำริและบทบาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการส่งเสริมการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี : การศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนพรานหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สงบ ลักษณ์. แนวคิดบางประการในการจัดการเรียนการสอนเชิงกระบวนการ. การวิชาการ, 2533.(เอกสารอัดสำเนา)
- สงบศึก ชรรณวิหาร. แนวคิดและวิธีการของมนตรี ตราโมท ในการอนุรักษ์และถ่ายทอดดนตรีไทยและเพลงไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. การพัฒนาแบบวัดผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ : แบบวัดบุคลิกภาพของนักวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., 2536.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี,สถาบัน. รายงานการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา
สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ ณ ประเทศสาธารณรัฐประชาชน
จีน. ม.ป.พ., 2538.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี,สถาบัน. รายงานการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา
สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ ณ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี.
ม.ป.พ., 2542.

สมคิด เมตไตรพันธ์. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสมรรถภาพการทำงานเป็นกลุ่มสำหรับ
ผู้นำท้องถิ่นระดับหมู่บ้านในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขา
หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สมจิต จันทร์ฉาย. การพัฒนาหลักสูตรบริโภคนศึกษาเพื่อนำไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาใน
ชุมชนเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สมบัติ กระจำยอุท. การศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ภาควิชา
ประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำรา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : โอเดียนสโตร์, 2530.

สมลักษณ์ สุขเมธ. การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะภาษาอังกฤษแบบเน้นการปฏิบัติงานสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎี
บัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางด้าน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระยะที่ 1. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2522.

สามัญศึกษา,กรม. รายงานการบริหารโครงการศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน .
กรุงเทพมหานคร : วงเดือนการพิมพ์, 2528.

สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : วงเดือนการพิมพ์,
2527.

สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ และแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพมหานคร
: วงเดือนการพิมพ์, 2528.

สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. เซนต์เตอร์ พับลิเคชั่น, 2532.

สวัสดิ์ จงกล. “แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ”
เอกสารการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ หน่วยที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

- สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2521.
- สวัสดิ์ ประทุมราช และคณะ. การศึกษาความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร : เซ็นทรัลเอ็กเพรสศึกษา. 2521.
- สังคม ทองมี. ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษาและผู้ใช้หลักสูตรที่มีต่อวิชาศิลปศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.
- สายพิน พุทธิสาร. การศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลการประกวดวงดนตรีไทย ด้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สิริวรรณ สุวรรณอาภา. กิจกรรมการเรียนการสอนใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชา ระบบการเรียนการสอนหน่วยที่ 1-5. พิมพ์ครั้งที่ 4 .นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534.
- เสน่ห์ บุญช่วย. สภาพ ปัญหา และความต้องการสื่อการสอนวิชาดนตรีของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุจรรยา สุวรรณคีรี. สภาพการใช้หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ พ.ศ.2524 สำหรับระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุจรีต เพียรชอบ. หลักสูตร ลักษณะแนวโน้มและการพัฒนา. ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สุจรีต เพียรชอบ. หลักสูตร ลักษณะแนวโน้มและการพัฒนา. ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สุชาติ ต้นธนะเดชา. การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความถนัดทางดนตรีของซีซอร์เพื่อใช้กับเด็กไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- สุนทร โคตรบรรเทา. ครูสอนเด็กเก่ง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ป่าหญ้า, 2530.
- สุพล วังสินธุ์. “บรรยากาศชั้นเรียน” . วารสารพัฒนาหลักสูตร. ปีที่ 10. (เมษายน – มิถุนายน 2534) : 9 – 10.
- สุนิสา กาญจนนิยม. การจัดหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก

- งานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สุปราณี ไกรวัฒนุสรณ์. การพัฒนาหลักสูตรพลเมืองศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากชุมชนสำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุมน อมรวิวัฒน์. “คำถาม – คำตอบ บางข้อเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา”. เอกสารทางวิชาการ หลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- สุมน อมรวิวัฒน์. หลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สุมน อมรวิวัฒน์. ครูไม่สอนจะเป็นครูหรือ. ประมวลบทความวิชาการงานนิเทศการสื่อการเรียน การสอน (8-10 กุมภาพันธ์). กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์ จำกัด, 2526.
- สุมน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ. สาระกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาหลักสูตรและการ สอนระดับประถมศึกษา. มปป. 2530. (เอกสารอัดสำเนา)
- สุมิตร คุณากร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนการพิมพ์, 2523.
- สุมิตรรา รังษิสมบัติศิริ. การจัดหลักสูตรคอมพิวเตอร์พื้นฐานระดับประถมศึกษา ในโรงเรียน คาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุมิตรรา อังวัฒนกุล. การประเมิน โครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระยะที่ 1. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สุริพร ศิริมาลย์. การพัฒนาเครื่องมือระดับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- โสภณ เข้มทองคำ. การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทาง วิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.
- ลำลี รักสุทธี. เทคนิควิธีเขียนหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา, 2544.
- อมรรัตน์ ไกรสุข. การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทยระดับชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 1 – 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2537.

อรรพรรณ บรรจงศิลป์. การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

อัญชลี สารรัตน์. เด็กปัญญาเลิศและเด็กสามารถพิเศษ. ศึกษาศาสตร์, 2533.

อาทร จันทร์แดง. การจัดหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2540.

อินทรีย์ บัวสมบุญ. การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนคาทอลิก สังกัด
สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

อุทัย บุญประเสริฐ. หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528.

อุทุมพร จามรมาร. ข้อสอบ : การสร้างและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดฟันนี่
พับบลิชชิง, 2520.

อุษณีย์ โพธิสุข. วิธีสอนเด็กปัญญาเลิศ. เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา
การศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

อุษณีย์ โพธิสุข. วิธีสอนเด็กปัญญาเลิศ. เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา
การศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.

อุษณีย์ โพธิสุข. วิธีสอนเด็กปัญญาเลิศ. เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา
การศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.

อุษณีย์ โพธิสุข. วิธีสอนเด็กปัญญาเลิศ. เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา
การศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. “ข้อคิดเรื่องหลักสูตร” คู่มือนิเทศการศึกษา. พระนคร : วิทยาลัยครูสวนสุนัน
ทา. 2511.

ภาษาอังกฤษ

- Beauchamp. George A. Curriculum Treory. 2 nd ed Illus: wimettte,Kagg Press, 1968.
- Beauchamp. George A. Curriculum Treory. 2 nd ed Illus: wimettte,Kagg Press, 1981.
- Caswell,Hollis L. and Doak S. Campbell. Curriculum Development. New york : American Book Company, 1935.
- Cavies.Ivor K. Instructional Technique. New York : McGraw – Hill Book Company, 1980.
- Eble, Kenneth. The Successful Music Teacher. A Perfect Education. New york : Collier Book, 1966.
- Finochiaro, Mary and Sydney Sako. Foreign Languar testing : A Practical Approach. New york : Regents Pulbishng company,Inc 1983.
- Fox, H.I. “Identification of the Academically Gifted ” American Psychologist ., 1981.
- Gallasher, S.A. Teaching the gifted child. 4 nd ed. Allyn and bacon, 1994.
- George D. Yonge and Julius M. Sassenrath. Student Personality Correlates of Teacher Ratings. Journal of Educational Psychology 59 (February), 1960.
- Good, Carter V. Dictionry of Education. New york : McGram – Hill Book Co, 1973.
- Guildford Robert. “A Comparison of Student Activity Programs in Three Types of Connecticut Middle School.” Dissertation Abstracts International., 1967.
- Heller, A.K. Monks, J.F. and Passow, H.A. International handbooks of research and development of giftedness and talent. Pergamon press, 1993.
- Jarwan , F.A. Residential school of mathematics and science for academically talented youth. National research center on the gifted and talent : n.p., 1993.
- Marland, S.P. , (Submitter) , Education of the Gifted and Talented , Washington ,D.C.,U.S. office of Education, 1972
- New Maxico State Board of Education. Education standard for New Maxico schools. Santa Fe : New Maxico State Board of Education., 1988.
- Oliver, Albert I. Curriculum Improvement. New York : Dodd, Mead & Co., 1965.
- Renzulli, J.S. The Enrichment Triad Model. Manshfield Center : Creative Learning Press, 1986.
- Saylor, J. Galen and Alexander, W.M. Planning Curriculum for school. New York : Holt, Pine hart and Winstion, 1974.
- Stanley , Jullian C. and Hopkins, Dennth D. Education and Psychological Measurement and Education. 3 rd ed. New Jersey : Printice – Hall , Inc. , 1979.

Taba.H. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace and World, 1962.

Tyler,Ralph W. Basic Principle of Curriculum and Instruction. Chicago : The University of Chicago Press, 1950.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร.ศิริชัยชาญ ฟ้าจักรบุญ อติตอชิบตี กรมศิลปากร
2. รองศาสตราจารย์ สันต์ ธรรมบำรุง อติตอชิการบตี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, นักวิชาการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรางศรี พาณิชกุล อติตอชิการบตี สถาบันราชภัฏบ้านสวนสุนันทา, นักวิชาการ
4. ดร.ทัศนีย์ วงศ์เย็น อติตอชิการบตี โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชินูปถัมภ์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. อาจารย์พนีย์ เจนพนัส นักวิชาการ 8 ว ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการส่งเสริมนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
7. อาจารย์นวรรตน์ กล้ายประยงค์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 ครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนสตรีวิทยา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1512.6(2700.0603)/0233

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

13 มกราคม 2547

ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่มาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายจารึก ศุภพงศ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์ และพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการทำนงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร" โดยมี อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

วิชาการ

0-2218-2680

0512.6(2700.0603)/0538

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

29 มกราคม 2547

ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

พิกัดด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายจารึก ศุภพงศ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชานิเทศ
ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาการดำเนินการพัฒนา
หลักสูตรสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา
ระยองนคร" โดยมี อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็น
ขอเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ กับประธานคณะกรรมการและกรรมการจัดทำหลักสูตร ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้
รายงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายจารึก ศุภพงศ์ ได้ทำการเก็บข้อมูล
ดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรสาร

0-2218-2680

เครื่องมือ

โครงการเสนอวิทยานิพนธ์

ชื่อเรื่อง

(ภาษาไทย) การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี
สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี
: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

(ภาษาอังกฤษ) A STUDY OF THE OPERATION OF MUSIC
CURRICULUM DEVELOPMENT FOR GIFTED
STUDENTS IN MUSIC
: A CASE STUDY OF SUNGKEETWITDHAYA
SECONDARY SCHOOL, BANGKOK METROPOLIC

เสนอโดย นายจารึก สุขพงศ์

เลขประจำตัว 458 36656 27

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

ภาควิชา บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี
 สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี
 : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

ฉบับที่ 1

สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ และ ศึกษาพิเศษ

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา

ผู้วิจัย

นายจรีก ศุภพงศ์

สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์

ฉบับที่ 1

สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ และ ศึกษานิเทศก์

ชื่อเรื่อง การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี

สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....

เวลา.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ.....
2. อายุ.....ปี
3. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
5. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
6. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน.....ปี
7. ท่านเคยเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดนตรี
สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ หรือไม่

() ไม่เคย

() เคย ถ้าเคยโปรดระบุรายละเอียด

ครั้งที่	เรื่องที่ประชุม/ อบรม / สัมมนา	ระยะเวลา	หน่วยงานที่จัด	หมายเหตุ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

1. ท่านมีส่วนร่วม ในการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับ นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี หรือไม่

() มี มีส่วนร่วมอย่างไร

() ไม่มี เพราะเหตุใด

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะเหตุใด.....

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1. ท่านมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการจัดทำหลักสูตร
 คนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี หรือไม่

() มี ดำเนินการอย่างไร เก็บข้อมูลด้านใดบ้าง (ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาความ
 ต้องการของชุมชน /ตัวผู้เรียน /ทฤษฎีการเรียนรู้ /ธรรมชาติของเนื้อหาวิชา /ศักยภาพของโรงเรียน)

() ไม่มี เพราะเหตุใด

2. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อจัดทำหลักสูตรคนตรี สำหรับนักเรียนผู้
 มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี หรือไม่

() มี ดำเนินการอย่างไร

() ไม่มี เพราะเหตุใด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

การกำหนดจุดประสงค์

1. การกำหนดจุดประสงค์หลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี มีวิธีดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

2. การดำเนินการกำหนดจุดประสงค์หลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

.....

ผลเป็นอย่างไร.....

.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

.....

.....

คลังข้อสอบ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม

1. การจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี มีวิธีดำเนินการ กำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม อย่างไร

2. การจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี มีแนวทางการกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม อย่างไร

3. การดำเนินการกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน

1. การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียนหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

.....

2. การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียนของหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี มีการกำหนดเครื่องมือหรือไม่

() มี มีวิธีดำเนินการอย่างไร

() ไม่มี เพราะเหตุใด

.....

3. การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียนของหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี มีการกำหนดเกณฑ์และสัดส่วนหรือไม่

() มี มีวิธีดำเนินการอย่างไร

() ไม่มี เพราะเหตุใด

.....

4. การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

.....

ผลเป็นอย่างไร.....

.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

.....

บันทึกเพิ่มเติม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี
สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี
: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

ฉบับที่ 2

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษา
อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา

ผู้วิจัย

นายจรีก ศุภพงศ์

สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

1. การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี มีวิธีดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี หรือไม่

() มี มีอย่างไร

() ไม่มี เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. การดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

.....

.....

ผลเป็นอย่างไร.....

.....

.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

.....

.....

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1. ท่านได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี หรือไม่

() ได้ดำเนินการ ดำเนินการอย่างไร

() ไม่ได้ดำเนินการ เพราะเหตุใด และใครเป็นผู้ดำเนินการ

2. ท่านได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมาจัดทำหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี หรือไม่

() ได้ดำเนินการ ดำเนินการอย่างไร

() ไม่ได้ดำเนินการ เพราะเหตุใด และใครเป็นผู้ดำเนินการ

3. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลด้านใด (ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ ของชุมชน / ตัวผู้เรียน / ทฤษฎีการเรียนรู้ / ธรรมชาติของเนื้อหาวิชา / สักยภาพของโรงเรียน)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

ด้านการบริหารหลักสูตร

การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน

1. การใช้หลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ทางโรงเรียน มีความพร้อมในด้านบุคลากรหรือไม่

() มี มีความพร้อมอย่างไร

() ไม่มี เพราะเหตุใด

2. โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือในด้านบุคลากรจากหน่วยงานอื่นหรือไม่

() ได้รับ ได้รับจากหน่วยงานใด และได้รับการช่วยเหลืออย่างไร

() ไม่ได้รับ

3. การดำเนินการเตรียมบุคลากรในโรงเรียน ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

การจัดครูเข้าสอน

1. การใช้หลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ท่านมีแนวทางหรือหลักการในการจัดครูเข้าสอนอย่างไร

.....

.....

.....

2. การใช้หลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ท่านดำเนินการจัดครูเข้าสอนอย่างไร

.....

.....

.....

3. การจัดครูเข้าสอน ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

.....

.....

การจัดตารางสอน

1. การใช้หลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี ท่านมีแนวทางหรือหลักการในการจัดตารางสอนอย่างไร

.....

.....

.....

2. ทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ฝ่าย/หมวด/งาน/หรือใคร เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตารางสอน

.....

.....

.....

3. การจัดตารางสอน ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

.....

ผลเป็นอย่างไร.....

.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

.....

.....

การจัดงบประมาณ

1. โรงเรียนของท่านมีหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
 ดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี อย่างไร

.....

2. การพัฒนาหลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี โรงเรียน
 ของท่าน ได้รับงบประมาณหรือเงินสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นที่นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับ
 การสนับสนุนจากรัฐหรือไม่

() ได้รับ ได้รับจากหน่วยงานใด ได้รับการช่วยเหลืออย่างไร และโรงเรียนมีการ
 จัดสรรงบประมาณในส่วนนี้อย่างไร

() ไม่ได้รับ เพราะเหตุใด

.....

3. การจัดงบประมาณ ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

.....

ผลเป็นอย่างไร.....

.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

.....

การจัดอาคารสถานที่

1. โรงเรียนได้จัดห้องเรียนและอาคารสถานที่เพื่อการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

2. โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนและสถานที่ต่าง ๆ อย่างไร

.....

.....

.....

3. การจัดอาคารสถานที่ ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้

1. โรงเรียนดำเนินการจัดบริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนรู้ให้แก่บุคลากรอย่างไร

.....

.....

2. โรงเรียนได้จัดเครื่องดนตรีสำหรับใช้ในการจัดการแสดง และเครื่องดนตรีสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ ออกจากกันหรือไม่

- () ได้จัด ดำเนินการจัดอย่างไร
- () ไม่ได้จัด เพราะเหตุใด

.....

.....

3. โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือในการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ จากหน่วยงานภายนอก หรือไม่ (ช่วยบริการจัดทำ, การบริจาคเครื่องดนตรี)

- () มี จากหน่วยงานใด และได้รับการช่วยเหลืออย่างไร
- () ไม่มี เพราะเหตุใด

.....

.....

4. การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ ประสบปัญหาหรือไม่

- () ไม่ประสบปัญหา
- () ประสบปัญหา
- ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

- () แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

- () ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

.....

.....

การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

1. โรงเรียนของท่านดำเนินการการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรหรือไม่

() มี ดำเนินการอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบ

() ไม่มี เพราะเหตุใด

2. โรงเรียนของท่านได้รับการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร จากหน่วยงานภายนอกหรือไม่
อย่างไร

() มี จากหน่วยงานใด และจัดกระทำในช่วงใด

() ไม่มี เพราะเหตุใด

3. โรงเรียนของท่านได้นำผลการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร มาปรับปรุงหลักสูตรหรือไม่
อย่างไร

() มี ดำเนินการอย่างไร

() ไม่มี เพราะเหตุใด

4. การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

1. โรงเรียนของท่านมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรดนตรีหรือไม่

() มี ดำเนินการอย่างไร (ด้วยวิธีการใด ใช้กิจกรรมใด ในช่วงใด)

() ไม่มี เพราะเหตุใด

2. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกเพิ่มเติม

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี
สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี
: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

ฉบับที่ 3

สำหรับครูผู้สอน

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา

ผู้วิจัย

นายจารึก สุภพงค์

สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรดนตรี สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี

ด้านการสอน

การวางแผนการสอน

1. ท่านได้จัดทำโครงการสอนระยะยาวรายภาค/รายปี/ระดับช่วงชั้น สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี หรือไม่

() จัดทำ ดำเนินการจัดทำอย่างไร (วิธีการ, ช่วงเวลา)

() ไม่ได้จัดทำ เพราะเหตุใด

2. ท่านได้รับคำแนะนำและการช่วยเหลือในการวางแผนการสอนและจัดทำแผนการสอนจากหน่วยงานภายนอก หรือไม่

() ได้รับ จากหน่วยงานใด อย่างไร

() ไม่ได้รับ เพราะเหตุใด

3. การวางแผนการสอน ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1. ท่านมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. ท่านมีแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อะไรบ้าง

.....

.....

.....

5. ท่านได้รับคำแนะนำและการช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร จากหน่วยงานภายนอกหรือไม่ หรือไม่

() ได้รับ จากหน่วยงานใด อย่างไร

() ไม่ได้รับ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

6. การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้

1. ท่านได้มีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้บ้างหรือไม่

() มี ได้แก่อะไรบ้าง และดำเนินการพัฒนาอย่างไร

() ไม่มี เพราะเหตุใด

2. ทางโรงเรียนได้ให้การสนับสนุน ส่งเสริม หรืออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนในการจัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หรือไม่

() มี สนับสนุน ส่งเสริม หรืออำนวยความสะดวกอย่างไร ได้แก่อะไรบ้าง

() ไม่มี เพราะเหตุใด

3. ท่านได้รับความช่วยเหลือในการจัดทำ หรือพัฒนาสื่อการเรียนรู้จากหน่วยงานภายนอกหรือไม่

() ได้รับ ได้รับจากหน่วยงานใด อย่างไร

() ไม่ได้รับ เพราะเหตุใด

4. การจัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจัดสอนซ่อมเสริม

1. ท่านได้จัดสอนซ่อมให้แก่นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเพื่อนในกลุ่มหรือไม่

() มี ดำเนินการอย่างไร

() ไม่มี เพราะเหตุใด

2. ท่านได้จัดสอนเสริมให้แก่นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงกว่าเพื่อนในกลุ่มหรือไม่

() มี ดำเนินการอย่างไร

() ไม่มี เพราะเหตุใด

3. การจัดสอนซ่อมแก่นักเรียนที่เรียนอ่อนและสอนเสริมให้แก่นักเรียนที่เรียนเก่ง ท่านได้รับคำแนะนำหรือได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก หรือไม่

() ได้รับ ได้รับจากหน่วยงานใด อย่างไร

() ไม่ได้รับ เพราะเหตุใด

4. การจัดสอนซ่อมเสริม ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

1. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้มีวิธีดำเนินการอย่างไร (วัดผลอย่างไร , จัดทำในลักษณะใด)

.....

.....

.....

2. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้มีการกำหนดเครื่องมืออย่างไร

.....

.....

.....

3. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้มีการกำหนดสัดส่วนการวัดผลอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ประโยชน์อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ประสบปัญหาหรือไม่

() ไม่ประสบปัญหา

() ประสบปัญหา

ปัญหาที่ประสบ คือ.....

ได้ดำเนินการแก้ไขหรือไม่

() แก้ไข

อย่างไร.....

ผลเป็นอย่างไร.....

() ไม่ได้แก้ไข เพราะ.....

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียนเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี
สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี
: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัย

นายจารึก ศุภพงศ์

สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร
 รายวิชา.....
 วัน / เดือน / ปี.....

ชื่อครูผู้สอน.....
 ชั้น.....จำนวนนักเรียน.....คน
 ช่วงเวลาที่สังเกต.....

การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
ด้านการเตรียมการสอน			
1. ครูให้รายละเอียดวิชาและกำหนดการเรียนรู้แก่นักเรียน ล่วงหน้า			
2. ครูมีเอกสารประกอบการเรียนรู้ให้นักเรียน			
3. ครูได้วางแผนการเรียนรู้ร่วมกันกับนักเรียน			
4. ครูมีโครงการสอนระยะยาวรายภาค / รายปี / ช่วงชั้น			
5. ครูมีบันทึกการสอนรายคาบ			
6. ครูจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ก่อนสอน			
ด้านการสอนเนื้อหา			
1. ครูนำเข้าสู่บทเรียน			
2. ครูเสนอเนื้อหาเป็นขั้นตอน			
3. ครูใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา			
4. ครูเสนอเนื้อหาและฝึกเขียนแบบในภาคปฏิบัติ			
5. ครูสอนโดยใช้วิธีบรรยายประกอบสื่อ			
6. ครูสอนโดยใช้วิธีบรรยายประกอบการสาธิต			
7. ครูสอนโดยเน้นการปฏิบัติควบคู่กับการแนะนำ			
8. ครูเสนอแนะเทคนิควิธีฝึกซ้อมภาคปฏิบัติ			
9. ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย			
10. ครูยกตัวอย่างประกอบการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม			
11. ครูบูรณาการหรือเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาที่สอนกับวิชาอื่น ๆ			
12. ครูชี้แนะให้นักเรียนคิดหาวิธีการแก้ปัญหา			
13. ครูให้นักเรียนที่เรียนเร็วช่วยสอนนักเรียนที่เรียนช้า			

การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
14. ครูแนะนำ คู่มือนักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล ได้อย่างทั่วถึง 15. ครูแยกแยะเนื้อหาและประเด็นปัญหาแก่นักเรียนได้อย่างชัดเจน 16. ครูสรุปบทเรียน 17. ครูมอบหมายงานให้ไปฝึกปฏิบัติหลังเลิกเรียน			
ด้านการจูงใจ			
1. ครูช่วยเหลือนักเรียนที่มีพัฒนาการทางการเรียนช้า 2. ครูมีวิธีการจูงใจให้นักเรียนภูมิใจในการเรียนคณิต 3. ครูชมเชยหรือชื่นชมเมื่อนักเรียนตอบปัญหาได้หรือทำงานสำเร็จ 4. ครูดี - ชม อย่างมีเหตุผล			
ด้านการประเมิน			
1. ครูซักถามความเข้าใจในระหว่างหรือท้ายชั่วโมง 2. ครูถามเพื่อให้นักเรียนใช้ความสามารถในการจำหรือระลึกได้ในด้านข้อเท็จจริง ทฤษฎี และหลักการ 3. ครูถามโดยสร้างสถานการณ์ หรือปัญหาที่ให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ หลักการต่าง ๆ มาแก้ปัญหาหรือสถานการณ์นั้น 4. ครูมีวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา			
ด้านความมีวินัย			
1. ครูเข้าสอนตรงเวลา 2. ครูสามารถควบคุมระเบียบวินัยในชั้นเรียนได้ 3. นักเรียนเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี 4. นักเรียนเชื่อฟังและปฏิบัติตามกติกา/ระเบียบวินัย 5. นักเรียนมีกำหนดเวลาการฝึกซ้อมสม่ำเสมอ 6. นักเรียนเข้าเรียนตรงเวลา 7. นักเรียนกระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้			

การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
ด้านปฏิสัมพันธ์ 1. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหา 2. ครูตอบคำถามนักเรียนด้วยความกระจำจ ชัดเจน 3. ครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน 4. นักเรียนกล้าถามปัญหาและสามารถอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ 5. นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน			

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบศึกษาเอกสารเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี
 สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี
 : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัย

นายจารึก สุภพงค์

สาขาวิชานิติศาสตร์และการพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบศึกษาเอกสาร

เรื่อง การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรดนตรี

สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

รายการ	ชื่อเอกสาร	สาระสำคัญ
1. การจัดทำหลักสูตร		
1.1 การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร		
1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน		
1.3 การกำหนดจุดประสงค์		
1.4 การกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม		
1.5 การกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลการเรียน		
2. การใช้หลักสูตร		
2.1 การบริหารหลักสูตร		
2.1.1 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน		
3.1.2 การจัดครูเข้าสอน		
3.1.3 การจัดตารางสอน		

รายการ	ชื่อเอกสาร	สาระสำคัญ
2.1.4 การจัดงบประมาณ		
2.1.5 การจัดอาคารสถานที่		
2.1.6 การจัดบริการวัสดุ หลักสูตรและสื่อการเรียนรู้		
2.1.7 การนิเทศติดตามผล การใช้หลักสูตร		
2.1.8 การประชาสัมพันธ์ หลักสูตร		
2.2 การสอน 2.2.1 การวางแผนการสอน		
2.2.2 การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และ กิจกรรมเสริมหลักสูตร		
2.2.3 การพัฒนาและการใช้ สื่อการเรียนรู้		
2.2.4 การจัดสอนซ่อมเสริม		
2.2.5 การวัดผลและประเมิน ผลการเรียนรู้		

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ตั้งโรงเรียนรัฐบาล

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการ เห็นสมควรขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้แพร่หลายยิ่งขึ้น และสืบเนื่องจากการที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้เด็กและเยาวชนของชาติได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอย่างทั่วถึง และเน้นทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การกีฬา ดนตรี ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเปิดสอนหลักสูตรที่เน้นทางด้านดนตรีโดยเฉพาะขึ้น เพื่อสนองพระประสงค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 จึงให้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา รับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาประจำและไป – กลับ โดยสังกัดส่วนกลางเพิ่มขึ้นอีก 1 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2536 ที่ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยใช้ชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร”

ประกาศ ณ วันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2536

(นายสัมพันธ์ ทองสมัคร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ที่ 16 ตำบลลุมพินี อำเภอท่าเสา จังหวัดปทุมธานี 12130 ตั้งอยู่ริมถนนวิภาวดีรังสิต ในบริเวณกองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา กรมสามัญศึกษา (ตรงข้ามอนุสรณ์สถานแห่งชาติ) มีพื้นที่ 14 ไร่ 2 งาน 98 ตารางวา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ขึ้น เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2536 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มจำนวนสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้เพียงพอ กับความต้องการของประชาชน และเพื่อสนองพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในอันที่จะส่งเสริมและอนุรักษ์การดนตรี รวมทั้งเพื่อให้ได้ต้นแบบของการจัดการ โรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมศักยภาพทางดนตรี

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางด้านดนตรีโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาด้านดนตรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเริ่มเปิดการสอนในปีการศึกษา 2536 นับเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางดนตรีไปพร้อม ๆ กับเข้มงวดในวิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนแบบสหศึกษา โดยเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ทั้งชายและหญิง ประเภทอยู่ประจำและนักเรียนไปกลับ รับสมัครนักเรียนทั่วประเทศโดยไม่จำกัดเขตพื้นที่บริการ ผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีจากทั่วประเทศ สามารถเข้าศึกษาได้ โดยผ่านการสอบคัดเลือกตามวิธีการและเนื้อหาสาระที่โรงเรียนกำหนด

ในระยะเริ่มแรกกรมสามัญศึกษาได้แต่งตั้งให้ นายฉลอง มีขันทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสังเวช รับผิดชอบการในตำแหน่งครูใหญ่ พร้อมกับมีครูอาจารย์จากโรงเรียนวัดสังเวชจำนวนหนึ่ง ได้มาช่วยดูแลความเรียบร้อยของนักเรียน ในระยะแรกยังไม่มีอาคารเรียน ทางโรงเรียนจึงอาศัยเรียนที่โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง เป็นการชั่วคราว เพื่อรอการซ่อมแซมการปรับปรุงอาคารหอพักสามชั้นของกองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา กรมสามัญศึกษา ซึ่งเคยใช้เป็นที่พักสำหรับครูมัธยมศึกษาที่มาอบรม ต่อมาเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2536 กรมสามัญศึกษาได้แต่งตั้งให้ นายชวน น้อยเจริญ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฤทธิณรงค์รอน รับผิดชอบการในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน และได้ย้ายนักเรียนจากโรงเรียนทหารอากาศบำรุงมาเรียนที่อาคารหอพักซึ่งเป็นอาคารสามชั้น โดยปรับปรุงให้เป็นห้องเรียน 2 ห้อง ส่วนชั้นล่างเป็นโรงอาหารและเป็นห้องเรียนวิชาดนตรีสากล ด้านขวาของอาคารซึ่งเดิมใช้เป็นห้องประชุมก็ใช้เป็นห้องดนตรีไทย ส่วนตรงกลางเป็นห้องผู้บริหารและสำนักงานฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายปกครอง

ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนได้รับงบประมาณในการสร้างอาคารเรียนแบบพิเศษ 4 ชั้น พร้อมลิฟท์ 2 ตัว หอประชุมและโรงอาหารอย่างสมบูรณ์แบบ ประกอบด้วยห้องเรียนทฤษฎีและห้องฝึกปฏิบัติดนตรีไทยและสากล ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องสมุด หอประชุม ลานแสดงดนตรีกลางแจ้ง ทั้งปรับปรุงบริเวณโรงเรียน ต่อมาเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2539 กรมสามัญศึกษา ได้แต่งตั้ง นางศิริพันธุ์ สุพรรณนพ มารักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการในโอกาสต่อมา

สภาพทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานคร 27.8 กิโลเมตร อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 2.30 เมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 14 ไร่ 2 งาน 98 ตารางวา โดยมีอาณาเขตติดต่อกับสถานที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกรมยุทธศึกษา กองบัญชาการทหารสูงสุด

ทิศใต้ ติดกองพัสดุอุปกรณ์การศึกษา

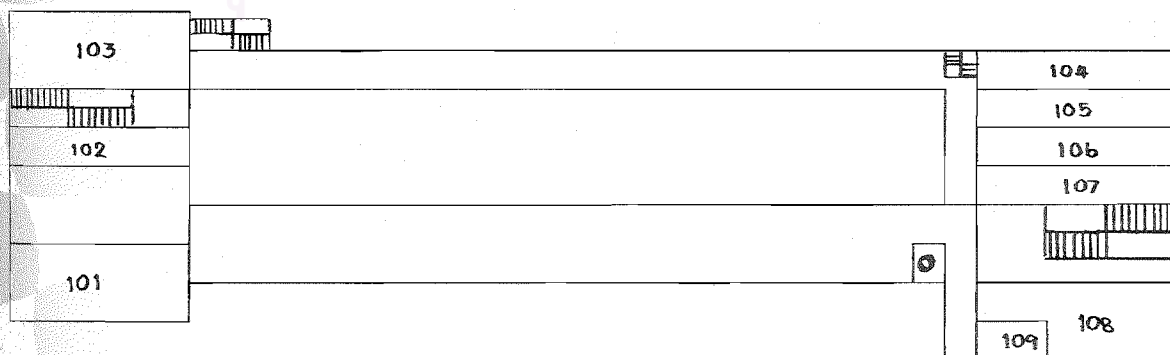
ทิศตะวันออก ติดถนนวิภาวดี - รังสิต

ทิศตะวันตก ติดหมู่บ้านจัดสรร

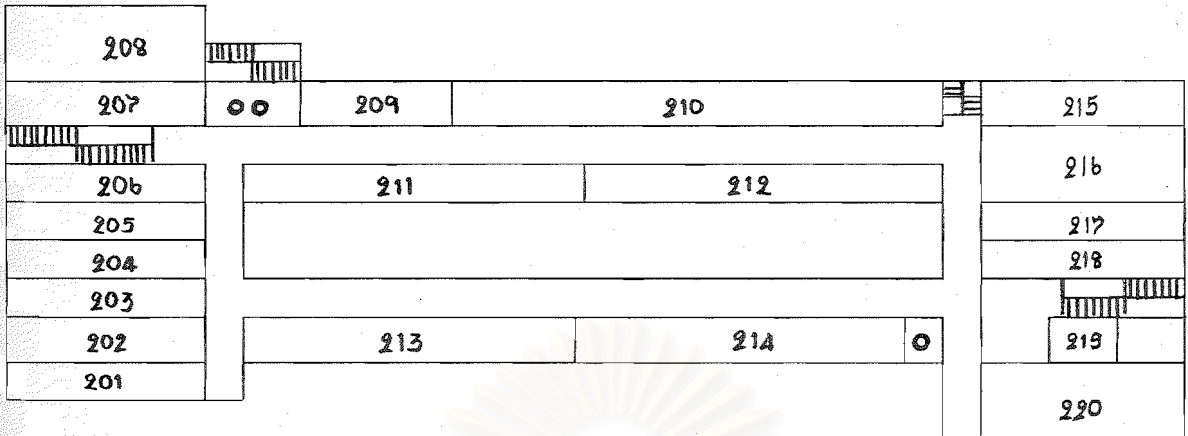
โรงเรียนมีอาคารทั้งสิ้น 4 หลัง ได้แก่ อาคาร 3 ชั้น (ปรับปรุงจากอาคารหอพักเดิมของกองพัสดุอุปกรณ์การศึกษา) ซึ่งใช้เป็นหอนอนของนักเรียนประจำ อาคารเรียน 4 ชั้น เป็นอาคารสมบูรณ์แบบมีห้องเรียนต่าง ๆ จำนวน 84 ห้อง เป็นห้องเรียนวิชาการ จำนวน 23 ห้อง ห้องฝึกปฏิบัติดนตรีและห้องฝึกปฏิบัติพิเศษ จำนวน 61 ห้อง มีสนามหญ้า สนามออกกำลังกาย ถนนเสาไฟฟ้า ประตูหน้าโรงเรียน และบ้านพักครู 12 หลัง

แผนผังการใช้อาคารเรียน 4 ชั้น โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

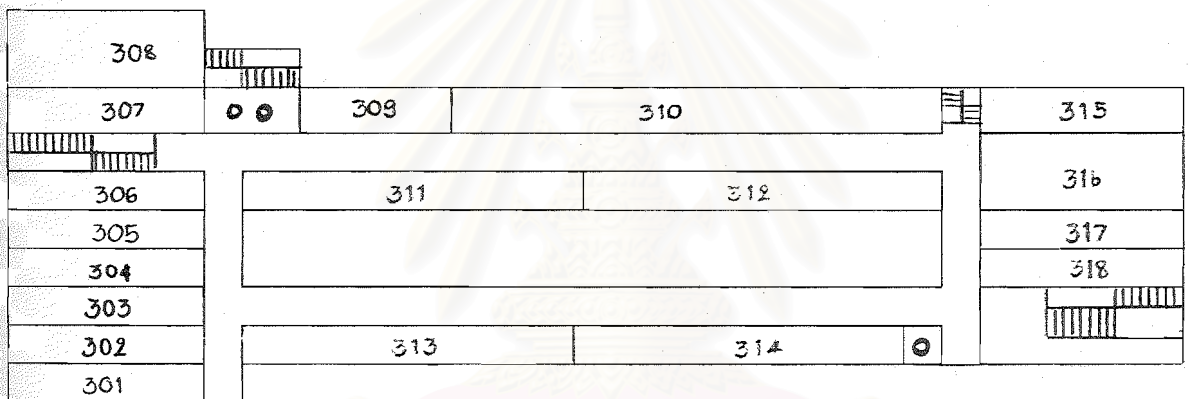
ชั้นที่ 1

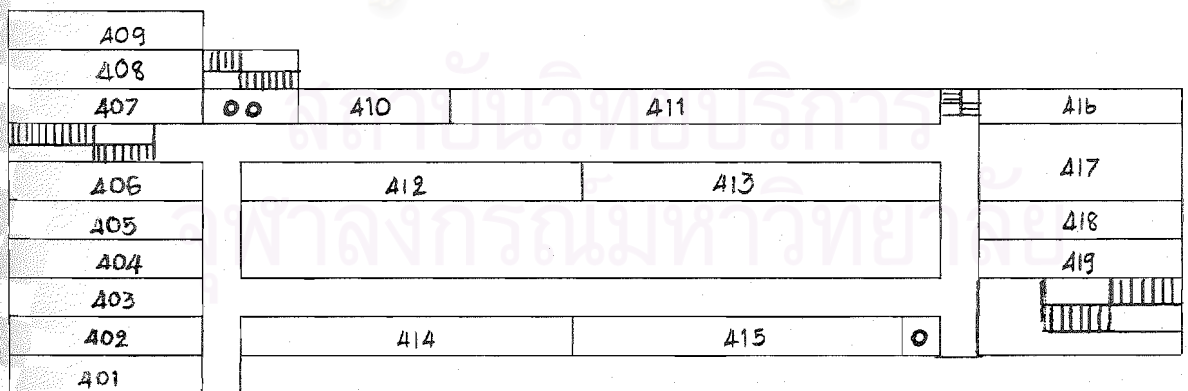
ชั้นที่ 2

ชั้นที่ 3

ชั้นที่ 4

0 ลิฟท์	301 ห้องจริยธรรม
00 ห้องสุขา	302 ห้องเรียนวิชาการ
101 ห้องประชุมเอนกประสงค์	303 ห้องเรียนวิชาการ
102 ห้องปฏิบัติการศิลปะ	304 ห้องเรียนวิชาการ
103 ห้องสมุด	305 ห้องเรียนวิชาการ
104 ห้องแผนงาน	306 ห้องเรียนวิชาการ
105 ห้องพยาบาล	307 ห้องปฏิบัติการเคมี 1
106 ห้องผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	308 ห้องปฏิบัติการเคมี 2
107 ห้องทะเบียนและวัดผล	309 ห้องพักรูรายวิชาคีตารัตนศาสตร์
108 โรงอาหาร	310 ห้องทักษะปฏิบัติคีตารัตนศาสตร์
109 ห้องผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง	311 ห้องปฏิบัติการภาษาไทย
201 ศูนย์สื่ออนุศิลป์	312 ศูนย์การงานวิชาชีพ
202 ห้องเรียนวิชาการ	313 ศูนย์ภาษาต่างประเทศ
203 ห้องเรียนวิชาการ	314 ห้องแนะแนว
204 ห้องปฏิบัติการชีววิทยา 2	315 ศูนย์สังคมศึกษา
205 ห้องพักรูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	316 ห้องทักษะปฏิบัติเครื่องเป่าสากล
206 ห้องปฏิบัติการชีววิทยา 1	317 ห้องเรียนวิชาการ
207 ห้องปฏิบัติการฟิสิกส์ 1	318 ห้องเรียนวิชาการ
208 ห้องปฏิบัติการฟิสิกส์ 2	401 ห้องเรียนวิชาการ
209 ห้องพักรูรายเครื่องสายสากล	402 ห้องเรียนวิชาการ
210 ห้องทักษะปฏิบัติเครื่องสายสากล	403 ห้องเรียนวิชาการ
211 ห้องเรียนวิชาการ	404 ห้องเรียนวิชาการ
212 ห้องเรียนวิชาการ	405 ห้องเรียนวิชาการ
213 ห้องเรียนวิชาการ	406 ห้องเรียนวิชาการ
214 ห้องเรียนวิชาการ	407 ห้องเรียนวิชาการ
215 ศูนย์สื่อภาษาต่างประเทศ	408 ห้องเรียนวิชาการ
216 ห้องทักษะปฏิบัติเปียโน	409 ห้องเรียนวิชาการ
217 ห้องโสตทัศนศึกษา	410 ห้องพักรูรายวิชาปี่พาทย์
218 ห้องปฏิบัติการภาษาญี่ปุ่น	411 ห้องทักษะปฏิบัติปี่พาทย์
219 ห้องสื่อโยธาชาติ	412 ห้องทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์
220 หอประชุม	413 ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์

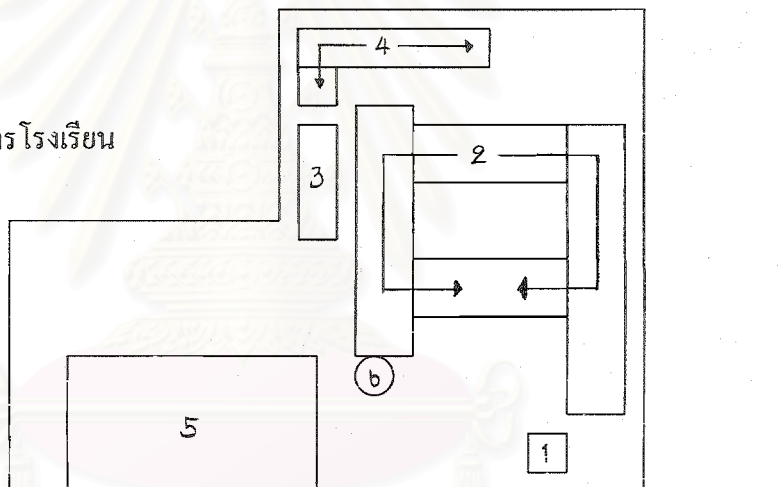
- 414 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
- 415 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
- 416 ศูนย์สื่อคณิตศาสตร์
- 417 ห้องทักษะปฏิบัติเครื่องสาย
- 418 ห้องทักษะปฏิบัติพยาบาลมอญ
- 419 ห้องจริยศึกษา

แผนผังโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ที่ 16 ถนนวิภาวดีรังสิต ตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

มาตราส่วน 1:500

- 1. ป้อมยาม
- 2. อาคารเรียนสี่ชั้น
- 3. อาคารสำนักงานผู้อำนวยการโรงเรียน
- 4. บ้านพักครู
- 5. สนามฟุตบอล
- 6. พระพิฆเนศ

ถนนวิภาวดีรังสิต

รถประจำทาง สาย 29 34 ปอ.10 ปอ.29 ปอ.34

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นโยบาย โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

1. สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อความสามารถของนักเรียนด้านวิชาการตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะการเสริมทักษะความสามารถทางดนตรี โดยให้มีพื้นฐานเพียงพอ กับการศึกษาในระดับสูงต่อไปและประกอบอาชีพได้

2. ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยจัดบรรยากาศทางวิชาการ ให้เหมาะสม เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความถนัด ความสามารถและความเจริญก้าวหน้า ทางเทคโนโลยี

2. ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาอาคารสถานที่ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ สะอาด ร่มรื่นสวยงาม เป็นระเบียบ เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการเรียน การสอนของโรงเรียนลักษณะพิเศษสายสามัญ พัฒนาศักยภาพดนตรี

3. มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีลักษณะการเป็นผู้นำและกล้าแสดงออกด้วยความมั่นใจคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีทักษะการดำรงชีวิตที่ดี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม พึ่งพา ตนเองได้ ปลอดภัยจากสารเสพติดและมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

4. สร้างความสัมพันธ์และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ทิศทางของโรงเรียน

การจัดวางทิศทางเป็นการกำหนดแนวทางอนาคตของโรงเรียน อาศัยผลการประเมิน สถานภาพของโรงเรียนเป็นฐานในการพิจารณา โดยกำหนดทิศทางของโรงเรียน 3 ส่วน ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ (Vision)
2. พันธกิจ (Mission)
3. เป้าประสงค์ (Corporate Objective)

วิสัยทัศน์ (Vision)

“ดนตรีเป็นเลิศ ชูเชิดคุณธรรม ผู้นำวิชาการ ประสานชุมชน สืบค้นภูมิปัญญา รักษา สิ่งแวดล้อม น้อมนำพระราชดำริ ”

การเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ การคิดที่เป็นเหตุเป็นผลถึง วิธีการทางศิลปะ ความเป็นมาของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและรากฐานทางวัฒนธรรม ค้นหาว่า ผลงานศิลปะสื่อความหมายกับตนเอง ค้นหาศักยภาพ ความสนใจส่วนตัว ฝึกการเรียนรู้ การ สังเกตที่ละเอียดอ่อนอันนำไปสู่ความรักเห็นคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ และ สิ่งรอบตัว พัฒนาเจตคติ สมาธิ ทัศนียภาพส่วนตัว ทักษะ กระบวนการ วิธีการแสดงออก การคิด

สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรมในสังคม ในบริบทของการสะท้อนวัฒนธรรมทั้งของตนเองและวัฒนธรรมอื่น พิจารณาว่าผู้คนในวัฒนธรรมของตนมีปฏิกิริยาตอบสนองต่องานศิลปะ ช่วยให้มุมมองและเข้าใจโลกทัศน์กว้างไกล ช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจ มโนทัศน์ด้านอื่น ๆ สะท้อนให้เห็นมุมมองของชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา ด้วยลักษณะธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การเรียนรู้ เทคนิค วิธีการทำ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ดัดแปลงจินตนาการ มีสุนทรียภาพ และเห็นคุณค่าของศิลปะวัฒนธรรมไทยและสากล

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านวิชาสามัญได้มาตรฐานตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น
2. พัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะเป็นเลิศทางดนตรี
3. พัฒนาการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา
4. สืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน
5. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษา
6. ส่งเสริมการกีฬา พัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต ห่างไกลยาเสพติด
7. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเป็นคนดีของสังคม

เป้าประสงค์ (Corporate Objective)

นักเรียนเป็นเลิศด้านดนตรี มีความรู้ด้านวิชาการ รวมทั้งมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

บุคลากรและการบริหารงานโรงเรียน

บุคลากร

บุคลากรของโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยฝ่ายบริหาร จำนวน 5 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ผู้ช่วย ผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง จำนวน 1 คน ครูประจำการ จำนวน 54 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน

10 คน นักการภารโรง จำนวน 3 คน พนักงานขับรถ จำนวน 1 คน พนักงานรักษาความปลอดภัย จำนวน 2 คน มีนักเรียนทั้งสิ้น 900 คน (ข้อมูลฝ่ายแผนงาน ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2546)

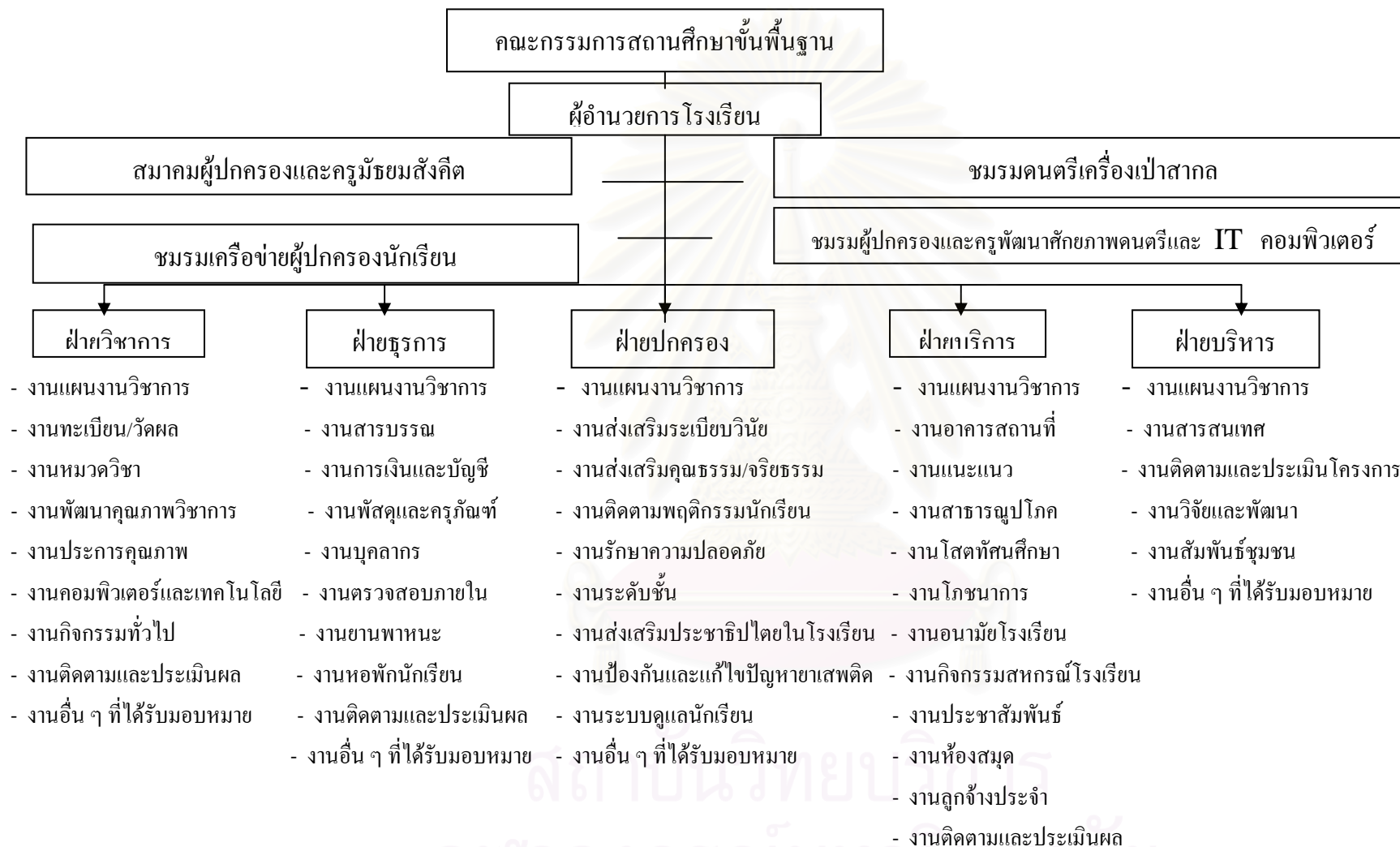
การบริหารงานโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีการบริหารงานในรูปแบบของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร สมาคมผู้ปกครองและครูมัธยมสังคีต ชมรมเครื่องเป่าสากล ชมรมเครื่องข่าย ผู้ปกครองนักเรียน ชมรมผู้ปกครองและครูพัฒนาศักยภาพดนตรีและ IT คอมพิวเตอร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการ และงานบริหารงานทั่วไป ดังแผนภูมิต่อไปนี้

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิการบริหารงานโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลจำเพาะของโรงเรียน

อักษรย่อ ม.ส.ว.
 คติพจน์ วิริเยน ทุกขมเจติ “บุคคลล่วงทุกข์ได้ด้วยความเพียร”
 ปรัชญา “รักศักดิ์ศรี มีคุณธรรม นำวิชาการ สืบสานพระราชดำริ”
 สีประจำโรงเรียน ม่วง – ขาว
 ดอกไม้ประจำโรงเรียน ดอกแก้ว

แผนกลยุทธ์ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการจัดทำแผนกลยุทธ์ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษา และนโยบายของ การปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนา ให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ นักเรียนดี เก่ง มีคุณภาพ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา ของกรมสามัญศึกษา และรักษาระบบสภาพแวดล้อมให้เป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชน โดยการทำให้ แผนกลยุทธ์เพื่อเชื่อมโยงและถ่ายทอดนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามความต้องการของ ทุกฝ่าย รวมถึงประชาชนผู้รับบริการ เพื่อที่จะศึกษาถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและ สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นทั้งจุดเด่น จุดด้อย รวมทั้งด้านที่เป็นโอกาสและอุปสรรคขององค์กร เพื่อกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน รวมทั้งการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ การ กำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป็นข้อผูกพันที่จะต้องรับผิดชอบและถูกตรวจสอบผลการดำเนินงานจากผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย หลังจากนั้นโรงเรียนได้ดำเนินการขยายผลสู่บุคลากรใน โรงเรียนเพื่อการรับรู้รับทราบร่วมกัน ในการกำหนดแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนจึงกำหนดจุดเน้น และเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้สี่ด้าน ดังนี้

1. พัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและสามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาตามนโยบาย ของกรมสามัญศึกษา ที่สามารถตรวจสอบได้ และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ พัฒนา ระบบสารสนเทศตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดเพื่อการวางแผน จัดระบบการนิเทศติดตามผลและพัฒนา ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (Quality Assurance) เพื่อเป็นการรองรับการ ประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาของ โรงเรียนจากองค์กรภายนอก

2. พัฒนาผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานศึกษามุ่งสู่ความเป็นเลิศทางดนตรี โดยการพัฒนาลัทธิสูตร

ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้สามารถยืดหยุ่น เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้ สนองความต้องการของ ผู้เรียนและท้องถิ่น และพัฒนารูปแบบและวิธีการวัดและประเมินผล ปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งวิชาสามัญและวิชาดนตรี พัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพ โดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม มีสุขภาพอนามัยที่ดี

3. พัฒนาบุคลากรสู่ปฏิรูปการศึกษา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ วิสัยทัศน์ และปฏิรูปตนตามบทบาทหน้าที่ให้เข้าและเหมาะสมตาม ศักยภาพแต่ละบุคคล ส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรให้ได้รับการพัฒนาด้านวิชาการและเลื่อนวิทยฐานะของวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมแก่บุคลากร เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ และความมั่นคงในการประกอบอาชีพครู

4. พัฒนาการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพ และชีวิตที่ดี ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนปลอดภัยจากสารเสพติดและโรคเอดส์

หลักสูตรสถานศึกษา (วิชาสามัญ)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) มีดังนี้

หลักการ

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. เป็นการศึกษาทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมชีพหรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่เพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงานตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชน และครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ
2. สามารถปฏิบัติตนในการรักษา และเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน

3. สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่าง ๆ
4. มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน
6. มีทักษะที่ดีต่อสัมมาชีพทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงานและมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของตนเอง
7. มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการจัดการและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
8. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

โครงสร้าง

1. วิชาบังคับ จำนวน 57 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่รายวิชา ดังต่อไปนี้
 - 1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 39 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

ภาษาไทย	12	หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	9	หน่วยการเรียนรู้
คณิตศาสตร์	6	หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้
ศิลปะศึกษา	3	หน่วยการเรียนรู้
 - 1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	6	หน่วยการเรียนรู้
การงาน	6	หน่วยการเรียนรู้
2. วิชาเลือกเสรี จำนวน 33 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มรายวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 กลุ่มวิชาภาษา
 - 2.2 กลุ่มวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์

2.3 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

2.4 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ

2.5 กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ

3. กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้นำเพื่อประโยชน์ จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค และกิจกรรมอื่น ๆ อีก 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค

3.2 กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบ / สัปดาห์ / ภาค

แนวดำเนินการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้น จึงกำหนดแนวดำเนินการไว้ ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย เพื่อสำรวจความถนัดและความสนใจ
2. จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง และสามารถแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านวิชาการอย่างเต็มความสามารถและได้มีโอกาสหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ
4. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
5. ในการจัดการเรียนการสอน ให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม
6. ให้ท้องถิ่นปรับรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชา ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ท้องถิ่นทำรายวิชาที่สนองความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดในการสร้างสรรค์งาน
7. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเสริมค่านิยมและพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ
8. ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย
9. ในการจัดการเรียนการสอนให้คำนึงถึงความต่อเนื่องกับหลักสูตรประถมศึกษาด้วย

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1. เวลาเรียน

1.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน ประมาณ 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน

1.2 ในปีการศึกษาหนึ่งให้แบ่งเป็นภาคเรียนปกติ 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ และโรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร สำหรับภาคฤดูร้อนซึ่งมีคาบเวลาเรียน 4 สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอน จะต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ

1.3 ในหนึ่งสัปดาห์ โรงเรียนต้องเปิดเรียนไม่น้อยกว่า 5 วัน วันละไม่น้อยกว่า 7 คาบ คาบละ 50 นาที รวมอย่างน้อย 35 คาบ

1.4 ให้เรียนตามหลักสูตรอย่างน้อยสัปดาห์ละ 30 คาบ และโรงเรียนจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค และกิจกรรมอื่น ๆ อีก 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค และกิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค นอกจากนี้ให้มีเวลาสำหรับผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอิสระอีกสัปดาห์ละ 2 คาบ

2. หน่วยการเรียน

2.1 รายวิชาใดที่ต้องใช้เวลาเรียน 2 คาบ / สัปดาห์ / ภาค ให้มีหน่วยการเรียน 1 หน่วยการเรียน

2.2 รายวิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบ / สัปดาห์ / ภาค ให้มีหน่วยการเรียนมากขึ้นหรือน้อยลงเป็นไปตามสัดส่วน

3. วิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี

3.1 ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับ และวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร

3.2 การจัดทำรายวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกเสรี นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการใช้แห่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียน และการโอนผลการเรียนให้เป็นที่ไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

5. เกณฑ์การจบหลักสูตร

5.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง จำนวน 90 หน่วย การเรียน และทุกวิชาต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน

5.2 ต้องได้หน่วยการเรียนวิชาบังคับแกนวิชาภาษาไทยและวิชาสังคมศึกษา

5.3 ต้องได้หน่วยการเรียนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 80 หน่วยการเรียน

5.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2 กิจกรรม โดยเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้นำเพื่อประโยชน์ จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค และกิจกรรมอื่น ๆ อีก 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค โดยแต่ละกิจกรรมต้องเข้าร่วม กิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน และต้องผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด

6. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ในกรณีที่จะมีการยกเลิก เพิ่มเติม และเปลี่ยนแปลงรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ทำเป็นประกาศหรือคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) มีดังนี้

หลักการ

1. เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มเติมความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม
2. เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น หรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีความเหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาหาปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
2. มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ
3. สามารถเป็นผู้นำให้บริการชุมชน เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
4. สามารถวางแผนการแก้ปัญหาในชุมชนของตน
5. มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน
6. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน
7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
8. มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ
9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศ และในโลก พัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมทรัพยากร ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของประเทศ

โครงสร้าง

1. วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่รายวิชา ดังต่อไปนี้
 - 1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

ภาษาไทย	6	หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้
 - 1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	6	หน่วยการเรียนรู้
พื้นฐานวิชาชีพ	6	หน่วยการเรียนรู้
2. วิชาเลือกเสรี เลือกเรียนอย่างน้อยจำนวน 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มรายวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 กลุ่มวิชาภาษา
 - ภาษาไทย
 - ภาษาต่างประเทศ
 - 2.2 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา
 - 2.3 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ

- พลาณามัย

- ศิลปะ

2.4 กลุ่มวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์

- วิทยาศาสตร์

- คณิตศาสตร์

2.5 กลุ่มวิชาอาชีพ

3. กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2532 จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

3.2 กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 2 คาบ / สัปดาห์ / ภาค

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบ / สัปดาห์ / ภาค

หมายเหตุ ผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ให้เลือกเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี

แนวดำเนินการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้น จึงกำหนดแนวดำเนินการไว้ ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างกว้างขวางตามความถนัดและความสนใจ
2. จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ
3. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ
4. จัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้ผู้เรียนได้เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

อาชีพ

5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ได้มีโอกาสหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิชาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ

6. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

7. ในการจัดการเรียนการสอน ให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม

8. ให้ท้องถิ่นปรับรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชา ให้สอดคล้องกับสภาพ และ ความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ท้องถิ่นทำรายวิชาที่สนองความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดในการสร้างสรรค์งาน

9. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ให้สอดแทรกและเสริมค่านิยม

และพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ

10. ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่กันไป

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533)

1. เวลาเรียน

1.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียน ประมาณ 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน

1.2 ในปีการศึกษาหนึ่งให้แบ่งเป็นภาคเรียนปกติ 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ และโรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร สำหรับภาคฤดูร้อนซึ่งมีคาบเวลาเรียน 4 สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอน จะต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ

1.3 ในหนึ่งสัปดาห์ โรงเรียนต้องเปิดเรียนไม่น้อยกว่า 5 วัน วันละไม่น้อยกว่า 7 คาบ คาบละ 50 นาที รวมอย่างน้อย 25 คาบ และโรงเรียนจัดให้ผู้เรียน ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค และจัดกิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 2 คาบ / สัปดาห์ / ภาค เวลานอกเหนือจากนี้ให้ผู้เรียน ได้เลือกเรียนรายวิชาเพิ่มเติมตามความสนใจและปฏิบัติกิจกรรมอิสระ

2. หน่วยการเรียน

2.1 รายวิชาใดที่ต้องใช้เวลาเรียน 2 คาบ / สัปดาห์ / ภาค ให้มีหน่วยการเรียน 1 หน่วยการเรียน

2.2 รายวิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบ / สัปดาห์ / ภาค ให้มีหน่วยการเรียนมากขึ้นหรือน้อยลงเป็นไปตามสัดส่วน

3. วิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี

3.1 ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับ และวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง ของหลักสูตร

3.2 การจัดทำรายวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกเสรี นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และการใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียน และการโอนผลการเรียนให้เป็นที่ไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524(ฉบับปรับปรุง 2533)

5. เกณฑ์การจบหลักสูตร

5.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง จำนวน 75 หน่วยการเรียน รายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน

5.2 ต้องได้หน่วยการเรียนวิชาบังคับทั้งหมด

5.3 ต้องได้หน่วยการเรียนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 75 หน่วยการเรียน

5.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค โดยต้องเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน และต้องผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่กำหนด

6. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ในกรณีที่จะมีการยกเลิก เพิ่มเติม และเปลี่ยนแปลงรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ทำเป็นประกาศหรือคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ

จากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จึงได้จัดวิชาดนตรีเป็นวิชาเลือกเพิ่มเติมขึ้น โดยมีจัดตามแผนการเรียน ดังนี้

มาตรฐานการเรียนรู้

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพผู้เรียน เมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนดทุกประการ รวมทั้งได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีเพิ่มเติม ตามบริบทและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้พื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม มีทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

อย่างมีความสุข รู้จักตนเอง พร้อมทั้งพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพและสามารถอ่าน เขียน วิเคราะห์
ตลอดจนมีคุณลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานการเรียนรู้สาระเพิ่ม กลุ่มศิลปะ (สาระดนตรี)
สาขาดนตรีไทย (ปี่พาทย์, เครื่องสายไทย) ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1 - 3)

มาตรฐาน ศ 2.1 รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาของดนตรีไทย ทฤษฎีดนตรีไทย วิเคราะห์ วิจาร์ณ คุณค่าทางดนตรี เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี
 ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.1-3	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1-3	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.1	สาระการเรียนรู้ ม.1	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.2	สาระการเรียนรู้ ม.2	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.3	สาระการเรียนรู้ ม.3
1. รู้และเข้าใจประวัติและ วิวัฒนาการของดนตรีไทย ประเภทเครื่องสาย	- ประวัติดนตรีไทย สมัยสุโขทัย	รู้และเข้าใจประวัติ ดนตรีไทย สมัยสุโขทัย	ประวัติ ดนตรีไทย สมัยสุโขทัย	รู้และเข้าใจประวัติ ดนตรีไทย สมัยอยุธยา	ประวัติ ดนตรีไทย สมัยอยุธยา	รู้และเข้าใจประวัติ ดนตรีไทย สมัยรัตนโกสินทร์	ประวัติดนตรี ไทย สมัย รัตนโกสินทร์
2. รู้ เข้าใจ และจำแนก ความแตกต่าง องค์ประกอบของดนตรี ไทยสามารถนำไปใช้เป็น พื้นฐานในการวิเคราะห์ วิจารณ์คุณค่าทางดนตรี ให้ได้ผลตามต้องการ	- องค์ประกอบ ดนตรีไทย - การวิเคราะห์ผลงาน ดนตรีไทย - การวิจารณ์ผลงาน ดนตรีไทย	รู้ เข้าใจ และ จำแนก ความแตกต่าง องค์ประกอบ ของดนตรีไทย	องค์ประกอบของ ดนตรีไทย	รู้และเข้าใจ การ วิเคราะห์ องค์ประกอบ ของดนตรีไทย จากบทเพลง	การวิเคราะห์ องค์ประกอบ ของดนตรีไทย จากบทเพลง	รู้และเข้าใจ การ วิจารณ์ องค์ประกอบ ของดนตรีไทย จากบทเพลง	รู้และเข้าใจ การวิเคราะห์ การวิจารณ์ องค์ประกอบ ของดนตรีไทย จากบทเพลง

มาตรฐาน ศ.2.1 รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาของดนตรีไทย ทฤษฎีดนตรีไทย วิเคราะห์ วิจรณ์ คุณค่าทางดนตรี เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี
ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.1-3	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1-3	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.1	สาระการเรียนรู้ ม.1	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.2	สาระการเรียนรู้ ม.2	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.3	สาระการเรียนรู้ ม.3
3. รู้และเข้าใจระบบเสียง คุณภาพเสียงและระสมือ ของดนตรีไทยประเภท เครื่องสาย	- ระบบเสียง - การเทียบเสียง - คุณภาพของเสียง	รู้และเข้าใจ ระบบเสียง ของ เครื่องดนตรีไทย	ระบบเสียง ของเครื่องดนตรี ไทย	รู้และเข้าใจ การเทียบเสียง ของ เครื่องดนตรีไทย	การเทียบเสียง ของดนตรีไทย	รู้และเข้าใจ คุณภาพของเสียง	คุณภาพของเสียง และระสมือ ของดนตรีไทย
4. รู้และเข้าใจศัพท์สังคีต ของดนตรีไทยที่เป็น พื้นฐานการศึกษาดนตรี ไทย	- ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	รู้และเข้าใจ ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	รู้และเข้าใจ ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	รู้และเข้าใจ ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย
5. รู้และเข้าใจหลักการ อ่านและบันทึกโน้ตไทย ประเภทเครื่องสาย	- หลักการอ่าน โน้ตไทย - การบันทึกโน้ตไทย	รู้และเข้าใจ หลักการอ่าน โน้ตไทย	หลักการอ่าน โน้ตไทย	รู้และเข้าใจ การบันทึก โน้ตไทย	การบันทึก โน้ตไทย	รู้และเข้าใจ การบันทึก โน้ตไทย	การบันทึก โน้ตไทย

มาตรฐาน ศ.2.2 สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย การแสดงออกทางดนตรีไทย สร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยที่สื่อถึงความคิด จินตนาการ และ
 ประสบการณ์ ภูมิใจ เห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.1-3	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1-3	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.1	สาระการเรียนรู้ ม.1	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.2	สาระการเรียนรู้ ม.2	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.3	สาระการเรียนรู้ ม.3
1. ปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามความถนัดความสนใจ ทั้งประเภทวงเดี่ยวและวง โดยนำหลักการทางดนตรีมาใช้ให้ได้ผลตามความต้องการ	- หลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย - การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเดี่ยว - การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทวง	รู้และเข้าใจหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย	หลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย	รู้และเข้าใจหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเดี่ยว และประเภทวง	- การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเดี่ยว - การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทวง	รู้และเข้าใจหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องเดี่ยวและประเภทวง	- การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเดี่ยว - การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทวง
2. นำเทคนิคทางดนตรีมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย	- เทคนิคทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติดนตรีไทย	รู้และเข้าใจเทคนิคทางดนตรีที่นำมาใช้ในการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย	เทคนิคทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติดนตรีไทย	รู้และเข้าใจนำเทคนิคทางดนตรีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย	เทคนิคทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติดนตรีไทย	รู้และเข้าใจนำเทคนิคทางดนตรีมาพัฒนาในการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย	เทคนิคทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติดนตรีไทย

มาตรฐาน ศ.2.2 สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย การแสดงออกทางดนตรีไทย สร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยที่สื่อถึงความคิด จินตนาการ และ
 ประสบการณ์ภูมิใจ เห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.1-3	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1-3	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.1	สาระการเรียนรู้ ม.1	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.2	สาระการเรียนรู้ ม.2	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.3	สาระการเรียนรู้ ม.3
3. สร้างสรรค์ผลงาน ทางด้านดนตรีไทย ที่ สื่อความคิด จินตนาการ และประสบการณ์	- หลักการจัดการแสดง - การจัดการแสดงผลงาน ทางดนตรี	สร้างสรรค์ผลงาน ทางด้านดนตรีไทย โดยนำพื้นฐานทาง ดนตรีมาใช้	- หลักการจัด การแสดง - การจัดการแสดง การแสดงผลงาน ทางดนตรี	สร้างสรรค์ผลงาน ทางด้านดนตรีไทย โดยนำความรู้ตาม หลักการทางดนตรี มาผสมผสาน แนวความคิดและ จินตนาการ	- หลักการจัด การแสดง - การจัด การแสดงผลงาน ทางดนตรี	สร้างสรรค์ผลงาน ทางด้านดนตรีไทย โดยนำความรู้ตาม หลักการทางดนตรีมา ผสมผสานตาม แนวความคิด จินตนาการและ ประสบการณ์	
4. รักภาคภูมิใจ และเห็น คุณค่าของคนไทยอัน เป็นมรดก ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	- คุณค่าของคนไทย อันเป็นมรดก ทางวัฒนธรรม	รักและภาคภูมิใจ คนไทยอันเป็น มรดก ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	คุณค่าของคน ไทยอันเป็นมรดก ทางวัฒนธรรม	รักและภาคภูมิใจ คนไทยอันเป็น มรดก ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	คุณค่าของคน ไทยอันเป็นมรดก ทางวัฒนธรรม	เห็นคุณค่าของคน ไทยอันเป็นมรดก ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	

มาตรฐานการเรียนรู้สาระเพิ่ม กลุ่มศิลปะ (สาระดนตรี)

สาขาคดนตรีไทย (ปี่พาทย์, เครื่องสายไทย) ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 - 6)

มาตรฐาน ศ 2.1 รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาของดนตรีไทย ทฤษฎีดนตรีไทย วิเคราะห์ วิจรณ์ คุณค่าทางดนตรี เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี

ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.4-6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.4-6	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.4	สาระการเรียนรู้ ม.4	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.5	สาระการเรียนรู้ ม.5	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.6	สาระการเรียนรู้ ม.6
1. รู้และเข้าใจประวัติ และวิวัฒนาการของดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย	- ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการดนตรีไทยสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์	รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการดนตรีไทย	ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการสมัยสุโขทัย	รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการดนตรีไทย	ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการสมัยอยุธยา	รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการดนตรีไทย	ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการสมัยรัตนโกสินทร์
2. รู้เข้าใจ และจำแนกความแตกต่าง องค์ประกอบของดนตรีไทยสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ วิจรณ์คุณค่าทางดนตรีให้ได้ผลตามต้องการ	- องค์ประกอบดนตรีไทย - การวิเคราะห์ผลงานดนตรีไทย - การวิจรณ์ผลงานดนตรีไทย	รู้และเข้าใจองค์ประกอบของดนตรีไทย	-องค์ประกอบของดนตรีไทยเรื่องจังหวะทำนอง - วิเคราะห์การวิจรณ์ผลงานดนตรีไทย	รู้และเข้าใจ การวิเคราะห์องค์ประกอบของดนตรีไทยจากบทเพลง	-องค์ประกอบของดนตรีไทยเรื่องรูปแบบ - วิเคราะห์การวิจรณ์ผลงานดนตรีไทย	รู้และเข้าใจและจำแนกความแตกต่างองค์ประกอบของดนตรีไทย สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐาน ในการวิเคราะห์วิจรณ์คุณค่าทางดนตรี	วิเคราะห์ การวิจรณ์ผลงานดนตรีไทย

มาตรฐาน ศ.2.1 รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาของดนตรีไทย ทฤษฎีดนตรีไทย วิเคราะห์ วิจรณ์ คุณค่าทางดนตรี เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี
ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม. 4 - 6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.4-6	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.4	สาระการเรียนรู้ ม.4	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.5	สาระการเรียนรู้ ม.5	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.6	สาระการเรียนรู้ ม.6
3. รู้และเข้าใจระบบเสียง การเทียบเสียง คุณภาพ เสียงและรสมือของดนตรี ไทยประเภทเครื่องสาย	- วิธีการเทียบเสียง ดนตรีไทย - คุณภาพของเสียง และรสมือดนตรีไทย	รู้และเข้าใจวิธีการ เทียบเสียง ของ เครื่องดนตรีไทย	วิธีการเทียบเสียง ของเครื่องดนตรี ไทย	รู้และเข้าใจ คุณภาพเสียง ของ เครื่องดนตรีไทย	คุณภาพของเสียง และรสมือของ ดนตรีไทย	รู้และเข้าใจ คุณภาพของเสียง และรสมือของ ดนตรีไทย	คุณภาพของเสียง และรสมือ ของดนตรีไทย
4. รู้และเข้าใจศัพท์สังคีต ของดนตรีไทยที่เป็น พื้นฐานการศึกษาดนตรี ไทย	- ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	รู้และเข้าใจ ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	รู้และเข้าใจ ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	รู้และเข้าใจ ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย	ศัพท์สังคีต ของดนตรีไทย
5. รู้และเข้าใจหลักการ อ่านและบันทึกโน้ตไทย ประเภทเครื่องสาย	- หลักการอ่าน โน้ตไทย - การบันทึกโน้ตไทย	รู้และเข้าใจ หลักการอ่าน โน้ตไทย	หลักการอ่าน โน้ตไทย	รู้และเข้าใจ การบันทึก โน้ตไทย	การบันทึก โน้ตไทย	รู้และเข้าใจ การบันทึก โน้ตไทย	การบันทึก โน้ตไทย

มาตรฐาน ศ.2.2 สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย การแสดงออกทางดนตรีไทย สร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยที่สื่อถึงความคิด จินตนาการ และ
 ประสบการณ์ ภูมิใจ เห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.4 - 6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.4 - 6	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.4	สาระการเรียนรู้ ม.4	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.5	สาระการเรียนรู้ ม.5	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.6	สาระการเรียนรู้ ม.6
1. ปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามความถนัดความสนใจ ทั้งประเภทวงเดี่ยวและวง โดยนำหลักการทางดนตรีมาใช้ให้ได้ผลตามความต้องการ	- หลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย - การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเดี่ยว - การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทวง	รู้และเข้าใจหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย	หลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย	รู้และเข้าใจหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเดี่ยว และประเภทวง	- การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเดี่ยว - การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทวง	รู้และเข้าใจหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องเดี่ยวและประเภทวง	- การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทเดี่ยว - การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยประเภทวง
2. นำเทคนิคทางดนตรีมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย	- เทคนิคทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติดนตรีไทย	รู้และเข้าใจเทคนิคทางดนตรีที่นำมาใช้ในการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย	เทคนิคทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติดนตรีไทย	รู้และเข้าใจนำเทคนิคทางดนตรีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย	เทคนิคทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติดนตรีไทย	รู้และเข้าใจนำเทคนิคทางดนตรีมาพัฒนาในการปฏิบัติเครื่องดนตรี	เทคนิคทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติดนตรีไทย

มาตรฐาน ศ.2.2 สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย การแสดงออกทางดนตรีไทย สร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยที่สื่อถึงความคิด จินตนาการ และ
 ประสบการณ์ภูมิใจ เห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.4 - 6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.4 - 6	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.4	สาระการเรียนรู้ ม.4	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.5	สาระการเรียนรู้ ม.5	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.6	สาระการเรียนรู้ ม.6
3. สร้างสรรค์ผลงาน ทางด้านดนตรีไทย ที่ สื่อความคิด จินตนาการ และประสบการณ์	- หลักการจัดการแสดง - การจัดการแสดงผลงาน ทางดนตรี	สร้างสรรค์ผลงาน ทางด้านดนตรีไทย โดยนำพื้นฐาน ทางดนตรีมาใช้	- หลักการจัด การแสดง - การจัดการแสดง การแสดงผลงาน ทางดนตรี	สร้างสรรค์ผลงาน ทางด้านดนตรีไทย โดยนำความรู้ตาม หลักการทางดนตรี มาผสมผสาน แนวความคิดและ จินตนาการ	- หลักการจัด การแสดง - การจัดการ แสดงผลงาน ทางดนตรี	สร้างสรรค์ผลงาน ทางด้านดนตรีไทย โดยนำความรู้ตาม หลักการทางดนตรีมา ผสมผสานตาม แนวความคิด จินตนาการและ ประสบการณ์	- หลักการ ผสมผสาน แนวความคิด จินตนาการและ ประสบการณ์ ทางดนตรี
4. รักภาคภูมิใจและเห็น คุณค่าของดนตรีไทย อัน เป็นมรดก ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	- คุณค่าของดนตรีไทย อันเป็นมรดก ทางวัฒนธรรม	รักและภาคภูมิใจ ดนตรีไทยอันเป็น มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	คุณค่าของดนตรี ไทยอันเป็นมรดก ทางวัฒนธรรม	รักและภาคภูมิใจ ดนตรีไทยอันเป็น มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	คุณค่าของดนตรี ไทยอันเป็นมรดก ทางวัฒนธรรม	เห็นคุณค่าของดนตรี ไทยอันเป็นมรดก ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	

มาตรฐานการเรียนรู้สาระเพิ่ม กลุ่มศิลปะ (สาระดนตรี)

สาขาดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล , เครื่องสายสากล,กีตาร์คลาสสิก,เปียโน) ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1 - 3)

มาตรฐาน ศ 2.1 รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาของดนตรีสากล ทฤษฎีดนตรีสากล วิเคราะห์ วิจรณ์ คุณค่าทางดนตรี เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี
ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.1-3	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1-3	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.1	สาระการเรียนรู้ ม.1	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.2	สาระการเรียนรู้ ม.2	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.3	สาระการเรียนรู้ ม.3
1. รู้และเข้าใจประวัติและ วิวัฒนาการของดนตรี สากลประเภทต่าง ๆ	- ประวัติดนตรีสากล ตามยุคสมัยต่าง ๆ	รู้และเข้าใจประวัติ ดนตรีสากล ยุค บาโรก	ประวัติ ดนตรีสากล ยุค บาโรก	รู้และเข้าใจประวัติ ดนตรีสากล ยุค คลาสสิก	ประวัติ ดนตรีสากล ยุค คลาสสิก	รู้และเข้าใจประวัติ ดนตรีสากล ยุค โรแมนติก	ประวัติดนตรี สากล ยุค โรแมนติก
2. รู้เข้าใจ และจำแนกความ แตกต่างองค์ประกอบของ ดนตรีสากลสามารถนำไปใช้ เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ วิจรณ์คุณค่าทางดนตรีให้ ได้ผลตามต้องการ	- องค์ประกอบ ดนตรีสากล - การวิเคราะห์ผลงาน ดนตรีสากล - การวิจรณ์ผลงาน ดนตรีสากล	รู้ เข้าใจ และ จำแนก ความแตกต่าง องค์ประกอบ ของดนตรีสากล	องค์ประกอบของ ดนตรีสากล	รู้และเข้าใจ การ วิเคราะห์ องค์ประกอบ ของดนตรีสากล จากบทเพลง	การวิเคราะห์ องค์ประกอบ ของดนตรีสากล จากบทเพลง	รู้และเข้าใจ การ วิจรณ์ องค์ประกอบ ของดนตรีสากล จากบทเพลง	รู้และเข้าใจ การวิเคราะห์ การวิจรณ์ องค์ประกอบ ของดนตรีสากล จากบทเพลง

มาตรฐาน ศ.2.1 รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมาของดนตรีสากล ทฤษฎีดนตรีสากล วิเคราะห์ วิวิจารณ์ คุณค่าทางดนตรี เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี
ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.1-3	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.1-3	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.1	สาระการเรียนรู้ ม.1	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.2	สาระการเรียนรู้ ม.2	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.3	สาระการเรียนรู้ ม.3
3. มีความรับผิดชอบและ ระมัดระวังในการใช้และ เก็บรักษาเครื่องดนตรี	- วิธีการใช้เครื่อง ดนตรีอย่างถูกต้อง - การดูแลและเก็บ รักษาเครื่องดนตรี	มีความรับผิดชอบ และระมัดระวัง ในการใช้และเก็บ รักษาเครื่องดนตรี	- วิธีการใช้เครื่อง ดนตรีอย่างถูกต้อง - การดูแลและเก็บ รักษาเครื่องดนตรี	มีความรับผิดชอบ และระมัดระวัง ในการใช้และเก็บ รักษาเครื่องดนตรี	- วิธีการใช้เครื่อง ดนตรีอย่างถูกต้อง - การดูแลและเก็บ รักษาเครื่องดนตรี	มีความรับผิดชอบ และระมัดระวัง ในการใช้และเก็บ รักษาเครื่องดนตรี	- วิธีการใช้เครื่อง ดนตรีอย่างถูกต้อง - การดูแลและเก็บ รักษาเครื่องดนตรี
4. รู้และเข้าใจหลักการ เทียบเสียงและหลักการ ฟังเสียงเครื่องดนตรี สากล	- หลักการเทียบเสียง - หลักการฟังเสียง ดนตรี	รู้และเข้าใจ หลักการเทียบเสียง และหลักการฟัง เสียง	- หลักการเทียบ เสียงเครื่องดนตรี - หลักการฟัง เสียงดนตรี	รู้และเข้าใจ หลักการเทียบเสียง และหลักการฟัง เสียง	- หลักการเทียบ เสียงเครื่องดนตรี - หลักการฟัง เสียงดนตรี	รู้และเข้าใจ หลักการเทียบเสียง และหลักการฟัง เสียง	- หลักการเทียบ เสียงเครื่องดนตรี - หลักการฟัง เสียงดนตรี
5. รู้และเข้าใจศัพท์สังคีต ของดนตรีสากลที่เป็น พื้นฐานการศึกษาดนตรี สากล	ศัพท์สังคีตของดนตรี สากล	รู้และเข้าใจศัพท์ สังคีตดนตรีสากล	ศัพท์สังคีตของ ดนตรีสากล	รู้และเข้าใจศัพท์ สังคีตดนตรีสากล	ศัพท์สังคีตของ ดนตรีสากล	รู้และเข้าใจศัพท์ สังคีตดนตรีสากล	ศัพท์สังคีตของ ดนตรีสากล
6. รู้และเข้าใจหลักการ อ่านและบันทึกโน้ตสากล	หลักการอ่านและการ บันทึกโน้ตสากล	รู้และเข้าใจหลักการ อ่านโน้ตสากล	หลักการอ่านโน้ต สากล	รู้และเข้าใจหลักการ อ่านโน้ตสากล	หลักการอ่านโน้ต สากล	รู้และเข้าใจหลักการ อ่านโน้ตสากล	หลักการอ่านโน้ต สากล

มาตรฐาน ศ.2.2 สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล การแสดงออกทางดนตรีสากล สร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีสากลที่สื่อถึงความคิด จินตนาการ และ
 ประสบการณ์ ภูมิใจ เห็นคุณค่าของดนตรีสากลที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.4 – 6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.4 - 6	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.4	สาระการเรียนรู้ ม.4	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.5	สาระการเรียนรู้ ม.5	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.6	สาระการเรียนรู้ ม.6
1. ปฏิบัติเครื่องดนตรี สากลที่ใช้ในการเรียน ที่ระบุได้ว่าดนตรีมี อิทธิพลต่อจิตใจและ ความรู้สึกของบุคคล	- หลักการปฏิบัติ เครื่องดนตรีสากล	รู้และเข้าใจ หลักการปฏิบัติ เครื่องดนตรีสากล	หลักการปฏิบัติ เครื่องดนตรีสากล	รู้และเข้าใจ หลักการปฏิบัติ เครื่องดนตรีสากล	หลักการปฏิบัติ เครื่องดนตรีสากล	รู้และเข้าใจ หลักการปฏิบัติ เครื่องดนตรีสากล	หลักการปฏิบัติ เครื่องดนตรีสากล
2. นำเทคนิคทางดนตรีมา ประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนา ความสามารถในการปฏิบัติ ดนตรีสากล	- การบรรเลง ดนตรี - การประยุกต์ใช้ เทคนิคทางการ บรรเลง	การบรรเลงดนตรี โดยนำ องค์ประกอบมาใช้	- หลักการ บรรเลงดนตรี ปฏิบัติการบรรเลง ดนตรีตามบทเพลง ที่กำหนด	การบรรเลงดนตรี โดยนำ องค์ประกอบมาใช้	- หลักการ บรรเลงดนตรี ปฏิบัติการบรรเลง ดนตรีตามบทเพลง ที่กำหนด	การบรรเลงดนตรี โดยนำ องค์ประกอบมาใช้	- หลักการ บรรเลงดนตรี ปฏิบัติการบรรเลง ดนตรีตามบทเพลง ที่กำหนด

มาตรฐาน ศ.2.2 สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย การแสดงออกทางดนตรีไทย สร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยที่สื่อถึงความคิด จินตนาการ และ
 ประสบการณ์ภูมิปัญญา เห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.4 - 6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.4 - 6	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.4	สาระการเรียนรู้ ม.4	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.5	สาระการเรียนรู้ ม.5	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.6	สาระการเรียนรู้ ม.6
3. เข้าใจหลักการ บรรเลงเดี่ยว การ บรรเลงรวมวง และ หลักการจัดวงดนตรีจาก หลักการพื้นฐาน ประสบการณ์และความ สนใจต่อสาธารณชนได้	- หลักการบรรเลงเดี่ยว - หลักการบรรเลงรวมวง - วิธีการจัดวงดนตรี ประเภทต่าง ๆ ออกแสดง ต่อสาธารณชน	เข้าใจหลักการ บรรเลงเดี่ยว	หลักการบรรเลง เดี่ยว	เข้าใจหลักการ บรรเลงเดี่ยว การ บรรเลงรวมวง	หลักการบรรเลง เดี่ยว และการ บรรเลงรวมวง	เข้าใจหลักการบรรเลง เดี่ยวและรวมวง เข้าใจหลักการจัดวง ดนตรีจากหลักการ พื้นฐานประสบการณ์ และความสนใจต่อ สาธารณชนได้	หลักการ บรรเลงเดี่ยว รวมวง วิธีจัดวงดนตรี ประเภทต่าง ๆ
4. เข้าใจหลักการจัดการ แสดงและมีส่วนร่วมใน กิจกรรมดนตรี ที่ เกี่ยวข้องกับมรดกทาง วัฒนธรรมภูมิปัญญา ไทยและสากล	- หลักการจัดการแสดง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและสากล	เข้าใจหลักการ จัดการแสดงและมี ส่วนร่วมใน กิจกรรมดนตรีที่ เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม	หลักการจัดการ แสดงกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับมรดก ทางวัฒนธรรม	ซาบซึ้งในกิจกรรม ดนตรีที่เกี่ยวข้อง กับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และสากล	หลักการจัดการ แสดงกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับ มรดก ทาง วัฒนธรรมไทย และสากล	จัดการแสดงกิจกรรม ดนตรีโดยแสดงออก ถึงความซาบซึ้ง วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ไทยและสากล	สร้างสรรค์ทาง ดนตรี วัฒนธรรมไทย และสากล

มาตรฐาน ศ.2.2 สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย การแสดงออกทางดนตรีไทย สร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยที่สื่อถึงความคิด จินตนาการ และ
 ประสบการณ์ภูมิปัญญา เห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้น ม.4 - 6	สาระการเรียนรู้ ช่วงชั้น ม.4 - 6	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค					
		ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.4	สาระการเรียนรู้ ม.4	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.5	สาระการเรียนรู้ ม.5	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง ม.6	สาระการเรียนรู้ ม.6
5. สร้างสรรค์ทางดนตรี และนำความรู้และ หลักการดนตรีมาใช้กับ กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และชีวิตประจำวันได้	- การนำความรู้และ หลักการดนตรีมาใช้กับ กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และชีวิตประจำวันได้	เข้าใจวิธีนำความรู้ และหลักการดนตรี มาใช้กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่น	วิธีการบรรเลง เพลงในโอกาส ต่างๆ	เข้าใจวิธีนำความรู้ และหลักการดนตรี มาใช้กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่น	วิธีการบรรเลง เพลงในโอกาส ต่างๆ	เข้าใจวิธีนำความรู้และ หลักการดนตรีมาใช้ กับกลุ่มสาระการ เรียนรู้อื่น	วิธีการบรรเลง เพลงในโอกาส ต่างๆ

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (แกนกลาง)
 กลุ่มสาระและสัดส่วนเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้	การศึกษาขั้นพื้นฐาน			
	การศึกษาภาคบังคับ			
	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 3	ช่วงชั้นที่ 4
ภาษาไทย	●	●	●	●
คณิตศาสตร์	●	●	●	●
วิทยาศาสตร์	●	●	●	●
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	●	●	●	●
สุขศึกษาและพลศึกษา	■	■	■	■
ศิลปะ	■	■	■	■
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	■	■	■	■
ภาษาต่างประเทศ	■	■	■	■
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	▲	▲	▲	▲
เวลาเรียน	ประมาณปีละ 800 – 1,000 ช.ม.	ประมาณปีละ 800 – 1,000 ช.ม.	ประมาณปีละ 1,000 – 1,200 ช.ม.	ไม่น้อยกว่าปีละ 1,200 ช.ม.

หมายเหตุ

● หมายถึง สาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้และการแก้ปัญหา

■ หมายถึง สาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิดและการทำงาน

▲ หมายถึง กิจกรรมที่เสริมสร้างการเรียนรู้นอกจากสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ

ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจจัดเวลาเรียนและกลุ่มสาระต่าง ๆ ได้ตามสภาพกลุ่มเป้าหมายสำหรับการศึกษานอกระบบ สามารถจัดเวลาเรียนและช่วงชั้นได้ตามระดับการศึกษา

โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

ช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3)

โรงเรียนได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรและสัดส่วนเวลาเรียนช่วงชั้นรวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน / สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	มัธยมศึกษาปีที่ 1		มัธยมศึกษาปีที่ 2		มัธยมศึกษาปีที่ 3	
	สาระพื้นฐาน	สาระเพิ่มเติม	สาระพื้นฐาน	สาระเพิ่มเติม	สาระพื้นฐาน	สาระเพิ่มเติม
ภาษาไทย	120 ช.ม.	-	120 ช.ม.	-	120 ช.ม.	-
คณิตศาสตร์	120 ช.ม.	-	120 ช.ม.	-	120 ช.ม.	-
วิทยาศาสตร์	120 ช.ม.	-	120 ช.ม.	-	120 ช.ม.	-
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	120 ช.ม.	-	120 ช.ม.	-	120 ช.ม.	-
สุขศึกษาและพลศึกษา	80 ช.ม.	-	80 ช.ม.	-	80 ช.ม.	-
ศิลปะ	120 ช.ม.	200 ช.ม.	120 ช.ม.	200 ช.ม.	120 ช.ม.	200 ช.ม.
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	80 ช.ม.	-	80 ช.ม.	-	80 ช.ม.	-
ภาษาต่างประเทศ	120 ช.ม.	-	120 ช.ม.	-	120 ช.ม.	-
รวมเวลาเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน / สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	880 ช.ม.	200 ช.ม.	880 ช.ม.	200 ช.ม.	880 ช.ม.	200 ช.ม.
	1080 ช.ม.		1080 ช.ม.		1080 ช.ม.	
2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120 ช.ม.		120 ช.ม.		120 ช.ม.	
รวมเวลาเรียน	1200 ช.ม.		1200 ช.ม.		1200 ช.ม.	

หมายเหตุ โรงเรียนจัดให้มีการฝึกทักษะดนตรีเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนอีก 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	เวลาเรียน
	1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	
ท 31101	ภาษาไทย 1	120 ชั่วโมง / ปี
ค 31101	คณิตศาสตร์ 1	120 ชั่วโมง / ปี
ว 31101	วิทยาศาสตร์ 1	120 ชั่วโมง / ปี
ส 31101	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 1	120 ชั่วโมง / ปี
พ 31101	สุขศึกษาและพลศึกษา 1	120 ชั่วโมง / ปี
ศ 31101	ศิลปะ 1	80 ชั่วโมง / ปี
ง 31101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1	80 ชั่วโมง / ปี
ตอ 31101	ภาษาอังกฤษหลัก 1	120 ชั่วโมง / ปี
	2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	
ศ 31401	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 1 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	160 ชั่วโมง / ปี
ศ 31402	ทฤษฎีโน้ต 1	40 ชั่วโมง / ปี
	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	
กพ 31101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1 - แนะนำ - ลูกเสือ – เนตรนารี - ชุมนุมตามความถนัด	40 ชั่วโมง / ปี 40 ชั่วโมง / ปี 40 ชั่วโมง / ปี
	รวม	1200 ชั่วโมง / ปี

หมายเหตุ ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	เวลาเรียน
ท 32101	1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน ภาษาไทย 2	120 ชั่วโมง / ปี
ค 32101	คณิตศาสตร์ 2	120 ชั่วโมง / ปี
ว 32101	วิทยาศาสตร์ 2	120 ชั่วโมง / ปี
ส 32101	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2	120 ชั่วโมง / ปี
พ 32101	สุขศึกษาและพลศึกษา 2	120 ชั่วโมง / ปี
ศ 32101	ศิลปะ 2	80 ชั่วโมง / ปี
ง 32101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2	80 ชั่วโมง / ปี
ตอ 32101	ภาษาอังกฤษหลัก 2	120 ชั่วโมง / ปี
ศ 32401	2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 2 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	161 ชั่วโมง / ปี
ศ 32402	ทฤษฎีโน้ต 2	40 ชั่วโมง / ปี
กพ 32101	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 - แนะนำ - ลูกเสือ – เนตรนารี - ชุมนุมตามความถนัด	41 ชั่วโมง / ปี 41 ชั่วโมง / ปี 40 ชั่วโมง / ปี
	รวม	1200 ชั่วโมง / ปี

หมายเหตุ ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	เวลาเรียน
	1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	
ท 33101	ภาษาไทย 3	120 ชั่วโมง / ปี
ค 33101	คณิตศาสตร์ 3	120 ชั่วโมง / ปี
ว 33101	วิทยาศาสตร์ 3	120 ชั่วโมง / ปี
ส 33101	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 3	120 ชั่วโมง / ปี
พ 33101	สุขศึกษาและพลศึกษา 3	120 ชั่วโมง / ปี
ศ 332101	ศิลปะ 3	80 ชั่วโมง / ปี
ง 33101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3	80 ชั่วโมง / ปี
ตอ 33101	ภาษาอังกฤษหลัก 3	120 ชั่วโมง / ปี
	2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	
ศ 33401	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 3 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	162 ชั่วโมง / ปี
ศ 33402	ทฤษฎีโน้ต 3	40 ชั่วโมง / ปี
	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	
กพ 33101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 - แนะนำ - ลูกเสือ – เนตรนารี - ชุมนุมตามความถนัด	42 ชั่วโมง / ปี 42 ชั่วโมง / ปี 40 ชั่วโมง / ปี
	รวม	1200 ชั่วโมง / ปี

หมายเหตุ ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาญี่ปุ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียน											
	ม.4				ม.5				ม.6			
	ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2		ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2		ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม
ภาษาไทย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
คณิตศาสตร์	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-
วิทยาศาสตร์	1.5	-	1.5	-	2	-	1	-	-	1	-	-
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	1	1.5	1
สุขศึกษาและพลศึกษา	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-
ศิลปะ	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	0.5	-	1	-	-	-	-	-	0.5	-	1	-
ภาษาต่างประเทศ	1.5	2	1.5	2	1.5	2	1.5	2	1.5	2	1.5	2
รวมทั้งระดับ	9.5	5.5	10	5.5	9.5	5.5	8.5	5.5	8	7.5	8.5	6.5
	15		15.5		15		14		15.5		15	
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์	
หมายเหตุ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมชุมนุม												

หมายเหตุ โรงเรียนจัดให้มีการฝึกทักษะดนตรีเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนอีก 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาญี่ปุ่น)

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้	รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้
	1.สาระการเรียนรู้พื้นฐาน				1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน		
ท 41101	ภาษาไทย 1	2	1	ท 41102	ภาษาไทย 2	2	1
ค 41101	คณิตศาสตร์ 1	2	1	ค 41102	คณิตศาสตร์ 2	2	1
ว 41101	วิทยาศาสตร์ 1	3	1.5	ว 41102	วิทยาศาสตร์ 2	3	1.5
ส 41101	สังคมศึกษา 1	3	1.5	ส 41102	สังคมศึกษา	3	1.5
พ 41101	สุขศึกษาและพลศึกษา 1	2	1	พ 41102	สุขศึกษาและพลศึกษา 2	2	1
ศ 41101	ศิลปะ 1	3	1.5	ศ 41102	ศิลปะ 2	3	1.5
ง 40101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1	1	0.5	ง 40102	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2	2	1
ตอ 41101	ภาษาอังกฤษหลัก 1	3	1.5	ตอ 41102	ภาษาอังกฤษหลัก 2	3	1.5
	2.สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม				2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม		
ศ 41401	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 1 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2	ศ 42401	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 2 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2
ศ 41403	ทฤษฎีโน้ต 1	1	0.5	ศ 41404	ทฤษฎีโน้ต 2	1	0.5
ท 40401	การเขียน	2	1	ท 40402	การพูด	2	1
ตอ 41401	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 1	2	1	ตอ 41402	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 2	2	1
ตญ 41401	ภาษาญี่ปุ่น 1	2	1	ตญ 41402	ภาษาญี่ปุ่น 2	2	1
	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
กพ 41101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -	กพ 41102	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -
	รวม	32	15		รวม	33	15.5

หมายเหตุ เรียนตลอดภาคเรียน 20 สัปดาห์ ตลอดปี 40 สัปดาห์ 1300 ชั่วโมง

ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาญี่ปุ่น)

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้	รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้
	1.สาระการเรียนรู้พื้นฐาน				1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน		
ท 42101	ภาษาไทย 3	2	1	ท 42102	ภาษาไทย 4	2	1
ค 42101	คณิตศาสตร์ 3	2	1	ค 42102	คณิตศาสตร์ 4	2	1
ว 40103	วิทยาศาสตร์ 3	4	2	ว 40104	วิทยาศาสตร์ 4	2	1
ส 42101	สังคมศึกษา 3	3	1.5	ส 42102	สังคมศึกษา 4	3	1.5
พ 42101	สุขศึกษาและพลศึกษา 3	2	1	พ 42102	สุขศึกษาและพลศึกษา 4	2	1
ศ 42101	ศิลปะ 3	3	1.5	ศ 42102	ศิลปะ 4	3	1.5
ตอ 42101	ภาษาอังกฤษหลัก 3	3	1.5	ตอ 42102	ภาษาอังกฤษหลัก 4	3	1.5
	2.สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมปฏิบัติ				2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด		
ศ 42401	ดนตรีตามความถนัด 3 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2	ศ 42402	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 4 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2
ศ 42403	ทฤษฎีโน้ต 3	1	0.5	ศ 42404	ทฤษฎีโน้ต 4	1	0.5
ท 40403	การเขียน	2	1	ท 40404	การพูด	2	1
ตอ 42401	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 3	2	1	ตอ 42402	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 4	2	1
ตญ 42401	ภาษาญี่ปุ่น 3	2	1	ตญ 42402	ภาษาญี่ปุ่น 4	2	1
	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
กพ 42101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -	กพ 42102	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -
รวม		32	15	รวม		30	14

หมายเหตุ เรียนตลอดภาคเรียน 20 สัปดาห์ ตลอดปี 40 สัปดาห์ 1240 ชั่วโมง

ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาญี่ปุ่น)

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้	รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้
	1.สาระการเรียนรู้พื้นฐาน				1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน		
ท 43101	ภาษาไทย 5	2	1	ท 43102	ภาษาไทย 6	2	1
ค 43101	คณิตศาสตร์ 5	2	1	ค 43102	คณิตศาสตร์ 6	2	1
ส 43101	สังคมศึกษา 5	3	1.5	ส 43102	สังคมศึกษา 6	3	1.5
พ 43101	สุขศึกษาและพลศึกษา 5	2	1	พ 43102	สุขศึกษาและพลศึกษา 6	2	1
ศ 43101	ศิลปะ 5	3	1.5	ศ 43102	ศิลปะ 6	3	1.5
ง 40103	การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี 3	1	0.5	ง 40104	การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี 4	2	1
ตอ 43101	ภาษาอังกฤษหลัก 5	3	1.5	ตอ 43102	ภาษาอังกฤษหลัก 6	3	1.5
	2.สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม				2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม		
ศ 43401	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 5 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2	ศ 43402	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 6 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2
ศ 43403	ทฤษฎีโน้ต 5	1	0.5	ศ 43404	ทฤษฎีโน้ต 6	1	0.5
ว 40413	โลกและดวงดาว	2	1	ท 40406	ภาษาและวัฒนธรรม	2	1
ท 40405	วรรณคดีมรดก	2	1	ส 40402	เหตุการณ์ปัจจุบัน	2	1
ส 40401	ประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมไทย	2	1	ตอ 43402	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 6	2	1
ตอ 43401	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 5	2	1	ตจ 43402	ภาษาญี่ปุ่น 6	2	1
ตจ 43401	ภาษาญี่ปุ่น 5	2	1				
	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
กพ 43101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -	กพ 43102	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -
	รวม	33	15.5		รวม	32	15

หมายเหตุ เรียนตลอดภาคเรียน 20 สัปดาห์ ตลอดปี 40 สัปดาห์ 1300 ชั่วโมง
ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่อง
ตลอดหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4 – ม.6) แผนการเรียนภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียน											
	ม.4				ม.5				ม.6			
	ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2		ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2		ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม
ภาษาไทย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
คณิตศาสตร์	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
วิทยาศาสตร์	1.5	-	1.5	-	2	-	1	-	-	1	-	-
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	1
สุขศึกษาและพลศึกษา	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-
ศิลปะ	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	0.5	-	1	-	-	-	-	-	0.5	-	1	-
ภาษาต่างประเทศ	1.5	1	1.5	1	1.5	1	1.5	1	1.5	1	1.5	1
รวมทั้งระดับ	9.5	6.5	10	6.5	9.5	6.5	8.5	6.5	8	7.5	8.5	6.5
	16		16.5		16		15		15.5		16	
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์	
หมายเหตุ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมชุมนุม												

หมายเหตุ โรงเรียนจัดให้มีการฝึกทักษะดนตรีเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนอีก 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์)

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้	รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้
	1.สาระการเรียนรู้พื้นฐาน				1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน		
ท 41101	ภาษาไทย 1	2	1	ท 41102	ภาษาไทย 2	2	1
ค 41101	คณิตศาสตร์ 1	2	1	ค 41102	คณิตศาสตร์ 2	2	1
ว 41101	ชีววิทยาพื้นฐาน	3	1.5	ว 41102	วิทยาศาสตร์ 2	3	1.5
ส 41101	สังคมศึกษา 1	3	1.5	ส 41102	สังคมศึกษา 2	3	1.5
พ 41101	สุขศึกษาและพลศึกษา 1	2	1	พ 41102	สุขศึกษาและพลศึกษา 2	2	1
ศ 41101	ศิลปะ 1	3	1.5	ศ 41102	ศิลปะ 2	3	1.5
ง 40101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1	1	0.5	ง 40102	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2	2	1
ตอ 41101	ภาษาอังกฤษหลัก 1	3	1.5	ตอ 41102	ภาษาอังกฤษหลัก 2	3	1.5
	2.สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม				2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม		
ศ 41401	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 1 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2	ศ 41402	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 2 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2
ศ 41403	ทฤษฎีโน้ต 1	1	0.5	ศ 41404	ทฤษฎีโน้ต 2	1	0.5
ท 40401	การเขียน	2	1	ท 40402	การพูด	2	1
ค 41401	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 1	4	2	ค 41402	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 2	4	2
ตอ 41401	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 1	2	1	ตอ 41402	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 2	2	1
	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
กพ 41101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -	กพ 41102	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -
	รวม	32	15		รวม	33	15.5

หมายเหตุ เรียนตลอดภาคเรียน 20 สัปดาห์ ตลอดปี 40 สัปดาห์ 1380 ชั่วโมง

ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่อง
ตลอดหลักสูตร

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์)

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้	รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้
1.สาระการเรียนรู้พื้นฐาน				1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน			
ท 42101	ภาษาไทย 3	2	1	ท 42102	ภาษาไทย 4	2	1
ค 42101	คณิตศาสตร์ 3	2	1	ค 42102	คณิตศาสตร์ 4	2	1
ว 40103	วิทยาศาสตร์ 3	4	2	ว 40104	โลก ดาราศาสตร์ และอวกาศ	2	1
ส 42101	สังคมศึกษา 3	3	1.5	ส 42102	สังคมศึกษา 4	3	1.5
พ 42101	สุขศึกษาและพลศึกษา 3	2	1	พ 42102	สุขศึกษาและพลศึกษา 4	2	1
ศ 42101	ศิลปะ 3	3	1.5	ศ 42102	ศิลปะ 4	3	1.5
ตอ 42101	ภาษาอังกฤษหลัก 3	3	1.5	ตอ 42102	ภาษาอังกฤษหลัก 4	3	1.5
2.สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมปฏิบัติ				2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม			
ศ 42401	ดนตรีตามความถนัด 3 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2	ศ 42402	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 4 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2
ศ 42403	ทฤษฎีโน้ต 3	1	0.5	ศ 42404	ทฤษฎีโน้ต 4	1	0.5
ท 40403	การเขียน	2	1	ท 40404	การพูด	2	1
ค 42401	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 3	4	2	ค 42402	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 4	4	2
ตอ 42401	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 3	2	1	ตอ 42402	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 4	2	1
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			
กพ 42101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -	กพ 42102	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -
รวม		34	16	รวม		32	15

หมายเหตุ เรียนตลอดภาคเรียน 20 สัปดาห์ ตลอดปี 40 สัปดาห์ 1300 ชั่วโมง

ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (แผนการเรียนภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์)

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้	รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้
	1.สาระการเรียนรู้พื้นฐาน				1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน		
ท 43101	ภาษาไทย 5	2	1	ท 43102	ภาษาไทย 6	2	1
ค 43101	คณิตศาสตร์ 5	2	1	ค 43102	คณิตศาสตร์ 6	2	1
ส 43101	สังคมศึกษา 5	3	1.5	ส 43102	สังคมศึกษา 6	3	1.5
พ 43101	สุขศึกษาและพลศึกษา 5	2	1	พ 43102	สุขศึกษาและพลศึกษา 6	2	1
ศ 43101	ศิลปะ 5	3	1.5	ศ 43102	ศิลปะ 6	3	1.5
ง 40103	การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี 3	1	0.5	ง 40104	การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี 4	2	1
ตอ 43101	ภาษาอังกฤษหลัก 5	3	1.5	ตอ 43102	ภาษาอังกฤษหลัก 6	3	1.5
	2.สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม				2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม		
ศ 43401	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 5 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2	ศ 43402	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 6 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2
ศ 43403	ทฤษฎีโน้ต 5	1	0.5	ศ 43404	ทฤษฎีโน้ต 6	1	0.5
ว 40413	โลกและดวงดาว	2	1	ท 40406	ภาษาและวัฒนธรรม	2	1
ท 40405	วรรณคดีมรดก	2	1	ค 43402	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 6	4	2
ค 43401	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 5	4	2	ตอ 43402	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 6	2	1
ตอ 43401	เสริมทักษะภาษาอังกฤษ 5	2	1				
	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
กพ 43101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -	กพ 43102	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -
	รวม	33	15.5		รวม	32	15

หมายเหตุ เรียนตลอดภาคเรียน 20 สัปดาห์ ตลอดปี 40 สัปดาห์ 1300 ชั่วโมง

ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4 – ม.6) แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียน											
	ม.4				ม.5				ม.6			
	ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2		ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2		ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม	สาระ พื้นฐาน	สาระ เพิ่มเติม
ภาษาไทย	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-
คณิตศาสตร์	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
วิทยาศาสตร์	3.5	-	2.5	-	-	3.5	-	3.5	-	3.5	-	3.5
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	-
สุขศึกษาและพลศึกษา	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-
ศิลปะ	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5	1.5	2.5
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	0.5	-	1	-	-	-	-	-	0.5	-	1	-
ภาษาต่างประเทศ	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	-	1.5	-
รวมทั้งระดับ	11.5	4.5	11	4.5	7.5	8	7.5	8	8	8	8.5	8
	16		15.5		15.5		15.5		16		16.5	
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์		2 ชั่วโมง / สัปดาห์	
หมายเหตุ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมชุมนุม												

หมายเหตุ โรงเรียนจัดให้มีการฝึกทักษะดนตรีเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนอีก 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์)

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้	รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้
	1.สาระการเรียนรู้พื้นฐาน				1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน		
ท 41101	ภาษาไทย 1	2	1	ท 41102	ภาษาไทย 2	2	1
ค 41101	คณิตศาสตร์ 1	2	1	ค 41102	คณิตศาสตร์ 2	2	1
ว 41101	ชีววิทยาพื้นฐาน	3	1.5	ว 41102	เคมีพื้นฐาน	3	1.5
ว 40103	ฟิสิกส์พื้นฐาน	4	2	ว 40104	โลกดาราศาสตร์ อวกาศ	2	1
ส 41101	สังคมศึกษา 1	3	1.5	ส 41102	สังคมศึกษา 2	3	1.5
พ 41101	สุขศึกษาและพลศึกษา 1	2	1	พ 41102	สุขศึกษาและพลศึกษา 2	2	1
ศ 41101	ศิลปะ 1	3	1.5	ศ 41102	ศิลปะ 2	3	1.5
ง 40101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1	1	0.5	ง 40102	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2	2	1
ตอ 41101	ภาษาอังกฤษหลัก 1	3	1.5	ตอ 41102	ภาษาอังกฤษหลัก 2	3	1.5
	2.สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม				2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม		
ศ 41401	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 1 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2	ศ 41402	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 2 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2
ศ 41403	ทฤษฎีโน้ต 1	1	0.5	ศ 41404	ทฤษฎีโน้ต 2	1	0.5
ค 41401	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 1	4	2	ค 41402	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 2	4	2
	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
กพ 41101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -	กพ 41102	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -
	รวม	34	16		รวม	33	15.5

หมายเหตุ เรียนตลอดภาคเรียน 20 สัปดาห์ ตลอดปี 40 สัปดาห์ 1340 ชั่วโมง

ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์)

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้	รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้
	1.สาระการเรียนรู้พื้นฐาน				1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน		
ท 42101	ภาษาไทย 3	2	1	ท 42102	ภาษาไทย 4	2	1
ค 42101	คณิตศาสตร์ 3	2	1	ค 42102	คณิตศาสตร์ 4	2	1
ส 42101	สังคมศึกษา 3	3	1.5	ส 42102	สังคมศึกษา 4	3	1.5
พ 42101	สุขศึกษาและพลศึกษา 3	2	1	พ 42102	สุขศึกษาและพลศึกษา 4	2	1
ศ 42101	ศิลปะ 3	3	1.5	ศ 42102	ศิลปะ 4	3	1.5
ตอ 42101	ภาษาอังกฤษหลัก 3	3	1.5	ตอ 42102	ภาษาอังกฤษหลัก 4	3	1.5
	2.สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมปฏิบัติ				2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม		
ศ 42401	ดนตรีตามความถนัด 3 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2	ศ 42402	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 4 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2
ศ 42403	ทฤษฎีโน้ต 3	1	0.5	ศ 42404	ทฤษฎีโน้ต 4	1	0.5
ค 42401	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 3	4	2	ค 42402	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 4	4	2
ว 40409	ฟิสิกส์ 1	3	1.5	ว 40409	ฟิสิกส์ 2	3	1.5
ว 40405	เคมี 1	2	1	ว 40405	เคมี 2	2	1
ว 40401	ชีววิทยา 1	2	1	ว 40401	ชีววิทยา 2	2	1
	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
กพ 42101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -	กพ 42102	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -
	รวม	33	15.5		รวม	33	15.5

หมายเหตุ เรียนตลอดภาคเรียน 20 สัปดาห์ ตลอดปี 40 สัปดาห์ 1320 ชั่วโมง

ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่อง
ตลอดหลักสูตร

รายวิชาของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์)

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้	รหัสวิชา	รายวิชา	ช.ม./ สัปดาห์	หน่วยการ เรียนรู้
	1.สาระการเรียนรู้พื้นฐาน				1. สาระการเรียนรู้พื้นฐาน		
ท 43101	ภาษาไทย 5	2	1	ท 43102	ภาษาไทย 6	2	1
ค 43101	คณิตศาสตร์ 5	2	1	ค 43102	คณิตศาสตร์ 6	2	1
ส 43101	สังคมศึกษา 5	3	1.5	ส 43102	สังคมศึกษา 6	3	1.5
พ 43101	สุขศึกษาและพลศึกษา 5	2	1	พ 43102	สุขศึกษาและพลศึกษา 6	2	1
ศ 43101	ศิลปะ 5	3	1.5	ศ 43102	ศิลปะ 6	3	1.5
ง 40103	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3	1	0.5	ง 40104	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 4	2	1
ตอ 43101	ภาษาอังกฤษหลัก 5	3	1.5	ตอ 43102	ภาษาอังกฤษหลัก 6	3	1.5
	2.สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม				2. สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม		
ศ 43401	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 5 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2	ศ 43402	ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด 6 - ปี่พาทย์ - เครื่องสายไทย - เครื่องสายสากล - เครื่องเป่าสากล - กีตาร์คลาสสิก - เปียโน	4	2
ศ 43403	ทฤษฎีโน้ต 5	1	0.5	ศ 43404	ทฤษฎีโน้ต 6	1	0.5
ค 43401	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 5	4	2	ค 43402	เสริมทักษะคณิตศาสตร์ 6	4	2
ว 40411	ฟิสิกส์ 3	3	1.5	ว 40412	ฟิสิกส์ 4	3	1.5
ว 40407	เคมี 3	2	1	ว 40408	เคมี 4	2	1
ว 40403	ชีววิทยา 3	2	1	ว 40404	ชีววิทยา 4	2	1
	3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
กพ 43101	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -	กพ 43102	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 6 - แนะนำ - ชุมนุมตามความถนัด	1 1	- -
	รวม	34	16		รวม	35	16.5

หมายเหตุ เรียนตลอดภาคเรียน 20 สัปดาห์ ตลอดปี 40 สัปดาห์ 1,380 ชั่วโมง

ปฏิบัติดนตรีตามความถนัด ผู้เรียนเลือกเรียนได้เพียง 1 รายวิชา และต้องเรียนต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

หลักสูตรดนตรีสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี

1. สาขาดนตรีไทย

1.1 ปี่พาทย์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของเครื่องดนตรีประเภทปี่พาทย์ สมัยสุโขทัย	(8) 8
2.	พื้นฐานทางดนตรี - องค์ประกอบของดนตรี - ระบบเสียงดนตรีไทยเบื้องต้น - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านโน้ตไทย	(32) 4 4 2 20
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงอัตราจังหวะชั้นเดียว - เพลงอัตราจังหวะสองชั้น	(100) 40 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(12) 4 8
5.	การวัดและประเมินผล	(8)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของเครื่องดนตรีกลุ่มปี่พาทย์ สมัยสุโขทัย หลักการจำแนกความแตกต่างขององค์ประกอบดนตรี ระบบเสียง ศัพท์สังคีต หลักการอ่านโน้ตไทย หลักการจัดการแสดง

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยเลือกเครื่องดนตรีจากกลุ่มปี่พาทย์ ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซออู้วงเล็ก ซออู้วงใหญ่ ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีจากบทเพลงประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เพลงอัตราจังหวะชั้นเดียว สองชั้น โดยนำเทคนิคทางดนตรีมาใช้เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีให้สูงขึ้น เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของดนตรีไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย (ปีพาทย์)

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของเครื่องดนตรีประเภทปีพาทย์ สมัยอยุธยา	(8) 8
2.	พื้นฐานทางดนตรี - องค์ประกอบของดนตรี - ระบบเสียงดนตรีไทยเบื้องต้น - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านโน้ตไทย	(32) 4 4 2 20
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงอัตราจังหวะสามชั้น - เพลงเถา	(100) 40 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(12) 4 8
5.	การวัดและประเมินผล	(8)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของเครื่องดนตรีกลุ่มปีพาทย์ สมัยอยุธยา หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีจากบทเพลงอย่างง่าย ระบบเสียงดนตรีไทย ศัพท์สังคีต หลักการอ่านโน้ตไทย หลักการจัดการแสดง

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง จากบทเพลงประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เพลงอัตราจังหวะสามชั้นและเพลงเถา โดยนำเทคนิคทางดนตรีมาใช้เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ ในการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีให้สูงขึ้น เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของดนตรีไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย (ปีพาทย์)

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของเครื่องดนตรีประเภทปีพาทย์ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์	(8) 8
2.	พื้นฐานทางดนตรี - หลักการวิจารณ์องค์ประกอบของดนตรีจากบทเพลง - คุณภาพเสียงและระสมือของดนตรีไทย - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านโน้ตไทย	(32) 4 4 2 20
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงโหมโรงเสภา - เพลงเถา	(100) 40 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(12) 4 8
5.	การวัดและประเมินผล	(8)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของเครื่องดนตรีกลุ่มปีพาทย์ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ หลักการวิจารณ์องค์ประกอบดนตรีจากบทเพลง คุณภาพเสียงและระสมือของดนตรีไทย ศัพท์สังคีต หลักการอ่านโน้ตไทยและบันทึกโน้ตไทย หลักการจัดการแสดง

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง จากบทเพลงประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เพลงเถาและเพลงโหมโรงเสภา โดยนำเทคนิคทางดนตรีมาใช้เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ ในการพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีให้สูงขึ้น เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของดนตรีไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย (ปีพาทย์)

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของวงดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ สมัยสุโขทัย	(4) 4	
2.	พื้นฐานทางดนตรี - หลักการผสมวงดนตรีไทย - หลักการวิจารณ์องค์ประกอบของดนตรีจากบทเพลง - คุณภาพเสียงและรสมือของดนตรีไทย - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านและบันทึกโน้ตไทย - วิธีการเทียบเสียงเครื่องดนตรีไทย	(6) 2 4	(10) 2 2 2 2 2
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงชุดโหมโรงเช้า - เพลงเถา	(60) 60	(60) 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(6) 2 4	(6) 2 4
5.	การวัดและประเมินผล	(4)	(4)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของวงดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ สมัยสุโขทัย หลักการผสมวงดนตรีไทย หลักการวิจารณ์องค์ประกอบดนตรีจากบทเพลง คุณภาพเสียงและรสมือของดนตรีไทย วิธีการเทียบเสียงเครื่องดนตรีไทย ศัพท์สังคีต หลักการอ่านโน้ตไทยและบันทึกโน้ตไทย หลักการจัดการแสดง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ วิจัยคุณค่าของผลงานดนตรีไทย

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง จากบทเพลงประเภทต่างๆ ได้แก่ เพลงโหมโรงเช้า และเพลงเถา โดยยึดหลักการและเทคนิคการบรรเลงดนตรี สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการแสดงผลงานด้านดนตรี เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของดนตรีไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย (ปีพาทย์)

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของวงดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ สมัยอยุธยา	(4) 4	
2.	พื้นฐานทางดนตรี - หลักการผสมวงดนตรีไทย - หลักการวิจารณ์องค์ประกอบของดนตรีจากบทเพลง - คุณภาพเสียงและระสมือของดนตรีไทย - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านและบันทึกโน้ตไทย	(6) 2 4	(10) 2 2 2 4
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงชุดโหมโรงเย็น - เพลงชุดโหมโรงเย็น (ต่อ)	(60) 60	(60) 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(6) 2 4	(6) 2 4
5.	การวัดและประเมินผล	(4)	(4)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของเครื่องดนตรีกลุ่มปีพาทย์ สมัยอยุธยา หลักการผสมวงดนตรีไทย หลักการวิจารณ์องค์ประกอบดนตรีจากบทเพลง คุณภาพเสียงและระสมือของดนตรีไทย วิธีการเทียบเสียงเครื่องดนตรีไทย ศัพท์สังคีต หลักการอ่านโน้ตไทย หลักการจัดการแสดง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ วิจัยคุณค่าของผลงานดนตรีไทย

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง จากบทเพลงประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เพลงชุดโหมโรงเย็น โดยยึดหลักการและนำเทคนิคการบรรเลงดนตรี สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดแสดงผลงานด้านดนตรี เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของดนตรีไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย (ปีพาทย์)

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของวงดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ - ประวัติและผลงานบรมครูดนตรีไทย	(4) 2 2	
2.	พื้นฐานทางดนตรี - หลักการผสมวงดนตรีไทย - หลักการวิจารณ์องค์ประกอบของดนตรีจากบทเพลง - คุณภาพเสียงและระสมือของดนตรีไทย - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านและบันทึกโน้ตไทย	(6) 2 4	(10) 2 2 2 4
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงเรือง - เพลงตับ	(60) 60	(60) 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(6) 2 4	(6) 2 4
5.	การวัดและประเมินผล	(4)	(4)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของเครื่องดนตรีกลุ่มปีพาทย์ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ประวัติและผลงานของบรมครูดนตรีไทย หลักการผสมวงดนตรีไทย หลักการวิจารณ์องค์ประกอบดนตรีจากบทเพลง คุณภาพเสียงและระสมือของดนตรีไทย วิธีการเทียบเสียงเครื่องดนตรีไทย ศัพท์สังคีต หลักการอ่านโน้ตไทยและบันทึกโน้ตไทย หลักการจัดการแสดง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ วิจารณ์คุณค่าของผลงานดนตรีไทย

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง จากบทเพลงประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เพลงเรืองและเพลงตับ โดยยึดหลักการและเทคนิคการบรรเลงดนตรี สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดแสดงผลงานด้านดนตรี เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของดนตรีไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

1.2 เครื่องสาย

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมของไทย

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย สมัยสุโขทัย	(8) 8
2.	พื้นฐานทางดนตรี - องค์ประกอบของดนตรี - ระบบเสียงดนตรีไทยเบื้องต้น - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านโน้ตไทย	(32) 4 4 2 20
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงอัตราจังหวะชั้นเดียว - เพลงอัตราจังหวะสองชั้น	(100) 40 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(12) 4 8
5.	การวัดและประเมินผล	(8)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของ เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสายสมัยสุโขทัย องค์ประกอบดนตรี จังหวะ ทำนอง ระบบเสียงดนตรีไทย ศัพท์สังคีต หลักการอ่านโน้ตไทยและบันทึกโน้ตไทย เพื่อเป็นพื้นฐานในการจำแนกความแตกต่างของดนตรีไทย

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามความถนัด โดยเลือกเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ ซอสามสาย จะเข้ จิม โดยนำหลักการทางดนตรีมาใช้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยที่สื่อความคิด จินตนาการ และประสบการณ์ ให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในดนตรีไทยอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย (เครื่องสาย)

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย สมัยอยุธยา	(8) 8
2.	พื้นฐานทางดนตรี - องค์ประกอบของดนตรี - การเทียบเสียงทางดนตรีไทย - หลักการผสมวง - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านโน้ตไทยและบันทึกโน้ตไทย	(32) 4 4 2 2 20
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงอัตราจังหวะสามชั้น - เพลงเถา	(100) 40 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(12) 4 8
5.	การวัดและประเมินผล	(8)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประวัติของดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย สมัยอยุธยา องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีต การเทียบเสียงดนตรี หลักการผสมวง หลักการอ่านโน้ตไทยและบันทึกโน้ตไทย เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ดนตรีไทย

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง จากบทเพลงต่าง ๆ โดยนำแนวความคิดมาผสมผสานทางดนตรี เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยที่สื่อความคิด จินตนาการ และประสบการณ์ ให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในดนตรีไทยอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย (เครื่องสาย)

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย สมัยกรุงรัตนโกสินทร์	(8) 8
2.	พื้นฐานทางดนตรี - หลักการวิจารณ์องค์ประกอบของดนตรีจากบทเพลง - คุณภาพเสียงและรสมือของดนตรีไทย - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านโน้ตไทย	(32) 4 4 2 20
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงโหมโรง - เพลงเถา	(100) 40 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(12) 4 8
5.	การวัดและประเมินผล	(8)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประวัติของดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย สมัยรัตนโกสินทร์ องค์ประกอบของดนตรี คุณภาพเสียงและรสมือของการบรรเลงดนตรีไทย ศัพท์สังคีต หลักการอ่านโน้ตไทยและบันทึกโน้ตไทย เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจารณ์คุณค่าดนตรีไทย

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง จากบทเพลงประเภทต่าง ๆ โดยนำแนวความคิดมาผสมผสานทางดนตรี เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยที่สื่อความคิด จินตนาการ และประสบการณ์ ให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในดนตรีไทยอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย (เครื่องสาย)

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของวงดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ สมัยสุโขทัย	(4) 4	
2.	พื้นฐานทางดนตรี - หลักการผสมวงดนตรีไทย - หลักการวิจารณ์องค์ประกอบของดนตรีจากบทเพลง - คุณภาพเสียงและระสมือของดนตรีไทย - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านและบันทึกโน้ตไทย - วิธีการเทียบเสียงเครื่องดนตรีไทย	(6) 2 4	(10) 2 2 2 2
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงชุดโหมโรง - เพลงเถา	(60) 60	(60) 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(6) 2 4	(6) 2 4
5.	การวัดและประเมินผล	(4)	(4)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประวัติของดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย สมัยสุโขทัย องค์ประกอบดนตรี จังหวะ ทำนอง วิธีการเทียบเสียง ศัพท์สังคีต หลักการอ่านโน้ตไทย เพื่อเป็นพื้นฐานในการจำแนกความแตกต่างของดนตรีไทย

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งบรรเลงเดี่ยว และบรรเลงรวมวง จากบทเพลงประเภทต่าง ๆ โดยนำเทคนิคและความรู้พื้นฐานทางดนตรีไทย เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในดนตรีไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย (เครื่องสาย)

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของวงดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ สมัยอยุธยา	(4) 4	
2.	พื้นฐานทางดนตรี - หลักการผสมวงดนตรีไทย - หลักการวิจารณ์องค์ประกอบของดนตรีจากบทเพลง - คุณภาพเสียงและรสมือของดนตรีไทย - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านและบันทึกโน้ตไทย	(6) 2 4	(10) 2 2 2 4
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงชุดโหมโรง - เพลงชุดเพลงเรื่อง	(60) 60	(60) 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(6) 2 4	(6) 2 4
5.	การวัดและประเมินผล	(4)	(4)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประวัติของดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย สมัยอยุธยา องค์ประกอบดนตรี รูปแบบ คุณภาพเสียงและรสมือของดนตรีไทย ศัพท์สังคีต หลักการบันทึกโน้ตไทย เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ วิจารณ์คุณค่าของผลงานดนตรีไทย

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง จากบทเพลงประเภทต่าง ๆ โดยนำเทคนิคและหลักการทางดนตรีไทย มาผสมผสานแนวความคิดและจินตนาการ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในดนตรีไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีไทย (เครื่องสาย)

จำนวน 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติ - วิวัฒนาการของวงดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ - ประวัติและผลงานบรมครูดนตรีไทย	(4) 2 2	
2.	พื้นฐานทางดนตรี - หลักการผสมวงดนตรีไทย - หลักการวิจารณ์องค์ประกอบของดนตรีจากบทเพลง - คุณภาพเสียงและรสมือของดนตรีไทย - ศัพท์สังคีต - หลักการอ่านและบันทึกโน้ตไทย	(6) 2 4	(10) 2 2 2 4
3.	ปฏิบัติดนตรี - เพลงเรือ - เพลงตับ	(60) 60	(60) 60
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - หลักการจัดการแสดง - การแสดงผลงานด้านดนตรี	(6) 2 4	(6) 2 4
5.	การวัดและประเมินผล	(4)	(4)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประวัติของดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ คุณภาพเสียงและรสมือของดนตรีไทย ศัพท์สังคีต หลักการอ่านโน้ตไทยและบันทึกโน้ตไทย จำแนกความแตกต่างขององค์ประกอบของดนตรีไทย เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ วิจารณ์คุณค่าของผลงานดนตรีไทย

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตามความถนัด โดยต่อเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง จากบทเพลงประเภทต่าง ๆ โดยนำเทคนิคและหลักการทางดนตรีไทย มาผสมผสานแนวความคิดและจินตนาการ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีไทยให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในดนตรีไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. สาขาคดนตรีสากล

2.1 เครื่องเป่าสากล

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีดนตรีสากล 4 - องค์ประกอบดนตรีสากล 5 - ประวัติดนตรียุคแรก 4 - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์ 3 	(16)
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องเป่าสากล <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าเบื้องต้น 30 - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง 30 - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์บทเพลง 5 - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี 10 	(85)
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดเครื่องดนตรี 5 - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี 5 	(10)
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - วงแชมเบอร์ วงแบนด์ 15 - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่างๆ 5 - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง 15 	(35)
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงดนตรี 6 	(6)
6.	การวัดผลและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเรียนที่ 1 8 - ภาคเรียนที่ 2 8 	(16)

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีดนตรีสากล - องค์ประกอบดนตรีสากล - ประวัติดนตรียุคแรก - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์ 	(16) <ul style="list-style-type: none"> 4 5 4 3
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องเป่าสากล <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลเบื้องต้น - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์หีบเพลง - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี 	(85) <ul style="list-style-type: none"> 30 30 5 10
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดเครื่องดนตรี - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี 	(10) <ul style="list-style-type: none"> 5 5
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - วงแชมเบอร์ วงแบนด์ - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง 	(35) <ul style="list-style-type: none"> 15 5 15
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงดนตรี 	(6) <ul style="list-style-type: none"> 6
6.	การวัดผลและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2 	(16) <ul style="list-style-type: none"> 8 8

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีดนตรีสากล - องค์ประกอบดนตรีสากล - ประวัติดนตรียุคแรก - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์ 	(16) <ul style="list-style-type: none"> 4 5 4 3
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องเป่าสากล <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติเป่าสากลเบื้องต้น - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์หีบเพลง - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี 	(85) <ul style="list-style-type: none"> 30 30 5 10
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดเครื่องดนตรี - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี 	(10) <ul style="list-style-type: none"> 5 5
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - วงแชมเบอร์ วงแบนด์ - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง 	(35) <ul style="list-style-type: none"> 15 5 15
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงดนตรี 	(6) <ul style="list-style-type: none"> 6
6.	การวัดผลและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2 	(16) <ul style="list-style-type: none"> 8 8

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลระดับกลาง - ทฤษฎีดนตรีสากล - องค์ประกอบดนตรีสากล - ประวัติดนตรียุคแรก - การเรียบเรียงเสียงประสานเบื้องต้น - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์	(14) 4 2 2 4 2	(14) 4 2 2 4 2
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องเป่าสากล - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลระดับกลาง - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์บทเพลง - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี	(30) 12 10 4 4	(30) 12 10 4 4
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล - กำเนิดเครื่องดนตรี - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี	(8) 4 4	(8) 4 4
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี - การผสมวงประเภทต่าง ๆ - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง	(16) 4 8 4	(16) 4 8 4
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี - จัดการแสดงดนตรี	(4) 4	(4) 4
6.	การวัดผลและประเมินผล - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2	(8) 4 4	(8) 4 4

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลระดับกลาง - ทฤษฎีดนตรีสากล - องค์ประกอบดนตรีสากล - ประวัติดนตรียุคต่าง ๆ - การเรียบเรียงเสียงประสานเบื้องต้น - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์	(14) 4 2 2 4 2	(14) 4 2 2 4 2
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องเป่าสากล - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลระดับกลาง - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์หีบเพลง - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี	(30) 12 10 4 4	(30) 12 10 4 4
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล - กำเนิดเครื่องดนตรี - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี	(8) 4 4	(8) 4 4
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี - การผสมวงประเภทต่าง ๆ - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง	(16) 4 8 4	(16) 4 8 4
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี - จัดการแสดงดนตรี	(4) 4	(4) 4
6.	การวัดผลและประเมินผล - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2	(8) 4 4	(8) 4 4

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลระดับกลาง <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีดนตรีสากล - องค์ประกอบดนตรีสากล - ประวัติดนตรียุคต่าง ๆ - การเรียบเรียงเสียงประสานเบื้องต้น - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์ 	(14)	(14)
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องเป่าสากล <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลระดับกลาง - การฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์บทเพลง - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี 	(30)	(30)
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดเครื่องดนตรี - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี 	(8)	(8)
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - การผสมวงประเภทต่าง ๆ - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง 	(16)	(16)
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงดนตรี 	(4)	(4)
6.	การวัดผลและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2 	(8)	(8)

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องเป่าสากล ทฤษฎีโน้ตสากลพื้นฐาน ฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลในเรื่องหลักการบรรเลง หลักการฟัง หลักการบรรเลงเดี่ยว หลักการจัดการแสดง การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้พื้นฐาน ความเข้าใจ ชื่นชม และเห็นคุณค่าของดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องเป่าสากล ฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลในเรื่องหลักการบรรเลง การเทียบเสียง หลักการฟัง หลักการบรรเลงเดี่ยวและรวมวง หลักการจัดการแสดง การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องเป่าสากล ฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลในเรื่องหลักการบรรเลง การเทียบเสียง หลักการฟัง การวิเคราะห์เพลง การประยุกต์ใช้เทคนิคในการบรรเลง หลักการบรรเลงเดี่ยวและรวมวง หลักการจัดวงดนตรีประเภทต่างๆ การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของดนตรี สามารถสื่อความคิด จิตนาการ ความรู้สึก ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการดนตรีแต่ละยุคสมัย ประวัติและผลงานคีตกวี ฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคชั้นกลาง การปฏิบัติเครื่องเป่าระดับกลาง หลักการปฏิบัติรวมวงเล็ก การเทียบเสียงด้วยโสตหู หลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการดนตรีในยุคปัจจุบัน และเทคโนโลยีความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ ฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคชั้นสูง การปฏิบัติเครื่องเป่าระดับสูง หลักการปฏิบัติรวมวงใหญ่และการบรรเลงร่วมกับเครื่องมืออื่น การเทียบเสียง หลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องเป่าสากล)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการของดนตรีในยุคปัจจุบัน และเทคโนโลยีความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ ความสัมพันธ์และประโยชน์ระหว่างดนตรีกับสังคม ฝึกปฏิบัติเครื่องเป่าสากลในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคชั้นสูงและทักษะปฏิบัติพิเศษของเครื่องดนตรี การปฏิบัติเครื่องเป่าระดับสูง หลักการปฏิบัติรวมวงประเภทต่าง ๆ และการบรรเลงร่วมกับเครื่องมืออื่น การเทียบเสียง หลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีระดับนานาชาติ

2.3 เครื่องสายสากล

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีดนตรีสากล - องค์ประกอบดนตรีสากล - ประวัติดนตรียุคแรก - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์ 	(16) <ul style="list-style-type: none"> 4 5 4 3
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องสายสากล <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายเบื้องต้น - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์บทเพลง - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี 	(85) <ul style="list-style-type: none"> 30 30 5 10
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดเครื่องดนตรี - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี 	(10) <ul style="list-style-type: none"> 5 5
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - วงแจ๊ซ วงแชมเบอร์ วงแบนด์ - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่างๆ - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง 	(35) <ul style="list-style-type: none"> 15 5 15
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงดนตรี 	(6) <ul style="list-style-type: none"> 6
6.	การวัดผลและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเรียนที่ 1,2 	(16) <ul style="list-style-type: none"> 8

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีดนตรีสากล - องค์ประกอบดนตรีสากล - ประวัติดนตรียุคแรก - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์ 	(16) <ul style="list-style-type: none"> 4 5 4 3
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องสายสากล <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลเบื้องต้น - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์หีบเพลง - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี 	(85) <ul style="list-style-type: none"> 30 30 5 10
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดเครื่องดนตรี - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี 	(10) <ul style="list-style-type: none"> 5 5
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - วงแชมเบอร์ วงแบนด์ - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง 	(35) <ul style="list-style-type: none"> 15 5 15
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงดนตรี 	(6) <ul style="list-style-type: none"> 6
6.	การวัดผลและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2 	(16) <ul style="list-style-type: none"> 8 8

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีดนตรีสากล 4 - องค์ประกอบดนตรีสากล 5 - ประวัติดนตรียุคแรก 4 - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์ 3 	(16)
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องสายสากล <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลเบื้องต้น 30 - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง 30 - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์หีบเพลง 5 - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี 10 	(85)
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดเครื่องดนตรี 5 - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี 5 	(10)
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - วงแจ๊ส วงเบบอว์ วงแบนด์ 15 - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่างๆ 5 - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง 15 	(35)
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงดนตรี 6 	(6)
6.	การวัดผลและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเรียนที่ 1 8 - ภาคเรียนที่ 2 8 	(16)

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลระดับกลาง <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีดนตรีสากล - องค์ประกอบดนตรีสากล - ประวัติดนตรียุคแรก - การเรียบเรียงเสียงประสานเบื้องต้น - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์ 	(14)	(14)
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องสายสากล <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลระดับกลาง - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์หีบเพลง - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี 	(30)	(30)
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดเครื่องดนตรี - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี 	(8)	(8)
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - การผสมวงประเภทต่าง ๆ - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง 	(16)	(16)
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงดนตรี 	(4)	(4)
6.	การวัดผลและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2 	(8)	(8)

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลระดับกลาง <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีดนตรีสากล - องค์ประกอบดนตรีสากล - ประวัติดนตรียุคต่าง ๆ - การเรียบเรียงเสียงประสานเบื้องต้น - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์ 	(14)	(14)
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องสายสากล <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลระดับกลาง - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์หีบเพลง - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี 	(30)	(30)
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดเครื่องดนตรี - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี 	(8)	(8)
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - การผสมวงประเภทต่าง ๆ - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง 	(16)	(16)
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงดนตรี 	(4)	(4)
6.	การวัดผลและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2 	(8)	(8)

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติและทฤษฎีดนตรีสากลระดับกลาง <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีดนตรีสากล - องค์ประกอบดนตรีสากล - ประวัติดนตรียุคต่าง ๆ - การเรียบเรียงเสียงประสานเบื้องต้น - อิทธิพล ความสัมพันธ์ ความรู้สึกต่อมนุษย์ 	(14)	(14)
2.	หลักการปฏิบัติเครื่องสายสากล <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลระดับกลาง - การฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลตามแบบฝึกหัดและบทเพลง - การฟัง การเทียบเสียง การวิเคราะห์บทเพลง - การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี 	(30)	(30)
3.	วิวัฒนาการเครื่องดนตรีสากล <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิดเครื่องดนตรี - ส่วนประกอบ หน้าที่ หลักกลไกการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี 	(8)	(8)
4.	การผสมวงดนตรีสากลและการบรรเลงดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - การผสมวงประเภทต่าง ๆ - การบรรเลงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ - การบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงผสมรวมวง 	(16)	(16)
5.	โครงการปฏิบัติดนตรี <ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงดนตรี 	(4)	(4)
6.	การวัดผลและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2 	(8)	(8)

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องสายสากล ทฤษฎีโน้ตสากลพื้นฐาน ฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลในเรื่องหลักการบรรเลง หลักการเทียบเสียง หลักการฟัง หลักการบรรเลงเดี่ยว หลักการจัดการแสดง การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้พื้นฐาน ความเข้าใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องสายสากล ฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลในเรื่องหลักการบรรเลง การเทียบเสียง หลักการฟัง หลักการบรรเลงเดี่ยวและรวมวง หลักการจัดการแสดง การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องสายสากล ฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลในเรื่องหลักการบรรเลง การเทียบเสียง หลักการฟัง การวิเคราะห์เพลง การประยุกต์ใช้เทคนิคในการบรรเลง หลักการบรรเลงเดี่ยวและรวมวง หลักการจัดวงดนตรีประเภทต่าง ๆ การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของดนตรี สามารถสื่อความคิด จิตนาการ ความรู้สึก ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)

จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการดนตรีแต่ละยุคสมัย ประวัติและผลงานคีตกวี ฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคชั้นกลาง การปฏิบัติเครื่องสายระดับกลาง หลักการปฏิบัติรวมวงเล็ก การเทียบเสียงด้วยโสตหู หลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสอบสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)

จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการดนตรีในยุคปัจจุบัน และเทคโนโลยีความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ ฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคชั้นสูง การปฏิบัติเครื่องสายระดับสูง หลักการปฏิบัติรวมวงใหญ่และการบรรเลงร่วมกับเครื่องมืออื่น การเทียบเสียง หลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสอบสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เครื่องสายสากล)

จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการของดนตรีในยุคปัจจุบัน และเทคโนโลยีความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ ความสัมพันธ์และประโยชน์ระหว่างดนตรีกับสังคม ฝึกปฏิบัติเครื่องสายสากลในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคชั้นสูงและทักษะปฏิบัติพิเศษของเครื่องดนตรี การปฏิบัติเครื่องสายระดับสูง หลักการปฏิบัติรวมวงประเภทต่าง ๆ และการบรรเลงร่วมกับเครื่องมืออื่น การเทียบเสียง หลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสอบสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีระดับนานาชาติ

2.3 กีตาร์คลาสสิก

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก) เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติความเป็นมา	(8)
	- ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของกีตาร์ ชนิดของกีตาร์	4
	- การดูแลรักษาเครื่องดนตรี วิธีการซ่อมแซม	4
2.	พื้นฐาน	(8)
	- ลักษณะตัวโน้ต ตัวหยุด	2
	- เครื่องหมายกำหนดจังหวะ	4
- เครื่องหมายแปลงเสียง เครื่องหมายโยงเสียง	2	
3.	ปฏิบัติ	(120)
	- ฝึกปฏิบัติสาย 1 – 6	60
- ฝึกปฏิบัติเพลง	60	
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี	(8)
	- จัดการแสดงดนตรี	8
5.	การวัดผลและประเมินผล	(16)
	- ภาคเรียนที่ 1,2	16

หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติความเป็นมา	(4)
	- ศึกษาประวัติความเป็นมาและผลงาน FERNANDO SOR	4
2.	พื้นฐาน	(4)
	- เครื่องหมายทางดนตรีปฏิบัติกำหนดจังหวะ	4
3.	ปฏิบัติ	(128)
	ฝึกปฏิบัติคอร์ด C, G7, F, Am, Dm, G, Em, D7, C7, D, A, A7, B7, E,	64
- ฝึกปฏิบัติเพลง	64	
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี	(8)
	- จัดการแสดงดนตรี	8
5.	การวัดผลและประเมินผล	(16)
	- ภาคเรียนที่ 1,2	16

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติความเป็นมา - ศึกษาประวัติความเป็นมาและผลงาน F.TEREGA	(4) 4
2.	พื้นฐาน - ลักษณะตัวโน้ต เบ็ต 2 ชั้น สามพยางค์ โน้ตตัวจุด - เครื่องหมายกำหนดจังหวะ	(8) 4 4
3.	ปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติโน้ต POSITION 5 - ฝึกปฏิบัติบันไดเสียง - ฝึกปฏิบัติเพลง	(124) 40 40 44
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - จัดการแสดงดนตรี	(8) 8
5.	การวัดผลและประเมินผล - ภาคเรียนที่ 1,2	(16) 16

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติความเป็นมา - ศึกษาประวัติและผลงานของนักกีตาร์ในยุคบาโรคและ คลาสสิก	(2) 2	(2) 2

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
2.	พื้นฐาน - เทคนิคการเทียบเสียงแบบฮาโมนิก และเทคนิคการเทียบเสียงเฉพาะบทเพลง	(2)	(2)
		2	2
3.	ปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติแบบฝึกหัดมือขวา - ฝึกปฏิบัติบันไดเสียง MAJOR , MINOR - ฝึกปฏิบัติ ARPPRGIO - ฝึกปฏิบัติเพลง	(64)	(64)
		16	16
		8	8
		10	10
		30	30
4.	โครงการนปฏิบัติดนตรี - จัดการแสดงดนตรี	(4)	(4)
		4	4
5.	การวัดผลและประเมินผล - ภาคเรียนที่ 1,2	(8)	(8)
		8	8

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติความเป็นมา - ศึกษาประวัติและผลงานของนักกีตาร์ในยุคโรแมนติก	(2)	(2)
		2	2
2.	พื้นฐาน - เครื่องหมายพิเศษทางดนตรี	(2)	(2)
		2	2
3.	ปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติ TREMOLO - ฝึกปฏิบัติเพลง	(64)	(64)
		20	20
		44	44

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
4.	โครงการงานปฏิบัติดนตรี - จัดการแสดงดนตรี	(4)	(4)
		4	4
5.	การวัดผลและประเมินผล - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2	(8)	(8)
		8	8

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	
		ภาค 1	ภาค 2
1.	ประวัติความเป็นมา - ศึกษาประวัติและผลงานของนักกีตาร์ในยุคปัจจุบัน	(2)	(2)
		2	2
2.	พื้นฐาน - เครื่องหมายพิเศษทางดนตรี	(2)	(2)
		2	2
3.	ปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติรวมวง - ฝึกปฏิบัติเพลงแสดงเดี่ยว	(62)	(62)
		30 32	30 32
4.	โครงการงานปฏิบัติดนตรี - จัดการแสดงดนตรี	(4)	(4)
		4	4
5.	การวัดผลและประเมินผล - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2	(8)	(8)
		8	8

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก) จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติความเป็นมาของกีตาร์คลาสสิก ทฤษฎีโน้ตสากลพื้นฐาน ฝึกปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกในเรื่องหลักการบรรเลง หลักการเทียบเสียง หลักการฟัง หลักการบรรเลงเดี่ยว หลักการจัดการแสดง การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานความเข้าใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก) จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติความเป็นมาของกีตาร์คลาสสิก ฝึกปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกในเรื่องหลักการบรรเลง การเทียบเสียง หลักการฟัง หลักการบรรเลงเดี่ยวและรวมวง หลักการจัดการแสดง การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ชื่นชม และเห็นคุณค่าของดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก) จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติความเป็นมาของกีตาร์คลาสสิก ฝึกปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกในเรื่องหลักการบรรเลง การเทียบเสียง หลักการฟัง การวิเคราะห์เพลง การประยุกต์ใช้เทคนิคในการบรรเลง หลักการบรรเลงเดี่ยวและรวมวง หลักการจัดวงดนตรีประเภทต่าง ๆ การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของดนตรี สามารถสื่อความคิด จิตนาการ ความรู้สึก ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก)

จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการดนตรีแต่ละยุคสมัย ประวัติและผลงานคีตกวี ฝึกปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคชั้นกลาง การปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกระดับกลาง หลักการปฏิบัติรวมวงเล็ก การเทียบเสียงด้วยโสตหู หลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก)

จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการดนตรีในยุคปัจจุบัน และเทคโนโลยีความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ ฝึกปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคชั้นสูง การปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกระดับสูง หลักการปฏิบัติรวมวงใหญ่และการบรรเลงร่วมกับเครื่องมือนอื่น การเทียบเสียง หลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (กีตาร์คลาสสิก)

จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการของดนตรีในยุคปัจจุบัน และเทคโนโลยีความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ ความสัมพันธ์และประโยชน์ระหว่างดนตรีกับสังคม ฝึกปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก ในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคชั้นสูงและทักษะปฏิบัติพิเศษของเครื่องดนตรี การปฏิบัติกีตาร์คลาสสิกระดับสูง หลักการปฏิบัติรวมวงประเภทต่าง ๆ และการบรรเลงร่วมกับเครื่องมือนอื่น การเทียบเสียง หลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีระดับนานาชาติ

2.4 เปียโน

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เปียโน)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติดนตรี - ศึกษาความเป็นมาของดนตรี - ศึกษาแหล่งกำเนิดเสียง - ศึกษาทฤษฎีขั้นพื้นฐาน	(4) 1 1 2
2.	พื้นฐาน - ประเภทของตัวโน้ตและตัวหยุด - ประเภทของคอร์ดประจำหลัก - ตำแหน่งของตัวโน้ตต่าง ๆ	(8) 2 2 4
3.	ปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติแบบฝึกของ Beyer op.101 number 1-43 - ฝึกปฏิบัติบันไดเสียง C Major, A minor - ฝึกปฏิบัติแบบฝึก Hannon หมายเลข 1,2 - ฝึกปฏิบัติ Arpeggio	(108) 78 10 10 10
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - จัดการแสดงดนตรี	(8) 8
5.	การวัดผลและประเมินผล - ภาคเรียนที่ 1,2	(16) 16

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เปียโน)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติดนตรี - ความเป็นมาของดนตรีและนักประพันธ์ - ศึกษาทฤษฎีขั้นพื้นฐาน	(4) 2 2

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
2.	พื้นฐาน - ประเภทของตัวโน้ตและตัวหยุด - เทคนิคการปฏิบัติโน้ต Slur - คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงพื้นฐาน	(8) 2 3 3
3.	ปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติแบบฝึกของ Beyer op.101 หมายเลข 44-90 - ฝึกปฏิบัติบันไดเสียง F,G Major และ D,E Minor - ฝึกปฏิบัติแบบฝึก Hannon หมายเลข 3,4 - ฝึกปฏิบัติ Arpeggio	(108) 78 10 10 10
4.	โครงการนปฏิบัติดนตรี - จัดการแสดงดนตรี	(8) 8
5.	การวัดผลและประเมินผล - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2	(16) 8 8

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เปียโน)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติดนตรี - ศึกษาความเป็นมาของดนตรีและนักประพันธ์ - ศึกษาทฤษฎีขั้นพื้นฐาน	(4) 2 2
2.	พื้นฐาน - ประเภทของตัวโน้ตและตัวหยุด - เทคนิคการปฏิบัติโน้ต Slur, Staccato - คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงพื้นฐาน	(8) 2 3 3

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
3.	ปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติแบบฝึกของ Beyer op.101 หมายเลข 91-106 - ฝึกปฏิบัติบันไดเสียง Bb,D Major และ G,B Minor - ฝึกปฏิบัติแบบฝึก Hannon หมายเลข 5,10 - ฝึกปฏิบัติ Arpeggio	(108) 78 10 10 10
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - จัดการแสดงดนตรี	(8) 8
5.	การวัดผลและประเมินผล - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2	(16) 8 8

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เปียโน)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติดนตรี - ศึกษาความเป็นมาของดนตรีและนักประพันธ์ - ศึกษาทฤษฎีขั้นพื้นฐาน	(4) 2 2
2.	พื้นฐาน - ประเภทของตัวโน้ตและตัวหยุด - เทคนิคการปฏิบัติโน้ต Slur, Staccato - คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงพื้นฐาน	(8) 2 3 3
3.	ปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติแบบฝึกของ Beyer op.101 หมายเลข 91-106 - ฝึกปฏิบัติบันไดเสียง Bb,D Major และ G,B Minor - ฝึกปฏิบัติแบบฝึก Hannon หมายเลข 11,12 - ฝึกปฏิบัติ Arpeggio	(108) 78 10 10 10

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
4.	โครงการงานปฏิบัติดนตรี	(8)
	- จัดการแสดงดนตรี	8
5.	การวัดผลและประเมินผล	(16)
	- ภาคเรียนที่ 1	8
	- ภาคเรียนที่ 2	8

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เปียโน)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติดนตรี	(4)
	- ศึกษาความเป็นมาของดนตรีและนักประพันธ์	2
	- ศึกษาทฤษฎีขั้นพื้นฐาน	2
2.	พื้นฐาน	(8)
	- ประเภทของตัวโน้ตและตัวหยุด	2
	- เทคนิคการปฏิบัติโน้ต Slur, Staccato	3
	- คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงพื้นฐาน	3
3.	ปฏิบัติ	(108)
	- ฝึกปฏิบัติแบบฝึกของ Beyer op.101 หมายเลข 91-106	78
	- ฝึกปฏิบัติบันไดเสียง Bb, D Major และ G, B Minor	10
	- ฝึกปฏิบัติแบบฝึก Hannon หมายเลข 13, 15	10
	- ฝึกปฏิบัติ Arpeggio	10
4.	โครงการงานปฏิบัติดนตรี	(8)
	- จัดการแสดงดนตรี	8
5.	การวัดผลและประเมินผล	(16)
	- ภาคเรียนที่ 1	8
	- ภาคเรียนที่ 2	8

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระเพิ่มเติมดนตรีสากล (เปียโน)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เวลา 160 ชั่วโมง

ลำดับหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1.	ประวัติดนตรี - ศึกษาความเป็นมาของดนตรีและนักประพันธ์ - ศึกษาทฤษฎีขั้นพื้นฐาน	(4) 2 2
2.	พื้นฐาน - ประเภทของตัวโน้ตและตัวหยุด - เทคนิคการปฏิบัติโน้ต Slur, Staccato - คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงพื้นฐาน	(8) 2 3 3
3.	ปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติแบบฝึกของ Beyer op.101 หมายเลข 91-106 - ฝึกปฏิบัติบันไดเสียง Bb, D Major และ G, B Minor - ฝึกปฏิบัติแบบฝึก Hannon หมายเลข 16, 20 - ฝึกปฏิบัติ Arpeggio	(108) 78 10 10 10
4.	โครงการปฏิบัติดนตรี - จัดการแสดงดนตรี	(8) 8
5.	การวัดผลและประเมินผล - ภาคเรียนที่ 1 - ภาคเรียนที่ 2	(16) 8 8

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตรีศากล (เปียโน)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติความเป็นมาของเปียโน ทฤษฎีโน้ตสากลพื้นฐาน ฝึกปฏิบัติเปียโนในเรื่องหลักการบรรเลง หลักการเทียบเสียง หลักการฟัง หลักการบรรเลงเดี่ยว หลักการจัดการแสดง การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้พื้นฐาน ความเข้าใจ ชื่นชม และเห็นคุณค่าของดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตรีศากล (เปียโน)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติความเป็นมาของเปียโน ฝึกปฏิบัติเปียโนในเรื่องหลักการบรรเลง การเทียบเสียง หลักการฟัง หลักการบรรเลงเดี่ยวและรวมวง หลักการจัดการแสดง การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมตรีศากล (เปียโน)****จำนวน 160 ชั่วโมง****คำอธิบายรายวิชา**

ศึกษาประวัติความเป็นมาของเปียโน ฝึกปฏิบัติเปียโนในเรื่องหลักการบรรเลง การเทียบเสียง หลักการฟัง การวิเคราะห์เพลง การประยุกต์ใช้เทคนิคในการบรรเลง หลักการบรรเลงเดี่ยวและรวมวง หลักการจัดวงดนตรีประเภทต่าง ๆ การใช้เครื่องดนตรี การดูแลและเก็บรักษาเครื่องดนตรี เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของดนตรี สามารถสื่อความคิด จิตนาการ ความรู้สึก ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและสากล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เปียโน)

จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการดนตรีแต่ละยุคสมัย ประวัติและผลงานคีตกวี ฝึกปฏิบัติเปียโนในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคขั้นกลาง การปฏิบัติเปียโนระดับกลาง หลักการปฏิบัติรวมวงเล็ก การเทียบเสียงด้วยโสตหู หลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสอบสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เปียโน)

จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการดนตรีในยุคปัจจุบัน และเทคโนโลยีความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ ฝึกปฏิบัติเปียโนในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคขั้นสูง การปฏิบัติเปียโนระดับสูง หลักการปฏิบัติรวมวงใหญ่และการบรรเลงร่วมกับเครื่องมืออื่น การเทียบเสียงหลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสอบสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรี

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมดนตรีสากล (เปียโน)

จำนวน 160 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการของดนตรีในยุคปัจจุบัน และเทคโนโลยีความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับมนุษย์ ความสัมพันธ์และประโยชน์ระหว่างดนตรีกับสังคม ฝึกปฏิบัติเปียโนในเรื่องหลักการบรรเลงตามเทคนิคขั้นสูงและทักษะปฏิบัติพิเศษของเครื่องดนตรี การปฏิบัติเปียโนระดับสูง หลักการปฏิบัติรวมวงประเภทต่าง ๆ และการบรรเลงร่วมกับเครื่องมืออื่น การเทียบเสียงหลักการบรรเลงเดี่ยว การตรวจสอบสภาพเครื่องดนตรีและวิธีการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ การสร้างสรรค์ทางดนตรี ตลอดจนการนำความรู้และหลักการทางดนตรีมาใช้กับวิชาอื่น ๆ และชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมการแสดงดนตรี กิจกรรมดนตรี เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีระดับนานาชาติ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมแนะแนว จัดให้มีภาระงาน 2 ลักษณะ คือ
 - 1.1 การจัดบริการแนะแนว 5 บริการหลัก
 - 1.2 การจัดบริการแนะแนวในและนอกห้องเรียน
2. กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน จัดเป็น 3 ลักษณะ คือ
 - 2.1 กิจกรรมส่งเสริม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่
 - จัดนิทรรศการวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - ส่งเสริมความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยของนักเรียน
 - กิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพ
 - นิทรรศการทางคณิตศาสตร์ - สัปดาห์ห้องสมุด
 - ค่ายคณิตศาสตร์ - วันวิทยาศาสตร์
 - บ้านคณิตศาสตร์ - ศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์
 - แนะนำหนังสือดีที่น่าสนใจในห้องสมุด - สวนพฤกษศาสตร์
 - พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา - มุมวิทยาศาสตร์
 - ดิวเข้มภาษาอังกฤษระดับ ม.ต้น - ค่ายวิทยาศาสตร์
 - ร้องเพลงภาษาอังกฤษ - โครงการวิทยาศาสตร์
 - เกมภาษาอังกฤษ - ส่งเสริมการอ่าน
 - โครงการประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้ - ดนตรีสรีระ
 - ฝึกทำผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย - กิจกรรมประกวดหนุ่มสาวสุขภาพดี
 - ศึกษาแหล่งเรียนรู้ของหมวดสังคมศึกษา - นักดาราศาสตร์น้อย
 - ชมรมคุ่มครองผู้บริโภคร
 - 2.2 กิจกรรมชุมนุม ได้แก่
 - กีตาร์ - นาฏศิลป์ไทย
 - กีฬา - เปียโน
 - คณิตศาสตร์ - ไปงกลาง
 - เครื่องสายไทย - ภาษาพาสนุก
 - จั๊กซอร์ - ไม้ดอกไม้ประดับ
 - เชียร์เปิ้ลอักษร - เย็บปักถักร้อย

- คุรียางค์
- โยชวาทิต
- ธรรมกับเยาวชน
- รักการอ่าน
- รักธรรมชาติ
- คอมพิวเตอร์

2.3 กิจกรรมสนับสนุนนโยบายแห่งรัฐและโรงเรียน ได้แก่

- กิจกรรมเพื่อชาติที่ก้าวเดิน
- โครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย
- บริจาคโลหิต
- กีฬาด้านยาเสพติด
- คนตรีเฮฮาต้านยาเสพติด
- ห้องสมุดภาคฤดูร้อน
- บรรพชาภาคฤดูร้อน
- ค่ายจริยธรรม
- ส่งเสริมประชาธิปไตย

3. กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่

- ลูกเสือ – เนตรนารี
- ยุวกาชาด
- รักษาดินแดน
- บำเพ็ญประโยชน์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวัดและประเมินผล

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จัดการประเมินผลผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป รวมทั้งเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินผลในการผ่านช่วงชั้น การจบการศึกษาภาคบังคับและการจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักการในการประเมินผลการเรียน

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีหลักการในการประเมินผลการเรียน ดังนี้

1.1 สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการศึกษาของผู้เรียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ

1.2 การวัดและประเมินผลการศึกษา ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร

1.3 การประเมินผลการศึกษา ต้องประกอบด้วย การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินเพื่อตัดสินผลการศึกษา

1.4 การประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชา และระดับช่วงชั้นของผู้เรียน

1.5 ให้มีการประเมินความสามารถของผู้เรียน ในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความในแต่ละช่วงชั้น

1.6 ให้มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น

1.7 ให้มีการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติ ในแต่ละช่วงชั้น

1.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการประเมินการเรียนได้

1.9 ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและรูปแบบการศึกษาต่าง ๆ

2. วิธีการประเมินผลการศึกษา

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร มีวิธีการวัดประเมินผลการศึกษา ดังนี้

2.1 การวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้ได้ ข้อมูลสารสนเทศ ที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ให้เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนมากกว่าการตัดสินผลการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

2.1.1 การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นการวัดความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

- 2.1.2 การประเมินผลผลระดับสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า ทั้งด้านการเรียนเป็นรายปีและช่วงชั้นสถานศึกษา สำหรับนำข้อมูลที่ได้ ใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และคุณภาพ ผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งพิจารณาตัดสินการ เลื่อนช่วงชั้น
- 2.1.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ เป็นการประเมินด้วย แบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นมาตรฐานระดับชาติ เพื่อตรวจสอบ คุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาของชาติสำหรับนำผลการ ประเมิน ไปวางแผนดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการศึกษาให้ได้ มาตรฐาน
- 2.1.4 การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินเพื่อสรุปความสำเร็จ ในการเรียนรู้ของผู้เรียนในการจบช่วงชั้นและจบหลักสูตรการศึกษา ระดับต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับการรับรองความรู้และวุฒิการศึกษา จากสถานศึกษา
- 2.2 แนวดำเนินการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา
- 2.2.1 สถานศึกษาโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของ สถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน กำหนดรูปแบบ ระบบ และระเบียบประเมินผลของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา
- 2.2.2 สถานศึกษาโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของ สถานศึกษา กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/ รายภาค แต่ละกลุ่ม สารการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อใช้ เป็น เป้าหมายในการวัดและการประเมินผลการเรียนรายปี/ รายภาค
- 2.2.3 คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชาให้ความเห็นชอบรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ เป็นการประเมินผลและตัดสินการประเมินผลการเรียนรายวิชา ของผู้สอน
- 2.2.4 ผู้สอนจัดการเรียนการสอน ตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียน และ ประเมินสรุปผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง โดยนำผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ไปใช้เป็น ข้อมูลสำหรับการตัดสินผลการเรียนรายวิชา

- 2.2.5 หัวหน้าสถานศึกษา อนุมัติผลการเรียนปลายปี / ปลายภาค และผ่านช่วงชั้น
- 2.2.6 สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการดำเนินการประเมินผลการเรียนประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การประเมินผลการเรียนด้านต่าง ๆ

- 2.3.1 การประเมินผลการเรียนสาระการเรียนรู้รายวิชา ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา ซึ่งสถานศึกษาวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น การประเมินสาระการเรียนรู้รายวิชา ให้ตัดสินผลการประเมินเป็น 5 ระดับ คือ

“4 ”	หมายถึง	ผลการเรียน	ดีมาก
“3 ”	หมายถึง	ผลการเรียน	ดี
“2 ”	หมายถึง	ผลการเรียน	พอใช้
“1 ”	หมายถึง	ผลการเรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมิน
“0 ”	หมายถึง	ผลการเรียน	ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน

- 2.3.2 การประเมินการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน ตามเกณฑ์ของแต่ละกิจกรรม และตัดสินผลการประเมินเป็น 2 ระดับ คือ

“ผ ”	หมายถึง	ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
“มผ ”	หมายถึง	ไม่ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

- 2.3.3 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินพัฒนาการพัฒนาทางด้าน คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่สถานศึกษากำหนด การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จะประเมินเป็นรายคุณลักษณะทุกภาคเรียน และตัดสินผลการเรียนเป็น 4 ระดับ คือ

“ดีมาก ”	หมายถึง	ผู้เรียนปฏิบัติได้ตามตัวบ่งชี้ตั้งแต่ 19 – 20 ตัวบ่งชี้
“ดี ”	หมายถึง	ผู้เรียนปฏิบัติได้ตามตัวบ่งชี้ตั้งแต่ 15 – 18 ตัวบ่งชี้
“พอใช้ ”	หมายถึง	ผู้เรียนปฏิบัติได้ตามตัวบ่งชี้ตั้งแต่ 10 – 14 ตัวบ่งชี้
“ปรับปรุง ”	หมายถึง	ผู้เรียนปฏิบัติได้ตามตัวบ่งชี้ตั้งแต่ 0 – 9 ตัวบ่งชี้

ผู้ที่ได้รับระดับผลการเรียน “ดีมาก” “ดี” “พอใช้” ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.3.4 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน ให้ได้รับผลการประเมินเป็น 2 ระดับ คือ

“ผ” หมายถึง ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

“มผ” หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4 เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานที่ผ่านการศึกษาระดับช่วงชั้นและจบหลักสูตรสถานศึกษาได้ศึกษาครบถ้วนตามโครงสร้างของหลักสูตร และคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จึงกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนผ่านช่วงชั้น การจบหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและจบหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ ดังนี้

2.4.1 เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) หรือจบหลักสูตร การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.4.1.1 ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการ ตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4.1.2 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนให้ได้ตาม เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4.1.3 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่ สถานศึกษากำหนด

2.4.1.4 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตาม เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4.2 เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) หรือจบหลักสูตร การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.4.2.1 ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการ ตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4.2.2 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนให้ได้ตาม เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.4.2.3 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่ สถานศึกษากำหนด

2.4.2.4 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตาม เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3. การตัดสินผลการเรียน

3.1 การตัดสินผลการเรียนให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

- 3.1.1 พิจารณาคัดสินว่า ผู้เรียนผ่านการประเมินตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้ระดับผลการเรียน 1 ถึง 4
- 3.1.2 ได้รับการตัดสินการประเมินผล การอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายเป็นรายปีหรือรายภาคและรายช่วงชั้น โดยผ่านเกณฑ์การประเมินให้ได้ระดับผลการประเมิน “ผ (ผ่าน)” ถ้าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้ได้ผลการเรียน “มผ (ไม่ผ่าน)”
- 3.1.3 ได้รับการตัดสินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยถ้าผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดให้ได้ผลการประเมิน ดีมาก หรือ พอใช้ ถ้าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ให้ได้ผลการประเมิน “ปรับปรุง”
- 3.1.4 ได้รับการตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยถ้าผ่านเกณฑ์การประเมินให้ได้ผลการประเมินเป็น “ผ (ผ่าน)” และถ้าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้ได้ “มผ (ไม่ผ่าน)”
- 3.1.5 วัดผลปลายภาคหรือปลายปีเฉพาะผู้ที่มีเวลาเรียนตลอดภาคเรียน หรือ ตลอดปีไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น
- 3.1.6 ผู้เรียนที่มีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 ของเวลาเรียนในรายวิชานั้นและ ไม่ได้รับการผ่อนผันให้เข้ารับการวัดผลปลายภาคเรียนให้ได้ผลการเรียน “มส”
- 3.1.7 ผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดให้ได้ระดับผลการเรียน “0”
- 3.1.8 ผู้เรียนที่ทุจริตในการสอบหรือทุจริตในงานที่มอบหมาย ให้ทำในรายวิชาใด ครั้งใด ก็ตาม ให้ได้คะแนน “0” ในครั้งนั้น
- 3.1.9 ผู้เรียนที่ไม่ได้วัดผลรายปีหรือรายภาค ไม่ได้ส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำหรือมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ประเมินผลการเรียนไม่ได้ ให้ได้ผลการเรียน “ร”
- 3.1.10 ผู้เรียนที่ประสงค์จะเรียนในรายวิชาใด โดยไม่ต้องการผลการเรียนให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และวิชาการของสถานศึกษาที่จะอนุญาตเข้าเรียนได้ และถ้ามีเวลาเรียนครบร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดให้ได้ผลการเรียนเป็น “มก”

3.2 การเปลี่ยนระดับผลการเรียนให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

- 3.2.1 การเปลี่ยนระดับผลการเรียนจาก“0” ให้ครูผู้สอนดำเนินการพัฒนาผู้เรียน โดยจัดสอนซ่อมเสริม ปรับปรุง แก้ไขผู้เรียน ในสาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาค แล้วประเมินด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ จนผู้เรียนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน และให้ระดับผลการเรียนใหม่ ให้ได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน “1” ตามเงื่อนไขที่สถานศึกษากำหนด ทั้งนี้ควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นในภาคเรียนต่อไป
 - 3.2.2 การเปลี่ยนระดับผลการเรียนจาก “มผ” ให้สถานศึกษาดำเนินการซ่อมเสริม ปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนในส่วนที่ไม่ผ่านการประเมิน
 - 3.2.3 การเปลี่ยนผลการประเมินจาก “ปรับปรุง” ให้คณะกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดำเนินการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม ปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้ผู้เรียนผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
 - 3.3 การตัดสินให้ผู้เรียนผ่านช่วงชั้น (จบการศึกษาภาคบังคับ,จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
4. ผู้เรียนที่จะได้รับการพิจารณาอนุมัติให้ผ่านช่วงชั้น (จบการศึกษาภาคบังคับ) ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 4.1 ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
 - 4.2 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
 - 4.3 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
 - 4.4 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
 5. ผู้ที่จะได้รับการพิจารณาอนุมัติให้ผ่านช่วงชั้น (จบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 5.1 ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
 - 5.2 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
 - 5.3 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

5.4 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

การตัดสินผลการเรียน การผ่านช่วงชั้น (จบการศึกษาภาคบังคับและจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานครบทั้ง 4 เกณฑ์ ซึ่งสะสมจากการประเมินผลการเรียนปลายปีหรือปลายภาค

ถ้าผู้เรียนไม่ผ่านช่วงชั้น ให้ดำเนินการสอนซ่อมเสริมแล้วทำการประเมินผลจนผู้เรียนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินที่สถานศึกษากำหนด

การเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน เป็นการนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยมาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

แนวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนให้ปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษาว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

1. ผู้ขอเทียบระดับการศึกษาจะต้องไม่เป็นผู้กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในระบบ หรือสถานศึกษานอกระบบที่จัดการศึกษาเป็นระบบเดียวกันกับการศึกษาในระบบและเป็นผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับที่ต่ำกว่าระดับการศึกษาที่ขอเทียบ 1 ระดับ
2. ผู้ไม่เคยมีวุฒิการศึกษาใด ๆ จะขอเทียบระดับการศึกษา ได้ไม่เกินระดับประถมศึกษา ให้สถานศึกษาซึ่งเป็นที่ทำการเทียบระดับการศึกษา ดำเนินการเทียบระดับด้วยการประเมินความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ขอเทียบระดับ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งด้วยการทดสอบ การประเมินแฟ้มผลงาน และการสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ครอบคลุมคุณลักษณะของผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรที่ขอเทียบระดับ
3. ผู้ผ่านการประเมินจะได้รับหลักฐานแสดงผลการประเมินเทียบระดับความรู้และใบประกาศนียบัตร รับรองระดับความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ
4. การดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และผลการศึกษาจากต่างสถานศึกษา มาประเมินเป็น

ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรใด หลักสูตรหนึ่งที่กำลังศึกษา มีแนวการดำเนินการ ดังนี้

- 4.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา กำหนดจำนวนรายวิชา จำนวนหน่วยกิตที่สถานศึกษากำหนดให้ผู้เรียนสามารถขอเทียบโอนได้ในการศึกษาตามหลักสูตรของสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้น ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องเลือกรายวิชาที่จะต้องศึกษาในสถานศึกษาอีกอย่างน้อย 1 ภาคเรียน พร้อมกับการกำหนดแนวทาง และวิธีการเทียบโอนทั้งกรณีเทียบโอนผลการเรียนเดิมที่ผู้เรียนศึกษาก่อน เข้าศึกษาในสถานศึกษา และกรณีเทียบโอนผลการเรียนที่ ผู้เรียนขออนุญาตไปศึกษาต่างสถานศึกษา จะต้องจัดทะเบียนเป็นระเบียบการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนด้วย
- 4.2 สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ กำหนดสาระ จัดสร้างเครื่องมือสำหรับการเทียบโอนผลการเรียน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

คณะกรรมการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ทำการเทียบโอนผลการเรียนให้ผู้เรียน ดังนี้

(กรณีการเทียบโอนผลการเรียนเดิมที่ผู้เรียนศึกษามาก่อนเข้าศึกษาในสถานศึกษา)

1. ให้ดำเนินการให้เสร็จในภาคเรียนแรกที่ผู้เรียนเข้าศึกษาในสถานศึกษา
2. ให้เทียบโอนผลการเรียนเป็นรายวิชา
3. ผู้เรียนยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษร ขอเทียบความรู้ตามรายวิชาในหลักสูตรของสถานศึกษาตามจำนวนรายวิชาที่สถานศึกษากำหนดไว้ในระเบียบการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา ให้ผู้เรียนยื่นคำร้องพร้อมเอกสารหลักสูตรที่นำมาขอเทียบ และเอกสารการศึกษาที่ได้รับมา (ถ้าผู้เรียนมี)
4. คณะกรรมการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พิจารณาหลักสูตรและหลักฐานเอกสารเดิมของผู้เรียน เพื่อเปรียบเทียบหลักสูตรที่เรียนมา กับหลักสูตรของสถานศึกษาในรายวิชาที่ขอเทียบ ถ้ามีจุดประสงค์และเนื้อหาสาระตรงกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ให้รับเทียบโอนได้ และให้ได้ระดับผลการเรียนตามที่ได้มา ในกรณีผู้เรียนย้ายสถานศึกษา แต่ถ้าเป็นกรณีเทียบโอนผลการเรียนเดิมหรือไม่ ถ้าไม่ยอมรับก็ต้องประเมินให้ใหม่ด้วยวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสม
5. คณะกรรมการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน จัดให้มีการประเมินความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เรียนใหม่ ตามผลการเรียนที่คาดหวังของรายวิชาที่ ผู้ขอเรียนขอเทียบ ในกรณีที่ผู้เรียนไม่มีเอกสาร หลักฐานการศึกษาเดิมมา

แสดง หรือหลักสูตรที่ผู้เรียนนำมาขอเทียบโอนมีความสอดคล้องของจุดประสงค์และเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ขอเทียบไม่ถึงร้อยละ 60 ผู้เรียนที่ผ่านการประเมินจะไม่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียน

(กรณีผู้เรียนขออนุญาตไปศึกษารายวิชาใดวิชาหนึ่ง ต่างสถานศึกษาหรือขอศึกษาด้วยตนเอง) ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ให้ดำเนินการ โดยผู้เรียนยื่นคำร้องไปศึกษาต่างสถานที่หรือต่างรูปแบบต่อคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งจะพิจารณาผลการเรียนและความจำเป็นของผู้เรียนตามระเบียบการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ ของสถานศึกษาที่จะจัดการศึกษาในระบบ
2. รายวิชาที่ผู้เรียนขอไปศึกษาต่างสถานที่ หรือต่างรูปแบบ ต้องมีจุดประสงค์และเนื้อหาสาระสอดคล้องกับรายวิชาในหลักสูตรของสถานศึกษาที่จะนำมาเทียบโอน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. กรณีผู้เรียนขอไปศึกษาต่างสถานที่หรือระบบที่มีสถานศึกษาจัดการเรียนรู้นั่นเอง ถ้าเห็นควรอนุญาตให้ไปเรียนได้ ให้มีการประสานงานเรื่องการจัดการเรียนรู้อันจะประเมินผลและการเรียนได้ทันที
4. กรณีผู้เรียนขออนุญาตศึกษาด้วยตนเอง หรือศึกษาในสถานศึกษาที่ไม่สามารถติดต่อประสานงานได้ ถ้าคณะกรรมการพิจารณาความจำเป็นแล้วเห็นควรอนุญาต เมื่อผู้เรียนมารายงานผลการเรียนให้คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน ทำการเทียบโอนผลการเรียนให้ผู้เรียนเช่นเดียวกับกรณีการเทียบโอนผลการเรียนเดิมที่ผู้เรียนศึกษาก่อนเข้าศึกษาในสถานศึกษา
5. กรณีการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนที่เรียนตามหลักสูตรเก่า

(หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กับหลักสูตรใหม่ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2546 เรื่อง แนวปฏิบัติการย้ายโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปีการศึกษา 2545

คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน รายงานผลการเรียนเทียบโอนให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาให้ความเห็นชอบและเสนอผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้ศิลปะศึกษา

สาระที่ 1 : ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 : สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 2 : ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 : เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 : เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานนาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายจารึก ศุภพงศ์ เกิดเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2516 ที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง สำเร็จการศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง จากวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง กรมศิลปากร สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ภาควิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ในปีการศึกษา 2538 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนา หลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2545 ปัจจุบันรับราชการครูที่โรงเรียนมัธยมวัดคูสิดาราม แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 โทร.02 – 8831786,02 – 8833347,02 - 4248870

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย